

EUROOPAN KESKUSPANKKI

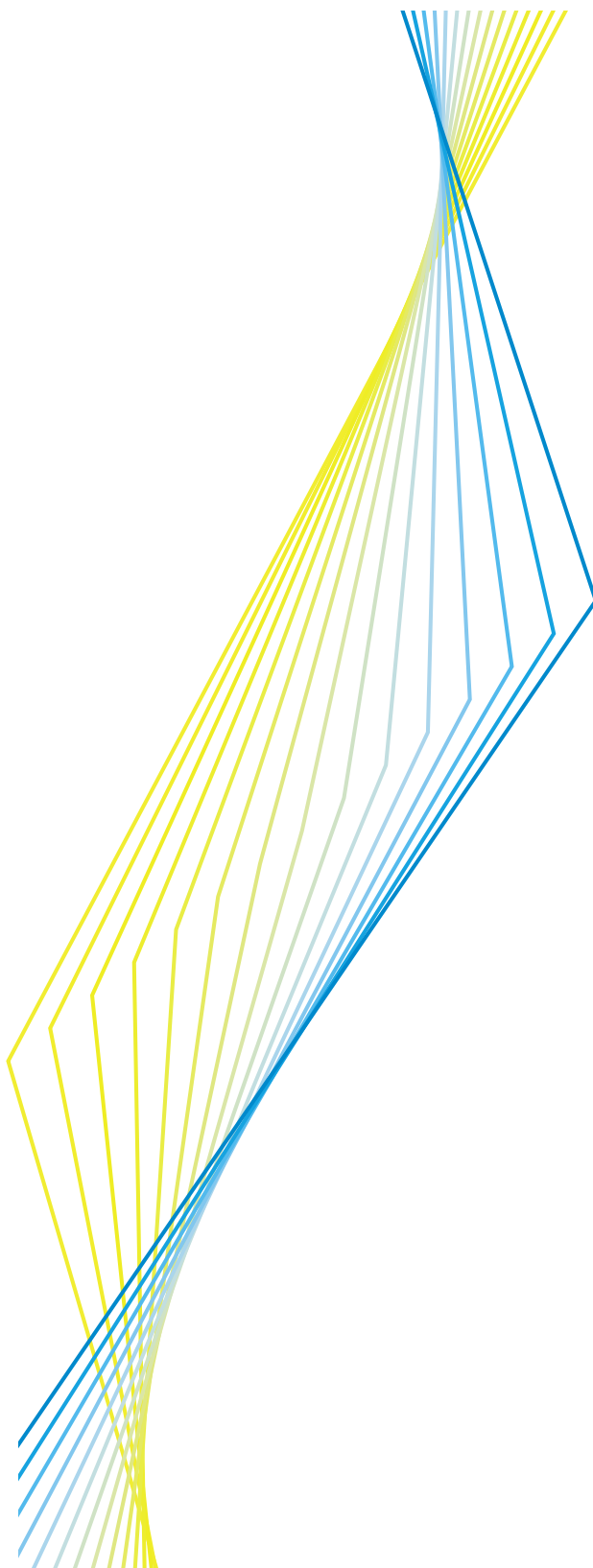
ECB EZB EKT BCE EKP

KUUKAUSIKATSAUS

Marraskuu 2001

EUROOPAN KESKUSPANKKI

KUUKAUSIKATSAUS

Marraskuu 2001

© Euroopan keskuspankki, 2001

Käyntiosoite	Kaiserstrasse 29 D-60311 Frankfurt am Main Germany
Postiosoite	Postfach 16 03 19 D-60066 Frankfurt am Main Germany
Puhelinnumero	+49 69 1344 0
Internet	http://www.ecb.int
Faksi	+49 69 1344 6000
Teleksi	411 144 ecb d

Kuukausikatsauksen laatimisesta vastaa EKP:n johtokunta. Pääkirjoitusta lukuun ottamatta Kuukausikatsaus on käännetty Suomen Pankissa, joka myös huolehtii katsauksen julkaisemisesta.

Kuukausikatsauksen voi tilata osoitteesta Suomen Pankki, osoiterekisteri, PL 160, 00101 HELSINKI; puh. (09) 1831, faksi (09) 174 872; sähköposti: publications@bof.fi.

Kaikki oikeudet pidätetään. Kopiointi on sallittu opetuskäyttöön ja ei-kaupallisiin tarkoituksiin, kunhan lähde mainitaan.

Tämän numeron tilastot perustuvat 7.11.2001 käytettävissä olleisiin tietoihin.

ISSN 1561-0322

Sisällys

Pääkirjoitus	5
Euroalueen talouskehitys	7
Rahatalous ja rahoitusmarkkinat	7
Hintakehitys	24
Tuotanto, kysyntä ja työmarkkinat	27
Valuuttakurssit ja maksutase	33
Kehikot:	
1 M3:n laskeminen ilman euroalueen ulkopuolisten hallussa olevia jälkimarkkinakelpoisia instrumentteja	10
2 Rahapoliittiset operaatiot ja likviditeettitilanne 23.10.2001 päättyneenä pitoajanjaksona	15
3 Nimellis- ja reaalikorkojen pitkän aikavälin kehitys euroalueella	19
Euroalueen suhdannekehitystä kuvaavien yhdistelmäindikaattorien informatiivisuus	39
Talouspolitiikan päätöksenteko EMUssa	51
Euroalueen tilastot	1*
Eurojärjestelmän rahapoliittiset toimenpiteet	85*
Euroopan keskuspankin (EKP) julkaisuja	89*

Lyhenteet

Maat

BE	Belgia
DK	Tanska
DE	Saksa
GR	Kreikka
ES	Espanja
FR	Ranska
IE	Irlanti
IT	Italia
LU	Luxemburg
NL	Alankomaat
AT	Itävalta
PT	Portugali
FI	Suomi
SE	Ruotsi
UK	Iso-Britannia
JP	Japani
US	Yhdysvallat

Muut

BIS	Kansainvälinen järjestelypankki
BKT	bruttokansantuote
BPM5	IMF:n maksutasekäsikirja (5. laitos)
cif	kulut, vakuutus ja rahti hintaan luettuina
ECU	Euroopan valuuttayksikkö
EKP	Euroopan keskuspankki
EKPJ	Euroopan keskuspankkijärjestelmä
EKT 95	Euroopan kansantalouden tilinpitojärjestelmä 1995
EMI	Euroopan rahapoliittinen instituutti
EU	Euroopan unioni
EUR	euro
fob	vapaasti laivassa
ILO	Kansainvälinen työjärjestö
IMF	Kansainvälinen valuuttarahasto
KHI	kuluttajahintaindeksi
NACE Rev. 1	Euroopan yhteisön tilastollinen toimialaluokitus
repo	takaisinostosopimukseen perustuva käänteisoperaatio
SITC Rev. 3	Kansainvälinen ulkomaankaupan tavaranimikkeistö (3. tarkistettu laitos)
YKHI	yhdenmukaistettu kuluttajahintaindeksi

Euroopan yhteisön käytännön mukaisesti EU-maiden nimet ovat aakkosjärjestyksessä kunkin maan omakielisen nimen mukaan (eivät suomennoksen mukaan).

Pääkirjoitus

EKP:n neuvosto päätti 8.11.2001 pitämässään kokouksessa laskea eurojärjestelmän perusrahoitusoperaatioiden korkotarjousten alarajaa eli minimitarjouskorkoa 50 peruspisteellä 3,25 prosenttiin. Myös maksuvalmiusluoton korkoa ja talletuskorkoa laskettiin 0,50 prosenttiyksikköä: maksuvalmiusluoton korko laskettiin 4,25 prosenttiin ja talletuskorko 2,25 prosenttiin.

Päätös laskea korkoja heijasti EKP:n neuvoston arviota siitä, että inflaatiopaineet ovat viime viikkoina vähentyneet entisestään. Inflaatiopaineiden vähenemiseen viittasivat erityisesti EKP:n rahoitustalouden strategian toisesta pilarista saadut tiedot, ja myös ensimmäiseen pilariin liittyvien tietojen katsottiin olevan sopusoinnussa koronlaskupäätöksen kanssa.

Ensimmäisen pilarin osalta voidaan todeta, että M3:n kasvuvauhti kiihtyi entisestään syyskuussa nopeuduttuaan selvästi jo edeltävien kuukausien aikana. M3:n vuotuisen kasvuvauhdin kolmen kuukauden keskiarvo nousi 6,9 prosenttiin heinä-syyskuussa 2001, kun se edellisenä kolmen kuukauden ajanjaksona kesä-elokuussa oli ollut 6,5 %. Kuten aiemmin on todettu, M3:n vuotuisista kasvuvauhtia vääristävät edelleen euroalueen ulkopuolisten hallussa olevat rahamarkkinapaperit sekä enintään kahden vuoden velkapaperit. Nämä erät ovat nopeuttaneet M3:n kasvuvauhtia viime kuukausina noin kolmella prosenttiyksikön neljänneksellä. EKP alkaa julkaista tarkistettuja M3:n kasvuvauhtia kuvaavia aikasarjoja, joissa tämä vääristymä on korjattu. Aikasarjojen julkaiseminen aloitetaan lokakuuta 2001 koskevista tiedoista. Tätä vääristymää tarkastellaan yksityiskohtaisesti tämän Kuukausikatsauksen osassa Euroalueen talouskehitys (kehikko 1).

M3:n kasvuvauhdin erityisen voimakas kiihtyminen syyskuussa heijasti rahoitusmarkkinoiden epävarmuuden äkillistä lisääntymistä syyskuun 11. päivän terrori-iskujen jälkeen. M3:n kasvuvauhti oli jo kiihtynyt huomattavasti edeltävinä kuukausina, mikä on sidoksissa verrattain loivaan tuototokäyrään ja osakemarkkinoiden kehitykseen. M3:n nopea kasvuvauhti johtuu siten etupäässä siitä, että yksityissijoittajat ovat siirtäneet varojaan osakkeista ja muista pitkäaikaisista sijoituskohteista M3:een sisältyviin lyhytaikaisiin likvidimpiin sijoituksiin. Varojen siirtäminen vaikut-

tanee M3:n kasvuvauhtiin kuitenkin vain väliaikaisesti. Kun lisäksi otetaan huomioon yksityiselle sektorille myönnettyjen luottojen määrän kasvuvauhdin jatkuva hidastuminen, ei rahan määrän nykykehitys uhkaa hintavakautta keskipitkällä aikavälillä. Rahan määrän kehitystä tullaan kuitenkin edelleen seuraamaan tarkoin.

Toisen pilarin osalta voidaan todeta, että kysyntäpuolella on viime viikkoina ollut selviä merkkejä inflaatiopaineiden lievenemisestä. Useat niin euroalueen kuin muunkin maailman talouskehitystä kuvaavat indikaattorit ovat viitanneet sekä koti- että ulkomaisen kysynnän heikkenemiseen. Näin ollen ja koska talouslukujen odotetaan pysyvän heikkoina myös lähiaikoina, ennusteita ja kasvuarvioita tarkistetaan todennäköisesti aiempaa heikommiksi. Markkinoilla tällä hetkellä vallitseva suuri epävarmuus johtaa todennäköisesti investointien lykkäämiseen ja vaikuttaa jossakin määrin negatiivisesti myös yksityiseen kulutukseen euroalueella. Näin ollen euroalueen BKT:n määrän kasvua vuoden 2001 toisella puoliskolla kuvaavien talouslukujen odotetaan olevan heikkoja. BKT:n määrän kasvun odotetaan nyt pysyvän potentiaalista kasvua hitaampana myös osan ensi vuotta.

Euroalueen viimeaikainen hintakehitys on vahvistanut odotukset, joiden mukaan vuotuinen inflaatiovauhti hidastuu vähitellen mm. siksi, että energian aiempien hinnannousujen vaikutus poistuu eikä elintarvikkeiden hintoihin kohdistu uusia sokkeja. Lisäksi tuottajahintojen nousuvauhti tasaantuu edelleen kaikilla teollisuudenaloilla, minkä vuoksi myös kuluttajahintainflaatio hidastunee edelleen. Tämän lisäksi kaksi seikkaa tukee näkemystä, että palkkakehitys on aiempaa vähäisempi riski hintavakaudelle varsinkin keskipitkällä aikavälillä. Ensinnäkin taloudellisen toimeliaisuuden hidastuminen hillitsee osaltaan työmarkkinoilta tulevia inflaatiopaineita. Toiseksi nyt on riittävästi näyttöä siitä, että kuluttajahintainflaation nopeutuminen oli ainoastaan tilapäistä, mikä osaltaan vaimentaa inflaatio-odotuksia. Vuotuinen inflaatiovauhti todennäköisesti vaihtelee hieman seuraavina kuukausina, mikä johtuu aiemmasta hintakehityksestä eli vertailuajankohdan vaikutuksesta. Tällaisten lyhytaikaisten vaihteluiden ei kuitenkaan pitäisi häiritä keskipitkän aikavälin kehitystä. Tämänhetkisten odo-

tusten mukaan turvallinen hintavakaus saavutetaan vuoden 2002 aikana.

Edellytykset talouden elpymiseen vuonna 2002 ja talouskasvun palautumiseen tyydyttävämälle uralle ovat kuitenkin olemassa. Euroalueen talouden perustekijät ovat vahvat, eikä euroalueella ole pitkäaikaista sopeutusta vaativia suuria tasapainottomuustekijöitä. Maailmantaloutta tällä hetkellä varjostava epävarmuus hälvenee aikaan. Talouskasvun pitäisi hyötyä myös inflaation huomattavan hidastumisen sekä useissa euroalueen maissa toimeenpantujen veronkevennysten aikaansaamasta käytettävissä olevien tulojen kasvusta. Lisäksi korot ovat nyt alhaiset tuotokäyrän kaikissa maturiteeteissa, eli tämänhetkinen rahoitustilanne tukee selvästi talouskasvua.

Inflaatiopaineiden vähennyttyä entisestään EKP:n neuvosto päätti laskea EKP:n keskeisiä korkoja. Korkoja on siten tämän vuoden aikana laskettu neljä kertaa, yhteensä 150 peruspistettä. Uusi korkotaso on sopiva hintavakauden säilyttämiseksi keskipitkällä aikavälillä. Tämä taas luo edellytyksiä euroalueen talouskasvun elpymiselle.

Finanssipolitiikan alalla EKP:n neuvosto vahvisti kantansa siihen, miten kasvun hidastuminen vaikuttaa euroalueen maiden rahoitusasemaan. On luonnollista, että talouskasvun hidastuminen vaikuttaa kielteisesti euroalueen julkisten talouksien rahoitusasemaan. On silti tärkeää, että erityisesti ne maat, joiden rahoitusasema ei edelleenkin ole lähellä tasapainoa tai ylijäämäinen tai joiden julkisen talouden velka suhteessa BKT:hen on suuri, noudattavat keskipitkän aikavälin vakautussuunnitelmiaan. Talouskasvun hidastuminen ei merkittävästi heikentäne euroalueen maiden mahdollisuuksia saavuttaa vakaus- ja kasvusopimuksen ja kansallisten vakausohjelmiensa

keskipitkän aikavälin tavoitteet. Asioiden tarkastelu keskipitkän aikavälin näkökulmasta ja julkisen talouden jatkuva tervehdyttäminen ovat erittäin tärkeitä kaikkien euroalueen maiden finanssipolitiikassa. Tämä antaisi voimakkaan signaalin investoijille ja kuluttajille, tukisi luottamusta ja myötävaikuttaisi talouskasvun elpymiseen.

Pyrkinessään kasvattamaan euroalueen tuotantopotentiaalia euroalueen hallitusten tulisi samalla entistä tarmokkaammin edistää rakenteellisia uudistuksia. Finanssipoliittiset uudistukset, kuten eläkeuudistukset sekä julkisten tulojen ja menojen määrää ja koostumusta koskevat uudistukset, luovat tehokkaita kannustimia investoinneille ja työpaikkojen luomiselle. Työ- ja hyödykemarkkinoiden uudistukset edistävät euroalueen työllisyyden kasvua ja parantavat euroalueen talouden kykyä vastata haitallisiin sokkeihin vastaisuudessa. Tarve korjata markkinoiden jäykkyyksiä on paljon ilmeisempi nyt talouskasvun ollessa heikkoa kuin voimakkaan talouskasvun aikoina. Uudistuksia olisi siksi tehostettava viipymättä.

EKP:n neuvosto päätti 8.11.2001 pitämässään kokouksessa myös, että se arvioi EKP:n rahapolitiikan viritystä tästä lähtien periaatteessa vain kunkin kuukauden ensimmäisessä kokouksessaan. Korkopäätökset tehdään näin ollen normaalisti silloin. Kunkin kuukauden toisessa kokouksessa EKP:n neuvosto käsittelee enimmäkseen EKP:n ja eurojärjestelmän muihin tehtäviin liittyviä asioita.

Kuukausikatsauksen tässä numerossa on vakioartikkelin lisäksi kaksi muuta artikkelia. Niistä ensimmäisessä analysoidaan euroalueen suhdannekehitystä kuvaavien yhdistelmäindikaattoreiden informatiivisuutta. Toisessa artikkelissa tarkastellaan talouspolitiikan päätöksentekoa EMUssa.

Euroalueen talouskehitys

I Rahatalous ja rahoitusmarkkinat

EKP:n neuvoston rahapoliittiset päätökset

Kokouksessaan 8.11. EKP:n neuvosto päätti laskea perusrahoitusoperaatioiden minimitarjouskorkoa 0,50 prosenttiyksikköä eli 3,25 prosenttiin alkaen operaatiosta, jonka maksut suoritetaan 14.11.2001. Myös talletuskorkoa ja maksuvalmiusluoton korkoa laskettiin 0,50 prosenttiyksikköä: talletuskorko laskee 2,25 prosenttiin ja maksuvalmiusluoton korko 4,25 prosenttiin. Nämä koronalennukset tulevat voimaan 9.11.2001 (ks. kuvio 1).

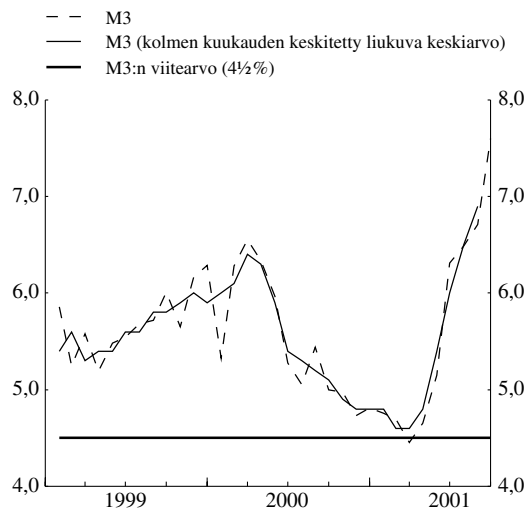
M3:n lyhyen aikavälin nopea kasvu heijastelee rahoitusmarkkinoiden epävarmuuden lisääntymistä

Heinäkuusta syyskuuhun 2001 M3:n vuotuisen kasvuvauhdin kolmen kuukauden keskiarvo nousi edelleen 6,9 prosenttiin oltuaan 6,5 % kesä-elokuussa (ks. kuvio 2). M3:n vuotuinen kasvuvauhti kiihtyi syyskuussa huomattavasti eli 7,6 prosent-

Kuvio 2.

M3:n kasvu ja viitearvo

(vuotuinen prosenttimuutos, kausi- ja kalenterivaihtelusta puhdistettuja tietoja)

Lähde: EKP.

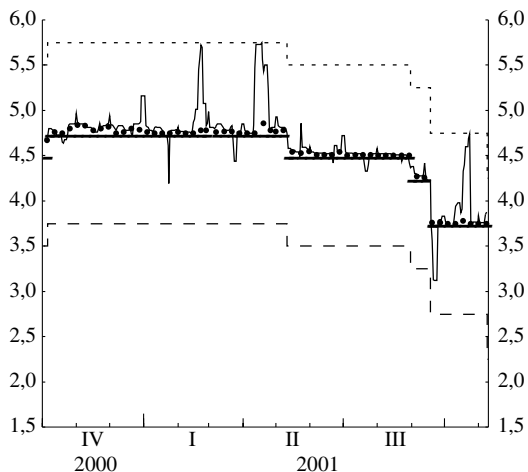
Huom. Aikasarjoihin sisältyvät euroalueen ulkopuolisten sijoittajien hallussa olevat rahamarkkinapaperit ja alkuperäiseltä maturiteetiltaan enintään kahden vuoden velkapaperit. Aikasarjojen puhdistaminen näistä eristä olisi hidastanut M3:n viime kuukausien vuotuista kasvuvauhtia noin ¾ prosenttiyksikköä verran.

Kuvio 1.

EKP:n korot ja rahamarkkinakorot

(vuotuinen korko, päivähavaintoja)

- Maksuvalmiusluoton korko
- - - Talletuskorko
- Perusrahoitusoperaatioiden korko / minimitarjouskorko
- Yön yli -korko (eonia)
- Perusrahoitusoperaatioiden marginaalikorko

Lähteet: EKP ja Reuters.

tiin elokuun 6,7 prosentista. M3:n viimeaikaisten kasvlukujen tulkinassa tulee ottaa huomioon, että euroalueen ulkopuolisten hallussa olevien rahamarkkinapaperien ja enintään kahden vuoden velkapaperien vaikutus M3:n vuotuisen kasvuvauhtiin pysyi noin ¾ prosenttiyksikkönä. EKP alkaa julkaista näistä eristä puhdistettua, uutta M3:n aikasarjaa euroalueen rahan määrän kehitystä koskevien lokakuun 2001 tietojen julkaisun yhteydessä. Lokakuun tilastot on määrä julkaista 28.11.2001. Asiaa selostetaan kehikossa I.

M3 kasvoi elokuusta syyskuuhun 1,0 %, mikä oli nopein kuukausittainen kasvuvauhti sitten tammikuun 1999. Kasvuvauhdin kiihtyminen näyttää liittyvän rahoitusmarkkinoiden epävarmuuden lisääntymiseen syyskuun 11. päivän terrori-iskujen jälkeen. Jo edeltävien kuukausien aikana M3 oli kasvanut voimakkaasti, mikä liittyi vahvasti tuottokäyrän suhteelliseen tasaisuuteen ja osakemarkkinoiden heikkoon kehitykseen. M3:n vii-

Taulukko I.

Euroalueen rahataloudelliset muuttujat

(vuotuinen prosenttimuutos, neljännesvuosikeskiarvoja)

	2000 I	2000 II	2000 III	2001 Kesäkuu	2001 Heinäkuu	2001 Elokuu	2001 Syyskuu
<i>Kausi- ja kalenterivaihtelusta puhdistetut tiedot</i>							
M1	2,6	2,4	3,9	4,0	3,5	3,7	5,2
Liikkeessä oleva raha	-1,3	-3,2	-7,5	-4,7	-6,4	-8,3	-11,0
Yön yli -talletukset	3,5	3,5	6,3	5,8	5,5	6,1	8,5
M2-M1 (= muut lyhytaikaiset talletukset)	3,4	4,5	5,1	4,7	5,2	5,0	5,3
M2	3,1	3,5	4,5	4,3	4,4	4,4	5,3
M3-M2 (= jälkimarkkinakelpoiset instrumentit)	14,7	14,5	19,6	18,0	18,6	20,4	21,3
M3	4,7	5,1	6,7	6,3	6,5	6,7	7,6
<i>Kausi- ja kalenterivaihtelusta puhdistamattomat tiedot</i>							
Pitkäaikaiset velat (ilman omaa pääomaa ja varauksia)							
Luotot euroalueelle	5,6	5,4	5,5	5,7	5,8	5,5	5,1
Luotot julkisyhteisöille	-7,4	-5,3	-1,9	-3,1	-2,0	-1,5	-1,2
joista: lainat julkisyhteisöille	-0,1	-1,3	-1,4	-1,7	-1,8	-1,3	-0,8
Luotot muille euroalueella oleville	9,8	8,8	7,8	8,4	8,1	7,6	6,9
joista: lainat yksityiselle sektorille	9,1	8,3	7,4	7,9	7,7	7,2	6,7

Lähde: EKP.

meaikainen vahva kasvu näyttääkin johtuvan lähinnä siitä, että yksityiset sijoittajat ovat siirtyneet osakkeista ja muista pitkäaikaisista rahoitusvaroista likvidimpiin lyhytaikaisiin sijoituskohteisiin, jotka sisältyvät M3:een. Tämä viittaa siihen, että rahan määrän nopeaan kasvuun viime aikoina ei tule kiinnittää liiaksi huomiota. Samalla M3:n kehitystä on seurattava tarkasti, jotta voidaan nähdä, jääkö sen nykyinen nopea kasvu tilapäiseksi. Tämän hetken arvioiden mukaan nykyisestä rahan määrän kehityksestä ei aiheudu hintavakautta uhkaavia riskejä keskipitkällä aikavälillä.

Suppea raha-aggregaatti M1 kasvoi huomattavasti syyskuussa. Sen vuotuinen kasvuvauhti kiihtyi tuolloin 5,2 prosenttiin oltuaan elokuussa 3,7 % (ks. taulukko I), mikä johtui yksinomaan yön yli -talletusten voimakkaasta kasvusta. Sijoittajien ilmeinen halukkuus säilyttää varojaan näissä likvideimmissä pankkitalletuksissa selittyy sillä, että rahoitusmarkkinatilanne oli poikkeuksellisen epävarma syyskuun 11. päivän terrori-iskujen jälkeisinä viikkoina. Sen sijaan liikkeessä olevan rahan määrän vuotuinen muutosvauhti hidastui syyskuussa edelleen -11,0 prosenttiin elokuun -8,3 prosentista. Tuoreimpien tietojen mukaan käteiseuroon siirtymisen vaikutus liikkeessä olevan rahan määrään on saattanut vahvistua elokuusta

lähtien. Joissakin euroalueen maissa on viitteitä siitä, että liikkeessä olevan rahan määrän supistuminen ei enää johdu pelkästään nimellisarvoltaan suurista seteleistä, vaan ulkomailta palautuvilla seteleillä on entistä suurempi merkitys. Käteisrahan kysynnän vähenemisen kokonaisvaikutus laajoihin raha-aggregaatteihin jää kuitenkin melko pieneksi erityisesti siitä syystä, että euroalueella olevat näyttävät siirtävän käteisvarojaan lähinnä M3:een sisältyviin lyhytaikaisiin talletuksiin. Lisäksi liikkeessä olevan rahan osuus M3:sta on vain noin 6 %.

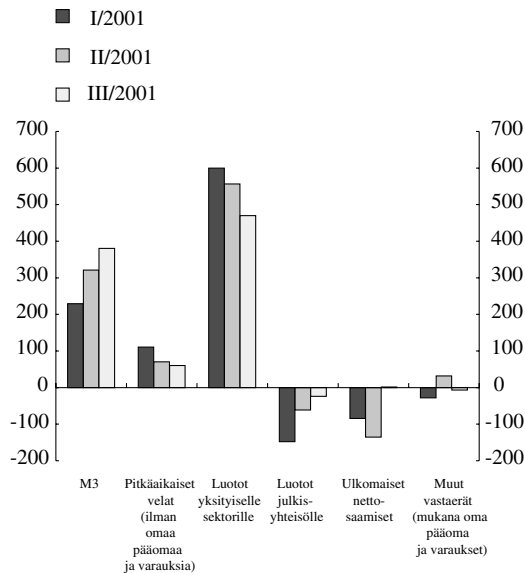
Muista M3:n eristä voitaneen todeta, että likvidien ja samanaikaisesti koroilta lähellä markkinakorkoja olevien instrumenttien, kuten enintään kahden vuoden määräaikaistalletusten ja jälkimarkkinakelpoisten instrumenttien, kysyntä pysyi ei-rahallaisissa yhä vahvana. Enintään kahden vuoden määräaikaistalletusten vuotuinen kasvuvauhti jatkui nopeana, joskin se hidastui syyskuussa 8,8 prosenttiin elokuun 10,8 prosentista. Jälkimarkkinakelpoisten instrumenttien vuotuinen kasvuvauhti nopeutui syyskuussa edelleen 21,3 prosenttiin oltuaan elokuussa 20,4 %.

Tämä kehitys vastaa rahalaitosten ilman omaa pääomaa ja varauksia laskettujen pitkäaikaisten velkojen heikon kasvun jatkumista (vuotuinen

Kuvio 3.

M3:n ja sen vastaerien muutokset

(vuotuisia virtatietoja, mrd. euroa, kausi- ja kalenterivaihtelusta puhdistamattomia tietoja)

Lähde: EKP.

Huom. Aikasarjoihin sisältyvät euroalueen ulkopuolisten sijoittajien hallussa olevat rahamarkkinapaperit ja alkuperäiseltä maturiteetiltaan enintään kahden vuoden velkapaperit.

kasvuvauhti oli syyskuussa 2,1 % oltuaan elokuussa 1,8 %). Näiden velkojen kannan osuus M3:sta on hieman yli 50 %. Pitkäaikaisten sijoituskohteiden erittäin heikko kysyntä tukee olettamusta, että tällä hetkellä sijoitussalkkujen uudelleenjärjestelyt vaikuttavat M3:n kehitykseen.

Yksityiselle sektorille myönnettyjen luottojen kasvuvauhti hidastui entisestään

Rahalaitossektorin konsolidoidun taseen vastavaa-puolelle kirjattavien, euroalueella oleville myönnettyjen luottojen vuotuinen kasvuvauhti hidastui syyskuussa edelleen 5,1 prosenttiin, kun se oli elokuussa ollut 5,5 % (ks. taulukko 1 ja kuvio 3).

Syynä oli se, että yksityiselle sektorille myönnettyjen luottojen kasvuvauhti hidastui (6,9 prosenttiin oltuaan elokuussa 7,6 %), kun sen sijaan julkiselle sektorille myönnettyjen luottojen vuotuinen muutosvauhti nopeutui (ts. niiden supistumisvauhti hidastui 1,2 prosenttiin oltuaan elokuussa 1,5 %).

Yksityiselle sektorille myönnettyjen luottojen ja näistä etenkin lainojen vuotuisen kasvuvauhdin tämänhetkinen hidastuminen liittyy nykyiseen heikkoon talouskasvuun. Kasvuvauhdin hidastuminen johtuu lisäksi osittain vertailuajankohdan vaikutuksesta eli siitä, että syyskuussa 2000 yrityslainojen kysyntä oli vilkasta UMTS-toimilupien rahoituksen vuoksi. Se johtuu myös siitä, että joidenkin kahtena viime vuotena lainojen kysyntää lisänneiden erityisten tekijöiden vaikutus on heikentynyt: esimerkiksi fuusioita ja yritysostoja tehtiin erityisen runsaasti vuoden 2000 jälkipuoliskolla ja sittemmin merkittävästi vähemmän. Joissakin euroalueen maissa myös asuntomarkkinoiden viimeaikainen kehitys vaimentaa lainojen kysyntää. Kaiken kaikkiaan yksityiselle sektorille myönnettyjen lainojen vuotuista kasvuvauhdin hidastumista voidaan pitää yhtenä osoituksena siitä, ettei rahatalouden tämänhetkisessä kehityksessä ole merkkejä hintavakauteen kohdistuvista riskeistä.

Euroalueen rahalaitossektorin ulkomainen nettoasema koheni neljättä kuukautta peräkkäin: syyskuussa nettosaamiset kasvoivat kausivaihteluista puhdistamattomien lukujen perusteella 44,3 miljardia euroa. Tämän ansiosta syyskuuhun ulottuneelta 12 kuukauden jaksolta lasketut kumulatiiviset ulkomaisten nettosaamisten virrat muuttuivat 1,8 miljardin euron verran positiivisiksi, kun ne elokuussa olivat 67,3 miljardia euroa negatiiviset. Tämä vastaa maksutaseen kehitystä. Maksutaseen mukaan euroalueelle tuotiin nettomääräisesti pääomaa sekä suorina sijoituksina että etenkin osakesijoituksina ja muina arvopaperisijoituksina kesä-elokuussa (syyskuun tiedot eivät ole vielä käytettävissä). Syynä ulkomaisten nettosaamisten huomattavaan kasvuun syyskuussa saattoi olla se, että sijoituksia siirrettiin ulkomailta euroalueelle syyskuun 11. päivän tapahtumien jälkeen.

Kehikko I.

M3:n laskeminen ilman euroalueen ulkopuolisten hallussa olevia jälkimarkkinakelpoisia instrumentteja

Laveaan raha-aggregaattiin M3:een sisältyy jälkimarkkinakelpoisia instrumentteja kuten rahamarkkinarahastojen rahasto-osuudet, rahamarkkinapaperit ja enintään kahden vuoden velkapaperit. Ennen EMUn kolmannen vaiheen alkua oli vain vähän merkkejä siitä, että euroalueen ulkopuolisten hallussa olisi merkittäviä määriä euroalueella sijaitsevien rahalaitosten liikkeeseen laskemia jälkimarkkinakelpoisia instrumentteja. Näiden instrumenttien haltijoita on vaikea tarkistaa, joten M3:een päätettiin sisällyttää kaikki euroalueen rahalaitosten liikkeeseen laskemat lyhytaikaiset jälkimarkkinakelpoiset instrumentit lukuun ottamatta euroalueen rahalaitosten itsensä hallussa olevia instrumentteja. EMUn kolmannen vaiheen alun jälkeen euroalueen ulkopuolisten hallussa olevien, euroalueella sijaitsevien rahalaitosten liikkeeseen laskemien jälkimarkkinakelpoisten instrumenttien määrä on kuitenkin kasvanut nopeasti, mikä on saanut M3:n kasvun näyttämään todellista suuremmalta (ks. toukokuun 2001 Kuukausikatsauksen kehikko 1 sivulla 9).

Tämän vuoksi eurojärjestelmä on perustanut euroalueen ulkopuolisten hallussa olevia jälkimarkkinakelpoisia instrumentteja koskevan seurantajärjestelmän. Toukokuusta 2001 alkaen M3 on laskettu ilman euroalueen ulkopuolisten hallussa olevia rahamarkkinarahastojen rahasto-osuuksia. Lokakuusta 2001 alkaen M3 on rahatilastoissa laskettu ilman euroalueen ulkopuolisten hallussa olevia lyhyitä velkapapereita (rahamarkkinapaperit ja enintään kahden vuoden velkapaperit), joiden osuus M3:n vuotuisesta kasvuvauhdista on viime kuukausina ollut noin ¾ prosenttiyksikköä. Rahatilastot tarkistetaan tammikuuhun 1999 asti siten, että M3 lasketaan ilman euroalueen ulkopuolisten hallussa olevia jälkimarkkinakelpoisia instrumentteja.

Tässä kehikossa annetaan taustatietoa rahatilastojen puhdistamisesta euroalueen ulkopuolisten hallussa olevien jälkimarkkinakelpoisten instrumenttien vaikutuksesta sekä tietoa käytettävistä tietolähteistä.

Euroalueen ulkopuolisten hallussa olevat rahamarkkinarahastojen rahasto-osuudet

Rahamarkkinarahastojen rahasto-osuuksia lasketaan liikkeeseen eniten Ranskassa, seuraavaksi eniten Irlannissa, Luxemburgissa ja Espanjassa (ks. taulukko). Ranskassa ja Espanjassa rahamarkkinarahastojen rahasto-osuuksien markkinat ovat pääasiassa kotimaiset, kun taas Irlannissa ja jossain määrin myös Luxemburgissa ulkomaisilla sijoittajilla on merkittävä osuus näistä markkinoista.

Kussakin euroalueen maassa sijaitsevien rahalaitosten liikkeeseen laskemat rahamarkkinarahastojen rahasto-osuudet koko euroalueen kannasta syyskuussa 2001

(prosentteina kannasta)

Maa	Osuus prosentteina
Belgia	0
Saksa	6
Kreikka	0
Espanja	8
Ranska	50
Irlanti	18
Italia	4
Luxemburg	13
Alankomaat	0
Itävalta	0
Portugali	0
Suomi	1

Lähde: EKP.

Euroalueen ulkopuolisten hallussa olevien, Irlannissa liikkeeseen laskettujen rahasto-osuuksien suuri määrä selittyy International Financial Services Centre -rahoituspalvelukeskukseen sijoittuneille sijoitusrahastoille myönnettyillä erityisoikeuksilla. Irlannin viranomaiset myöntävät veroetuksia ulkomaisille asiakkaille palveluja tarjoaville sijoitusrahastoille. Erityisesti Yhdysvalloissa ja Isossa-Britanniassa sijaitsevat sijoitusrahastot käyvät kauppaa Irlannista käsin, ja todennäköisesti suuri osa kaupasta käydään kotimaisten asiakkaitten kanssa.

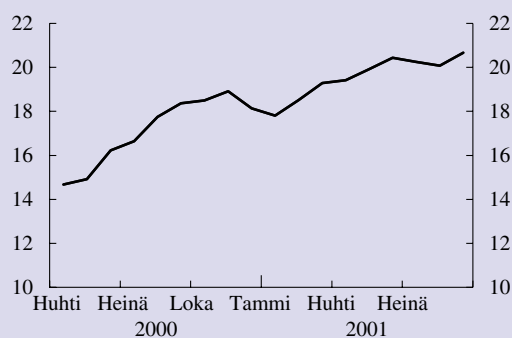
Rahamarkkinarahastojen rahasto-osuuksien ostajien tunnistamista koskevan lainsäädännön toimeenpanon jälkeen Irlannin keskuspankki aloitti rahamarkkinarahastoja koskevien tietojen keräämisen huhtikuussa 2000. Vuonna 2000 ja erityisesti vuoden 2001 ensimmäisenä neljänneksenä euroalueen ulkopuolisten hal-

lussa olevien, Irlannissa sijaitsevien rahamarkkinarahastojen rahasto-osuuksien määrä kasvoi huomattavasti. Tämä saattaa liittyä kansainvälisten osakemarkkinoiden epävarmuuteen ja euroalueen tuottokäyrän loiventumiseen vuonna 2000.

Useat euroalueen ulkopuoliset rahoituslaitokset ovat perustaneet sijoitusrahastoja myös Luxemburgiin. Tämä selittää, miksi euroalueen ulkopuolisten hallussa on verrattain paljon Luxemburgissa sijaitsevien rahamarkkinarahastojen rahasto-osuuksia. Päinvastoin kuin Irlannissa euroalueen ulkopuolisten hallussa olevien, Lu-

Kuvio A. Euroalueen ulkopuolisten hallussa oleva osuus rahamarkkinarahastojen rahasto-osuuksien kannasta

(prosentteina)

Lähde: EKP.

Euroalueen ulkopuolisten hallussa olevien, rahalaitosten liikkeeseen laskemien lyhytaikaisten velkapaperien määrän merkitys kasvaa

Euroalueen rahalaitosten liikkeeseen laskemien lyhytaikaisten velkapaperien liikkeeseenlasku on kasvanut voimakkaasti EMUn kolmannen vaiheen alkamisen jälkeen. Tämä kasvu johtuu suurelta osin ulkomaisen kysynnän kasvusta. Vuonna 1999 ja vuoden 2000 alkupuoliskolla euroalueen ulkopuoliset sijoittajat ostivat lähinnä Saksassa sijaitsevien rahalaitosten liikkeeseen laskemia lyhytaikaisia velkapapereita. Ranskassa, Irlannissa, Luxemburgissa, Alankomaissa ja Itävallassa sijaitsevat rahalaitokset ovat kuitenkin myös lisänneet voimakkaasti lyhytaikaisten velkapaperien liikkeeseenlaskuaan pääasiassa ulkomaisen kysynnän kasvun myötä.

Käytettävissä olevien tietojen mukaan euroalueen ulkopuoliset sijoittajat ostivat pääasiassa ulkomaanvaluutan määräisiä instrumentteja, joiden määrä on kasvanut nopeasti erityisesti vuoden 2000 jälkipuoliskon jälkeen (ks. kuvio B). Tämä kasvu saattaa johtua euroalueen luottolaitosten emissio-ohjelmasta, jossa lasketaan liikkeeseen luottokelpoisuudeltaan erittäin hyviä kansainvälisiä velkapapereita. Nämä velkapaperit on selvästi suunnattu kansainvälisille sijoittajille sekä euroalueella että sen ulkopuolella. Suurin osa nykyisin liikkeeseen laskettavista ulkomaanvaluutan määräisistä lyhyistä velkapapereista on juuri näitä. On olemassa joitakin merkkejä siitä, että erityisesti Itä-Aasiassa sijoittajat ovat hyvin kiinnostuneita näistä luokituksestaan hyvistä velkapapereista.

Lyhytaikaisia velkainstrumentteja ostaneiden lopullisten sijoittajien kotipaikasta on kuitenkin vaikea saada luotettavia tietoja, koska velkapapereita markkinoidaan usein euroalueen ulkopuolella (esimerkiksi Lontoossa) sijaitsevien instituutioiden kautta ja niillä voidaan käydä kauppaa jälkimarkkinoilla.

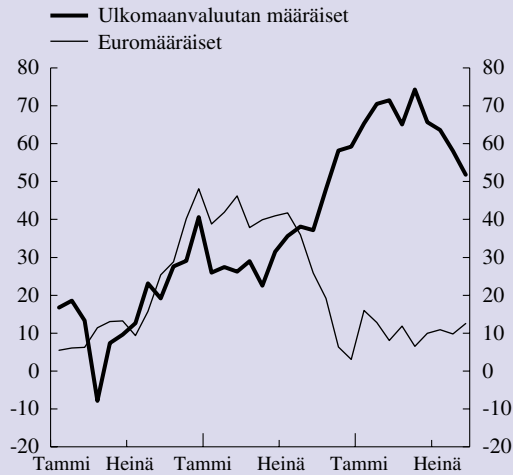
Niissä maissa, joissa tällaisten instrumenttien kohderyhmänä ovat kansainväliset sijoittajat, EKPJ kerää tietoja kansainvälisiltä arvopaperien selvitysjärjestelmiltä haltijan kotipaikasta (euroalueella tai euroalueen ulkopuolella). Nämä selvitysjärjestelmät säilyttävät ja hallinnoivat arvopapereita, mikä mahdollistaa arvopaperitapahtumien käsittelyn tilikirjausten avulla. Ne toimittavat yhteenlaskettuja tietoja kuukausittain arvo-

xemburgissa sijaitsevien rahamarkkinarahastojen rahasto-osuuksien määrä ei kasvanut huomattavasti vuoden 2000 puolivälistä vuoden 2001 puoliväliin.

Rahamarkkinarahastojen rahasto-osuuksien markkinoiden rakenteet ovat erilaisia eri maissa, joten kansalliset keskuspankit keräävät niitä koskevaa tietoa erilaisista lähteistä. Useissa euroalueen maissa – Irlanti mukaan luettuna – rahasto-osuuden lopullista haltijaa koskevaa tietoa on saatavissa suoraan rahamarkkinarahastojen osuuksia välittäviltä rahastoyhtiöiltä (jotka useimmiten ovat luottolaitoksia). Joissakin euroalueen maissa euroalueen ulkopuolisten hallussa olevien instrumenttien määrä selvitetään arvopapereiden säilyttäjäille tehdyillä kyselyillä tai maksetasetilastoista.

Kuvio B. Lyhytaikaisten velkapapereiden kantojen vuotuinen kasvuvauhti (velkapaperit eritelty valuutoittain)

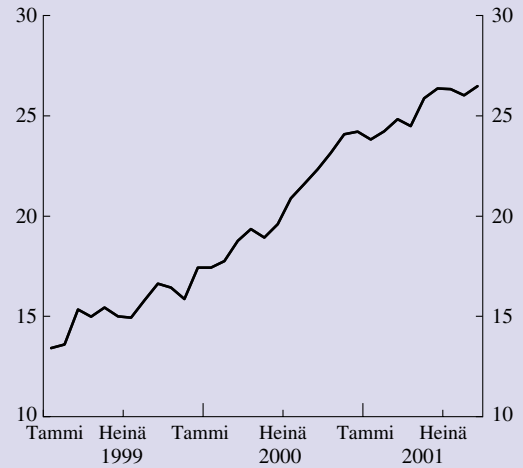
(vuotuinen prosenttimuutos)

Lähde: EKP.

Kuvio C. Euroalueen ulkopuolisten hallussa oleva osuus lyhytaikaisten velkapapereiden kannasta

(prosentteina)

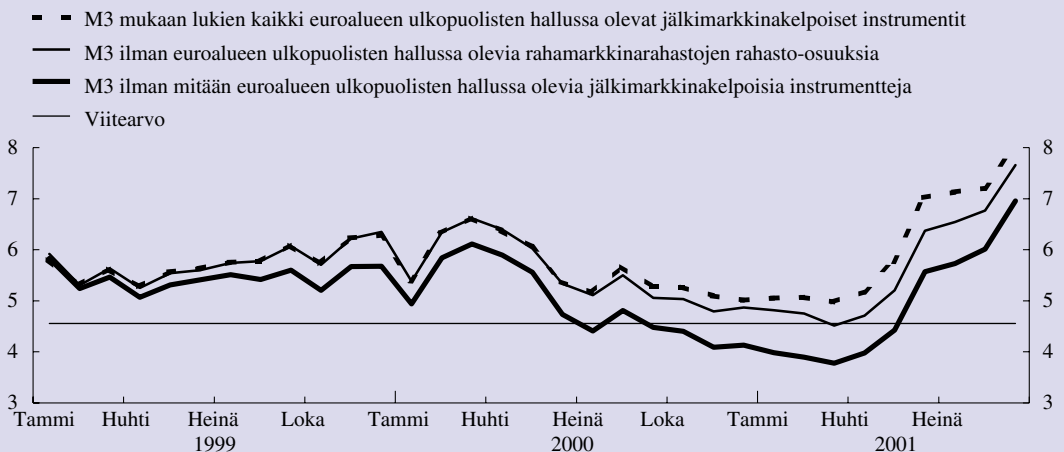
Lähde: EKP.

paperitilien haltijoiden kotipaikasta. Euroalueen ulkopuolisten hallussa olevien lyhytaikaisten velkapapereiden määrää koskevasta tiedosta suurin osa saadaan tätä kautta. Luottolaitosten kanssa yhteistyössä tehdyt laatu-tarkistukset ovat vahvistaneet näiden tietojen laadun korkeaksi. Niissä euroalueen maissa, joissa rahalaitosten liikkeeseen laskemien lyhytaikaisten velkapapereiden markkinat ovat pääasiassa kotimaiset, lopullisen haltijan kotipaikkaa koskevat tiedot kerätään arvopapereiden säilyttäjäille tehdyillä kyselyillä tai maksutasetilastoista. Euroalueen ulkopuolisten hallussa olevia jälkimarkkinakelpoisia instrumentteja koskevien tilastojen voidaan kaiken kaikkiaan katsoa olevan yhtä korkealuokkaisia kuin rahalaitossektorin tasetilastot. Kuviossa C esitetään euroalueen ulkopuolisten hallussa olevien lyhytaikaisten velkapapereiden määrän kasvu suhteessa näiden instrumenttien kantaan tammikuusta 1999 alkaen.

Kuviossa D esitetään euroalueen ulkopuolisten hallussa olevien instrumenttien vaikutus rahan määrän kasvuun. Siitä käy ilmi, että kun M3 lasketaan ilman euroalueen ulkopuolisten hallussa olevia jälkimarkkinakelpoisia instrumentteja, sen vuotuinen kasvuvauhti hidastui merkittävästi nopeammin vuoden 2000 kevästä

Kuvio D. M3:n vuotuinen kasvuvauhti

(vuotuinen prosenttimuutos)

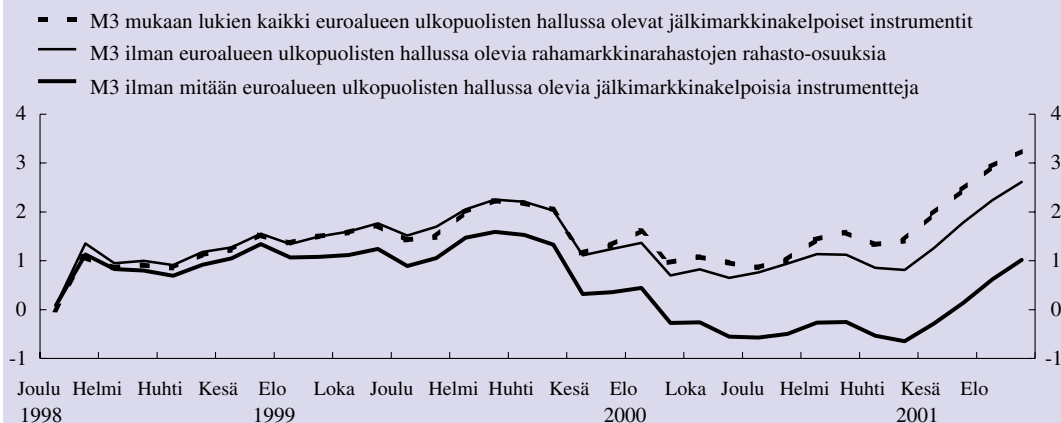
Lähde: EKP.

vuoden 2001 alkupuolelle kuin puhdistamattomien tai osittain puhdistettujen tilastojen perusteella voidaan päätellä ja kasvu oli ollut viitearvoaan hitaampaa usean kuukauden ajan. Sitten näiden instrumenttien vaikutuksesta puhdistetun M3:n kasvu on vastannut puhdistamattoman tai osittain puhdistetun M3:n kasvua. Tämä johtuu siitä, että kuluttajien piti sopeuttaa käyttelytileillä olevien varojen määrä energian ja elintarvikkeiden hintojen nousuun, sijoituksia siirrettiin instrumenttien välillä osakemarkkinoiden jatkuvan heikkouden vuoksi, euroalueen tuottokäyrä oli verrattain loiva elokuuhun asti ja syyskuun 11. päivän tapahtumat lisäsivät rahoitusmarkkinoiden epävarmuutta.

Euroalueen ulkopuolisten hallussa olevien jälkimarkkinakelpoisten instrumenttien määrän puhdistamisen vaikutus näkyy selvästi, kun analysoidaan sellaisia rahan määrän indikaattoreita, joissa otetaan huomioon rahan määrän aiemman nopean tai hitaan kasvun vaikutus. Kuviossa E tämä ero esitetään tarkastelemalla M3:n reaaliaikaisesta rahapoikkeamasta. Reaalinen rahapoikkeama on M3:n todellisen määrän (M3:n nimellinen määrä deflatoituna YKHIllä) poikkeama määrästä, joka vastaa rahan määrän 4½ prosentin viitearvon mukaista kasvuvauhtia, kun YKHI-inflaatio on kehittynyt hintavakauden määritelmän mukaisesti joulukuusta 1998 lähtien. Kuviota tulkittaessa on pidettävä mielessä, että tähän mittariin liittyy epävarmuustekijöitä kuten perusjakson keinotekoinen valinta. Ilman euroalueen ulkopuolisten hallussa olevia jälkimarkkinakelpoisia instrumentteja laskettu M3:n reaalin rahapoikkeama pieneni huomattavasti vuoden 2000 loppupuolelle asti, ja sen jälkeen rahapoikkeama oli hieman negatiivinen ja on viime aikoina suurentunut, mikä käy yksiin edellä mainittujen sijoitusten siirtämisen kanssa.

Kuvio E. M3:n reaalin rahapoikkeama (perusjakso joulukuun 1998, deflaattorina YKHI) laskettuna sekä euroalueen ulkopuolisten hallussa olevat jälkimarkkinakelpoiset instrumentit mukaan lukien että ilman

(prosentteina M3:n kannasta)

Lähde: EKP.

EKP on antanut rahan määrälle merkittävän aseman rahapolitiikan strategiassa. Tässä kehikossa esitettyjen muutosten jälkeen M3 vastaa aiempaa tarkemmin EKP:n alkuperäistä M3:n määritelmää, jonka oli tarkoitus sisältää euroalueella olevien hallussa oleva rahan määrä (ks. helmikuun 1999 Kuukausikatsauksen artikkeli ”Euroalueen raha-aggregaatit ja niiden merkitys eurojärjestelmän rahapolitiikan strategiassa”). EKP valitsi tämän määritelmän, koska voidaan olettaa, että euroalueen ulkopuolisten hallussa olevien, euroalueen rahoitukseen talletettujen lyhytaikaisten instrumenttien määrä ei liity käyttelytileillä olevien, euroalueella käytettävien varojen määrään. Tätä määritelmää tukevat empiiriset tutkimukset, jotka vahvistavat näkemyksen, että M3:n laskeminen ilman näitä euroalueen ulkopuolisten hallussa olevia instrumentteja turvaa M3:n kysynnän vakauden ja M3:n sisältämän informaation tulevasta inflaatiokehityksestä. Rahatilastointiin tehdyillä muutoksilla parannetaan M3:n informatiivisuutta rahapolitiikan kannalta.

Velkapaperien liikkeeseenlasku hidastui edelleen elokuussa

Euroalueen liikkeeseenlaskijoiden liikkeeseen laskemien velkapaperien kannan keskimääräinen vuotuinen kasvuvauhti hidastui 6,6 prosenttiin elokuussa 2001, kun se oli heinäkuussa ollut 7,4 %. Tämä johtui siitä, että pitkäaikaisten velkapaperien kannan vuotuinen kasvuvauhti hidastui elokuussa 6,4 prosenttiin heinäkuun 7,3 prosentista. Sen sijaan lyhytaikaisten velkapaperien vastaava kasvuvauhti pysyi elokuussa ennallaan eli 8,8 prosentissa (ks. kuvio 4).

Euroalueella sijaitsevien liikkeeseenlaskijoiden liikkeeseen laskemien euromääräisten velkapaperien kannan vuotuinen kasvuvauhti hidastui elokuussa 6,0 prosenttiin, kun se heinäkuussa oli ollut 6,3 %. Euroalueella sijaitsevien liikkeeseenlaskijoiden velkapapereista oli entistä suurempi osa euromääräisiä papereita: niiden osuus oli elokuussa 93,7 %, kun se heinäkuussa oli ollut 92,9 %.

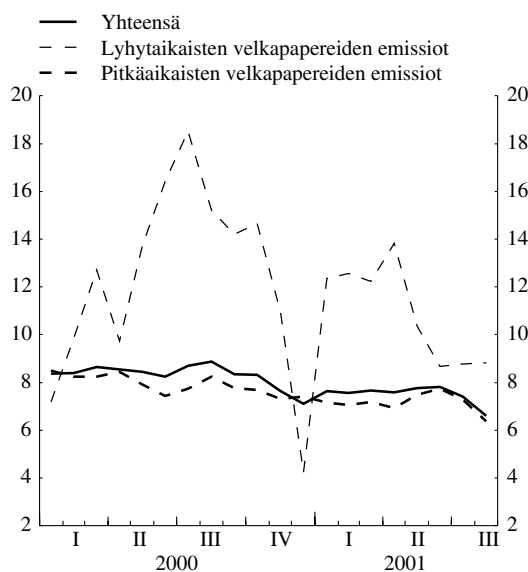
Euromääräisten velkapaperien erittely sektoreittain puolestaan osoittaa, että rahalaitosten liikkeeseen laskemien velkapaperien kannan vuotuinen kasvuvauhti hidastui heinäkuun 6,2 prosentista 5,4 prosenttiin elokuussa. Hidastuminen voi osittain johtua yrityssektorin aiempaa heikomasta luottojen ja lainojen kysynnästä. Samoin muiden rahoituslaitosten kuin rahalaitosten liikkeeseenlaskujen vastaava kasvuvauhti hidastui heinäkuun 33,7 prosentista elokuun 31,5 prosenttiin. Sitä vastoin yritysten liikkeeseen laskemien velkapaperien vastaava kasvuvauhti nopeutui heinäkuun 20,8 prosentista 21,5 prosenttiin elokuussa.

Valtion liikkeeseen laskemien velkapaperien kannan vuotuinen kasvuvauhti hidastui hieman eli heinäkuun 2,8 prosentista 2,6 prosenttiin elokuussa, kun se vuonna 2001 oli tähän asti lievästi nopeutunut. Muiden julkisyhteisöjen liikkeeseen laskemien velkapaperien vastaava kasvuvauhti puolestaan nopeutui ja oli elokuussa 17,2 % oltuaan heinäkuussa 15,4 %.

Kuvio 4.

Euroalueella olevien liikkeeseen laskemien velkapapereiden kanta

(vuotuinen prosenttimuutos)

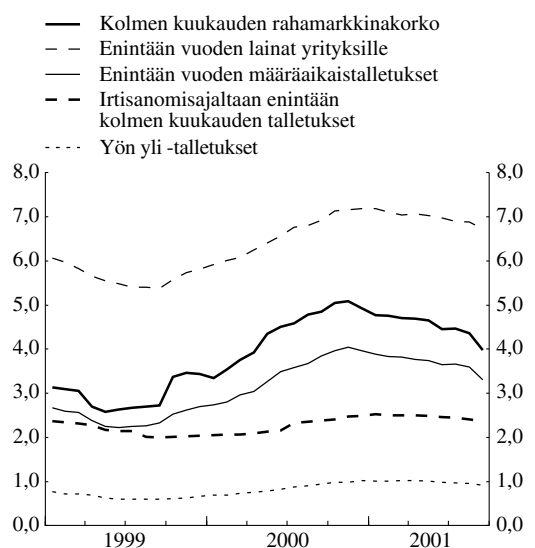
Lähde: EKP.

Huom. Euroalueen tietoihin sisältyvät myös Kreikan tiedot 1.1.2001 alkaen. Vertailtavuuden vuoksi tammikuuta 2001 edeltävien vuotuisen kasvuvauhtien laskemisessa on käytetty euroalueen + Kreikan tietoja.

Kuvio 5.

Pankkien lyhyet korot ja vastaava markkinakorko

(vuotuinen korko, kuukausittaisia keskiarvoja)

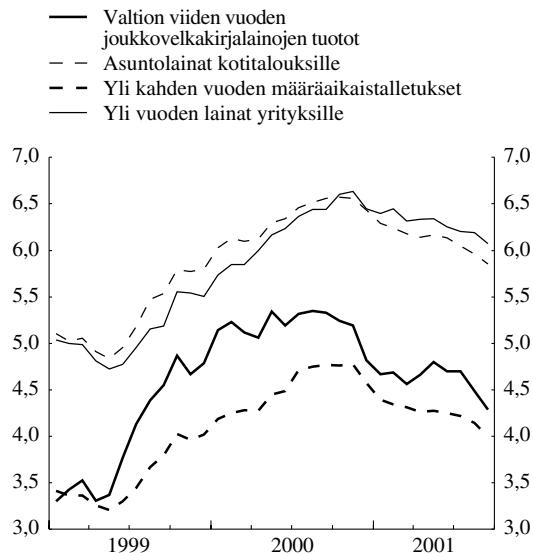

Lähteet: EKP:n yhteenlaskemat maittaiset tiedot ja Reuters. Huom. Sisältää myös Kreikan tiedot 1.1.2001 alkaen.

Kuvio 6.

Pankkien pitkät korot ja vastaava markkinakorko

(vuotuinen korko, kuukausittaisia keskiarvoja)

Lähteet: EKP:n yhteenlaskemat maittaiset tiedot ja Reuters.
Huom. Sisältää myös Kreikan tiedot 1.1.2001 alkaen.

Pankkien korot laskivat entisestään syyskuussa

Pankkien lyhyet korot laskivat edelleen syyskuussa 2001 ja noudattivat näin rahamarkkinoiden viime kuukausien kehitystä (ks. kuvio 5). Enintään vuoden määräaikaistalletusten keskikorko laski 29 peruspistettä elo-syyskuussa, kun irtisanomisajaltaan enintään kolmen kuukauden talletusten sekä yön yli -talletusten keskikorot nou-

sivat 5 peruspistettä samana ajanjaksona. Yrityksille myönnettyjen enintään vuoden pituisten lainojen keskikorko laski vastaavana ajankohtana 16 peruspistettä ja keskimääräinen kolmen kuukauden rahamarkkinakorko 37 peruspistettä.

Myös pankkien pitkät korot laskivat edelleen syyskuussa 2001 (ks. kuvio 6). Laskuun vaikutti valtion joukkolainojen keskimääräisen tuoton supistuminen. Yli kahden vuoden määräaikaistalletusten keskikorko laski 16 peruspistettä. Yrityksille myönnettyjen yli vuoden pituisten lainojen sekä kotitalouksille myönnettyjen asuntolainojen keskikorot laskivat noin 10 peruspistettä vastaavana ajankohtana.

Useimmat rahamarkkinakorot laskivat entisestään lokakuussa ja marraskuun alussa

Useimmat rahamarkkinakorot laskivat lokakuussa ja marraskuun alussa. Eniten laskivat pitkät rahamarkkinakorot. Näin ollen euriborkorkojen tuottokäyrä muuttui selvästi aiempaa laskevammaksi.

Lyhyet rahamarkkinakorot olivat jokseenkin vakaat suurimman osan aikaa syyskuun alusta marraskuun 7. päivään asti. Lokakuun alussa eonia-korko vaihteli lähellä eurojärjestelmän perusrahoitusoperaatioiden korkotarjousten alarajaa eli 3,75:tä prosenttia, mutta nousi huomattavasti lokakuun 9. päivänä, koska eurojärjestelmän vastapuolet olivat tehneet vähän tarjouksia tuon

Kehikko 2.

Rahapoliittiset operaatiot ja likviditeettitilanne 23.10.2001 päättyneenä pitoajanjaksona

Pitoajanjaksona 24.9.–23.10.2001 eurojärjestelmä toteutti neljä perusrahoitusoperaatiota ja yhden pitempiaikaisen rahoitusoperaation. Operaatioiden tulokset on esitetty oheisessa taulukossa.

Kolmannessa operaatiossa EKP hyväksyi kaikki tehdyt tarjoukset, joiden kokonaismäärä oli 60,5 miljardia euroa. Tämä oli kuitenkin huomattavasti vähemmän kuin määrä, joka olisi varmistanut varantovaatimusten tasaisen täyttymisen. Niinpä seuraavana viikkona kertynyt likviditeettivaje kompensoitui vain osittain sillä, että neljännessä perusrahoitusoperaatiossa jaettiin suhteellisen suuri määrä likviditeettiä. Vastapuolten oli näin ollen lopulta turvaututtava maksuvalmiusluoton käyttöön. Tämä vaikutti haitallisesti pankkien treasury-toimintojen tuottoihin, joten vähäisten tarjousmäärien jättäminen osoittautui pankkisektorille jälleen kerran voittoa tuottamattomaksi strategiaksi.

Säännölliset rahapoliittiset operaatiot

(mrd. euroa, korot vuotuisina prosentteina)

Operaatio	Maksujen suoritus-päivä	Operaation eräpäivä	Tarjousten määrä	Jaetun likviditeetin määrä	Tarjousten kattamis-suhde	Vastapuolten määrä	Minimitarjous-korko	Marginaali-korko	Painotettu keski-korko
Perusrahoitus-operaatio	26.9.2001	10.10.2001	111,9	81,0	1,38	347	3,75	3,76	3,77
Perusrahoitus-operaatio	3.10.2001	17.10.2001	76,4	56,0	1,36	266	3,75	3,75	3,76
Perusrahoitus-operaatio	10.10.2001	24.10.2001	60,5	60,5	1,00	248	3,75	3,75	3,75
Perusrahoitus-operaatio	17.10.2001	31.10.2001	143,8	82,0	1,76	372	3,75	3,78	3,79
Pitempiaikainen rahoitusoperaatio	27.9.2001	21.12.2001	28,3	20,0	1,42	195	-	3,55	3,58

Lähde: EKP.

Tarkasteltavan pitoajanjakson ensimmäisinä päivinä eoniakorko pysyi vakaana ja oli hieman korkeampi kuin minimitarjouskorko, mutta nousi sen sijaan 28.9. tilapäisesti 3,83 prosenttiin neljännesvuoden lopun vaikutuksesta. Lokakuun ensimmäisellä viikolla eoniakorko pysytteli lähellä minimitarjouskorkoa. Se poikesi minimitarjouskorosta enimmillään 3 peruspisteen verran ja oli hieman laskeva. Seuraavalla viikolla eoniakorko alkoi vähitellen nousta, koska rahamarkkinoiden likviditeettitilanne oli kiristynyt tarjousten määrän jäätyä vähäiseksi 9.10. toteutetussa perusrahoitusoperaatiossa. Koska markkinaosapuolet odottivat likviditeettitilanteen pysyvän kireänä pitoajanjakson loppuun saakka, eoniakorko nousi lähelle maksuvalmiusluoton korkoa pitoajanjakson viimeisellä viikolla. Pitoajanjakson viimeisenä pankkipäivänä eoniakorko oli 4,74 % eli ainoastaan yhden peruspisteen alhaisempi kuin maksuvalmiusluoton korko. Maksuvalmiusluoton nettokäyttö oli tuolloin 19 miljardia euroa.

Pankkijärjestelmän likviditeettiin vaikuttavien riippumattomien tekijöiden eli muiden kuin rahapolitiikkaan liittyvien tekijöiden likviditeettiä sitova nettovaikutus (oheisen taulukon kohta b) oli keskimäärin 72,5 miljardia euroa. Riippumattomien tekijöiden päivittäinen vaikutus vaihteli 56,9 miljardista eurosta 84,6 miljardiin euroon. Riippumattomiin tekijöihin perustuvista keskimääräisistä likviditeettitarpeista julkistetut arviot pitoajanjaksolta vaihtelivat 62,3 miljardista eurosta 82,3 miljardiin euroon. Julkistettujen arvioiden ja todellisten likviditeettitarpeiden väliset erot vaihtelivat -0,1 miljardista eurosta 2,0 miljardiin euroon.

Pankkijärjestelmän likviditeettiin vaikuttavat tekijät

(mrd. euroa)

Päivittäinen keskiarvo pitoajanjaksona 24.9.–23.10.2001

	Likviditeettiä lisäävät	Likviditeettiä vähentävät	Nettovaikutus
(a) Eurojärjestelmän rahapoliittiset operaatiot	197,7	0,1	+ 197,6
Perusrahoitusoperaatiot	136,7	-	+ 136,7
Pitempiaikaiset rahoitusoperaatiot	60,0	-	+ 60,0
Maksuvalmiusjärjestelmä	1,1	0,1	+ 0,9
Muut operaatiot	-	-	-
(b) Muut pankkijärjestelmän likviditeettiin vaikuttavat tekijät	389,9	462,4	- 72,5
Liikkeessä olevat setelit	-	325,2	- 325,2
Valtion talletukset eurojärjestelmässä	-	43,6	- 43,6
Ulkomaiset saamiset (ml. kulta), netto	389,9	-	+ 389,9
Muut tekijät, netto	-	93,6	- 93,6
(c) Luottolaitosten talletukset eurojärjestelmän sekkitileillä (a) + (b)			125,1
(d) Varantovelvoite			124,4

Lähde: EKP.

Pyöristysten vuoksi luvut eivät välttämättä täsmää.

Yhdysvaltain keskuspankin kanssa sovittiin tilapäisestä swapjärjestelystä 12.9.2001

Yhdysvaltain keskuspankki ja EKP sopivat 12.9.2001 valuutanvaihtojärjestelystä, jolla pyrittiin helpottamaan rahoitusmarkkinoiden toimintaa ja lisäämään dollarimääräistä likviditeettiä syyskuun 11. päivän järkyttävien tapahtumien jälkeen. Sopimuksen mukaan EKP:llä oli 13.10. saakka mahdollisuus saada enimmillään 50 miljardin dollarin edestä dollarimääräistä rahoitusta Yhdysvaltain keskuspankilta, jolla puolestaan oli mahdollisuus saada vastaava määrä euromääräisiä talletuksia EKP:ltä.

EKP käytti swapmahdollisuutta kolme kertaa (12., 13. ja 14.9.). Ensimmäisen, 12.9. toteutetun ja 17.9. eräänntyneen operaation määrä oli 5,4 miljardia dollaria. Kahtena seuraavana päivänä tehtiin yön yli -valuutanvaihto: 14,1 miljardia dollaria 13.9. ja 3,9 miljardia dollaria 14.9.

EKP tarjosi dollarimääräistä rahoitusta eurojärjestelmään kuuluville kansallisille keskuspankeille. Nämä käyttivät rahoitusta vastatakseen euroalueen pankkien dollarimääräisen likviditeetin tarpeeseen, johon Yhdysvaltojen tapahtumat olivat vaikuttaneet.

päivän perusrahoitusoperaatiossa. Eoniakorko pysyi korkeana pitoajanjakson loppuun eli 23.10. asti (ks. kehikko 2), mikä tarkoittaa sitä, että likviditeettitilanne oli suhteellisen kireä. Tuon jälkeen eoniakorko vakautui suurin piirtein korkotarjousten alarajan tasolle. Perusrahoitusoperaatiossa, jonka maksut suoritettiin lokakuussa ja marraskuun alussa, marginaali- ja keskikorko olivat vain 4 peruspistettä korkotarjousten alarajaa korkeampia.

Yhden kuukauden euriborkorko laski 18 peruspistettä 3,54 prosenttiin ja kolmen kuukauden euriborkorko 28 peruspistettä 3,37 prosenttiin syyskuun alun ja marraskuun 7. päivän välisenä aikana (ks. kuvio 7). Eurojärjestelmän pitempiaikaisessa rahoitusoperaatiossa, jonka maksut suoritettiin 25.10., marginaalikorko oli 3,50 % ja keskikorko 3,52 %, eli ne olivat lähellä silloista kolmen kuukauden euriborkorkoa. Sitä vastoin edellisessä pitempiaikaisessa rahoitusoperaatiossa, jonka maksut suoritettiin 27.9., euriborkorko oli 5 peruspistettä alempi kuin marginaalikorko ja 6 peruspistettä alempi kuin tarjousten keskikorko.

Pitkistä rahamarkkinakoroista kuuden kuukauden euriborkorko laski 34 peruspistettä 3,21 prosenttiin ja 12 kuukauden euriborkorko 45 peruspistettä 3,04 prosenttiin syyskuun alun ja marraskuun 7. päivän välisenä aikana. Tuottoikäyrän jyrkkyys, jota mitataan 12 kuukauden ja

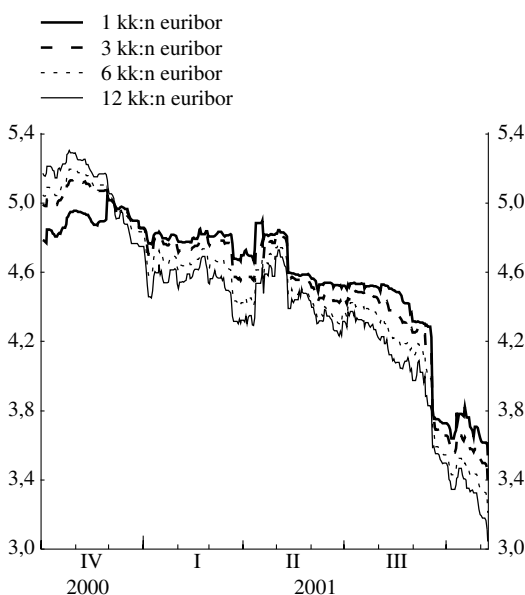
yhden kuukauden euriborkorkojen välisenä erona, syveni tarkasteluajanjaksona ja oli marraskuun 7. päivänä –50 peruspistettä.

Joulukuussa 2001 sekä maalis- ja kesäkuussa 2002 eräänntyvien futuurisopimusten pohjalta johdetut kolmen kuukauden euriborkorot laskivat syyskuun lopusta marraskuun 7. päivään. Eniten las-

Kuvio 7.

Euroalueen lyhyet korot

(vuotuinen korko, päivähavainnot)

Lähde: Reuters.

ivat pitkäaikaisten futuurisopimusten korot. Joulukuussa 2001 erääntyvien futuurisopimusten pohjalta johdettu kolmen kuukauden euriborkorko oli 7. marraskuuta 3,18 %, eli se oli 24 peruspistettä alhaisempi kuin syyskuussa. Maaliskuussa 2002 erääntyvien futuurisopimusten pohjalta johdettu vastaava korko oli 2,81 % eli 50 peruspistettä alhaisempi kuin syyskuussa, ja kesäkuussa 2002 erääntyvien pohjalta johdettu korko oli 2,72 % eli 64 peruspistettä pienempi kuin syyskuussa.

Valtion pitkien joukkolainojen tuotot pienenevät lokakuussa

Valtion 10 vuoden joukkolainojen tuotot euroalueella pienenevät miltei 55 peruspistettä syyskuun lopusta marraskuun 7. päivään, jolloin tuotto oli lähellä 4,5:tä prosenttia (ks. kuvio 8). Yhdysvalloissa valtion pitkien joukkolainojen tuotot pienenevät samana ajanjaksona noin 35 peruspistettä. Näin ollen Yhdysvaltojen ja euroalueen välinen valtion 10 vuoden joukkolainojen tuottojen ero kaventui syyskuun lopun noin -40 pe-

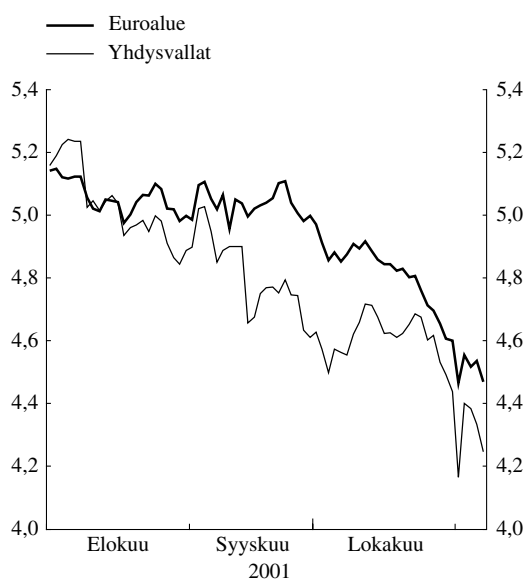
ruspisteestä marraskuun 7. päivän -20 peruspisteeseen.

Valtion 10 vuoden joukkolainojen tuottojen pieneneminen Yhdysvalloissa näyttää johtuneen sekä pitkän aikavälin inflaatio-odotusten pienenemisestä että talouskasvuodotusten heikkenemisestä. Tällaisia näkemyksiä on saattanut osaltaan vahvistaa Yhdysvaltojen keskuspankin lokakuun lopussa julkaisema talouskatsaus (Beige Book). Tuotot yhtenäistävä inflaatiovauhti, joka ilmaistaa 10 vuoden nimellistuottojen ja 10 vuoden indeksisidonnaisten tuottojen erona, pieneni lähes 30 peruspistettä syyskuun lopun ja marraskuun 7. päivän välisenä aikana; samana ajanjaksona 10 vuoden indeksisidonnaisten joukkolainojen tuotto pieneni noin 10 peruspistettä. Yhdysvaltojen valtiovarainministeriö ilmoitti lokakuun lopussa lopettavansa 30 vuoden joukkolainojen liikkeeseenlaskun, mikä osaltaan vaikutti siihen, että 30 vuoden joukkolainojen tuotot pienenevät 60 peruspistettä syyskuun lopun ja marraskuun 7. päivän välisenä aikana. Ilmoitus on saattanut aiheuttaa myös 10 vuoden nimellistuottoihin kohdistuvia supistuspaineita.

Kuvio 8.

Valtion pitkien lainojen tuotot

(vuotuinen korko, päivähavaintoja)

Lähde: Reuters.

Huom. Pitkillä valtion lainoilla tarkoitetaan 10 vuoden joukkovelkakirjalainoja tai maturiteetiltaan lähimpiä vastaavia lainoja. Euroalueen tietoihin sisältyvät myös Kreikan tiedot 1.1.2001 alkaen.

Yhdysvalloissa valtion kahden vuoden joukkolainojen tuotot pienenevät 50 peruspistettä syyskuun lopun ja marraskuun 7. päivän välisenä aikana, mikä merkitsi kahden vuoden ja 10 vuoden joukkolainojen tuottojen erona mitatun tuottoikäyrän jyrkennemistä. Lyhyiden joukkolainojen tuottojen pieneneminen heijastanee markkinaosapuolten odotuksia, joiden mukaan lyhyet korot pysyvät Yhdysvalloissa alhaisina pitempään kuin aiemmin on arvioitu.

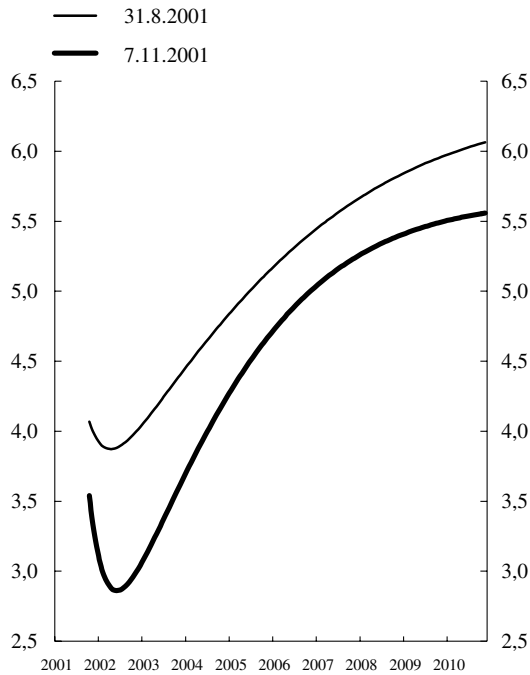
Japanissa valtion 10 vuoden joukkolainojen tuotot pienenevät 10 peruspistettä syyskuun lopusta marraskuun 7. päivään, jolloin tuotto oli 1,3 %. Odotukset hintatason jatkuvasta laskusta näyttivät aiheuttaneen valtion pitkien joukkolainojen tuottoihin kohdistuvia supistuspaineita. Tätä havaintoa näyttivät tukevan Japanin taloutta koskevat ennusteet, jotka Japanin keskuspankki julkaisi lokakuun lopussa. Ennusteiden mukaan hinnat laskevat todennäköisesti edelleen tilikaudella 2002.

Euroalueella valtion keskipitkien ja pitkien joukkolainojen tuotot pienenevät rahamarkkinakor-

Kuvio 9.

Korkojen aikarakenteesta johdetut euroalueen yön yli -korkojen odotukset

(vuotuinen korko, päivähavaintoja)

Lähde: EKP:n arvio. Korkojen aikarakenteesta johdettu termiini-korkokäyrä kuvaa markkinoiden odotuksia lyhyiden korkojen tulevasta kehityksestä. Käyrien laskentamenetelmä selostettiin tammikuun 1999 Kuukausikatsauksen sivulla 26. Estimoinnissa käytetyt tiedot on johdettu koronvaihtosopimuksista.

koja enemmän syyskuun lopun ja marraskuun 7. päivän välisenä aikana. Näin ollen valtion 10 vuoden joukkolainojen tuottojen ja kolmen kuukauden korkojen välinen ero pieneni 20 peruspistettä. Samana ajanjaksona valtion 10 vuoden ja

kahden vuoden joukkolainojen tuottojen välinen ero pysyi suurin piirtein ennallaan ja oli 140 peruspistettä. Näin ollen implisiittisen yön yli -termiini-korkokäyrän notkahdus lyhyissä maturiteeteissa kasvoi syyskuun lopun ja marraskuun 7. päivän välisenä aikana, ja käyrä siirtyi alaspäin myös pitemmissä maturiteeteissa. Käyrän muutos lyhyiden maturiteettien päässä viittaa siihen, että markkinaosapuolet odottivat lyhyiden korkojen pysyvän alhaisina aiemmin arvioitua kauemmin (ks. kuvio 9).

Edellä kuvattu joukkolainamarkkinoiden kehitys näytti osittain liittyneen siihen, että sijoittajat ovat tarkistaneet euroalueen talouskasvua koskevia odotuksiaan aiempaa pessimistisemmiksi. Makrotaloudelliset tiedot, kuten esimerkiksi luottamusindikaattorit, näyttivät kaiken kaikkiaan viittaavan heikkoon talouskasvuun. Ranskan 10 vuoden indeksisidonnaisten joukkolainojen reaalisen tuoton pieneneminen 20 peruspisteellä syyskuun lopun ja marraskuun 7. päivän välisenä aikana kävi yksiin aiempaa pessimistisempien kasvuodotusten kanssa. Lisäksi tuotot yhtenäistävä inflaatiovauhti hidastui samana ajanjaksona 30 peruspistettä, ja 7.11. se oli 1,0 %. Tämä viittaa siihen, että aiempaa alhaisemmat pitkän aikavälin inflaatio-odotukset osaltaan vaikuttivat nimellistuottojen pienenemiseen. On kuitenkin syytä todeta, että Ranskan indeksisidonnaisten joukkolainojen tuottojen viimeaikaista kehitystä on tulkittava varovaisesti, sillä Ranskan valtiovarainministeriö laski liikkeeseen uusia joukkolainoja, jotka on sidottu ilman tupakan hintojen vaikutusta laskettuun euroalueen YKHLin. Osa uusista joukkolainoista vaihdettiin aiemmin liikkeeseen laskettuihin joukkolainoihin, jotka oli sidottu ilman tupakan hintojen

Kehikko 3.

Nimellis- ja reaalkorkojen pitkän aikavälin kehitys euroalueella

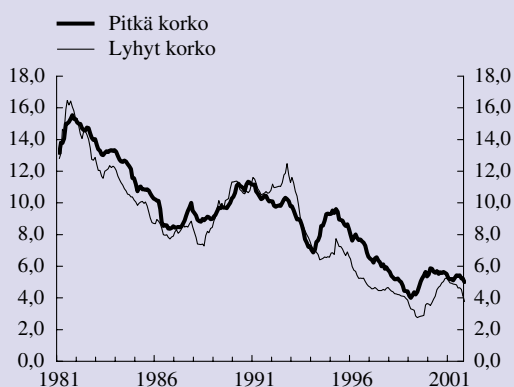
Euroalueen nimellis- ja reaalkorot ovat pysytelleet EMUn kolmannen vaiheen alusta alkaen hyvin alhaisina verrattuna niiden kahden viime vuosikymmenen keskiarvoihin. Tämä nimellis- ja reaalkorkojen rakenteellinen alhaisuus kuvastaa vakaaseen makrotaloudelliseen ympäristöön tähtäävän raha- ja finanssipolitiikan tehokkuutta. Korkojen nykyinen alhaisuus osoittaa, että euroalueen rahoitusolot ovat suotuisimmat vuosikymmeniin.

Jäljempänä esitetään numerotietoja lyhyistä ja pitkistä nimelliskoroista. Lyhyet korot perustuvat euroalueen pankkien välisten kolmen kuukauden korkojen keskiarvoon. Pitkät nimelliskorot perustuvat valtion 10 vuoden joukkolainojen keskimääräiseen nimellistuottoon.

Euroalueen nimelliskorot ovat olleet EMUn kolmannen vaiheen alun jälkeen huomattavasti alhaisemmat kuin 1980- ja 1990-luvuilla (ks. oheinen kuvio). Vuosina 1981–1998 euroalueen lyhyet keskimääräiset nimelliskorot olivat 9 %, kun ne ovat olleet EMUn kolmannen vaiheen alun jälkeen 3,9 %. Pitkät nimelliskorot ovat kehittyneet samansuuntaisesti: pitkät keskimääräiset nimelliskorot olivat 7,9 % vuosina 1991–1998, mutta EMUn kolmannen vaiheen alun jälkeen ne ovat olleet 5,1 %.

Nimelliskorot

(vuotuisina prosentteina, kuukausihavaintoja)

Lähde: EKP.

Huom. Nykyisen euroalueen maiden lyhyet korot on tammi-kuuta 1999 edeltävältä ajalta laskettu pankkien välisten 3 kk:n nimelliskorkojen painotettuna keskiarvona ja sen jälkeen 3 kk:n euriborkoron perusteella. Pitkä korko on puolestaan 10 vuoden joukkolainojen nimellistuottojen painotettu keskiarvo.

Reaalikorot pitäisi periaatteessa laskea vähentämällä nimelliskoroista inflaatio-odotukset. Kun tarkastellaan tätä varten aiempien inflaatio-odotusten pitkän aikavälin historiatietoja, aiempien inflaatio-odotusten hyvänä vastineena voidaan todennäköisesti käyttää toteutunutta YKHI-inflaatiota, koska inflaatio-sokit yleensä kumoavat toisensa ajan mittaan. Kun sitä vastoin arvioidaan tämänhetkisiä reaalikorkoja, nykyinen inflaatiovauhti ei välttämättä vastaa nykyisiä inflaatio-odotuksia. Tästä syystä oheiseen taulukkoon on nykytilanteen arvioimiseksi liitetty myös inflaatio-odotuksia suoraan kuvaavat luvut.¹

Euroalueen reaalikorkojen lisäksi oheisessa taulukossa ovat mukana myös Saksan keskimääräiset korot. Tämä johtuu siitä, että ennen EMUn kolmatta vaihetta euroalueen keskimääräisiin korkoihin sisältyi valuuttakurssiriskipremioita, joita niihin ei ole liittynyt sen jälkeen. Koska Saksan korkoihin sisältyi vain pieniä riskipremioita, Saksan aiempia keskimääräisiä korkoja voi verrata hyvin EMUn kolmannen vaiheen jälkeisiin euroalueen korkoihin.

Vuosina 1981–1998 euroalueen lyhyet keskimääräiset reaalikorot olivat 4,6 %, kun Saksan vastaavat korot olivat 3,9 %. EMUn kolmannen vaiheen alun jälkeen euroalueen keskimääräiset korot ovat olleet huomattavasti alhaisemmat eli 1,9 %. Pitkät reaalikorot ovat kehittyneet samansuuntaisesti. Saksan pitkät keskimääräiset reaalikorot olivat 5,2 % vuosina 1981–1990 ja 4,5 % vuosina 1991–1998. Vuosina 1991–1998 euroalueen vastaavat korot olivat 5,2 %, ja EMUn kolmannen vaiheen alusta lähtien ne ovat olleet 3 %. Euro-

¹ Asiaa käsitellään tarkemmin huhtikuun 2001 Kuukausikatsauksen kehikossa ”Reaalikorkojen viimeaikainen kehitys euroalueella”.

Reaalikorkoja

(vuotuinen korko, kuukausihavaintoja)

Ajanjakso	Lyhyt reaalikorko		Pitkä reaalikorko	
	Euroalue	Saksa	Euroalue	Saksa
1981–1998 ¹⁾	4,6	3,9	–	4,9
1981–1990 ¹⁾	4,7	4,2	–	5,2
1991–1998 ¹⁾	4,6	3,5	5,2	4,5
1999–lokakuu 2001 ¹⁾	1,9	–	3,0	–
Nykyinen arvo (vaihteluväli) ²⁾	1,1–1,8	–	2,3–3,0	–

Lähde: EKP.

¹⁾ Deflatoitu keskimääräisellä vuotuisella kuluttajainflaatiovauhdilla kyseisenä ajanjaksona.

²⁾ Vaihteluväli on laskettu käyttämällä kahta deflaattoria: syyskuun 2001 vuotuisesta YKHI-inflaatiovauhtia ja Consensus Forecastin syyskuun mukaista vuonna 2002 odotettua vuotuisesta YKHI-inflaatiovauhtia, ks. lisätietoja huhtikuun 2001 Kuukausikatsauksen kehikosta 2.

alueen tämänhetkiset lyhyet reaalkorot vaihtelevat 1,1 prosentista 1,8 prosenttiin ja pitkät reaalkorot 2,3 prosentista 3 prosenttiin.

Pitkien nimelliskorkojen alhaisuus EMUn kolmannen vaiheen aikana kuvastaa pääasiassa sitä, että euroalueen inflaatiovauhtia on onnistuttu hidastamaan. Korkojen alhaisuus osoittaa, että hintavakauden ylläpitämiseen tähtäävä rahapolitiikka on vähentänyt inflaatio-odotuksia ja inflaatioon liittyvää epävarmuutta. Lisäksi nykyisten pitkien korkojen alhaisuus kuvastaa edistystä julkisen talouden vakauttamisessa 1990-luvun alkuvuosista lähtien. Pitkien korkojen alhaisuuden pitäisi olla euroalueen talouskasvua tukeva tärkeä tekijä. Euroalueella yksityisen sektorin sijoituspäätökset ovatkin suurelta osin sidoksissa pitkiin korkoihin.

Jotta rahoitusolot pysyisivät euroalueella suotuisina pitkällä aikavälillä, on tärkeää säilyttää nykyisen poliittisen linjan uskottavuus. Finanssipolitiikalla on osuutensa tässä tehtävässä, ja sen on pysyttävä vakaus- ja kasvusopimuksessa asetetuissa keskipitkän aikavälin tavoitteissa. Poikkeaminen tästä keskipitkän aikavälin suunnasta voi haitata nykyisten suotuisten rahoitusolojen ylläpitämistä.

Rahapolitiikka voi parhaiten vaikuttaa suotuisten rahoitusolojen ylläpitämiseen, kun se pyrkii turvaamaan hintavakauden säilyttämisen uskottavuuden. Rahapolitiikka ei vaikuta ainoastaan inflaatio-odotuksiin (ja siten nimelliskorkoihin) vaan myös riskipreemioihin ja siten myös reaalkorkoihin. Talouden toimivuuden kannalta korkeat riskipreemiot aiheuttavat lisäkustannuksia yksityisen sektorin rahoituksen hankintaan ja haittaavat tällä tavoin talouskasvua. Rahapolitiikka edistää tehokkaimmin euroalueen pitkän aikavälin kasvunäkymiä, kun siinä pysytään selvästi hintavakauden ylläpitämiseen keskittyvällä linjalla. Tällä tavoin rahapolitiikalla voidaan myös varmistaa, että siitä aiheutuva epävarmuus pysyy vähäisenä vastaisuudessakin.

vaikutusta laskettuun Ranskan hintaindeksiin. Tämä on saattanut muuttaa jälkimmäisten lainojen likvidiyyttä.

BBB-luokituksen saaneiden yritysten pitkien joukkolainojen ja vastaavanpituisten valtion joukkolainojen tuottojen ero kaventui syyskuun lopun ja marraskuun 7. päivän välisenä aikana noin 80 peruspistettä, toisin sanoen suurin piirtein ennen 11.9. tapahtuneita terrori-iskuja vallinneelle tasolle. Tuottojen ero on kuitenkin edelleen suurempi kuin viime vuosina keskimäärin.

Osakemarkkinat elpyivät lokakuussa

Lokakuussa ja marraskuun alussa osakkeiden hinnat nousivat edelleen ja epävarmuus väheni kaikilla keskeisillä markkinoilla, joilla hinnat olivat laskeneet rajusti ja epävarmuus kasvanut huomattavasti syyskuun 11. päivän terrori-iskujen jälkeen. Syyskuun lopun ja marraskuun 7. päivän välisenä aikana osakkeiden hinnat nousivat euro-

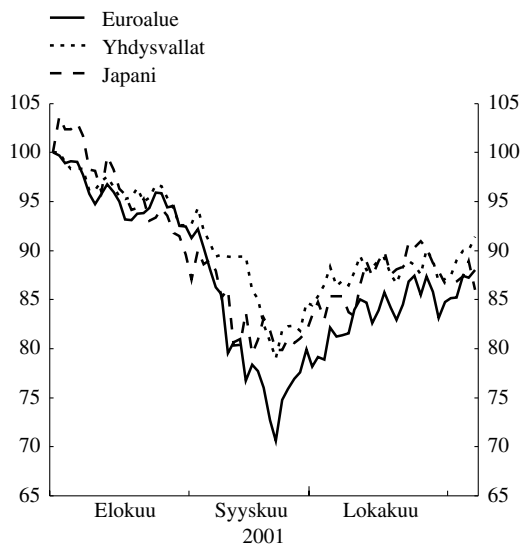
alueella Dow Jones Euro Stoxx -indeksillä, Yhdysvalloissa Standard & Poor's 500 -indeksillä ja Japanissa Nikkei 225 -indeksillä mitattuna (ks. kuvio 10). Kaikkien edellä mainittujen osakeindeksien implisiittinen volatilitteetti, jolla mitataan markkinaosapuolten epävarmuutta osakkeiden hintojen lyhyen aikavälin kehityksen suhteen, pieneni edelleen lokakuussa ja marraskuun alussa syyskuun lopun tilanteeseen verrattuna. Vaikka implisiittinen volatilitteetti näin pienenikin lähelle ennen terrori-iskuja vallinnutta tasoa, se oli kuitenkin aiempaan kehitykseen nähden edelleen varsin suuri (ks. kuvio 11).

Yhdysvalloissa Standard & Poor's 500 -indeksi nousi 8 % syyskuun lopusta marraskuun 7. päivään, jolloin indeksi oli 2 % korkeampi kuin 10.9. eli ennen terrori-iskuja ja 16 % alhaisempi kuin vuoden 2000 lopussa. Standard & Poor's 500 -indeksin implisiittinen volatilitteetti oli 7.11. noin 25 % eli 15 prosenttiyksikköä syyskuun 20. päivän tilapäistä huippulukemaa pienempi. Osakkeiden hinnat kääntyivät nousuun huolimatta uusista

Kuvio 10.

Osakeindeksit

(1.8.2001 = 100, päivähavaintoja)

Lähde: Reuters.

Huom. Dow Jones Euro Stoxx (laaja) euroalueen osalta. Standard & Poor's 500 Yhdysvaltojen ja Nikkei 225 Japanin osalta. Euroalueen tietoihin sisältyvät myös Kreikan tiedot 1.1.2001 alkaen.

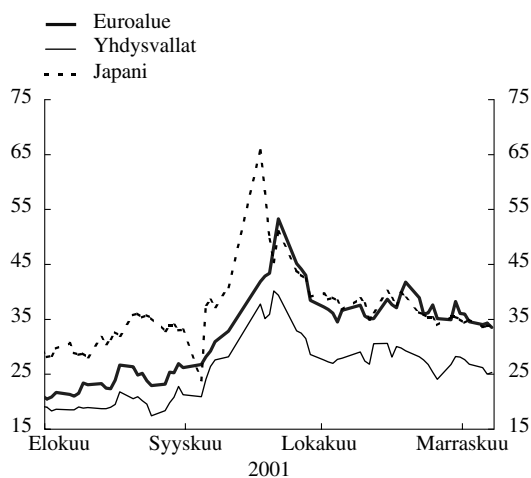
Yhdysvaltojen talouden tilaa koskevista kielteisistä uutisista, mikä saattaa johtua siitä, että aluksi markkina-osapuolet "ylireagoivat" traagisiin tapahtumiin. Lisäksi aiempaa pienempien lyhyen aikavälin tuotto-odotusten aiheuttamat laskupaineet osakkeiden hintoihin lienevät kuitenkin jääneet merkitykseltään vähäisemmiksi kuin Yhdysvaltojen korkojen lasku. Korkojen lasku mahdollisesti alensi tuleviin tuottoihin sovellettavia diskonttokorkoja.

Nasdaq Composite -indeksi, johon kuuluu useita tietotekniikka-alan yrityksiä, nousi 23 % syyskuun lopun ja marraskuun 7. päivän välisenä aikana. Nasdaq-indeksiin kuuluvien osakkeiden hintojen keskimääräistä suurempi nousu saattoi johtua kahdesta seikasta. Koska ensinnäkin terroristiskujen äkillinen vaikutus osakemarkkinoihin tuntui muita voimakkaammin juuri tietotekniikka-yritysten osakkeiden hinnoissa, myös niiden elpyminen oli muita joutuisampaa osakemarkkinoiden toiminnan palaututtua entiselleen. Toiseksi sijoittajat ovat saattaneet suunnata huomionsa jälleen yrityksiin, joiden kasvumahdollisuuksia he pitävät varteenotettavina pitemmällä aikavälillä, kun ottaa huomioon Yhdysvaltojen talouskasvun synkät näkymät lyhyellä aikavälillä. Marraskuun 7. päivänä Nasdaq Composite -indeksi oli 9 % korkeampi kuin 10.9.

Kuvio 11.

Osakekurssien implisiittinen volatilitteetti

(vuotuisina prosenteina; päivähavaintoja)

Lähde: Bloomberg.

Huom. Sarjat kuvaavat osakeindekseihin perustuvien optioiden hinnoista johdettua odotettua osakkeiden hinnankorjauksien keskihajontaa enintään kolmen kuukauden aikana. Osakeindeksit, joiden implisiittistä volatilitteettiä kuvataan, ovat Dow Jones Euro Stoxx 50 euroalueen osalta, Standard & Poor's 500 Yhdysvaltojen osalta ja Nikkei 225 Japanin osalta.

Japanissa osakkeiden hinnat nousivat Nikkei 225 -indeksillä mitattuna 5 % syyskuun lopusta marraskuun 7. päivään, jolloin indeksi oli prosentin korkeampi kuin ennen terrori-iskuja mutta 25 % alhaisempi kuin vuoden 2000 lopussa. Nikkei 225 -indeksin implisiittinen volatilitteetti pieneni 5 prosenttiyksikön verran 34 prosenttiin syyskuun lopun ja marraskuun 7. päivän välisenä aikana. Japanin osakemarkkinat ilmeisesti hyötyivät maailmanlaajuisesta osakkeiden hintojen noususta lokakuussa, jolloin Nikkei 225 -indeksi pysyi ennallaan huolimatta siihen kohdistuneista supistuspaineista. Nämä paineet johtuivat siitä, että Japanin talousnäkökymät heikkenivät edelleen tunnettavasti ja deflaatiopaineet voimistuivat. Lisätukea Nikkei 225 -indeksille antoi Japanin pitkien korkojen lasku lokakuussa ja marraskuun alussa.

Euroalueella Dow Jones Euro Stoxx -indeksi nousi 10 % syyskuun lopusta marraskuun 7. päivään, jolloin indeksi oli 3 % korkeampi kuin 10.9.

Indeksin kumulatiivinen lasku vuoden 2000 lopusta oli 24 %. Syyskuun lopun ja marraskuun 7. päivän välisenä aikana Dow Jones Euro Stoxx 50 -indeksiin perustuvista optioista johdettu implisiittinen volatilitteetti pieneni noin 5 prosenttiyksikön verran 34 prosenttiin. Vaikka implisiittinen volatilitteetti olikin noin 20 prosenttiyksikköä syyskuun 11. päivän tilapäistä huippulukemaa pienempi, se oli edelleen noin 10 prosenttiyksikköä suurempi kuin se on keskimäärin ollut EMUn kolmannen vaiheen alusta lähtien. Implisiittisen volatilitteetin pieneneminen lokakuussa ja marraskuun alussa osoittaa, että markkinaosapuolten huolestuneisuus osakesijoituksiin liittyvistä riskeistä on vähentynyt. Tämä puolestaan on saattanut pienentää riskipreemiota, jota sijoittajat edellyttävät osakkeiden hallussapidosta.

Yhdysvaltojen osakemarkkinoiden heijastusvai-
kutusten, markkinaosapuolten aiempaa vähäisem-
män riskien karttamisen ja havaittujen riskien
pienenemisen lisäksi euroalueen osakkeiden hin-
nat ilmeisestikin hyötyivät lokakuussa euroalueen
joukkolainojen tuottojen tuntuvasta pienenemi-

sestä kaikissa maturiteeteissa. Samoin kuin Yh-
dysvalloissa, korkojen lasku näytti vaikuttaneen
osakkeiden hintoihin enemmän kuin merkit eu-
roalueen talouskasvun entistä selvemmästä hi-
dastumisesta. Yleensä tiedot kasvun vaimen-
emisesta heikentävät markkinaosapuolten odo-
tuksia yritysten lyhyen aikavälin tuloskehityksen
suhteen.

Euroalueen osakkeiden hintojen nousu lokakuus-
sa ja marraskuun alussa oli laaja-alaista: hinnat
laskivat ainoastaan kahdessa Dow Jones Euro
Stoxx -indeksiin kuuluvasta 18 toimialakohtaisesta
indeksistä. Tekniikan alalla osakkeiden hinnat
nousivat eniten (+38 %) syyskuun lopun ja mar-
raskuun 7. päivän välisenä aikana edellä kuvattua
Yhdysvaltojen osakemarkkinoiden kehitystä vas-
taavalla tavalla. Vakuutusala, jolla osakkeiden hin-
nat laskivat erityisen paljon heti terrori-iskujen
jälkeen, elpyi tuntuvasti lokakuussa ja marraskuun
alussa. Koska vakuutusalan osakkeiden hinnat
nousivat syyskuun lopun ja marraskuun 7. päivän
välisenä aikana yhteensä 13 %, alan hintaindeksi
nousi syyskuun 10. päivän tason yläpuolelle.

2 Hintakehitys

Inflaatio hidastui syyskuussa 2001 energian hinnan vuoksi – taustalla vertailuajankohdan vaikutus

Euroalueen YKHI-inflaation vuotuinen muutosvauhti hidastui Eurostatin mukaan elokuun 2,7 prosentista 2,5 prosenttiin syyskuussa 2001, kun Kreikan tietoja ei oteta mukaan perusajanjaksoon, jolta hintojen vuotuinen muutosvauhti lasketaan. Kun Kreikan tiedot otetaan mukaan perusajanjaksoon, inflaatiovauhti hidastui elo-syyskuussa hieman enemmän eli 2,8 prosentista 2,5 prosenttiin (ks. taulukko 2). Näin ollen toukokuusta 2001 lähtien havaittu inflaatiovauhdin hidastuminen jatkui. Toukokuun huippuvauhdista eli 3,4 prosentista inflaatio hidastui 0,9 prosenttiyksikköä, mikä johtuu kokonaan energian hinnan vaikutuksen pienenemisestä. Jos vaihtelevia eriä eli jalostamattomien elintarvikkeiden ja energian hintoja sitä vastoin ei oteta huomioon, YKHI:n

vuotuinen muutosvauhti (Kreikan tiedot mukaan lukien) kiihtyi syyskuussa edelleen eli 2,4 prosenttiin, kun se oli elokuussa ollut 2,3 %. Kiihtyminen johtui yhä öljyn ja elintarvikkeiden aikaisempien hinnannousujen viivästyneestä välillisestä vaikutuksesta.

YKHI:n yksittäisistä eristä energian hinta oli tämän vuoden syyskuussa 1,3 % alempi kuin vuoden 2000 syyskuussa. Maaliskuun 1999 jälkeen energian hinta laski näin ensimmäistä kertaa vuositason: elokuussa hinta oli vuositason noussut 2,1 % (ks. kuvio 12). Sen sijaan kuukausitasolla energian hinta nousi syyskuussakin (0,8 %), mikä johtui öljyn hinnan tilapäisestä noususta Yhdysvaltoihin kohdistuneiden terroristi-iskujen jälkeen. Energian hinnan vuositason muutos syyskuussa johtui siis kokonaisuudessaan vertailuajankohdan vaikutuksesta.

Taulukko 2.

Euroalueen hinta- ja kustannuskehitys

(vuotuinen prosenttimuutos, ellei toisin mainita)

	1998	1999	2000	2000 IV	2001 I	2001 II	2001 III	2001 Touko	2001 Kesä	2001 Heinä	2001 Elo	2001 Syys	2001 Loka
Yhdenmukaistettu kuluttajahinta- indeksi (YKHI) ja sen erät													
Kokonaisindeksi	1,2	1,1	2,4	2,7	2,6	3,2	2,7	3,4	3,1	2,8	2,8	2,5	.
<i>josta:</i>													
Tavarat	0,7	0,9	2,7	3,3	2,8	3,5	2,8	3,8	3,4	3,1	2,9	2,4	.
Elintarvikkeet	1,7	0,6	1,4	2,2	3,2	5,0	5,3	5,2	5,4	5,5	5,2	5,2	.
Jalostetut elintarvikkeet	1,5	1,0	1,2	1,4	2,0	2,8	3,4	2,8	3,1	3,3	3,4	3,5	.
Jalostamattomat elintarvikkeet	2,1	0,1	1,7	3,4	5,2	8,4	8,1	8,9	9,1	8,8	7,8	7,8	.
Teollisuustuotteet	0,2	1,0	3,4	3,8	2,6	2,8	1,5	3,2	2,4	1,9	1,7	1,0	.
Muut teollisuustuotteet kuin energia	1,0	0,7	0,7	1,1	1,3	1,6	1,6	1,6	1,6	1,6	1,6	1,7	.
Energia	-2,6	2,3	13,4	13,8	7,3	7,3	1,2	8,6	5,4	2,9	2,1	-1,3	.
Palvelut	2,0	1,6	1,7	1,9	2,3	2,5	2,6	2,6	2,6	2,6	2,6	2,7	.
Muut hinta- ja kustannus- indikaattorit													
Teollisuuden tuottajahinnat ¹⁾	-0,7	-0,4	5,4	6,2	4,5	3,7	1,5	3,7	3,2	2,1	1,7	0,7	.
Yksikkötyökustannukset ²⁾	0,3	1,3	1,1	1,7	2,0	2,3	.	-	-	-	-	-	-
Työn tuottavuus ²⁾	1,2	0,9	1,4	0,4	0,2	0,1	.	-	-	-	-	-	-
Työvoimakustannukset/työntekijä ²⁾	1,5	2,3	2,5	2,1	2,2	2,4	.	-	-	-	-	-	-
Työvoimakustannukset/tunti ³⁾	1,7	2,2	3,4	3,1	3,1	2,8	.	-	-	-	-	-	-
Öljyn hinta (euroa/barreli) ⁴⁾	12,0	17,1	31,0	34,5	28,4	31,7	29,0	32,7	32,5	29,4	28,7	28,8	23,8
Raaka-aineiden hinnat ⁵⁾	12,5	-3,1	18,1	16,4	1,4	-0,9	-9,4	-4,0	2,5	-1,0	-10,1	-16,7	-17,8

Lähteet: Eurostat, kansalliset tiedot, International Petroleum Exchange, HWWA – Institut für Wirtschaftsforschung (Hampuri) ja EKP:n laskelmat.

Huom. 12 maata käsittävän euroalueen tietoja (myös vuotta 2001 edeltäneeltä ajalta).

1) Ei sisällä rakentamista.

2) Koko kansantalous.

3) Koko kansantalous (paitsi maatalous, julkishallinto, koulutus, terveydenhoito ja muut palvelut).

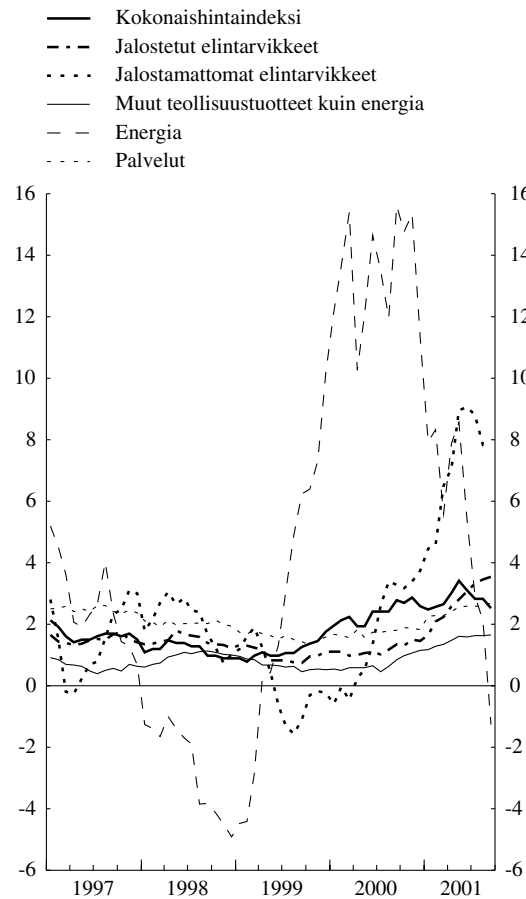
4) Brent Blend -laatu (yhden kuukauden kuluttua tapahtuvaan toimitukseen). Hinnat ecuina joulukuuhun 1998 asti.

5) Ei sisällä energian hintoja. Hinnat euroina; joulukuuhun 1998 asti ecuina.

Kuvio 12.

Euroalueen YKHI-inflaatio eriteltynä

(vuotuinen prosenttimuutos, kuukausihavaintoja)

Lähde: Eurostat.

Huom. 12 maata käsittävän euroalueen tietoja (myös vuotta 2001 edeltäneeltä ajalta).

Jalostamattomien elintarvikkeiden hintakehityksen perusteella näyttää siltä, että vaikka hullun lehmän taudin ja suu- ja sorkkataudin aiheuttamat hinnannousupaineet ovat ehkä jo hellittäneet, hintojen laskuun viittaavia merkkejä ei ole vielä näkyvissä. Niinpä näiden hintojen vuotuinen muutosvauhti pysyi syyskuussa 2001 ennallaan eli 7,8 prosenttina. Sitä vastoin jalostettujen elintarvikkeiden hintojen vuotuinen muutosvauhti kiihtyi syyskuussa edelleen ja oli 3,5 %, kun se oli elokuussa ollut 3,4 %. Tämä johtui jalostamattomien elintarvikkeiden aikaisempien hinnannousujen viivästyneestä välillisestä vaikutuksesta.

Sekä muiden teollisuustuotteiden kuin energian että palveluiden hintojen vuotuinen muutosvauhti nopeutui hieman syyskuussa 2001. Muiden teollisuustuotteiden kuin energian hintojen vuotuinen muutosvauhti oli syyskuussa 1,7 %, kun se oli elokuussa ollut 1,6 %. Samalla tavalla palveluiden hintojen vuotuinen muutosvauhti kiihtyi syyskuussa 2,7 prosenttiin, kun se oli elokuussa ollut 2,6 %. Molempien hintojen vuotuisen muutosvauhdin lievä kiihtyminen johtuu pääasiassa öljyn hinnan ja valuuttakurssien aikaisempien muutosten välillisestä vaikutuksesta, jonka odotetaan lähikuukausina vaimentuvan.

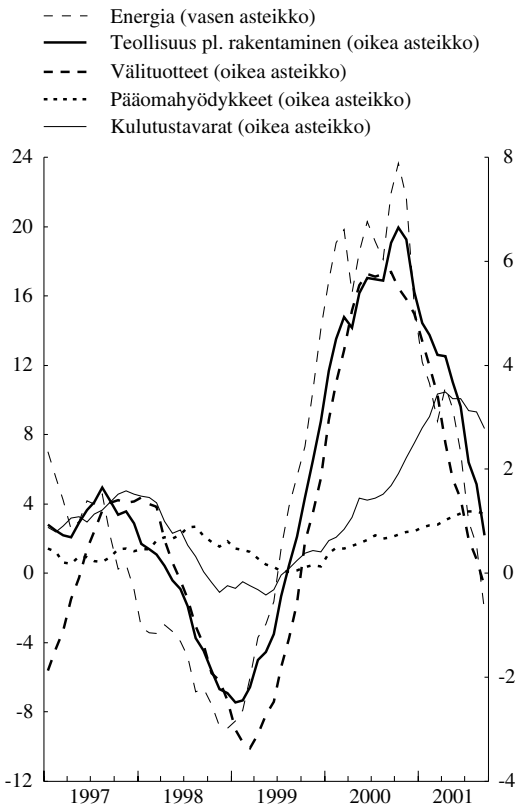
Lyhyen aikavälin kehityksen tarkastelu osoittaa, että YKHI:n kolmen kuukauden muutosvauhti kesä-syyskuussa 2001 oli kausivaihteluista puhdistettuna ja vuositasolle korotettuna 1,3 % eli selvästi hitaampi kuin vuoden 2000 syyskuusta syyskuuhun 2001 laskettu 2,5 prosenttiin vuotuinen muutosvauhti. Tämä johtuu siitä, että energian aikaisempien hinnanmuutosten vaikutukset ovat heikenneet ja hullun lehmän taudista ja suu- ja sorkkataudista aiheutuneet nousupaineet jalostamattomien elintarvikkeiden hinnoissa vaimenneet. Ilman jalostamattomia elintarvikkeita ja energiaa lasketun kausivaihteluista puhdistetun YKHI:n vuositasolle korotettu kolmen kuukauden muutosvauhti oli syyskuussa 2,2 % eli hieman hitaampi kuin 2,4 prosentin vuotuinen muutosvauhti, mikä viittaa siihen, että edellä mainittujen sokkien välilliset vaikutukset alkavat vain hitaasti heikentyä. (Kausivaihteluista puhdistettujen tietojen käyttämistä viimeaikaisen hintakehityksen tarkastelussa käsiteltiin tammikuun 2001 Kuukausikatsauksessa).

Jos öljyn euromääräinen hinta pysyy 23,8 euroa barrelilta, mihin se lokakuussa laski syyskuun 28,8 eurosta, energian hinnan vaikutus YKHI:n kokonaisindeksiin supistunee edelleen. Tätä käsitystä tukee Eurostatin julkistama alustava arvio YKHI-inflaation vuotuisesta muutosvauhdista lokakuussa 2001, sillä sen mukaan muutosvauhti olisi hidastunut hieman eli 2,4 prosenttiin syyskuun 2,5 prosentista. Jatkossa inflaatiovauhdin voidaan odottaa heikkenevän edelleen, vaikka aikaisempiin hinnanmuutoksiin liittyvän vertailuajankohdan vaikutus ja välillisten verojen julkistettujen muutokset saattavat hieman vääristää vuotuisen inflaatiovauhdin kehitystä lähikuukausina.

Kuvio 13.

Euroalueen teollisuuden tuottajahinnat eriteltyinä

(vuotuinen prosenttimuutos, kuukausihavaintoja)

Lähde: Eurostat.

Huom. 12 maata käsittävän euroalueen tietoja (myös vuotta 2001 edeltäneeltä ajalta).

Tuottajahintojen muutos vaimeni edelleen syyskuussa 2001

Euroalueen teollisuuden tuottajahintojen vuotuinen muutosvauhti hidastui syyskuussa 2001 edelleen 0,7 prosenttiin, kun se oli elokuussa ollut 1,7 %. Lokakuussa 2000 tuottajahintojen vuotuinen muutosvauhti oli 6,7 % ja siitä lähtien vauhti on hidastunut jatkuvasti.

Syyskuussa hidastuminen johtui tuottajahintojen kaikkien alajien vuotuisen muutosvauhdin vähenemisestä (ks. kuvio 13). Pääomahyödykkeiden tuottajahintojen vuotuinen muutosvauhti heikkeni syyskuussa 2001 ensimmäistä kertaa joulukuun 1999 jälkeen ja oli 1,1 %, kun se oli

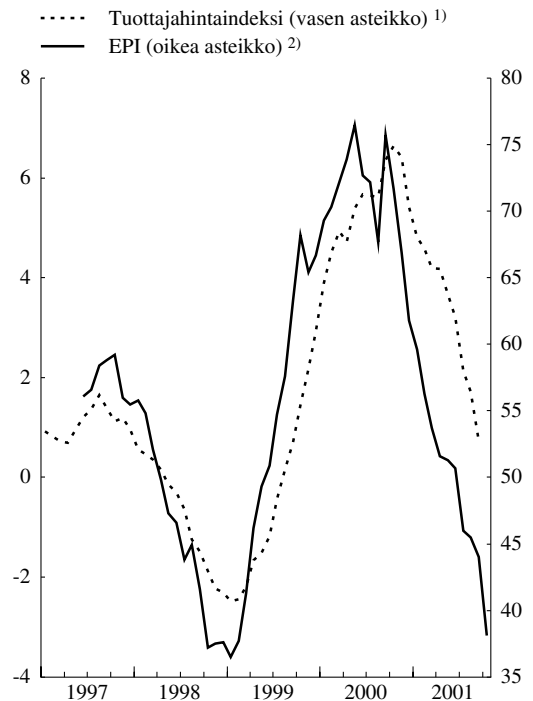
elokuussa ollut 1,2 %. Pääomahyödykkeiden hinnat ovat yleensä reagoineet hintahäiriöihin hitaammin kuin muiden alajien hinnat, ja näyttäisikin siltä, että öljyn aikaisempien hinnannousujen vaikutus pääomahyödykkeiden hinnannousuun on nyt vaimentumassa. Tuottajahintojen eri alajien, erityisesti välituotteiden ja kulutustavaroitten, vuotuisen muutosvauhtien hidastumisen odotetaan lieventävän kuluttajahintapaineita hintaketjun myöhemmissä vaiheissa.

Tuoreimmat euroalueen kyselytutkimukseen perustuvat tehdasteollisuuden tuotantopanosten hintaindeksin (Eurozone Price Index) tiedot lokakuulta osoittavat, että tuottajahintojen voidaan odottaa laskevan edelleen (ks. kuvio 14). Yrityksiä koskevasta Euroopan komission suhdannekyselystä saadut lokakuun tiedot myyntihintoi-

Kuvio 14.

Tuottajahinnat ja tehdasteollisuuden tuotantopanosten hinnat euroalueella

(kuukausihavaintoja)

Lähteet: Eurostat ja Reuters.

Huom. 12 maata käsittävän euroalueen tietoja (myös vuotta 2001 edeltäneeltä ajalta), mikäli tiedot ovat olleet saatavissa.

- 1) Vuotuinen prosenttimuutos; ei sisällä rakentamista.
- 2) Eurozone Price Index, euroalueen tehdasteollisuuden tuotantopanosten hintaindeksi, jonka tiedot perustuvat ostopäälliköille tehtävään kyselyyn. Indeksiluku, joka on yli 50, viittaa tehdasteollisuuden tuotantopanosten hintojen nousuun, ja 50:tä pienempi indeksiluku hintojen laskuun.

hin liittyvistä odotuksista tukevat tätä käsitystä. Tuottajahintojen laskusuuntausta vahvistaisi öljyn euromääräisen hinnan ja muiden raaka-aineiden hintojen pysyminen tasolla, jolle ne laskivat syyskuun puolivälin jälkeen.

Palkkakehitys edelleen maltillista, mutta tuotannon kasvun hidastuminen nostaa yksikkötyökustannuksia

Yksikkötyökustannusten vuotuinen muutosvauhti vuoden 2001 toisella neljänneksellä on ensimmäisten arvioiden perusteella edelleen kiihtynyt 2,3 prosenttiin, kun se ensimmäisellä neljänneksellä oli 2,0 %. Kasvuvauhti näyttää myös olleen merkittävästi nopeampi kuin vuonna 2000 keskimäärin (1,1 %). Tämä nopeutuminen johtuu suureksi osaksi pikemminkin työn tuottavuuden suhdannevaihtelusta kuin työntekijää kohden laskettujen palkkakustannusten muutoksista. Työn tuottavuuden vuotuinen muutosvauhti hidastui vuoden 2001 toisella neljänneksellä 0,1 prosenttiin, kun se oli ensimmäisellä neljänneksellä ollut

0,2 % ja vuonna 2000 keskimäärin 1,4 %. Sitä vastoin työntekijää kohden laskettujen palkkakustannusten kasvuvauhti oli toisella vuosineljänneksellä 2,4 % eli nopeampi kuin ensimmäisellä neljänneksellä (2,2 %) mutta hitaampi kuin vuonna 2000 keskimäärin (2,5 %).

Tuoreimmat tiedot palkkaneuvotteluista näyttävät viittaavan siihen, että palkkakehitys olisi edelleen maltillista, vaikka palkkojen onkin havaittu hienoisesti nousseen. Kokonaisinflaation ennakoitu hidastuminen edistänee kuitenkin maltillisen palkkakehityksen jatkumista.

Kaiken kaikkiaan vaikuttaa siltä, että aikaisempien hintahäiriöiden välittömät vaikutukset vaimenevat edelleen. Lähikuukausina inflaatiovauhti todennäköisesti vaihtelee jonkin verran lähinnä vertailuajankohdan vaikutusten vuoksi. Tällä hetkellä käytettävissä olevien tietojen perusteella inflaatiovauhdin odotetaan kuitenkin jälleen asetuvan hintavakauden mukaiselle tasolle jossain vaiheessa vuoden 2002 ensimmäisen puoliskon aikana.

3 Tuotanto, kysyntä ja työmarkkinat

Talouden aktiivisuus kesäkuukausiin saakka heikkoa

Eurostatin toisen arvion mukaan euroalueen BKT:n neljännesvuosikasvuvauhti hidastui vuoden 2001 toisella neljänneksellä tarkistamattomien lukujen mukaan 0,1 prosenttiin ensimmäisestä neljänneksestä, jolloin se oli ollut 0,5 % (ks. taulukko 3). Myös vuotuinen kasvuvauhti hidastui ensimmäisen neljänneksen 2,4 prosentista 1,7 prosenttiin toisella neljänneksellä. BKT:n erien kehitys vastaa jokseenkin ensimmäisen arvion mukaista kehitystä. Kotimaisen lopputuotekäytön kasvu heikkeni toisella neljänneksellä 0,2 prosenttiin ensimmäisestä neljänneksestä, jolloin se oli ollut 0,6 %. Kasvun hidastuminen oli merkittävää etenkin ulkomaankaupassa, sillä nettoviennin vaikutus BKT:n määrän kasvuun oli vuoden 2001 toisella neljänneksellä -0,2 prosent-

tiyksikköä, kun se ensimmäisellä neljänneksellä oli ollut vielä positiivinen eli 0,5 prosenttiyksikköä.

Ilman rakentamista laskettu euroalueen teollisuustuotanto kasvoi tämän vuoden elokuussa 1,2 % heinäkuusta, jolloin se oli supistunut 1,4 % (ks. taulukko 4). Kalenterivaikutus kuitenkin vääristää jonkin verran sekä elo- että heinäkuun lukuja vastakkaisiin suuntiin. Kun teollisuustuotannon kehitystä tarkastellaan kolmen kuukauden liukuvan keskiarvon perusteella ja verrataan sitä edelliseen kolmen kuukauden ajanjaksoon, teollisuustuotannon havaitaan supistuneen 0,2 % kesäkuusta elokuuhun, kun se oli vähentynyt 0,9 % vuoden 2001 toisella neljänneksellä. Tämä viittaa siihen, että vaikka teollisuustuotanto yhä supistui, se saattoi kuitenkin olla saavuttamassa aallonpohjan ennen Yhdysvalloissa tehtyjä terrori-iskuja.

Taulukko 3.

BKT:n määrän kasvu euroalueella

(prosenttimuutos, ellei toisin mainita; kausivaihtelusta puhdistettuja tietoja)

	Vuosimuutos ¹								Neljännesvuosimuutos ²				
	1998	1999	2000	2000 II	2000 III	2000 IV	2001 I	2001 II	2000 II	2000 III	2000 IV	2001 I	2001 II
Bruttokansantuotteen määrä	2,9	2,6	3,4	3,9	3,2	2,9	2,4	1,7	0,8	0,5	0,6	0,5	0,1
<i>josta:</i>													
Kotimainen kysyntä	3,6	3,2	2,8	3,5	2,8	2,3	1,6	1,0	0,9	0,2	0,5	0,0	0,3
Yksityinen kulutus	3,0	3,2	2,6	3,3	2,5	1,9	2,0	1,6	0,8	0,1	0,2	0,8	0,4
Julkinen kulutus	1,2	2,1	1,9	2,2	1,6	1,6	1,7	1,5	0,3	0,1	0,7	0,6	0,2
Kiinteän pääoman bruttomuodostus	5,2	5,5	4,5	5,0	4,3	3,2	1,8	0,4	1,0	1,0	-0,3	0,1	-0,4
Varastojen muutos ^{3),4)}	0,5	-0,2	0,0	0,0	0,1	0,2	-0,3	-0,4	0,2	-0,2	0,2	-0,6	0,2
Nettovienti ⁵⁾	-0,6	-0,5	0,6	0,5	0,5	0,6	0,9	0,7	-0,1	0,3	0,2	0,5	-0,2
Vienti ⁵⁾	7,2	5,2	12,1	12,2	12,1	11,6	8,7	5,1	2,7	3,1	2,6	0,2	-0,8
Tuonti ⁵⁾	9,9	7,2	10,8	11,3	11,2	10,5	6,6	3,2	3,0	2,4	2,3	-1,2	-0,2
Reaalinen arvonlisäys, brutto:													
Maa- ja kalatalous ⁶⁾	1,4	2,2	0,2	0,0	0,7	-0,4	0,3	0,0	0,1	1,4	0,0	-1,2	-0,3
Teollisuus	2,6	1,1	4,1	4,5	3,9	3,5	2,6	0,7	0,6	0,6	0,5	0,9	-1,3
Palvelut	3,1	3,1	3,5	3,8	3,3	3,3	2,9	2,5	0,9	0,6	0,8	0,6	0,5

Lähteet: Eurostat ja EKP:n laskelmat.

Huom. 12 maata käsittävän euroalueen tietoja (myös vuotta 2001 edeltäneeltä ajalta).

- 1) Vuosimuutos: prosenttimuutos edellisen vuoden vastaavasta ajankohdasta.
- 2) Neljännesvuosimuutos: prosenttimuutos edellisestä neljänneksestä.
- 3) Vaikutus BKT:n määrän kasvuun, prosenttiyksikköä.
- 4) Sisältää arvoesineiden hankinnat miinus vähennykset.
- 5) Vienti ja tuonti käsittävät tavarat ja palvelut ja sisältävät euroalueen sisäisen kaupan. Euroalueen sisäisen kaupan tietoja ei ole poistettu kansallisen tilinpidon tuonti- ja vientiluvuista. Tästä syystä nämä tiedot ja maksutasetiedot eivät ole täysin verrannollisia.
- 6) Sisältää myös riista- ja metsätalouden.

Taulukko 4.

Euroalueen teollisuustuotanto

(vuotuinen prosenttimuutos, ellei toisin mainita)

	1999	2000	2001 Kesä	2001 Heinä	2001 Elo	2001 Kesä	2001 Heinä	2001 Elo	2001 Maalis	2001 Huhti	2001 Touko	2001 Kesä	2001 Heinä
				Kuukausimuutos			3 kk:n liukuva keskiarvo						
Koko teollisuus													
pl. rakentaminen	2,0	5,4	1,8	-1,3	0,4	0,8	-1,4	1,2	-0,5	-1,0	-0,9	-0,9	-0,2
<i>pääaloittain:</i>													
Koko teollisuus pl. rakentaminen ja energiantuotanto ¹⁾	1,8	5,6	1,5	-2,0	0,2	0,8	-1,4	2,7	-0,9	-1,8	-1,3	-1,2	0,2
Väli tuotteet	1,5	5,8	0,3	-2,5	-2,2	0,6	-1,1	0,5	-1,6	-2,2	-1,6	-1,2	-0,4
Pääomahyödykkeet	2,4	8,4	3,1	-2,2	2,5	0,8	-1,7	2,4	-0,3	-1,2	-1,1	-0,8	0,2
Kulutustavarat	1,7	2,3	1,4	-1,0	1,3	0,2	-0,6	0,7	-0,1	-0,5	-0,3	-0,5	-0,1
Kestävät	1,4	5,8	0,4	-6,5	1,3	0,2	-2,8	3,6	-1,4	-1,8	-1,3	-2,0	-1,2
Ei-kestävät	1,7	1,6	1,6	0,1	1,3	0,3	-0,1	0,1	0,1	-0,2	-0,1	-0,1	0,1
Energian tuotanto	1,6	1,5	2,4	1,4	2,4	-0,1	-0,1	-0,3	0,9	0,8	1,6	1,1	0,7
Tehdasteollisuus	2,0	5,8	1,8	-2,0	0,3	1,1	-1,8	1,3	-0,5	-1,3	-1,1	-1,2	-0,3

Lähteet: Eurostat ja EKP:n laskelmat.

Huom. Vuotuiset prosenttimuutokset on laskettu käyttämällä työpäivien määrällä korjattuja tietoja.

Prosenttimuutokset edellisestä kuukaudesta ja kolmen kuukauden keskitetyt liukuvat keskiarvot, joita verrataan vastaavaan kolmea kuukautta aiempaan keskiarvoon, on laskettu käyttämällä tietoja, jotka on puhdistettu kausivaihtelusta ja korjattu työpäivien lukumäärällä. 12 maata käsittävän euroalueen tietoja (myös vuotta 2001 edeltäneeltä ajalta).

- 1) Tehdasteollisuus ei sisällä kaksin ja öljytuotteiden tuotantoa, mutta sisältää mineraalien kaivun (pl. energiaräaka-aineet).

Tehdasteollisuuden tuotanto on itse asiassa kehittänyt samansuuntaisesti, sillä se väheni 0,3 % kesäkuusta elokuuhun ulottuvana kolmen kuukauden ajanjaksona supistuttuaan 1,1 % toisella neljänneksellä. Kun tehdasteollisuuden tuotannon kehitystä verrataan pääaloittain edellisen kolmen kuukauden jakson tuotantoon, pääomahyödykkeiden tuotannon kasvun havaitaan muuttuneen positiiviseksi (0,2 %) kesä-elokuussa ensimmäistä kertaa tämän vuoden helmikuun jälkeen. Samana ajanjaksona väli tuotteiden tuotanto väheni edelleen 0,4 %, ja kulutustavaroiden 0,1 % eli kummankin tuotanto supistui hitaammin kuin toisella neljänneksellä, jolloin väli tuotteiden tuotanto supistui 1,6 % ja kulutustavaroiden 0,3 %.

Luottamuksen heikkenemisessä näkyi Yhdysvaltoihin kohdistuneiden terrori-iskujen vaikutus

Tehdasteollisuuden luottamusta kuvaavat indikaattorit heikkenivät huomattavasti Yhdysvaltoihin kohdistuneiden terrori-iskujen jälkeen. Yrityksiä koskevan Euroopan komission suhdannekyselyn mukaan euroalueen teollisuuden luottamus heikkeni voimakkaasti lokakuussa 2001 heikennyttyään jo syyskuussakin (ks. taulukko 5). Näitä tuloksia on tulkittava erityisin varauksin, sillä yritysten on vaikea arvioida terrori-iskujen

vaikutusta euroalueen talouteen näin pian tapahtumien jälkeen. Kun tarkastellaan kyselyn niitä kysymyksiä, jotka liittyvät toteutuneeseen kehitykseen eivätkä odotuksiin, ja erityisesti tilaukseen supistumista, euroalueen teollisuuden aktiivisuus näyttäisi viime viikkoina kärsineen terrori-iskujen vaikutuksista. Tähän viittaa myös euroalueen tehdasteollisuuden ostopäälliköiden indeksin (Purchasing Managers' Index, PMI) voimakas lasku lokakuussa 2001 sen jälkeen, kun se oli jo syyskuussa laskenut jyrkästi (ks. kuvio 15). Tämän kyselyn kysymyksissä verrataan kunkin kuukauden toteutunutta kehitystä edellisen kuukauden kehitykseen eikä odotettuun kehitykseen, ja tästä syystä terrori-iskujen jälkeisen epävarmuuden ei pitäisi vaikuttaa näihin kyselytuloksiin niin paljon. Nähtäväksi jää, lieventääkö epävarmuuden väheneminen yritysten luottamuksen rajuja muutoksia vai näkyvätkö negatiiviset vaikutukset pitkäänkin talouden todellisessa kehityksessä.

Muita aloja epävakampien rakennusalan ja vähittäiskaupan luottamusta koskevien indikaattoreiden kehitystä lienee parasta arvioida kolmen kuukauden keskiarvon perusteella. Rakennusalan luottamus oli elo-lokakuussa 2001 heikompi kuin kolmannella neljänneksellä, mikä johtui lähinnä tilauskantaa ja tämänhetkistä kehitystä koskevien arvioiden synkenemisestä. Myös vähittäiskaupan

Taulukko 5.

Euroalueen yrityksiä ja kuluttajia koskevat Euroopan komission suhdannekyselyt

(kausivaihtelusta puhdistettuja tietoja)

	1998	1999	2000	2000 IV	2001 I	2001 II	2001 III	2001 Touko	2001 Kesä	2001 Heinä	2001 Elo	2001 Syys	2001 Loka
Talouden luottamusindeksi ¹⁾	2,3	-0,2	2,6	0,0	-0,5	-1,3	-1,3	-0,5	-0,5	-0,5	-0,5	-0,1	-1,0
Kuluttajien luottamusindikaattori ²⁾	6	7	12	12	12	9	3	9	8	5	3	2	1
Teollisuuden luottamusindikaattori ²⁾	6	-1	11	12	8	2	-2	2	0	-1	-2	-4	-9
Rakentamisen luottamusindikaattori ²⁾	0	12	18	20	19	17	14	18	16	14	13	15	12
Vähittäiskaupan luottamusindikaattori ²⁾	3	0	5	2	3	-1	-1	-2	-2	1	-3	-1	-4
Suhdanneindikaattori ³⁾	0,7	-0,1	1,3	1,3	0,9	0,1	-0,5	0,1	0,0	-0,4	-0,5	-0,6	-1,1
Kapasiteetin käyttöaste, % ⁴⁾	83,4	82,5	84,3	84,5	84,1	83,3	82,5	-	-	83,0	-	-	81,9

Lähteet: Yrityksiä ja kuluttajia koskevat Euroopan komission suhdannekyselyt ja Euroopan komissio (talouden ja rahoituksen pääosasto). Huom. 12 maata käsittävän euroalueen tietoja (myös vuotta 2001 edeltäneeltä ajalta).

1) Prosenttimuutos edellisestä kaudesta.

2) Saldoluvut prosenttiyksikköinä. Esitetyt tiedot on laskettu poikkeamina tammikuusta 1985 alkaen lasketusta keskiarvosta.

3) Poikkeama keskiarvosta keskihajontoina mitattuna.

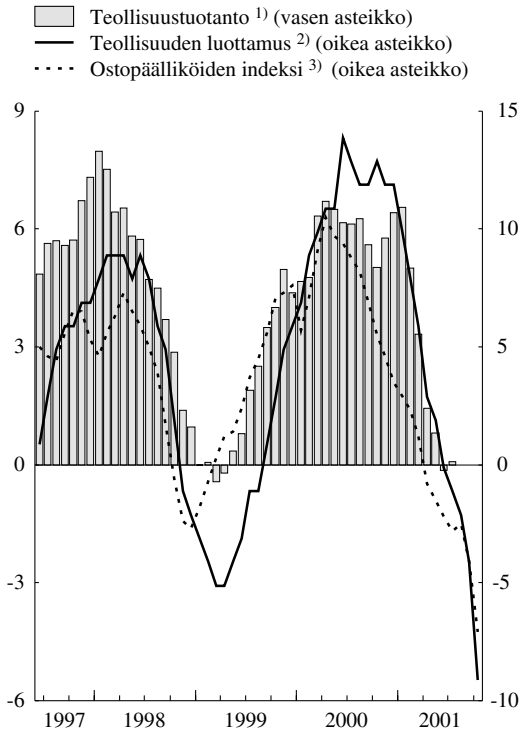
4) Tiedot on koottu kunkin vuoden tammi-, huhti-, heinä- ja lokakuussa. Esitetyt neljännesvuosittaiset luvut ovat kahden peräkkäisen kyselyn eli kyseisen neljänneksen alussa ja seuraavan neljänneksen alussa tehdyn kyselyn keskiarvoja.

Vuosittiedot on johdettu neljännesvuosihavaintojen keskiarvoista.

Kuvio 15.

Teollisuustuotanto, teollisuuden luottamus ja ostopääällikköiden indeksi euroalueella

(kuukausihavaintoja)

Lähteet: Eurostat, yrityksiä ja kuluttajia koskevat Euroopan komission suhdannekyselyt, Reuters ja EKP:n laskelmat.

Huom. 12 maata käsittävän euroalueen tietoja (myös vuotta 2001 edeltäneeltä ajalta), mikäli tiedot ovat olleet saatavissa.

- 1) Tehdasteollisuus; kolmen kuukauden liukuvien keskiarvojen vuotuisia prosenttimuutoksia; työpäivien lukumäärällä korjattuja tietoja.
- 2) Saldoluvut prosentteina; poikkeamat keskiarvosta tammi-kuusta 1985 lähtien.
- 3) PMI = Purchasing Managers' Index; poikkeamat 50:stä; positiiviset arvot viittaavat taloudellisen toimeliaisuuden lisääntymiseen.

luottamus oli elo-lokakuussa hieman heikompi kuin kolmannella neljänneksellä. Tämä johtui pääasiassa yritysten odotuksista alan toimeliaisuuden suhteen. Vähittäiskaupan luottamuksen heikkenemistä kompensoi kuitenkin osittain se, että alan työllisyysodotukset paranivat.

Kuluttajien luottamus heikkeni Euroopan komission mittausten mukaan lokakuussa edelleen, joskin vähemmän kuin yritysten luottamus. Tämä heikkeneminen selittyy kokonaan yleistä taloustilannetta mittaavien indikaattoreiden eli yleiseen taloustilanteeseen liittyvien odotusten ja työttömyysodotusten perusteella. Sitä vastoin koti-

taloudet arvioivat oman taloudellisen tilanteensa ja säästämismahdollisuutensa hieman aiempaa paremmiksi. Aikaisemmin kuluttajien omaan taloudelliseen tilanteeseen liittyvät kysymykset ovat yleensä ennustaneet paremmin kulutuksen kasvua kuin yleiseen taloustilanteeseen liittyvät kysymykset.

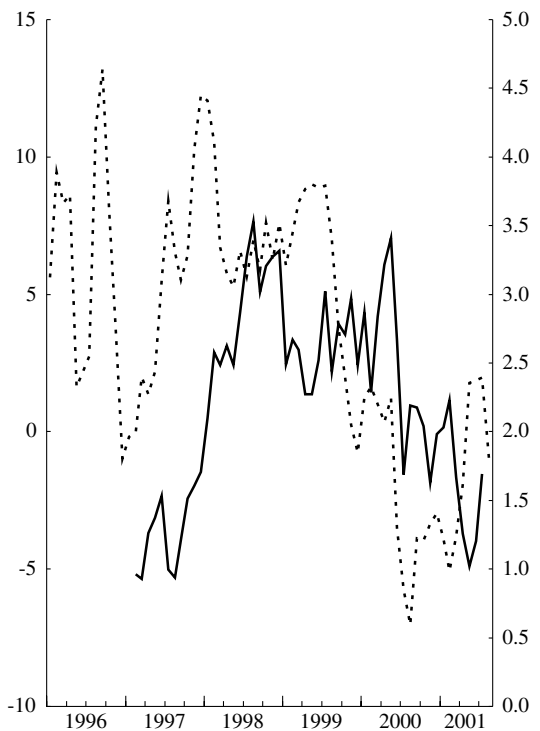
Vähittäiskaupan myyntiä ja uusien henkilöautojen rekisteröintejä koskevat tiedot viittaavat siihen, että yksityisen kulutuksen kasvu on hieman vahvistunut kesän aikana. Vähittäiskaupan myynnin määrä kasvoi elokuussa 0,3 % eli saman verran kuin heinäkuussakin. Kesä-elokuussa vähittäiskaupan myynnin määrä kasvoi 0,4 % maaliskuusta toukokuuhun ulottuvasta kolmen kuukau-

Kuvio 16.

Uusien henkilöautojen rekisteröinnit ja vähittäiskaupan myynti euroalueella

(vuotuinen prosenttimuutos, kolmen kuukauden keskitettyjä liukuvia keskiarvoja)

- 1) Uusien henkilöautojen rekisteröinnit (vasen asteikko)
- 2) Vähittäiskaupan myynti (oikea asteikko)

Lähteet: Eurostat ja ACEA/A.A.A. (European Automobile Manufacturers' Association, Bryssel).

Huom. 12 maata käsittävän euroalueen tietoja (myös vuotta 2001 edeltäneeltä ajalta).

- 1) Laskennassa on käytetty kausivaihtelusta puhdistettuja tietoja.

den ajanjaksosta. Toisella neljänneksellä kasvua oli ollut 0,1 % ensimmäisen neljänneksen kasvuun verrattuna. Vähittäiskaupan myynnin määrän vuotuinen kasvuvauhti oli kesä-elokuussa 1,6 % oltuaan 1,0 % toisella neljänneksellä ja 2,3 % ensimmäisellä neljänneksellä (ks. kuvio 16). Uusia henkilöautoja rekisteröitiin syyskuussa 2001 lähes yhtä paljon kuin elokuussa, joten niissä ei tähän mennessä ole näkynyt merkkejä siitä, että Yhdysvaltoihin kohdistuneet terrori-iskut olisivat vaikuttaneet euroalueen kulutukseen. Euroalueen uusien henkilöautojen rekisteröinnit vähenivät kolmannella neljänneksellä 5,9 % toisesta neljänneksestä, jolloin ne olivat lisääntyneet 6,5 %. Vuositasolla nämä rekisteröinnit vähenivät kolmannella neljänneksellä 1,2 % edellisen vuoden vastaavasta ajankohdasta.

Lyhyen aikavälin näkymät erittäin epävarmat

Syyskuisten terrori-iskujen ja niiden jälkeisten kansainvälisten tapahtumien vaikutukset ovat tällä hetkellä lisänneet epävarmuutta huomattavasti. Tästä aiheutuu selvä taloudellisen aktiivisuuden heikkenemisen riski ainakin vuoden 2001 neljänneksellä neljänneksellä, mikä puolestaan hidastuttaa BKT:n kasvua. Inflaation odotetun hidastumisen jatkuminen, veronalennusten vaikutus monissa euroalueen maissa ja suotuisa rahoitustilanne viittaavat kuitenkin siihen, että alueen talous el-

pynee ensi vuoden aikana. Euroalueen talouden perustekijät ovat terveellä pohjalla, eikä taloudessa ole sellaisia merkittäviä epätasapainotekijöitä, jotka edellyttäisivät pidempää sopeutumisperiodia.

Työttömyys pysyi ennallaan 8,3 prosentissa syyskuussa 2001

Euroalueen standardoitu työttömyysaste pysyi ennallaan 8,3 prosentissa syyskuussa (ks. taulukko 6). Työttömien määrä kasvoi hieman eli vähän alle 4 000:lla. Laskettuaan tasaisesti vuodesta 1997 alkaen työttömyysaste on vuoden 2001 kolmen ensimmäisen neljänneksen aikana vakaantunut BKT:n kasvun hidastuttua (ks. kuvio 17). Vuoden 2000 toisella neljänneksellä työttömien määrä väheni eniten eli keskimäärin 124 000 kuukaudessa, mutta sen jälkeen väheneminen on jatkuvasti hidastunut (vuoden 2001 kolmannella neljänneksellä määrä väheni keskimäärin 11 000 kuukaudessa).

Myös eri ikäryhmien työttömyysasteet ovat pysyneet syyskuussa ennallaan. Alle 25-vuotiaiden työttömyysaste oli edelleen 16,4 % ja 25-vuotiaiden ja sitä vanhempien 7,3 %. Alle 25-vuotiaiden työttömien määrä väheni edelleen syyskuussa, mutta 25-vuotiaita ja sitä vanhempia työttömiä oli 12 000 enemmän kuin edellisessä kuussa.

Taulukko 6.

Euroalueen työttömyys

(% työvoimasta, kausivaihtelusta puhdistettuja tietoja)

	1998	1999	2000	2000	2001	2001	2001	2001	2001	2001	2001	2001	2001
				IV	I	II	III	Huhti	Touko	Kesä	Heinä	Elo	Syys
Yhteensä	10,8	10,0	8,9	8,6	8,4	8,4	8,3	8,4	8,4	8,4	8,4	8,3	8,3
Alle 25-vuotiaat ¹⁾	21,5	19,5	17,5	16,8	16,5	16,5	16,4	16,5	16,5	16,5	16,5	16,4	16,4
25-vuotiaat ja sitä vanhemmat	9,3	8,6	7,8	7,5	7,3	7,3	7,3	7,3	7,3	7,3	7,3	7,3	7,3

Lähde: Eurostat.

Huom. ILO:n suositusten mukaan. 12 maata käsittävän euroalueen tietoja (myös vuotta 2001 edeltäneeltä ajalta).

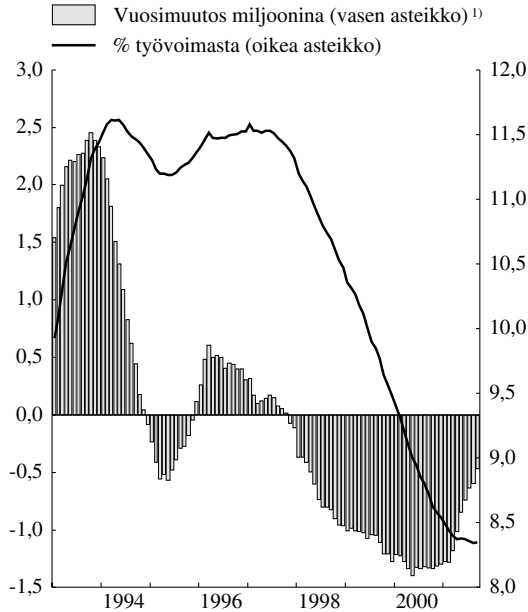
1) Vuonna 2000 tämän ryhmän osuus työttömien kokonaismäärästä oli 23,6 %.

Kuvio 17.

Euroalueen työttömyys

(kuukausihavaintoja)

Lähde: Eurostat.

Huom. 12 maata käsittävän euroalueen tietoja (myös vuotta 2001 edeltäneeltä ajalta).

1) Vuosimuutostietoja ei ole puhdistettu kausivaihtelusta.

Palvelualan työllisyyden kasvu hidastui selvästi vuoden 2001 ensimmäisellä puoliskolla

Kansantalouden tilinpitoon perustuvat työllisyystiedot vahvistavat ennakoarviot euroalueen kokonaistyöllisyyden kasvun hidastumisesta. Neljännesvuosikasvu hidastui vuoden 2001 ensimmäisen neljänneksen 0,4 prosentista 0,2 prosenttiin toisella neljänneksellä (ks. taulukko 7). Tämä kasvuvauhti on hitain sitten vuoden 1997 ensimmäisen neljänneksen. Työllisyyden kasvun hidastuminen näkyy myös vuotuisessa kasvuvauhdissa: kun vuosikasvuvauhti oli ollut keskimäärin 2,1 % vuoden 2000 ensimmäisestä neljänneksestä vuoden 2001 ensimmäiseen neljännekseen, se oli vuoden 2001 toisella neljänneksellä enää 1,5 %.

Kokonaistyöllisyyden kasvun hidastuminen vuoden 2001 ensimmäisellä puoliskolla vaikuttaa jonkin verran vuoden 1999 aikana havaittua hidastumista voimakkaamalta. Tämä selittyy pääasiassa sitä kautta, että työllisyyden kasvu on hidastunut huomattavasti palvelualalla, jolla työllisyys oli vuosina 1998–2000 kasvanut jatkuvasti ja voimakkaasti. Koska yksityisen kulutuksen kasvu jatkui vahvana, taloudellisen toimeliaisuuden hi-

Taulukko 7.

Työllisyyden kasvu euroalueella

(vuotuinen prosenttimuutos, ellei toisin mainita; kausivaihtelusta puhdistettuja tietoja)

	1998	1999	2000	2000	2000	2000	2001	2001	2000	2000	2000	2001	2001
				II	III	IV	I	II	II	III	IV	I	II
Neljännesvuosimuutokset ¹⁾													
Koko kansantalous	1,6	1,7	2,1	2,1	2,1	2,2	2,0	1,5	0,6	0,4	0,6	0,4	0,2
josta:													
Maa- ja kalatalous ²⁾	-1,4	-3,0	-1,4	-1,7	-1,6	-0,7	0,0	-0,6	-0,2	-0,4	0,2	0,4	-0,8
Teollisuus	1,0	0,3	1,0	1,1	1,0	1,3	1,3	0,8	0,4	0,3	0,4	0,2	-0,1
pl. rakentaminen	1,1	0,0	0,8	0,8	1,0	1,3	1,3	0,6	0,5	0,3	0,4	0,2	-0,2
Rakentaminen	0,3	1,0	1,5	1,4	0,9	1,4	1,1	1,3	0,0	0,2	0,8	0,1	0,2
Palvelut	2,2	2,6	2,8	2,9	2,8	2,8	2,5	2,0	0,8	0,6	0,6	0,4	0,3
Kauppa ja kuljetus ³⁾	1,7	2,3	2,8	3,1	2,7	2,7	2,1	1,5	0,6	0,6	0,6	0,2	0,1
Rahoitustoiminta ja liike-elämän palvelut ⁴⁾	5,0	5,5	5,9	6,1	6,1	5,5	5,0	4,1	1,6	1,2	1,0	1,1	0,8
Julkishallinto ⁵⁾	1,3	1,4	1,3	1,2	1,3	1,6	1,7	1,4	0,6	0,2	0,5	0,4	0,3

Lähteet: Eurostat ja EKP:n laskelmat.

Huom. 12 maata käsittävän euroalueen tietoja (myös vuotta 2001 edeltäneeltä ajalta).

1) Neljännesvuosimuutokset: prosenttimuutos edellisestä neljänneksestä.

2) Sisältää myös riista- ja metsätalouden.

3) Sisältää myös korjaustoiminnan, tietoliikenteen, majoitus- ja ravitsemistoiminnan.

4) Sisältää myös kiinteistö- ja vuokrauspalvelut.

5) Sisältää myös koulutuksen, terveydenhuollon ja muut palvelut.

dastuminen vuosina 1998 ja 1999 vaikutti palvelualan työllisyyteen vain vähän ja viipeellä, joten työllisyyskasvu pysyi vuonna 1999 keskimäärin yli 0,6 prosenttina neljännesvuositasolla. Kun palvelualan työllisyyden neljännesvuosikasvu oli vuonna 2000 ollut keskimäärin 0,7 %, vuoden 2001 ensimmäisen puoliskon aikana se hidastui ja oli tämän vuoden toisella neljänneksellä 0,3 %. Tästä voidaan päätellä, että vuoden 2001 ensimmäisen puoliskon työllisyyskasvu heijasti yksityisen kulutuksen kasvun heikkenemistä, joka oli erityisen tuntuva vuoden 2000 toisella puoliskolla.

Palvelualan työllisyyskasvun hidastumiseen vuoden 2001 ensimmäisellä neljänneksellä on vaikuttanut erityisesti kaupan, kuljetuksen ja tietoliikenteen alasektori. Vaikka työllisyyskasvu hidastui samaan aikaan merkittävästi myös alasektorilla, johon kuuluvat rahoituspalvelut ja liike-elämän palvelut, työllisyyden kasvuvauhti pysyi näil-

lä aloilla selvästi nopeampana kuin koko palvelualalla keskimäärin.

Koko teollisuudessa työllisyys heikkeni hieman neljännesvuositasolla ensimmäistä kertaa kahteen vuoteen vuoden 2001 toisella neljänneksellä, mikä johtui pääasiassa ilman rakennusalaan lasketun teollisuuden työllisyyden heikkenemisestä. Tämä kehitys vahvistaa työllisyyttä koskevista yritys-kyselyistä saatua kuvaa tehdasteollisuuden heikkeen-
nevista työllisyysodotuksista ja käy yksiin sen kanssa, että tehdasteollisuuden työllisyyskasvun odotetaan reagoivan viipeellä taloudellisen toimeliaisuuden muutoksiin. Rakennusalan työllisyys kuitenkin edelleen kasvoi neljännesvuositasolla, mikä osittain tasoitti tehdasteollisuuden työllisyyden negatiivisen kehityksen vaikutusta. Viimeisimpien kyselyjen tulokset viittaavat siihen, että kokonaistyöllisyyden kasvu hidastuu edelleen tulevina kuukausina.

4 Valuuttakurssit ja maksutase

Valuuttamarkkinat olivat rauhalliset lokakuussa ja marraskuun alussa

Lokakuussa ja marraskuun alussa valuuttamarkkinoihin vaikuttivat vain osittain talousluvut, jotka viestivät taloudellisen tilanteen heikkenemisestä kaikilla keskeisillä talousalueilla. Vaikka oli-
kin yhä epävarmaa, missä määrin talouskasvun hidastuminen vaikuttaisi yksittäisiin alueisiin, oli merkkejä siitä, että lisääntynyt riskien karttaminen, joka oli heikentänyt Yhdysvaltain dollaria terrori-iskujen jälkeen, oli vähentynyt.

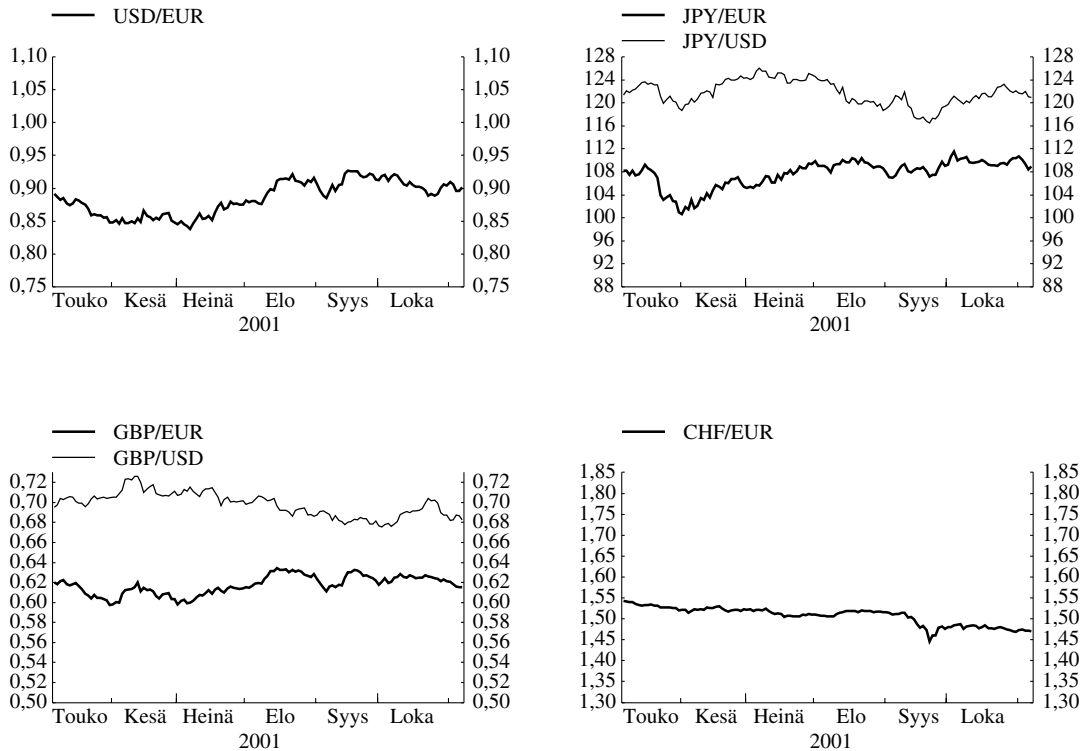
Lokakuun kolmen ensimmäisen viikon aikana Yhdysvaltain dollari vahvistui, kun epävarmuus markkinoilla väheni. Kuukauden loppua kohti dollari alkoi kuitenkin heiketä uudelleen uusien taloustietojen myötä, mikä on saattanut vähentää markkinoiden luottamusta Yhdysvaltain ta-

louden nopean elpymisen mahdollisuuteen. Kai-
ken kaikkiaan euro heikkeni Yhdysvaltain dollariin nähden lähes koko lokakuun ajan. Se vahvistui jonkin verran ja vakautui kuukauden lopussa ja marraskuun alussa, kun oli julkistettu negatiivisia tietoja kuluttajien ja yritysten luottamusta mittaavien indeksien kehityksestä ja BKT:n määrän supistumisesta vuoden 2001 kolmannella neljänneksellä. Yhdysvaltain laskusuhdanteesta viestivien merkkien lisääntyessä Yhdysvaltain keskuspankin avomarkkinakomitea (FOMC) päätti 6.11.2001 pitämässään säännönmukaisessa kokouksessa alentaa federal funds -tavoitekorkoa 50 peruspistettä 2 prosenttiin. Tämä päätös oli yleisesti odotettu, eikä sillä ollut merkittävää vaikutusta valuuttamarkkinoihin. Euron dollarikurssi oli 7. marraskuuta 0,90 (ks. kuvio 18), eli yli 1 prosentin heikompi kuin syyskuun lopussa ja lähes 2½ % heikompi kuin keskimäärin vuonna 2000.

Kuvio 18.

Valuuttakurssikehitys

(päivähavaintoja)

Lähde: EKP.

Koska Japanin talousnäkymät huononivat edelleen, mikä näkyi työttömyyden lisääntymisenä ja BKT:n kasvua koskeissa pessimistisissä ennusteissa, jeni heikkeni suhteessa Yhdysvaltain dollariin lähes koko lokakuun ajan. Sen kurssi euroon ja muihin keskeisiin valuuttoihin nähden pysyi kuitenkin suurin piirtein vakaana. Marraskuun 7. päivänä jenin kurssiksi Yhdysvaltain dollariin nähden noteerattiin 120,9. Syyskuun lopusta jenin kurssi oli heikentynyt yli 1 prosentin. Euron kurssi suhteessa Japanin jeniin pysyi syyskuun loppuun verrattuna suurin piirtein ennallaan ja oli 7. marraskuuta 109 eli yli 9½ % vahvempi kuin vuonna 2000 keskimäärin.

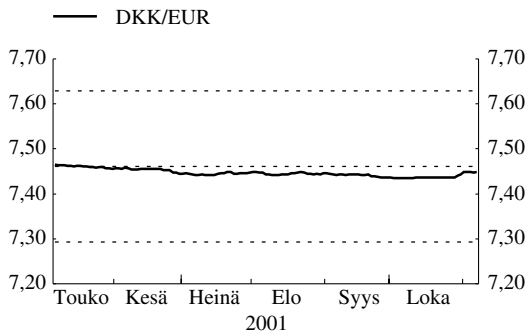
Englannin punta pysyi suhteellisen vakaana suhteessa euroon, kun taas Yhdysvaltain dollariin nähden se heikkeni aluksi, mutta vahvistui lokakuun viimeisellä viikolla. Punnan yleistä vakautta tukivat pääasiassa tiedot, joiden mukaan talouskasvu oli Isossa-Britanniassa kestävämmällä pohjalla kuin muissa G7-maissa. Nämä tiedot tulkittiin merkiksi siitä, että maailmantalouden hidastuminen saattaisi vaikuttaa Isoon-Britanniaan vähemmän kuin muihin suuriin talouksiin, vaikka yritysten luottamus heikkeni ja työllisyysnäkymät synkkenivät vientiä harjoittavilla aloilla. Marraskuun 7. päivänä euron punkturssi oli noin 1 prosentin heikompi kuin syyskuun lopussa eli 0,62 ja siten 1 prosentin vahvempi kuin vuonna 2000 keskimäärin.

Muista eurooppalaisista valuutoista Tanskan kruunu vaihteli edelleen suhteellisen kapeassa vaihteluvälissä ERM II -järjestelmän mukaisen keskuskurssinsa alapuolella (ks. kuvio 19). Euro on heikentynyt suhteessa Ruotsin kruunuun yli 2½ % syyskuun lopun jälkeen, mutta 7. marraskuuta euron kruunukurssi oli edelleen noin 12 % vahvempi kuin vuonna 2000 keskimäärin. Sveitsin frangi menetti osan syyskuun vahvistumisestaan, kun riskien karttaminen kansainvälisillä markkinoilla väheni ja "turvasatamaan" etsityvät rahavirrat ehtyivät. Euron frangikurssi oli 7. marraskuuta 1,47 eli suurin piirtein samalla tasolla kuin syyskuun lopussa.

Kuvio 19.

Valuuttakurssikehitys ERM II:ssa

(päivähavaintoja)

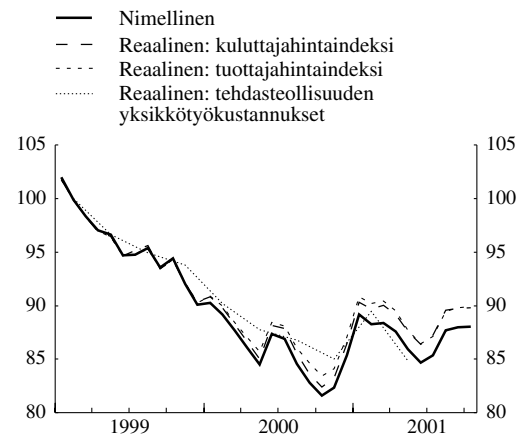
Lähde: EKP.

Huom. Vaakasuurat viivat osoittavat Tanskan kruunun keskus-kurssia (7,46) ja vaihteluväliä ($\pm 2,25\%$).

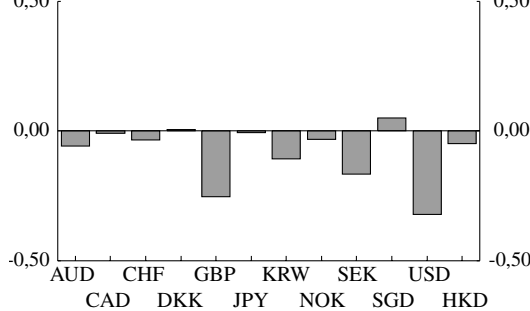
Kuvio 20.

Euron efektiiviset valuuttakurssit

Nimelliset ja reaaliset efektiiviset valuuttakurssi-indeksit²⁾
(kuukausittaisia/neljännesvuosittaisia keskiarvoja, 1/1999 = 100)

Valuuttakurssien muutosten vaikutus nimellisen efektiivisen valuuttakurssi-indeksin muutoksiin²⁾
(28.9.–7.11.2001, prosenttiyksikköinä)

Lähde: EKP.

1) Nouseva käyrä merkitsee euron vahvistumista. Tuoreimmat havainnot ovat lokakuulta 2001 ja tehdasteollisuuden yksikkötyökustannuksiin perustuvan indeksin osalta vuoden 2001 toiselta neljännekseltä.

2) Muutosten laskemisessa on käytetty 12 suurimman kauppakumppanin valuuttoja kauppapainoilla painotettuina.

Euroalueen 12 tärkeimmän kauppakumppanin valuuttoihin nähden laskettu euron nimellinen efektiivinen kurssi oli 7.11. yhden prosentin heikompi kuin syyskuun lopussa ja lähes 2 % vahvempi kuin vuonna 2000 keskimäärin. Kuluttajahintaindeksillä, teollisuuden tuottajahintaindeksillä ja tehdasteollisuuden yksikkötyökustannuksilla deflatoidut euron reaaliset efektiiviset valuuttakurssit myötäilivät yhä melko tarkkaan nimellisen indeksin kehitystä (ks. kuvio 20).

Vaihtotase ylijäämäinen elokuussa 2001

Euroalueen vaihtotase oli 4,2 miljardia euroa ylijäämäinen elokuussa 2001, kun se oli ollut vuoden 2000 elokuussa 6,3 miljardia euroa alijäämäinen. Tämä johtui pääasiassa tavarakaupan ylijäämän kasvusta (0,2 miljardista eurosta 6,0 miljardiin euroon), tuotannontekijäkorvausten taseen 0,3 miljardin euron ylijäämästä verrattuna vuodentakaiseen 1,5 miljardin euron alijäämään ja tulonsiirtojen taseen alijäämän supistumisesta (5,5 miljardista eurosta 2,9 miljardiin euroon). Palvelutaseen ylijäämä pysyi lähes ennallaan. Vuoden 2001 tammikuusta elokuuhun vaihtotaseen kumulatiivinen alijäämä pieneni 21,8 miljardiin euroon, kun edellisen vuoden vastaava alijäämä oli ollut 45,6 miljardia euroa.

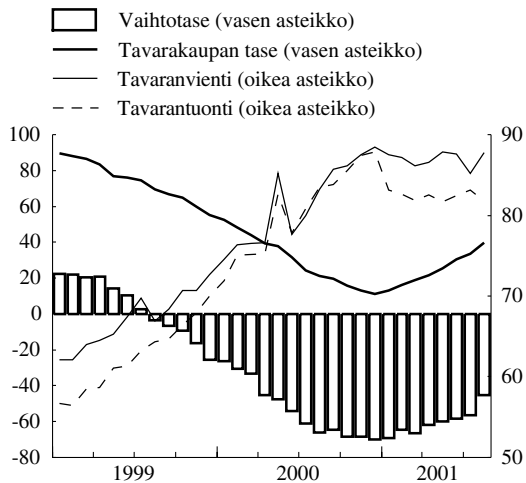
Kausivaihtelusta puhdistettu 12 kuukauden kumulatiivinen vaihtotase muuttui vuoden 1999 lopussa ylijäämäisestä alijäämäiseksi ja on sen jälkeen pysynyt alijäämäisenä (ks. kuvio 21). Vuoden 2001 alussa vaihtotaseen alijäämä alkoi kuitenkin supistua samaan tahtiin kuin kumulatiivinen tavarakaupan ylijäämä kasvoi. Tavarakaupan ylijäämä puolestaan kasvoi lähinnä siksi, että tuonnin arvo supistui vuoden 2000 lopusta lähtien, kun taas viennin arvo pysyi samaan aikaan suhteellisen vakaana. Tuotannontekijäkorvausten taseen kumulatiivinen alijäämä on kasvanut merkittävästi – mikä johtuu suurimmaksi osaksi siitä, että tuotannontekijäkorvaustulojen kasvu on vuoden alusta hidastunut (mikä taas liittyy ilmeisesti maailmantalouden kasvun hidastumiseen) – mutta ei kuitenkaan yhtä paljon kuin tavarakaupan taseen kumulatiivinen ylijäämä.

Kausivaihtelusta puhdistettujen tuonnin yksikköarvo- ja määraindeksien mukaan (ks. tilasto-osan

Kuvio 21.

Euroalueen vaihtotase, tavarakaupan tase sekä tavaravienti ja -tuonti¹⁾

(mrd. euroa, kausivaihtelusta puhdistettuja tietoja)

Lähde: EKP.

1) 12 maata käsittävän euroalueen tietoja. 12 kuukauden kumulatiiviset taseet.

taulukko 9) tuonnin arvon supistuminen vuoden 2000 lopusta johtuu sekä tuonnin yksikköarvojen että tuonnin määrän pienenemisestä. Tuonnin yksikköarvoja on pienentänyt pääasiassa öljyn hinnan lasku, kun taas tuonnin määrän pieneneminen johtuu siitä, että euroalueen kysyntä on heikentynyt tämän vuoden aikana.

Yhteenlaskettuihin suoriin sijoituksiin ja arvopaperisijoituksiin liittyvä nettomääräinen pääomantuonti myös elokuussa 2001

Elokuussa 2001 euroalueen maksutaseen yhteenlaskettuihin suoriin sijoituksiin ja arvopaperisijoituksiin liittyi nettomääräinen pääomantuonti jo kolmantena kuukautena peräkkäin. Tämä pääomantuonti oli elokuussa 11,9 miljardia euroa. Yhteenlaskettu pääomantuonti tulee siitä, että nettomääräinen pääomantuonti arvopaperisijoituksina oli 17,8 miljardia euroa ja nettomääräinen pääomavienti suorina sijoituksina 6,0 miljardia euroa.

Arvopaperisijoituksiin liittyvästä pääoman nettotuonnista suurimman osan muodosti osakesijoituksiin liittyvä 12,7 miljardin euron suuruinen pääoman nettotuonti, mutta myös velkapaperi-

sijoituksiin liittyi 5,1 miljardin euron suuruinen nettomääräinen pääomantuonti, kun sekä joukkolainoihin että rahamarkkinainstrumentteihin liittyvät nettopääomavirrat olivat tuontivoittoiset. Suoriin sijoituksiin liittyvästä pääoman nettoviennistä suurimman osan muodosti erään ”muu pääoma, lähinnä konsernien sisäiset lainat” liittyvä 4,9 miljardin euron suuruinen pääoman nettovienti, minkä lisäksi oman pääoman ehtoihin suoriin sijoituksiin liittyvä pääoman nettovienti oli 1,1 miljardia euroa.

Yhteenlaskettu pääoman nettotuonti elokuun rahoitustaseessa oli seurausta euroalueen ulkopuolisten sijoittajien tekemistä suorista sijoituksista, joihin liittyvä pääoman nettotuonti oli 6,2 miljardia euroa, ja arvopaperisijoituksista, joihin puolestaan liittyi 35,9 miljardin euron suuruinen pääoman nettotuonti. Euroalueella olevien sijoitukset ulkomaille olivat pienemmät kuin edellisinä kuukausina, mutta niihin liittyi edelleen pääoman nettovientiä: suorina sijoituksina pääomaa vietiin nettomääräisesti 12,2 miljardia euroa ja arvopaperisijoituksina 18,0 miljardia euroa.

Vuoden 2001 tammikuusta elokuuhun suoriin ja arvopaperisijoituksiin liittyvät yhteenlasketut nettopääomavirrat olivat 81,2 miljardia euroa vientivoittoiset, kun samana ajanjaksona vuonna 2000 vastaavat nettopääomavirrat olivat 51,9 miljardia euroa vientivoittoiset. Elokuuta 2001 koskevat tiedot vahvistavat pääomavirtojen kehityksessä vuonna 2001 tapahtuneen muutoksen. Vuoden 2000 tammi-elokuussa suoriin sijoituksiin liittyi 61,8 miljardin euron suuruinen pääoman nettotuonti, mutta vastaavana ajanjaksona vuonna 2001 suoriin sijoituksiin liittyi 89,9 miljardin euron suuruinen pääoman nettovienti. Arvopaperisijoituksiin taas liittyi vuoden 2000 tammi-elokuussa 113,7 miljardin euron suuruinen pääoman nettovienti, joka muuttui vuoden 2001 vastaavana ajanjaksona 8,7 miljardin euron suuruiseksi nettotuonniksi. On kuitenkin syytä muistaa, että vuoden 2000 tammi-elokuussa suoriin sijoituksiin liittyneeseen huomattavaan pääoman nettotuontiin sekä arvopaperisijoituksiin liittyneeseen suureen pääoman nettovientiin vaikutti merkittävästi iso yritysfuusio, joka toteutettiin osakkeita vaihtamalla. Tämä osakkeiden vaihto kirjattiin suorana sijoituksena euroalueelle sekä arvopaperisijoituksena euroalueen ulkopuo-

lelle. Vuoden 2001 tammi-elokuun rahoitustaseessa on merkillepantavaa myös se, että toukokuusta 2001 lähtien pääomaa on tuotu nettomääräisesti arvopaperisijoituksiin kuuluvina osakesijoituksina, kun niihin liittyvät nettopääomavirrat olivat vientivoittoiset suurimman osan vuotta 2000.

Tarkistuksia euroalueen maksutasetietoihin vuosina 1997–2000 ja vuoden 2001 alkupuoliskolla

Euroalueen maksutasetilastoja vuosilta 1997–2000 ja vuoden 2001 alkupuoliskolta on tarkistettu, sillä maksutaseen laatimismenetelmiin on

Taulukko 8.

Euroalueen maksutase

(mrd. euroa, kausivaihtelusta puhdistamattomia tietoja)

	2000 Tammi-elokuu	2000 Elokuu	2001 Tammi-elokuu	2001 Kesäkuu	2001 Heinäkuu	2001 Elokuu
Vaihtotase	-45,6	-6,3	-21,8	-1,6	-4,1	4,2
Tulot	1024,8	127,6	1137,4	147,3	147,9	133,4
Menot	1070,4	133,9	1159,2	148,9	152,0	129,2
Tavarat	7,8	0,2	35,0	8,1	8,5	6,0
Vienti	619,1	76,7	686,6	89,5	90,0	80,9
Tuonti	611,3	76,5	651,6	81,4	81,6	74,9
Palvelut	-2,1	0,5	2,9	1,9	0,9	0,8
Vienti	188,7	26,6	207,2	28,1	28,6	27,7
Tuonti	190,8	26,1	204,4	26,2	27,7	26,9
Tuotannontekijäkorvaukset	-21,7	-1,5	-32,5	-4,4	-8,1	0,3
Tulonsiirrot	-29,6	-5,5	-27,2	-7,3	-5,4	-2,9
Pääomansiirrot	7,3	0,3	7,5	0,9	0,4	0,6
Rahoitustase	79,8	6,2	8,6	-14,0	-12,0	0,3
Suorat sijoitukset	61,8	-37,1	-89,9	-10,4	7,2	-6,0
Ulkomailla	-244,0	-52,2	-161,8	-20,3	-6,0	-12,2
Oma pääoma ja uudelleen sijoitetut voitot	-191,3	-57,9	-103,8	-9,3	-11,8	-5,6
Muu pääoma, lähinnä konsernien sisäiset lainat	-52,6	5,7	-58,0	-11,1	5,8	-6,6
Euroalueelle	305,8	15,0	71,9	10,0	13,2	6,2
Oma pääoma ja uudelleen sijoitetut voitot	258,2	4,8	56,0	3,4	5,4	4,5
Muu pääoma, lähinnä konsernien sisäiset lainat	47,6	10,2	15,9	6,5	7,8	1,7
Arvopaperisijoitukset	-113,7	17,4	8,7	32,2	1,6	17,8
Osakkeet	-217,9	4,2	78,8	30,1	4,4	12,7
Saamiset	-217,9	-20,7	-76,9	-10,8	-8,4	-2,6
Velat	0,0	24,8	155,8	40,9	12,8	15,3
Velkapaperit	104,2	13,3	-70,1	2,1	-2,8	5,1
Saamiset	-72,6	-5,1	-107,9	-15,0	-4,0	-15,4
Velat	176,7	18,3	37,8	17,1	1,2	20,5
Lisätieto: Suorat sijoitukset ja arvopaperisijoitukset yhteensä	-51,9	-19,7	-81,2	21,8	8,8	11,9
Johdannaiset	5,2	-0,4	-9,9	-5,0	-4,8	-3,1
Muut sijoitukset	123,2	25,4	83,6	-29,9	-16,0	-12,6
Valuuttavaranto	3,3	0,9	16,1	-0,8	-0,0	4,1
Virheelliset ja tunnistamattomat erät	-41,5	-0,1	5,7	14,8	15,7	-5,1

Lähde: EKP.

Huom. Pyörästysten vuoksi yhteenlaskut eivät välttämättä täsmää.

Rahoitustaseessa positiivinen luku osoittaa pääoman tuontia ja negatiivinen luku sen vientiä. Valuuttavaramossa negatiivinen luku osoittaa valuuttavaramon lisäystä ja positiivinen luku sen vähemystä. Yksityiskohtaisia taulukoita 12 maata käsitävän euroalueen maksutaseesta on tilasto-osan taulukoissa ”Kreikan tiedoilla täydennetyt euroalueen keskeiset taloustilastot” sekä EKP:n WWW-sivustossa.

tehty joitakin parannuksia ja tilastotietojen antajilta on saatu lisätietoja.

Tarkistusten jälkeen vaihtotaseen alijäämät ovat aiemmin kirjattuja suuremmat: vuoden 1999 alijäämä on aiemmin ilmoitettua 12,5 miljardia euroa suurempi, vuoden 2000 alijäämä 25,1 miljardia euroa suurempi ja vuoden 2001 alkupuoliskon alijäämä 10,7 miljardia euroa suurempi. Vaihtotaseen alijäämän suureneminen johtuu lähinnä siitä, että tavarakaupan taseen ylijäämä pieni ja tuotannon tekijäkorvausten taseen alijäämä kasvoi. Tarkistukset pienensivät tavarakaupan taseen ylijäämää 7,8 miljardia euroa vuonna 1999, 16,6 miljardia euroa vuonna 2000 ja 5,7 miljardia euroa vuoden 2001 alkupuoliskolla. Tuotannon tekijäkorvausten taseen alijäämä taas suureni tarkistusten takia 3,3 miljardia euroa vuonna 1999, 6,5 miljardia euroa vuonna 2000 ja 7,4 miljardia euroa vuoden 2001 alkupuoliskolla. Tarkistusten jälkeen vaihtotaseen alijäämä vuonna 1999 on 26,3 miljardia euroa, vuonna 2000 se on 70,1 miljardia euroa ja vuoden 2001 alkupuoliskolla 21,8 miljardia euroa.

Myös vuosien 1997 ja 1998 vaihtotaseeseen tehtiin vähäisiä tarkistuksia.

Euroalueen rahoitustaseeseen tehdyistä tarkistuksista on seurannut joitakin huomattavia muutoksia suorien sijoitusten taseeseen vuonna 2000. Kun suoriin sijoituksiin liittyvät nettöpääomavirrat vuonna 2000 oli aiemmin kirjattu 25,2 miljardia euroa vientivoittoisiksi, ovat vastaavat luvut nyt 15,2 miljardia euroa tuontivoittoiset. Pääoman nettovienttiä suorina sijoituksina vuoden 2000 neljännellä neljänneksellä on tarkistettu aiemmin kirjattua 58,9 miljardia euroa pienemmäksi, eli se on 14,1 miljardia euroa. Vuoden 2001 ensimmäisen ja toisen neljänneksen rahoitustasetietoihin ei sen sijaan ole tehty mitään merkittäviä tarkistuksia lukuun ottamatta sitä, että arvopaperisijoituksiin liittyvää pääoman nettotuontia toukokuussa 2001 on tarkistettu aiemmin ilmoitettua 24,9 miljardia euroa pienemmäksi, eli se on 16,0 miljardia euroa.

Euroalueen suhdannekehitystä kuvaavien yhdistelmäindikaattorien informatiivisuus

Monet julkiset ja yksityiset laitokset ovat muodostaneet euroalueen suhdannekehitystä kuvaavia yhdistelmäindikaattoreita kokoamalla useita yksittäisiä taloutta kuvaavia muuttujia yhdeksi ainoaksi indikaattoriksi. Laitokset käyttävät näitä indikaattoreita yhdistääkseen eri lähteistä saamiaan tietoja talouden yleisestä kehityksestä, selvittääkseen suhdannesyklin käännepesteitä ja toisinaan myös ennustaakseen lyhyen aikavälin talouskasvua. Tässä artikkelissa selostetaan lyhyesti, millaisin tekniikoin yhdistelmäindikaattoreita yleisesti muodostetaan, ja arvioidaan varsinkin näiden indikaattorien kykyä tuottaa informaatiota euroalueen suhdannekehityksestä. Artikkelissa osoitetaan, että vaikka yhdistelmäindikaattoreita onkin mahdollista käyttää suhdanneanalyysin tukena, niillä ei kuitenkaan voi korvata suhdannekehityksen yksittäisten indikaattorien perusteellista arviointia. Rakenteensa vuoksi yhdistelmäindikaattorit eivät tuo esiin talouskehityksen taustatekijöistä olennaista tietoa sisältävien erillisten muuttujien kehitystä. Yksittäisten indikaattorien tarkka analyysi on siten välttämätöntä, jotta nykyistä talouskehitystä ja talouden lyhyen aikavälin näkymiä voidaan arvioida perusteellisesti.

1 Johdanto

Kun EKP arvioi tulevaa hintakehitystä, se analysoi rahapolitiikan strategiansa mukaisesti laajaa joukkoa indikaattoreita. Suhdannekehityksen analyysillä on tässä arvioinnissa tärkeä merkitys. Tällöin analyysin täydentäminen euroalueen suhdannekehitystä kuvaavilla yhdistelmäindikaattoreilla voidaan myös katsoa hyödylliseksi. Monet julkiset ja yksityiset laitokset, jotka ovat kehittäneet tällaisia yhdistelmäindikaattoreita, käyttävät niitä kolmeen eri tarkoitukseen. Ensinnäkin niitä käytetään kuvattaessa yleisen talouskehityksen pääpiirteitä. Toiseksi ne ovat väline, jonka avulla pyritään selvittämään suhdannesyklin käännepesteitä, ja kolmanneksi ne ovat käyttökelpoisia lyhyen aikavälin talouskasvun ennustamisessa.

Yhdistelmäindikaattorit eivät kuitenkaan rakenteensa vuoksi korvaa talouskehitystä kuvaavien yksittäisten indikaattorien perusteellista analyysia. Päinvastoin kuin makroekonometriset mallit

yhdistelmäindikaattorit eivät juuri perustu talousteoriana, minkä vuoksi ne eivät sovellu skenaarioanalyysin pohjaksi eivätkä keskipitkän tai pitkän aikavälin näkymien arviointiin. Koska kyse on yhdistelmäindikaattoreista, niistä ei myöskään näy yksittäisten muuttujien erillinen kehitys. Näiden muuttujien kehitystä on kuitenkin välttämätöntä analysoida, jotta talouden nykykehitykseen ja lyhyen aikavälin muutoksiin vaikuttavista tekijöistä ja siten talouden keskipitkän aikavälin näkymistä saadaan entistä selkeämpi kuva.

Nämä näkökohdat huomioon ottaen tässä artikkelissa kuvataan ensin, millaisin menetelmin julkiset ja yksityiset laitokset yleisesti muodostavat yhdistelmäindikaattoreita. Tämän jälkeen tarkastellaan, mitä tietoa yhdistelmäindikaattorit mahdollisesti antavat euroalueen suhdannekehityksestä.

2 Suhdannesyklin määritteleminen

Yhdistelmäindikaattoreilla kuvataan suhdannevaihtelua. Tietyn yhdistelmäindikaattorin ominaisuuksia arvioidaan tavallisesti viitesyklin perusteella. Ei ole kuitenkaan yleisesti sovittu, minkä aikasarjan tulisi edustaa tätä suhdannesykliä. Niinpä ensiksi olisikin selvitettävä, mikä voitaisiin määritellä viitesykliksi.

Suhdannesyklit voidaan määritellä talouskehityksen laajoiksi ja toistuviksi keskipitkän aikavälin vaihteluiksi. Periaatteessa suhdannesyklin määrittämisessä voidaan käyttää erilaisia muuttujia, kuten työllisyys, tulot ja kauppa sekä tuotanto. Yhdistelmäindikaattoriin perustuvassa analyysissä rajoitutaan kuitenkin yleensä tarkastelemaan

teollisuustuotannon tai BKT:n määrää viiteaikasarjana. Teollisuustuotannon tietojen käytön etuna on, että ne ovat saatavissa kuukausittain eivätkä neljännesvuosittain, mutta teollisuustuotannon osuus euroalueen koko taloudesta on vain neljäs. BKT on puolestaan teollisuustuotantoa kattavampi muuttuja ja sen vuoksi viime kädessä kuvaa paremmin koko talouden laajuisia vaihteluita. Kuten jäljempänä käy ilmi, ei ehkä ole ratkaisevaa, valitaanko euroalueen teollisuustuotanto vai BKT, koska näiden kahden aikasarjan suhdannekehitys on ollut hyvin samankaltainen. Tässä artikkelissa on käytetty koko euroalueen kattavia tietoja sekä BKT:stä että ilman rakentamista lasketusta teollisuustuotannosta (jäljempänä ”teollisuustuotanto”). Otos käsittää ajanjakson 1980–2000, koska tilastoja ei yleensä ole käytettävissä aiemmilta vuosilta.

Käytännössä yhdistelmäindikaattoreiden viiteaikasarjoina käytetään useimmiten havaitun muutujan toteutunutta vuotuista kasvuvauhtia eikä tilastollisista tai ekonometrisistä malleista johdettuja suhdannesyklin kuvaajia, kun tehdään johtopäätöksiä viimeaikaisesta suhdannekehityksestä. Neljännesvuosikasvuvauhti yleensä viestii suhdanneluonteisista muutoksista nopeammin kuin vuotuinen kasvuvauhti. Koska neljännesvuosikasvuvauhti kuitenkin vaihtelee enemmän kuin vuotuinen kasvuvauhti, sitä on vaikea arvioida yhdistelmäindikaattorien avulla, mikä saattaakin olla syynä vuotuisen kasvuvauhdin käyttöön. Näin

Kuvio 1. Euroalueen BKT ja teollisuustuotanto

(vuotuinen kasvu)

Lähteet: Eurostat ja EKP:n laskelmat.

ollon suhdanneluonteisten muutosten nopeampi arviointi edellyttää yksityiskohtaisempaa analyysia. Suhdannekehityksen historiallisten käännepisteiden ajoittamisessa sovelletaan yleensä suhteellisen eksakteja menetelmiä (ks. kehikko 1). Kuten kuviosta 1 ilmenee, euroalueen BKT:n ja teollisuustuotannon suhdannevaihtelu on ollut varsin samanaikaista. BKT:n ja teollisuustuotannon huippujen ja aallonpohjien suhteelliset suuruudet ovat kuitenkin vaihdelleet erityisesti sen mukaan, millainen sokki on ollut syynä suhdannekehityksen muutokseen.

Kehikko 1.

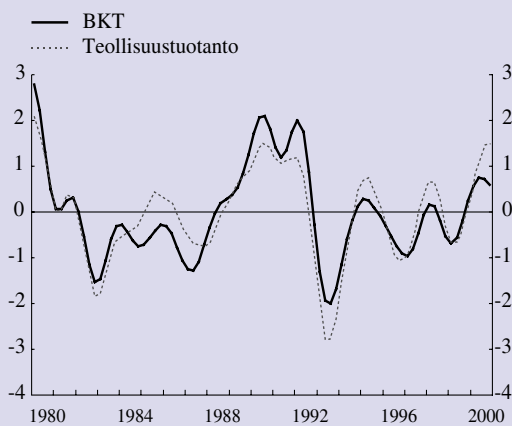
Viitesyklin määrittäminen

Sudannesykli on teoreettinen käsite, jolla ei ole yhteisesti sovittua empiiristä vastinetta. Koko talouskehitystä kuvaavissa aikasarjoissa voidaan erottaa neljä eri osaa: trendi, sykli, kausivaihtelu ja satunnainen tekijä. Sykli saadaan eliminoimalla kausivaihtelu, trendi ja satunnainen tekijä. Koska nämä eri osat eivät ole suoraan havaittavissa, ne vaihtelevat käytetyn dekomponointimenetelmän mukaan. Usein on kuitenkin voitu todeta, että yhdistelmäindikaattoriin perustuvan analyysin tulosten kannalta ei ole ratkaisevaa, mikä menetelmä on valittu viiteaikasarjan syklin määrittämiseen.

Erilaisista mahdollisista dekomponointimenetelmistä tässä kehikossa on käytetty kaistanpäästösuodinta (band-pass filter) Baxterin ja Kingin¹ esittämällä tavalla. Kaistanpäästösuotimella voidaan eliminoida erittäin hitaasti liikkuva trendikomponentti ja erittäin usein esiintyvät satunnais- ja kausikomponentit, eli jäljelle jäävät ainoastaan tietyllä taajuusalueella toistuvat vaihtelut, joiden katsotaan vastaavan suhdannekehitystä. Tavanomaisen käytännön mukaan taajuusalue määritellään seuraavasti: suhdannesyklin vähimmäiskestoksi katsotaan 18 kuukautta (6 neljänestä), jolloin satunnais- ja kausikomponentit voidaan eliminoida, kun taas 96:ta kuukautta (32:ta neljänestä) pidemmän vaihtelun katsotaan johtuvan pitkäaikaisista trendimuutoksista. Suhdannevaihtelun käännepeisteet määritellään yleisesti sovelletun Bryn ja Boschanin² menetelmän mukaan. Tämä menetelmä kehitettiin alun perin kuukausitietojen käsittelemiseksi, mutta sitä on muokattu BKT:n neljännesvuosittaisten aikasarjojen käsittelyyn sopivaksi. Se tasoittaa aikasarjan suhdannekomponenttia ja jättää ottamatta huomioon näennäisykylit edellä määritellyn syklin vähimmäiskeston perusteella. Oheisesta kuviosta ja taulukosta ilmenevät suhdannevaihtelut ja niihin liittyvät käännepeisteet, jotka on määritelty käytännöllä edellä kuvattuja menetelmiä.

Suhdannevaihtelu euroalueella

(trendistä puhdistetut aikasarjat, normalisoidut tiedot)

Lähteet: Eurostat ja EKP:n laskelmat.

Käännepeisteet

(Bryn ja Boschanin algoritmin mukaan)

	Teollisuustuotanto	BKT
Alin	Joulukuu 1982	1982/IV
Ylin	-	1984/I
Alin	-	1984/IV
Ylin	Elokuu 1985	1985/IV
Alin	Lokakuu 1987	1987/II
Ylin	Elokuu 1990	1990/III
Alin	-	1991/II
Ylin	-	1992/I
Alin	Kesäkuu 1993	1993/III
Ylin	Huhtikuu 1995	1995/I
Alin	Marraskuu 1996	1997/I
Ylin	Helmikuu 1998	1998/I
Alin	Maaliskuu 1999	1999/I
Ylin	Elokuu 2000	2000/II

Trendistä puhdistetun aikasarjan käyttämiseen viiteaikasarjana liittyy kuitenkin yksi huomattava haikka. Oli pa valittu tekninen menetelmä mikä tahansa, suhdannekomponentin estimoinnin luotettavuus vähenee otosjakson loppua kohden. Jotta tietyn ajankohdan komponentteja voidaan arvioida, on välttämätöntä saada tietoja sekä ennen tuota ajankohtaa että sen jälkeen. Tästä aiheutuu ongelmia aikasarjan alun ja lopun suhteen. Yksi mahdollinen ratkaisu on olla käyttämättä otoksen alkua ja loppua koskevia suhdannesykliä estimaatteja. Tavallisesti analyytikot ovat kuitenkin kiinnostuneita aivan viime ajan kehityksestä. Yleinen tapa ratkaista ongelma on laajentaa alkuperäistä aikasarjaa taakse- tai eteenpäin estimoinnin ja ennusteiden avulla. Tämä kuitenkin johtaa siihen, että aikasarjan loppuun ajoittuvaksi arvioituun sykliin tehdään tarkistuksia sitä mukaa kuin uutta tietoa saadaan, mistä on käytännössä suurta haittaa. Tämän vuoksi trendinpuhdistamismenetelmät sopivat parhaiten historiallisen suhdannekehityksen analysointiin. Yhdistelmäindikaattoreissa, joiden painopiste on aivan viime ajan kehityksessä, toteutunutta kasvuvauhtia käytetään monesti puhdistamaan trendikehityksen vaikutus ja eristämään suhdannevaihtelut. Implisiittisenä taustaoletuksena on silloin, että trendikomponentti kasvaa vakiovauhtia.

1 Baxter, M. ja King, R. G. (1999) *Measuring business cycles: approximate band-pass filters for economic time series. The Review of Economics and Statistics*, 81 (4), s. 575–593.

2 Bryn, G. ja Boschan, C. (1971) *Cyclical analysis of time series: selected procedures and computer programs. NBER, Technical Paper No. 20.*

3 Yhdistelmäindikaattoreiden muodostaminen

Yhdistelmäindikaattorit muodostetaan kokoomalla joukko aikasarjoja yhdeksi indikaattoriksi. Yhdistelmäindikaattoreita kutsutaan ennakoiviksi silloin, kun niistä saadaan tietoa tulevasta suhdannekehityksestä. Kun indikaattorit kuvaavat nykytilannetta, niiden sanotaan olevan samanaikaisia. Yhdistelmäindikaattoreiden käyttöä yksittäisten muuttujien analyysin rinnalla puolustetaan yleisesti monin perustein. Ensinnäkin eri muuttajat antavat toisinaan erilaisia viestejä talouden nykyisestä tai tulevasta kasvukehityksestä. Erisuuntainen kehitys saattaa johtua erityyppisistä sokeista, jotka vaikuttavat talouden eri sektoreihin eriasteisesti ja eri ajankohtina. Tämän vuoksi saattaa olla hyödyllistä koota talouden eri puolia kuvaavia monia yksittäisiä aikasarjoja yhteen yhdistelmäindikaattoriksi. Toinen peruste liittyy siihen tosiasiaan, että tilastolliset tekijät, kuten mitausvirheet, kalenterivaihteluun liittyvät tekijät tai vertailuajankohdan vaikutukset, voivat olla syynä erisuuntaista kehitystä osoittaviin eri aikasarjojen uusimpiin lukemiin. Tämä vaikeuttaa entisestään yleisarviointia yhden yksittäisen indikaattorin perusteella. Sikäli kuin nämä vaihtelut ja virheet ovat toisistaan riippumattomia, ne kumoavat toisensa yhdistelmäindeksissä, jonka kehitys olisi siten vähemmän sattumanvaraista ja helpommin tulkittavissa. Näin ollen yhdistelmäindikaattorit vaikuttaisivatkin ensi silmäyksellä sopivalta analyysivälineeltä. On kuitenkin otettava huomioon, että kun yhdistelmäindikaattorit on kerän muodostettu, ne kokoavat tietoa ennalta määritellyllä tavalla. Tämä heikentää niiden käytökelpoisuutta ja saattaa aiheuttaa harhaanjohtavia tuloksia, koska talouden eri muuttujien erityinen kehitys tiettyinä ajankohtina vaikuttaa yleiseen talouskehitykseen. Siksi yhdistelmäindikaattorit eivät voi korvata taustakehityksen perinpohjaista arviointia ja yksittäisten indikaattorien analyysi on edelleenkin olennaisen tärkeää, jotta nykyistä ja lähiajan kehitystä voidaan arvioida luotettavasti.

Muodostaessaan yhdistelmäindikaattoreita julkiset ja yksityiset laitokset yleensä valitsevat suppean määrän indikaattoriin sisällytettäviä aikasarjoja sekä tilastollisten että taloudellisten kriteerien perusteella.³ Tilastollisena kriteerinä on ensinnäkin se, että aikasarjan on oltava riittävän

pitkä, jotta tietyn muuttujan ja suhdannesyklin välinen suhde olisi luotettava. Toiseksi aikasarjojen tulisi olla sellaisia, että niiden arvoihin ei tarvitse tehdä suuria tarkistuksia ensimmäisen julkaisun jälkeen. Suuret tarkistukset ovat indikaattorin kannalta haitallisia, koska aiempiin arvioihin ei tällöin voida luottaa. Kolmanneksi indikaattorin vähäinen vaihtelu on tärkeä ominaisuus, jotta indikaattorin välittämistä uusimmista tiedoista ei voitaisi saada vääriä viestejä. Neljänneksi ajantasaisuus on olennaisen tärkeää, jotta tiedot saataisiin mahdollisimman tuoreina käyttöön. Indikaattorien on pystyttävä tuottamaan tietoa nopeammin kuin viiteaikasarjat, kun huomioidaan sekä ekonometriset viiveominaisuudet että tietojen julkaisemiseen liittyvät viiveet. Jotkin aikasarjoista julkaistaankin hyvissä ajoin ennen viiteaikasarjoja, ja ne ovat siten nopeita suhdannevaihtelun indikaattoreita.

Taloudellisiin kriteereihin liittyy puolestaan se, että yhdistelmäindikaattoreihin sisältyvät aikasarjat valitaan pääasiassa empiirisin perustein eli sen mukaan, miten niiden on havaittu kehittyvän viiteaikasarjaan nähden, eikä niinkään talousteorian perusteella. Tavallisesti kuitenkin edellytetään, että muuttujien ominaisuudet ennakoivina indikaattoreina ovat talouden kannalta uskottavia eli että valitaan vain sellaisia muuttujia, joiden suhde suhdannesykliin on todettu talousteorian mukaiseksi. Yhdistelmäindikaattoreihin sisältyvillä aikasarjoilla saattaa olla tulevaa kehitystä ennakoivan indikaattorin ominaisuuksia useasta eri syystä. Ensinnäkin nämä aikasarjat voivat antaa tietoa sellaisten tekijöiden kehityksestä, jotka ovat aiemmin aiheuttaneet talouden nousu- tai laskusuhdanteita taikka vaikuttaneet niihin. Esimerkiksi öljyn hinnan suuret ja pitkäaikaiset muutokset ovat yleensä vaikuttaneet merkittävästi talouskasvuun. Indikaattorimallit voivat tällä tavalla hyödyntää

3 Kahdessa yhdistelmäindekseistä hiljattain tehdyssä akateemisessa tutkimuksessa (Forni ja muut, 2000 ja 2001) esitetään uusi tapa laskea talouskehitystä kuvaavia samanaikaisia ja ennakoivia indikaattoreita hyödyntämällä laajaa aikasarjajoukkoa. Julkiset ja yksityiset laitokset eivät kuitenkaan ole toistaiseksi käyttäneet tätä menetelmää julkistetuissa indikaattoreissaan. Forni M., Hallin M., Lippi M. ja Reichlin L. (2000) *The generalised factor model: identification and estimation. The Review of Economics and Statistics* 82(4), s. 540–554, ja (2001) *The generalised factor model: one-sided estimation and forecast.*

makrotaloudellisten mallien kuvaamia taloudellisten aikasarjojen välisiä suhteita. Toiseksi jotkin taloudelliset aikasarjat, kuten tuotannon tilauskannat, liittyvät asianomaisen sektorin tuotantoprosessin alkuvaiheen tilanteeseen. Kolmanneksi muuttajat voivat kertoa talouskehitystä koskevista odotuksista. Esimerkiksi osakkeiden hintojen ajatellaan kuvastavan odotuksia tulevista voitoista ja jossakin määrin tulevasta talouskehityksestä.

Yhdistelmäindikaattoreita muodostaessaan julkiset ja yksityiset laitokset yleensä käyttävät tietoa-aineistoa, johon kuuluu yrityksiä ja kuluttajia koskevia luottamuskyselyjä, talouskehitystä niin kotimaassa kuin ulkomaillakin mittaavia indikaattoreita sekä rahataloutta ja rahoitusmarkkinoita kuvaavia muuttujia.

Yhdistelmäindikaattoriin valitut aikasarjat tavallisesti normalisoidaan ja synkronoidaan. Normalistuksen avulla voidaan korjata se haitta, etteivät kaikki perusindikaattorit osoita samansuuruisia suhdannevaihtelua. Näin voidaan estää se, että voimakasta suhdannevaihtelua osoittavat aikasarjat hallitsevat tarpeettomasti yhdistelmäindikaattoria. Synkronoinnilla puolestaan korjataan aikasarjojen erilaisia viiveominaisuuksia. Tällä tavoin indikaattorit saadaan keskimäärin samanlaisiksi, jolloin yhdistelmäindikaattorin suhdannekehitys on selväpiirteisempää kuin ilman synkronointia. Yhdistelmäindikaattori pystyy ennakoimaan tulevaa kehitystä vain niin aikaisin etukäteen kuin se indikaattoriin sisältyvä aikasarja, joka hitaimmin ennakoi tulevaa kehitystä. Aikasarjojen suhteellista kykyä ennakoida tulevaa kehitystä on mahdollista mitata eri tavoin, eikä mikään niistä ole poikkeuksetta parempi kuin muut. Lisäksi mitattu kyky ennakoida tulevaa kehitystä etukäteen ei välttämättä ole vakio ajan mittaan. Tämän vuoksi indikaattoriin sisältyvien aikasarjojen synkronointitavan valinta on jossakin määrin mielivaltaisen.

Yhdistelmäindikaattoreihin sisällyville aikasarjoille annettavien painojen määrittäminen ei perustu talousteoriana. Painot voidaan määrittellä joko mielivaltaisesti tai tilastollisin perustein. Tässä kuvataan kahta usein käytettyä tilastollista menetelmää. Toinen menetelmä, ns. pääkomponenttianalyysi, perustuu käsitykseen, että kunkin

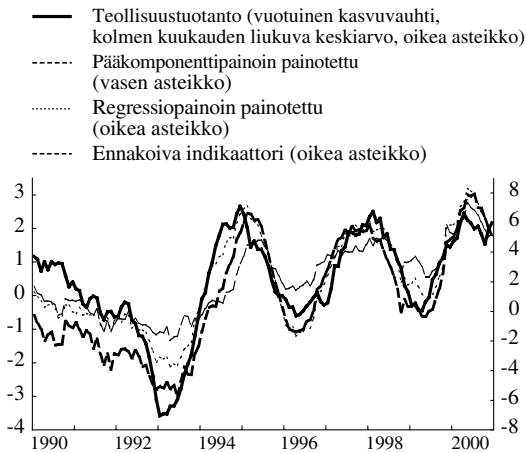
aikasarjan vaihtelut johtuvat kahdesta osatekiestä: yhtäältä koko muuttujajoukolle yhteisestä vaihtelusta ja toisaalta muuttujakohtaisesta kehityksestä. Muuttujajoukolle yhteisen vaihtelun eli ns. ensimmäisen pääkomponentin voidaan katsoa edustavan suhdannesyklin kehitystä. Mitä pienempi muuttujakohtainen komponentti on, sitä suurempi paino aikasarjalle annetaan yhdistelmäindikaattorissa. Tässä menetelmässä painot annetaan sen perusteella, miten kukin yksittäinen muuttuja kehittyy – valitusta viiteaikasarjasta riippumatta – suhteessa indikaattoriin sisältyvään aikasarjajoukkoon. Sitä vastoin toisessa menetelmässä, ns. regressioanalyysissä, hyödynnetään kunkin erillisen muuttujan kehitystä suhteessa sekä indikaattoriin sisältyvään aikasarjajoukkoon että valittuun viiteaikasarjaan. Tässä menetelmässä yksittäiselle aikasarjalle annetaan sitä suurempi paino, mitä tarkemmin sen kehitys seuraa viitesykin kehitystä. Tässä mielessä regressioanalyysin voidaan katsoa selittävän viitesykin ja indikaattoriin sisältyvien aikasarjojen välisiä taloudellisia suhteita siinä määrin kuin tilastoinen heijastaa niitä, kun taas pääkomponenttianalyysi on puhtaasti tilastollinen menetelmä.

Jotta saataisiin jonkinlainen käsitys siitä, miten käytävissä olevat yhdistelmäindikaattorit voivat osaltaan edistää euroalueen suhdannekehityksen analysointia, on tässä artikkelissa esimerkinomaisesti muodostettu erilaisia yhdistelmäindikaattoreita käyttämällä edellä kuvattuja vakio-menetelmiä. Yhdistelmäindikaattorit perustuvat valikoimaan aikasarjoja, joita esimerkiksi julkiset tai yksityiset laitokset usein käyttävät. Vaikka yksittäistenkin euromaiden tietoja usein käytetään, koska niiden muuttujajoukko on laajempi kuin koko euroalueen, tässä artikkelissa käytetyt tiedot ovat koko euroalueen tietoja. Tässä yhdistelmäindikaattoreihin sisältyvät siis seuraavat aikasarjat: yrityksiä koskevissa Euroopan komission kyselytutkimuksissa julkaistu euroalueen teollisuuden luottamusindikaattori, euroalueen ulkopuolisten OECD-maiden teollisuustuotanto, OECD:n julkaisema, euroalueen ulkopuolisia OECD-maita koskeva ennakoiva indikaattori, euroalueen reaalin raha-aggregaatti ja euroalueen tuottokäyrää kuvaava suure. Teollisuuden luottamusindikaattori ennakoi tulevaa kehitystä myöhemmin kuin muut aikasarjat, ja tästä syystä sen käyttö rajoittaa yhdistelmäindikaattorin kykyä

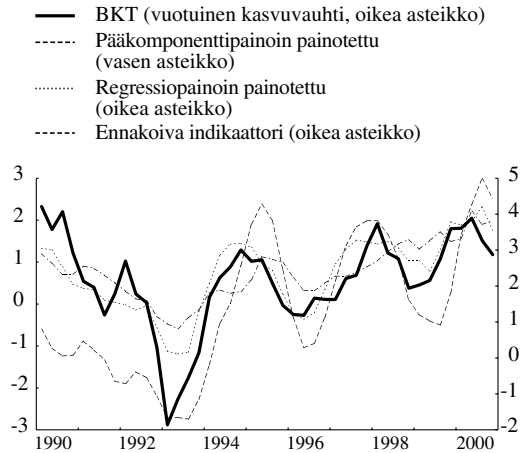
Kuvio 2.

Esimerkkejä yhdistelmäindikaattoreista

Viiteaikasarja: teollisuustuotannon vuotuinen kasvu

Viiteaikasarja: BKT:n vuotuinen kasvu

Lähteet: Eurostat, OECD ja EKP:n laskelmat.

ennakoida tulevaa kehitystä. Tämän vuoksi on muodostettu myös sellaisia yhdistelmäindikaattoreita, joihin teollisuuden luottamus ei sisälly. Nämä indikaattorien yhdistelmät ovat ennakoivia indikaattoreita, kun taas yhdistelmäindikaattorit, joihin teollisuuden luottamus sisältyy, ovat

esimerkkejä samanaikaisista indikaattoreista. Kuviossa 2 on joitakin esimerkkejä yhdistelmäindikaattoreista, jotka on muodostettu sen jälkeen, kun ne on synkronoitu kyseiseen viiteaikasarjaan nähden.

4 Yhdistelmäindikaattorin käyttökelpoisuus yleisen suhdannekehityksen kuvaajana

Yhdistelmäindikaattoreita käytetään yleensä ensisijaisesti siksi, että niiden avulla voidaan koota yhteen yksittäisistä indikaattoreista saatavaa tietoa, jotta taloudellisen toimeliaisuuden kehityksestä saataisiin yleiskuva. Tässä artikkelissa tutkitaan sekä ns. maksimikorrelaatioiden että Grangerin kausaalisuustestien avulla, missä määrin jokin muuttuja heijastaa viiteaikasarjan suhdannevaihteluita. Tulokset esitetään taulukossa I.

Maksimikorrelaatiokertoimella tarkoitetaan viiteaikasarjan ja yhdistelmäindikaattorin keskinäistä korrelaatiota koko otosjakson aikana. Tuolloin yhdistelmäindikaattoria viivästetään niin monella kuukaudella tai neljänneksellä, että korrelaatiokerroin saadaan mahdollisimman suureksi. Kor-

relaatiokertoimen suuruus osoittaa, miten tarkoin yhdistelmäindikaattori seuraa viiteindeksin suhdannevaihteluita. Tässä testissä regressiopainoin painotetut indikaattorit toimivat paremmin kuin pääkomponenttipainoin painotetut erityisesti silloin, kun viitesyklinä käytetään BKT:n kehitystä. Indikaattorin ennakointiajalla tarkoitetaan tässä ”efektiivistä ennakointiaikaa”, jossa on otettu huomioon tilastojen julkistamisaikataulut sekä korrelaatioanalyysin tulokset. Yksittäisten indikaattorien aikasarjat julkistetaan yleensä ajantaisempina kuin tiedot BKT:stä ja teollisuustuotannosta. Yhdistelmäindikaattorin arvo jonakin tietynä kuukautena tai neljänneksenä voidaan siten laskea ennen kuin saman ajanjakson BKT- ja teollisuustuotantotilastot ovat saatavissa. Täs-

Taulukko 1.

Korrelaatiot ja Grangerin kausaalisuus

	Koko otoksen maksimikorrelaatio	Efektiivin ennakointiaika	Grangerin kausaalisuus
<i>Suhteessa teollisuustuotannon vuotuisen kasvuun</i>			
Samanaikaiset indikaattorit	0,8	1–3 kk	Yksisuuntainen
Ennakoiva indikaattori	0,7	8 kk	Yksisuuntainen
<i>Suhteessa BKT:n vuotuisen kasvuun</i>			
Samanaikaiset indikaattorit	0,6–0,8	0–1 neljänestä	Yksisuuntainen tai ei-merkittävä
Ennakoiva indikaattori	0,7	5 neljänestä	Yksisuuntainen

Lähde: EKP:n laskelmat.

sä esimerkeiksi otetut yhdistelmäindikaattorit ovat samanaikaisia tai ennakoivia. Korrelaatioanalyysi osoittaa, että samanaikaisten indikaattorien maksimikorrelaatiokerroin on parempi kuin ennakoivien. Tästä syystä on tärkeää tarkastella samanaikaisia indikaattoreita, sillä niistä voidaan saada vahvistus ennakoivien indikaattorien signaaleille.

Indikaattorien kyky heijastaa koko otosjakson suhdannevaihteluita on tärkeää, mutta myös indikaattorin ja viiteaikasarjan kehityksen välisen yhteyden vakaus on olennainen piirre. Vakautta voidaan testata liukuvalla korrelaatiolla. Tällöin korrelaatiota ei lasketa koko otosjaksolta, vaan tietynpituiselta jaksolta (tässä tapauksessa viideltä vuodelta), jonka alkamishetkeä siirretään eteenpäin kuukausi tai neljännes kerrallaan. Tällaisten viisivuotisjaksojen ajalta laskettu korrelaation

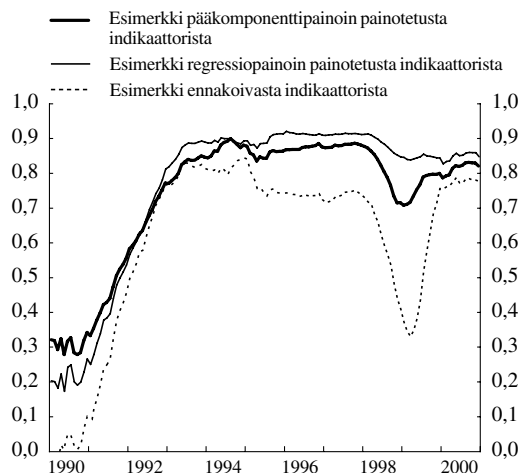
vakaus osoittaa, miten vakaa yhdistelmäindikaattorin ja viiteaikasarjan suhde on ollut. Tässä esimerkkeinä käytetyistä yhdistelmäindikaattoreista saadut tulokset esitetään kuviossa 3. Liukuvissa korrelaatioissa on selvä poikkeama vuoden 1990 paikkeilla. Koko 1990-luvulla useimmat indikaattorit kuitenkin korreloivat suhteellisen hyvin, joskin ne seurasivat teollisuustuotannon kehitystä tarkemmin kuin BKT:n kehitystä. Samanaikaisten indikaattorien liukuvat korrelaatiot olivat tarkemmat kuin ennakoivien indikaattorien, mikä korostaa samanaikaisten indikaattorien tarkastelun tärkeyttä, kuten edellä selostettiin.

Erittäin monet talouden muuttujat muuttuvat yleensä suhteellisen hitaasti. Tästä seuraa, että aikasarjan tämänhetkinen ja lyhyen aikavälin tuleva kehitys voidaan ainakin osaksi päätellä itse aikasarjan viimeaikaisesta kehityksestä. Grangerin

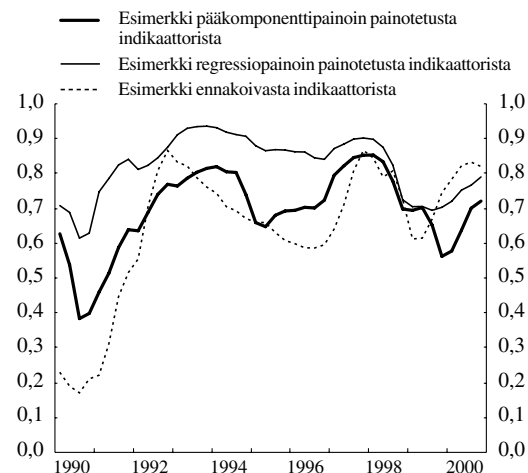
Kuvio 3.

Yhdistelmäindikaattorien viiden vuoden liukuva korrelaatio

Korrelaatio teollisuustuotannon vuotuisen kasvun kanssa

Korrelaatio BKT:n vuotuisen kasvun kanssa

kausalisuustestillä arvioidaan, onko yhdistelmäindikaattorin aiemmillä arvoilla – viiteaikasarjan aiempien arvojen lisäksi – mahdollista parantaa indikaattorin kykyä ennustaa viiteaikasarjan nykyinen arvo. Tämä testi tehdään kahteen suuntaan eli siinä testataan myös, selittääkö viiteaikasarja yhdistelmäindikaattorien käyttäytymistä. Ihanteellisessa tapauksessa yhdistelmäindikaattorilla olisi kyky ennustaa viiteaikasarjan käyttäytymistä (eikä päinvastoin). Jos näin on, voidaan sanoa, että yhdistelmäindikaattorin muutokset edeltävät viiteaikasarjan muutoksia. Kaksisuuntaiset riippuvuussuhteet ovat kuitenkin yleisiä. On huomattava, ettei Grangerin kausaalisuus ole pätevä todiste kausaalisuudesta. Indikaattorin ja

aikasarjan samansuuntaiset muutokset johtuvat usein tekijöistä, jotka vaikuttavat sekä indikaattoriin että viiteaikasarjaan. Näyttää siltä, että suurin osa tässä käytetyistä yhdistelmäindikaattoreista selittää viiteaikasarjan kehitystä, kun taas viiteaikasarja ei selitä yhdistelmäindikaattorien tämänhetkisiä muutoksia.

Kaiken kaikkiaan vaikuttaa siltä, että yhdistelmäindikaattorit saattavat heijastaa suhdannesyklin aiempaa yleistä kehitystä. Esimerkkeinä käytettyjen indikaattorien ja viitesyklisen välisen suhteen vakaus on kuitenkin vaihdellut voimakkaasti ajan mittaan, mikä antaa aiheen epäillä tällaisten indikaattorien käyttökelpoisuutta.

5 Käännepisteiden havaitseminen

Yhdistelmäindikaattoreita käytetään yleensä myös siksi, että niistä saataisiin (etukäteen) merkkejä suhdannesyklin käännepeisteistä. Jotta saataisiin selville, millainen informaatioarvo yhdistelmäindikaattoreilla on tässä suhteessa, tulisi yhtäältä tutkia, ovatko viiteaikasarjan aiemmat käännepeisteet näkyneet indikaattorissa ennen kuin ne toteutuivat, ja toisaalta, ovatko yhdistelmäindikaattorit heijastaneet kaikki viiteaikasarjan käännepeisteet, mutta eivät ylimääräisiä syklejä. Tässä kuvattujen yhdistelmäindikaattorien käännepeisteet määriteltiin samalla tavalla kuin viiteaikasarjan käännepeisteet. On huomattava, että vaikka tämä menettelytapa on käyttökelpoinen menneiden käännepeisteiden tunnistamisessa, esiintyy otosjakson loppupuolella jonkin verran epävarmuutta. Tämä merkitsee sitä, että reaaliaikaisessa analyysissä ei kannata turvautua ensisijaisesti tähän tekniikkaan, kun on selvitettävä, osoittavatko tuoreimmat tiedot, että käännepeiste on juuri saavutettu. Vaikka yhdistelmäindikaattorit saattavat antaa ensimmäisen viitteen käännepeisteestä, on silti välttämätöntä analysoida ja arvioida taloutta perinpohjaisesti. Näin ollen taloudellisen toimeliaisuuden kehityksen käännepeiteitä ei yleensä voida tunnistaa luotettavasti ennen kuin on kulunut jo jonkin aikaa siitä, kun ne ovat todellisuudessa ilmenneet.

Yksi tapa määrittellä, miten varhain indikaattori ennakoii käännepeisteen, on tarkastella, kuinka aikaisessa vaiheessa indikaattori keskimäärin ennakoii suhdanteiden huiput ja aallonpohjat. Koska käännepeisteitä on kuitenkin vain rajallinen määrä ja koska niiden ennakointiajoissa on yleensä suuria eroja, havaittu keskimääräinen ennakointiaika ei yleensä ole luotettava estimaatti. Siksi voidaan vaihtoehtoisesti käyttää lead profile -testiä⁴. Testissä lasketaan, kuinka todennäköisesti indikaattori ennakoii suhdannesyklin käännepeisteitä vähintään muutamia kuukausia tai neljänneksiä. Menetelmää voidaan soveltaa erikseen suhdanteiden huippuihin ja aallonpohjiin, jotta voitaisiin määrittellä, onko näiden ennakointiajoissa eroja. Kaikki taulukossa 2 esitettyjen indikaattorien ennakointiajat on laskettu 10 prosentin riskitasolla, mikä tarkoittaa, että aiempien havaintojen perusteella on 90-prosenttisen todennäköistä, että indikaattori ennakoii käännepeisteitä ainakin niin monella kuukaudella tai neljänneksellä kuin taulukossa on osoitettu.

Tässä esitetyt yhdistelmäindikaattorit ovat onnistuneesti ennakoineet melko monia käännepeisteitä.

4 Banerji, A., *The lead profile and other non-parametric tools to evaluate survey series as leading indicators*. 1999 CIRET Conference.

Taulukko 2.

Käännepisteiden havaitseminen ennalta

	Efektiivinen käännepisteiden ennakointiaika (teollisuustuotanto: kuukausina, BKT: neljänneksinä)		Ylimääräisiä/huomaamatta jääneitä käännepisteitä
	Aallonpohjat	Huiput	
<i>Teollisuustuotanto</i> Samanaikaiset indikaattorit Ennakoiva indikaattori	0–4 10	2–5 8	Ei yleensä Ei
<i>BKT</i> Samanaikaiset indikaattorit Ennakoiva indikaattori	0–1 5	0–1 5	Joitakin huomaamatta jääneitä käännepisteitä ja virheellisiä signaaleja 1980-luvun puolivälissä ja 1990-luvun alussa

Lähde: EKP:n laskelmat.

teitä viiteaikasarjoissa. Pääkomponenttipainoihin perustuvat yhdistelmäindikaattorit näyttivät toimivan tässä suhteessa jonkin verran paremmin kuin regressiopainoin painotetut. BKT:n kehitystä kuvaavat indikaattorit eivät kuitenkaan ole viestineet kaikista käännepisteistä 1980-luvun puolivälissä ja 1990-luvun alussa, ja toisaalta ne ovat antaneet ylimääräisiäkin signaaleja. Tämä havainnollistaa, että yhdistelmäindikaattorit voivat myös antaa harhaanjohtavia signaaleja, mikä korostaa yksityiskohtaisemman analyysin tarpeellisuutta.

Esimerkkeinä käytetyt BKT:n ja teollisuustuotannon kehitystä ennakoivat indikaattorit ovat heijastaneet viiteaikasarjojen muutoksia aikaisemmassa vaiheessa kuin samanaikaiset indikaattorit. BKT:n tapauksessa ennakoivasta indikaattorista saadut signaalit ovat kuitenkin olleet useammin virheellisiä kuin samanaikaisista indikaattoreista saadut, mikä edelleen korostaa ennakoivista indikaattoreista saatavien virheellisten signaalien riskiä, joka mainittiin osassa 4. Teollisuustuotannon kehitystä kuvaavien indikaattorien ennakointiajat olivat 1980-luvulla merkittävästi pitemmät kuin 1990-luvulla.

Vaikka yhdistelmäindikaattorien avulla voi näin ollen tutkia käännepisteiden ilmenemistä, niiden käytännön hyöty on rajallinen. Ensiksikin yhdistelmäindikaattorien ennakointiajat ovat vaihdelleet suuresti, joten indikaattorit eivät anna luotettavia viitteitä käännepisteiden tarkan ajoituksen määrittelemiseksi. Kuten edellä selostettiin, käännepisteiden määrittelemisen luotettavuus vähenee otosjakson loppua kohden, mikä heikentää indikaattorien käyttökelpoisuutta tähän tarkoitukseen. Yhdistelmäindikaattoreilla ei siksi tulisi korvata muita analyysikeinoja, sillä niiden voidaan katsoa antavan parhaimmillaankin vain lisätietoa käännepisteistä.

6 Kyky ennustaa lyhyen aikavälin muutoksia

Yhdistelmäindikaattoreista haetaan myös usein merkkejä siitä, miten voimakkaita suhdannevaihtelut ovat eli kuinka vahvoja nousukaudet ovat ja kuinka syviä ovat laskut. Indikaattorien informatiivisuutta tässä suhteessa voidaan tutkia useil-

la erilaisilla testeillä. Tässä artikkelissa laskettiin ensiksikin indikaattorin muutos käännepisteitä edeltävänä ajanjaksona ja verrattiin muutosta viiteaikasarjan muutokseen. Vaikuttaa siltä, että yhdistelmäindikaattorin muutos kuvastaa viiteaika-

sarjan käänteeseen jyrkkyyttä vain suurin piirtein, joten sen perusteella ei voi tehdä luotettavia kvantitatiivisia arvioita. Toinen testi oli muuten samankaltainen paitsi että siinä mitattiin vaihtelua indikaattorin ja viiteaikasarjan muutosten nopeudessa eikä niiden tasossa. Tässäkin testissä indikaattorien kehitys ei heijastanut tarkoin viiteaikasarjan kehitystä. Tästä syystä esimerkiksi yhdistelmäindikaattorin nopeaa kiihtymistä ei voida tulkita merkiksi siitä, että toimeliaisuuden kasvuvauhdin huippu tulisi olemaan erityisen korkea. Myös yhdistelmäindikaattorin osoittama ”käännepisteen merkittävyys” voidaan laskea. ”Käännepisteen merkittävyyttä” mittaava testi osoittaa indikaattorin muutoksen nopeutta, joten se on samankaltainen kuin edellinen testi. Muutos lasketaan tietynpituiselta ajanjaksolta (esimerkiksi kuudelta kuukaudelta tai kahden tai kolmen neljänneksen pituiselta jaksolta) eikä edellisestä käännepisteestä. Tulokset vastaavat toisen testin tuloksia siinä suhteessa, että yhdistelmäindikaattoreiden käännepisteiden merkittävyys ei näytä olevan vahvasti sidoksissa viiteaikasarjan käännepisteiden merkittävyyteen. Testit näyttävät viittaavan siihen, että yhdistelmäindikaattoreiden perusteella ei voida muodostaa tarkkaa kuvaa siitä, miten voimakas tuleva suhdannehuippu tai aallonpohja tulee olemaan.

Yhdistelmäindikaattoreista johdetaan joskus myös ennusteita lyhyen aikavälin talouskasvusta. Yhdistelmäindikaattorien hyödyllisyyttä tässä suhteessa voidaan tutkia estimoimalla BKT:n tai teollisuustuotannon kasvun ja yhdistelmäindikaattorin välinen suhde tietyn ajanjaksona ja laatia sen pohjalta pitemmälle ulottuvia ennusteita eli ns. otoksen ulkopuolisia ennusteita. Koska tähän tarkoitukseen voidaan käyttää vain tietoja ennustettavaa ajanjaksoa edeltävältä ajalta ja kun otetaan huomioon julkaisuviipeet, voidaan katsoa, että kyseessä on ”reaaliaikaisten” ennusteiden simuloiminen. Tämän testin ja käytännön välillä on kuitenkin se merkittävä ero, että tässä simulaatiossa käytetään vain aikasarjojen lopullisia estimaatteja, kun taas ennustetta ”reaaliajassa” laativan on käytettävä tietoja, joihin saattaa myöhemmin tulla tarkistuksia. Ennusteiden laatimisessa käytetyt mallit on estimoitu rekursiivisesti. Esimerkiksi BKT:n kasvua selitetään yhdistelmäindikaattorin ja BKT:n kasvun viivästetyillä termeillä ajanjaksona 1980–1996 ja tästä estimoidusta suh-

teesta johdetaan ennusteita BKT:n kasvusta vuoden 1997 kolmena ensimmäisenä neljänneksenä. Malli estimoidaan sen jälkeen uudelleen niin, että mukana ovat myös tiedot vuoden 1997 ensimmäisestä neljänneksestä, jotta voitaisiin johtaa ennusteet toisesta, kolmannelta ja neljännestä neljänneksestä, ja niin edelleen otosjakson loppuun. Simuloinnissa aikaansaatuja ennusteita verrataan toteutumiin ja lasketaan keskivirhe (root mean square error eli RMSE). Se on ennusteiden laadun mitta. Mitä pienempi virhe, sitä parempi ennuste. Ennusteiden laatua arvioidaan vielä vertaamalla sitä ”naiivin” mallin ennusteisiin. Kuten yleensä tutkimuksessa, tässäkin käytetään vertailukohteena teollisuustuotannon ja BKT:n ennusteita, jotka on laskettu pelkästään näiden muututtujen omiin viivästettyihin arvoihin perustuvan mallin avulla.

Taulukossa 3 esitetään tulokset, jotka on saatu kuluva kuukautta tai neljänestä koskevista teollisuustuotannon ja BKT:n kasvuennusteista (ennen virallisten tilastojen julkistamista) sekä seuraavaa ja sitä seuraavaa jaksoa koskevista ennusteista. RMSE:tä verrataan viiteaikasarjan keskimääräiseen kasvuvauhtiin otoksen ulkopuolisen testijakson aikana. Esimerkiksi teollisuustuotannon vertailumallin tapauksessa virhe näyttää olevan 1,1 prosenttiyksikköä, kun havaittu teollisuustuotannon keskimääräinen kasvuvauhti oli 2,9 %. Tämä virhe esitetään taulukossa 3 suhteellisena 28 prosentin ennustevirheenä. Suhteellisten virheiden vertaaminen ei kuitenkaan riitä arvioitaessa, saadaanko yhdistelmäindikaattoreista arvokasta lisätietoa. Koska ennusteita voidaan tehdä vain rajoitettu määrä, erot ennustevirheessä eivät ehkä ole edustavia, ja niiden todellista merkitystä tulee arvioida tilastollisin testein.⁵ Taulukosta 3 ilmenee, ovatko erot naiiviin vertailumalliin tilastollisesti merkitseviä. Merkitsevyys 5 prosentin riskitasolla tarkoittaa 95 prosentin todennäköisyyttä, että yhdistelmäindikaattoreiden perusteella laadittujen ennusteiden virheet ovat pienempiä kuin virheet vertailumalliin perustuvissa ennusteissa eli teollisuustuotannon ja BKT:n viivästetyistä arvoista johdetuissa ennusteissa.

5 Tässä suoritettujen testien esittivät Diebold, F. X. ja Mariano R. S. (1995) julkaisussa *Journal of Business and Economic Statistics*, vol 13, s. 253–265. Testiä käytetään yleisesti tähän tarkoitukseen.

Taulukko 3.

Yhdistelmäindikaattorien ennustuskyky otoksen ulkopuolella

	Kuluva jakso	Ennustejakso Yksi jakso eteenpäin	Kaksi jaksoa eteenpäin
<i>Teollisuustuotannon vuotuinen kasvu</i>			
Vertailumalli: teollisuustuotannon aiempiin arvoihin perustuvat ennusteet	28	31	36
Yhdistelmäindikaattoreihin perustuvat ennusteet			
Samanaikaisiin indikaattoreihin perustuvat	26*	26–28**	26–28***
Ennakoivaan indikaattoriin perustuva	28	28	31
<i>BKT:n vuotuinen kasvu</i>			
Vertailumalli: BKT:n aiempiin arvoihin perustuvat ennusteet	13	20	27
Yhdistelmäindikaattoreihin perustuvat ennusteet			
Samanaikaisiin indikaattoreihin perustuvat	10–15	15	20
Ennakoivaan indikaattoriin perustuva	12	17	20

*: merkitsevä 10 prosentin riskitasolla, **: merkitsevä 5 prosentin riskitasolla, ***: merkitsevä 1 prosentin riskitasolla.
Lähde: EKP:n laskelmat.

Teollisuustuotannon tapauksessa yhdistelmäindikaattorit parantavat vertailumallin kykyä ennustaa pienentämällä otoksen ulkopuolisten ennusteiden virheitä – useissa tapauksissa merkittävästi. Tästä huolimatta virheet ovat suhteellisen suuria, kun niitä vertaa teollisuustuotannon keskimääräiseen kasvuvauhtiin. BKT:n tapauksessa yhdistelmäindikaattorien käyttö pienentää myös yleensä keskimääräistä otoksen ulkopuolista ennustevirhettä, mutta ei tilastollisesti merkitsevästi. Tästä huolimatta BKT:n kasvua koskevien ennusteiden virheet, jotka ovat 10–20 % havaitusta BKT:n keskimääräisestä kasvuvauhdista, ovat pie-

nemmät kuin teollisuustuotannon kasvua koskevien ennusteiden virheet. Tämä johtuu siitä, että BKT:n kasvun vaihtelut ovat suhteellisen pieniä, mistä syystä BKT:n kasvua on helpompi ennustaa kuin teollisuustuotannon kasvua. Tämä ilmenee myös siitä, että naiivi vertailumallikin toimii suhteellisen hyvin BKT:n kasvun ennustajana.

Kaiken kaikkiaan voidaan päätellä, että yhdistelmäindikaattorien lisääminen naiiviin vertailumalliin ei vaikuta erityisen hyödylliseltä, kun tarkoituksena on saada luotettavia arvioita teollisuustuotannon tai BKT:n kasvuvauhdista.

7 Päätelmät

Yhdistelmäindikaattoreita muodostetaan yleensä siksi, että saataisiin koottua yhteen indikaattoriin taloudellisen toimeliaisuuden nykykehitystä ja lyhyen aikavälin näkymiä koskevaa informaatiota, jota saadaan monista eri lähteistä ja joka koskee talouden eri osatekijöitä. Yhdistelmäindikaattoreilla pyritään myös usein tunnistamaan

suhdannesyklin käännteitä sekä joissakin tapauksissa johtamaan lyhyen aikavälin ennusteita talouskasvusta. Näitä kolmea käyttötarkoitusta silmällä pitäen tutkittiin muutamia yleisten käytäntöjen mukaisesti muodostettuja yhdistelmäindikaattoreita, jotta saataisiin selville niiden sisältämä euroalueen suhdannesykliä koskeva informa-

tio. Analyysi antoi viitteitä siitä, että yhdistelmäindikaattorit näyttävät jälkikäteen tarkasteltuina suurin piirtein seuranneen suhdannesyklin muukaista kehityskulkua. Esimerkkeinä käytetyistä indikaattoreista kuitenkin ilmeni, että yhdistelmäindikaattorin ja suhdannesyklin suhde ei välttämättä ole kovin vakaa ajan mittaan, mikä luonnollisesti haittaa indikaattorien tuoreimpien lukujen tulkintaa. Indikaattorit ovat kuvanneet suhdannehuippuja ja aallonpohjia, jotka ovat olleet samanlaisia kuin suhdannekehitystä kuvaavassa viiteaikasarjassa myöhemmin toteutuneet. Tämä ei kuitenkaan merkitse sitä, että tulevan käänne pisteen tarkka ajoitus ja voimakkuus voitaisiin päätellä indikaattorien tuoreimmista luvuista. Indikaattorien ennakointiajat ovat vaihdelleet suu resti, ja reaaliajassa indikaattorien käänne pisteet voidaan yleensä tunnistaa luotettavasti vasta jon-

kin ajan kuluttua siitä, kun ne ovat ilmenneet. Näyttää lisäksi siltä, että tarkkojen lyhyen aikavälin ennusteiden kannalta yhdistelmäindikaattorien informatiivisuus on rajallinen. Erityisesti poliittisen päätöksenteon kannalta on myös huomattava, että muodostamistapansa vuoksi yhdistelmäindikaattorit eivät paljasta taloudellisen toimeliaisuuden nykyhetken ja lyhyen aikavälin muutosten taustalla olevia tekijöitä. Perusteellisessa talousanalyysissä ja arvioinnissa on talouteen vaikuttavien sokkien luonteen selvittämiseksi käytettävä yksittäisiä talouden indikaattoreita yhdistelmäindikaattorien sijasta. Vaikka yhdistelmäindikaattoreiden muodostamista julkisissa ja yksityisissä tutkimuslaitoksissa kannattaa seurata tarkoin, näillä indikaattoreilla ei kuitenkaan voida korvata perusteellista ja kattavaa taloudellista analyysiä.

Talouspolitiikan päätöksenteko EMUssa

Euron käyttöönotto ja riippumattoman Euroopan keskuspankin toteuttama yhteinen rahapolitiikka ovat muuttaneet perusteellisesti ympäristöä, jossa Euroopan yhteisö ja sen jäsenvaltiot harjoittavat talouspolitiikkaansa. Talous- ja rahaliitto (EMU) rakentuu sisämarkkinoiden perustalle, ja sitä koskevissa perustamissopimuksen määräyksissä raha- ja valuuttapolitiikan toimivalta siirretään jäsenvaltioilta Euroopan yhteisön tasolle. Finanssi-, työmarkkina-, työllisyyspolitiikka sekä useat mikrotaloudelliset ja rakennepoliittiset kysymykset ovat kuitenkin edelleen kansallisten viranomaisten vastuulla, joko kansallisella tai alueellisella tasolla. Tässä artikkelissa tarkastellaan vastuun jakautumista talouspolitiikan eri osa-alueilla Euroopan yhteisössä ja sitä, kuinka näitä politiikkoja on tähän mennessä harjoitettu. Artikkelissa korostetaan erityisesti politiikan päättäjien keskinäisen vuorovaikutuksen nykyisiä rakenteita, jotka vaihtelevat enemmän tai vähemmän vapaata päätöksentekoa rajoittavista politiikan koordinoinnin muodoista rajoittamattomaan valintamahdollisuuteen kilpailevista politiikkavaihtoehdoista. Talouspolitiikan päätöksenteko EMUssa on ainutlaatuisuudestaan ja monimutkaisuudestaan huolimatta toimiva ja kykenee tuottamaan koko euroalueelle yhtenäistä politiikkaa edellyttäen, että kaikki päätöksentekijät tuntevat vastuunsa, toimivat nykyisten sääntöjen mukaisesti, noudattavat tehtyjä sitoumuksia ja ottavat päätöksenteossaan huomioon EMUn vaatimukset.

I Johdanto

Euron käyttöönotto ja yhteistä rahapolitiikkaa koskevan toimivallan siirtäminen eurojärjestelmälle loi Euroopan yhteisöön täysin uuden päätöksenteon ulottuvuuden ja täydensi Euroopan yhteisön perustamissopimuksen (jäljempänä perustamissopimus) jo varsin kattavaa päätöksenteon välineistöä. Päätöksenteon rakenteet kattavat yhteisön tasolla miltei kaikki julkista taloutta koskevan päätöksenteon osa-alueet, vaikka yhteisön toiminta keskittyykin pääasiassa talouspolitiikkaan sen laajassa merkityksessä. Näitä osa-alueita ovat muun muassa markkinoiden sääntely, kilpailu, alueellinen kehitys, maatalous ja ulkomaankauppa. Tässä mielessä yhteisön toimielinten ja laitosten osallistuminen päätöksentekoon vaihtelee yksinomaisesta toimivallasta (esim. maatalouspolitiikassa) täydentäviin toimiin (esim. sosiaaliturvapolitiikassa). EMUn talouspolitiikan päätöksenteko – joka tässä artikkelissa viittaa makrotalous- ja rakennepoliitiikkaan – on yksi yhteisön monitasoisen hallintojärjestelmän perustekijä. Vaikka raha- ja valuuttapolitiikka ja sisämarkkinoita koskeva päätöksenteko kuuluvatkin yhteisön viranomaisille, finanssi- ja työllisyyspolitiikka sekä useimmat kansallisia hyödyke-, työ- ja pääomamarkkinoita koskevat rakennepoliittikan osa-alueet kuuluvat jäsenvaltioiden toimivaltaan, joko valtakunnallisen tai alueellisen tason viranomaisille tai muille päätöksentekijöille.

Tässä artikkelissa tarkastellaan vastuun jakautumista talouspolitiikassa nykyisessä päätöksentekojärjestelmässä sekä luodaan katsaus eri tasolla toimivien päätöksentekijöiden väliseen vuorovaikutukseen. Artikkelin jatkaa lokakuun 2000 Kuukausikatsauksessa esitettyä EKP:n ja Euroopan yhteisön toimielinten ja laitosten välisten suhteiden kuvausta, ja siinä tarkastellaan yhteisön päätöksentekoa laajemmasta näkökulmasta.

EKP on riippumattomasta asemastaan huolimatta osa Euroopan yhteisön institutionaalista ja päätöksentekojärjestelmää, ja sen on otettava huomioon talouspolitiikan päätöksenteon ympäristö, jossa se toimii. Tämä ympäristö on yksi yleistä taloustilannetta määrittävistä tekijöistä, joten se vaikuttaa myös euroalueen hinnanmuodostukseen ja siten hintavakauden näkyisiin. Päätöksenteon kannalta ja institutionaalisesta näkökulmasta tehokas ja avoin taloushallinta on tärkeää, jotta euroalue mielletään yhdeksi kokonaisuudeksi euroalueen ulkopuolella. Tämä puolestaan vahvistaisi yleisön luottamusta yhteiseen rahaan. Näistä syistä yhtenäinen talouspolitiikan päätöksenteko euroalueella on myös EKP:n etujen mukaista, ja EKP seuraa tarkasti päätöksenteon tulevaisuudesta käytävää keskustelua.

2 Perusta EY:n perustamissopimuksessa

Perustamissopimuksessa luotiin uusi käytäntö talouspolitiikan päätöksenteolle. Tämän käytännön oikeusperustaan kuuluvat selvä vastuujako politiikan eri osa-alueilla, yhteiset tavoitteet, politiikan harjoittamista ohjaavat periaatteet ja institutionaalinen rakenne, joka tarjoaa politiikan harjoittamiselle riittävät välineet.

Perustamissopimuksessa vastuu yhteisestä rahapolitiikasta ja siihen liittyvistä tehtävistä asetetaan yksiselitteisesti eurojärjestelmälle, ja vastuu muista talouspolitiikoista kuten finanssi-, rakenne- tai työmarkkinapolitiikasta pysyy edelleen jäsenvaltioilla. Näitä politiikkoja koskevat kuitenkin enemmän tai vähemmän sitovat, maiden välistä seurantaa ja koordinoitua koskevat säännöt. Ensimmäisessä EMUa koskevassa suunnitelmassa eli vuonna 1970 julkaistussa ns. Wernerin raportissa ("Report to the Council and the Commission on the realisation by stages of economic and monetary union in the Community") esitettiin perustettavaksi talouspolitiikan päätöksenteon keskus, jolla olisi päättävä valta yhteisön yleisessä talouspolitiikassa. Perustamissopimuksessa talouspolitiikka jätettiin kuitenkin yksiselitteisesti jäsenvaltioiden vastuulle ja määrättiin, että yhteisön talouspolitiikka perustuisi jäsenvaltioiden talouspolitiikkojen koordinoituihin (artikla 4.1, ks. kehikko 1). Selkeä vastuunjako ja eri päätöksentekijöiden riippumattomuuden kunnioittaminen ovat merkittävä piirre eurooppalaisten talouspolitiikan päättäjien välisissä suhteissa. Tämä tarkoittaa sitä, että kaikkien päättäjien on kunnioitettava muiden päättäjien vastualueita ja kaikki päättäjät ovat vastuussa omilla toimivalta-alueillaan politiikan onnistuneesta harjoittamisesta yhteisten sääntöjen ja tavoitteiden mukaisesti.

Perustamissopimuksessa todetaan myös selkeästi, että EMUn (ja sisämarkkinoiden) perusta-

minen ja yhteisten politiikkojen harjoittaminen eivät itsessään ole päämäärä vaan pikemminkin työkalu yhteisön tavoitteiden saavuttamiseksi. Näitä tavoitteita ovat mm. sopusointuinen, tasapainoinen ja kestävä talouskehitys, korkea työllisyys, kestävä ja inflaatiota kiihdyttämätön talouskasvu, hyvä kilpailukyky ja talouksien lähentyminen (artikla 2, ks. myös kehikko 1).

Perustamissopimuksessa esitetään myös periaatteet talouspolitiikan harjoittamiselle, joten selkaiset tavoitteet kuin hintavakaus, terve julkinen ja rahatalous sekä vapaaseen kilpailuun perustuva avoin markkinatalous (artikla 4, ks. myös kehikko 1) saivat perustuslainomaisen aseman.

Perustamissopimuksen luvuissa talouspolitiikka (osasto VII, luku 1), rahapolitiikka (osasto VII, luku 2) ja työllisyys (osasto VIII) esitetään nämä periaatteet ja määräykset sekä institutionaalisten järjestelyjen ja päätöksenteon oikeusperusta yhteisön tasolla. Talouspolitiikan päätöksenteon oikeusperusta EMUssa ja erityisesti vastuunjako, tavoitteet ja oikeudet voivat johtaa staattiseen käsitykseen perustamissopimukseen perustuvista päätöksenteon ja koordinoituihin järjestelyistä, vaikka siihen ei ole aihetta. Koordinoitua hiotaan jatkuvasti kokemuksen myötä. Vaikka talouspolitiikan päätöksenteko pohjautuu perustamissopimukseen, olisi ennen aikaista pitää siitä johdettuja käytännön järjestelyjä lopullisina.

Tämän artikkelin luvussa kolme esitetään talouspolitiikan päätöksenteon rakenteellisia ja organisatorisia piirteitä. Luvussa neljä tarkastellaan talouspolitiikan osa-alueiden harjoittamisen järjestelyitä ja luvussa 5 esitetään, kuinka talouspolitiikan päätöksenteko sulautuu yhtenäiseksi kokonaisuudeksi.

Kehikko I.

Talouspolitiikan päätöksenteon perusteet perustamissopimuksessa

Otteita Euroopan yhteisön perustamissopimuksesta

Artikla 2

[Yhteisön tavoitteet]

Yhteisön päämääränä on yhteismarkkinoiden toteuttamisella ja talous- ja rahaliiton perustamisella sekä 3 ja 4 artiklassa tarkoitetun yhteisen politiikan tai yhteisen toiminnan toteuttamisella edistää taloudellisen toiminnan sopusointuista, tasapainoista ja kestävästä kehitystä koko yhteisössä, työllisyyden ja sosiaalisen suojelemisen korkeaa tasoa, miesten ja naisten välistä tasa-arvoa, kestävästä kasvusta, joka ei edistä rahan arvon alenemista, edistää hyvää kilpailukykyä ja talouden suorituskyvyn korkeaa lähentymisastetta, ympäristön suojelemisen korkeaa tasoa ja ympäristön laadun parantamista, elintason ja elämän laadun nousua sekä taloudellista ja sosiaalista yhteenkuuluvuutta ja yhteisvastuullisuutta jäsenvaltioiden välillä.

Artikla 4

[Yleinen talouspolitiikka]

Edellä 2 artiklassa mainittujen tavoitteiden toteuttamiseksi jäsenvaltioiden ja yhteisön toimintaan sisältyvässä sopimuksessa määrättyihin edellytyksiin ja siinä määrättyssä aikataulussa sellaisen talouspolitiikan käyttöön ottaminen, joka perustuu jäsenvaltioiden talouspolitiikan tiiviiseen yhteensovittamiseen, sisämarkkinoihin ja yhteisten tavoitteiden määrittämiseen ja jota harjoitetaan vapaaseen kilpailuun perustuvan avoimen markkinatalouden periaatteen mukaisesti.

[Raha- ja valuuttapolitiikka]

Sen ohella tähän toimintaan sisältyvässä sopimuksessa määrättyihin edellytyksiin ja siinä määrättyssä aikataulussa sekä siinä määrättyjä menettelyjä noudattaen valuuttakurssien peruuttamaton vahvistaminen, joka johtaa yhtenäisvaluutan, ecun käyttöön ottamiseen sekä sellaisen yhtenäisen rahapolitiikan ja sellaisen yhtenäisen valuuttapolitiikan määrittämiseen ja harjoittamiseen, joiden ensisijaisena tavoitteena on pitää yllä hintatason vakautta, ja mainittua tavoitetta kuitenkin rajoittamatta tukea yleistä talouspolitiikkaa yhteisössä vapaaseen kilpailuun perustuvan avoimen markkinatalouden periaatteen mukaisesti.

[Talouspolitiikan periaatteet]

Tämä jäsenvaltioiden ja yhteisön toiminta merkitsee, että seuraavia johtavia periaatteita noudatetaan: vakaa hintataso, terve julkistalous ja rahatalous sekä kestävä maksutase.

3 Päätöksenteko

Euroopan unionissa ja erityisesti euroalueella jäsenvaltioilla on huomattavasti itsenäistä päätäntävaltaa merkittävillä politiikan osa-alueilla. Tästä huolimatta päätöksentekoa ei pitäisi verrata verrattain löyhään kansainväliseen yhteistyöhön (kuten G7-maiden väliseen yhteistyöhön). Euroalueen talouspolitiikan päätöksenteossa on kuitenkin piirteitä, jotka yleensä liitetään yksittäisen maan kansalliseen päätöksentekoon. Kansantalouden oppikirjamallin mukaisesti euroalue perustuu sisämarkkinoihin, joilla tavarat, palvelut, pääoma ja työvoima voivat liikkua vapaasti ja joilla on selkeät menettelytavat ja instituutiot yhteisten sääntöjen laatimiseksi sekä tehokkaat täytäntöönpanojärjestelmät. Euroalueella on lisäksi otettu käyttöön yhteinen raha – ja siten myös yksi valuuttakurssi – ja yhteinen keskuspankki vastaa yhteisestä rahapolitiikasta. Perustamissopimuksessa on myös talouspolitiikkaa koskevia jäsenvaltioita sitovia määräyksiä, joiden mukaan jäsenvaltioiden on pidettävä talouspolitiikkaansa yhteistä etua koskevana asiana ja kansallinen talouspolitiikka on monenvälisen valvonnan alaista ja koordinoitua.

EMUn talouspolitiikan päätöksenteon uusi ja ainutlaatuinen luonne on toisinaan johtanut enenaikaisiin päätelmiin talouspolitiikan selkeyden puutteesta ja käyttökelpoisuudesta. Kansainvälisen edustautumisen monimutkaiset järjestelmät ja helposti tunnistettavan edustajan puute ovat myös voineet vahvistaa näitä käsityksiä. Jäsenvaltioiden itsenäinen päätäntävalta talouspolitiikan merkittävillä osa-alueilla kuten verotuksessa, julkisen talouden menoissa tai sosiaaliturvassa ei kuitenkaan ole vain euroalueelle ominaista. Esimerkiksi Yhdysvalloissa osavaltiot voivat itsenäisesti päättää tärkeimmistä veroasteista ja joidenkin julkisten palvelujen määrästä. Niitä eivät koske sitovat yhteiset säännöt tai mittavat ja rajoittavat koordinoitijärjestelmät. Yhdysvaltojen monitasoisen päätöksenteon monimutkaisuus ja osavaltioiden tietynasteinen talouspoliittinen kilpailu eivät heikennä Yhdysvaltojen toimintakykyä tai ulkoista käsitystä Yhdysvalloista integroituneena taloutena, jolla on yhtenäinen päätöksentekojärjestelmä. Vastaavasti EMUn talouspolitiikan hajautettua päätöksentekoa ei pitäisi pitää suunnitteluvirheenä, kuten joskus tehdään, vaan pi-

kemminkin vahvuutena seuraavissa kappaleissa esitetyistä syistä.

Euroalueen talouspolitiikan päätöksenteon keskitettyjen ja hajautettujen osien välinen tasapaino perustuu läheisyysperiaatteen soveltamiseen. Läheisyysperiaatteesta säädetään yhteisön lainsäädännössä, mutta se perustuu myös siihen taloudelliseen näkökulmaan, että päätöksentekovastuun siirtäminen yhteisön tasolle on perusteltua vain, jos jäsenvaltiot eivät yksinään pysty toteuttamaan yhteisiä tavoitteita tai jos yhteisön tasolla tavoitteet voidaan saavuttaa helpommin skaalaetujen tai muiden syiden vuoksi (eli jos päätöksenteon keskittämällä saavutetaan lisäarvoa). Euroalueen talouspolitiikan päätöksentekoon sovellettuna läheisyysperiaate tarkoittaa, että yhtenäisyytensä ja jakamattomuutensa vuoksi rahapolitiikka ei voi olla hajautettua, joten se on eurojärjestelmässä keskitetty. Samaa keskitämisen logiikkaa on sovellettu myös sisämarkkinoihin, sillä yhteiset markkinat edellyttävät yhteisiä sääntöjä ja uskottavaa täytäntöönpanojärjestelmää tai vähintään kansallisten normien ja standardien vastavuoroista tunnustamista koskevaa yhteistä sopimusta.

Sitä vastoin finanssipolitiikka, mikrotalous- tai rakennepolitiikka sekä työmarkkina- ja työllisyyspolitiikka ovat pysyneet kansallisella tasolla, koska – toistaiseksi – ei ole olemassa perusteltuja syitä siirtää näitä koskevaa päätöksentekovastuuta koko yhteisölle. Päätöksenteon hajauttamisen mukanaan tuoma joustavuus antaa kansallisille viranomaisille tilaa toimia. Hajauttamisen myötä myös politiikan eri linjausten välisen kilpailun hyödyt tulevat näkyviin. Seuraavassa tarkastellaan näitä kahta päätöksenteon hajauttamisen etua.

Hajauttamisella saavutetaan joustavuutta ja mahdollistetaan politiikan linjausten välinen kilpailu

Vaikka euroalueen maat ovatkin pitkälle integroituneet, niiden kansallisten talouksien rakenteet ja prioriteetit eivät ole täysin yhdentyneet eivätkä todennäköisesti yhdenny lähitulevaisuudessa. Talouden rakenteiden ja politiikan lin-

jauksien vaihtelut edellyttävät päätöksentekojärjestelmältä riittävästi joustavuutta, jotta erot voidaan ottaa huomioon, ja riittävästi toimintamahdollisuuksia, jotta kansalliset päätöksentekijät voivat mukauttaa maakohtaista kehitystä (esimerkiksi sokkeihin) rahaliiton oloissa.

EMUn talouspolitiikan päätöksenteon hajauttamisen myötä jäsenvaltioiden politiikan linjaukset ovat kilpailusuhteessa keskenään. Avoimen kilpailun mukanaan tuomat kannustimet toiminnan optimointiin ja jatkuvaan innovaatioon ovat sovellettavissa paitsi yrityksiin ja toimialoihin myös julkista taloutta koskevaan päätöksentekoon. Kansainvälisessä ympäristössä talouspolitiikan kilpailu saattaa ylikorostua, mikä voi vaikuttaa haitallisesti kaikkiin osapuoliin. Euroopan yhteisö sitä vastoin edustaa yhteistyöhön ja sääntöihin perustuvaa päätöksentekojärjestelmää, jossa politiikan linjausten välisen kilpailun katsotaan olevan normaali ja tehokas osa kansallista taloushallintoa hajautetussa järjestelmässä. Tällä tavoin kilpailuelementti on sisällytetty kansalliseen päätöksentekoon siten, että kansallisia erityisoloja ja linjauksia kunnioitetaan. Nykyisinkin kansalliset talouspolitiikan päätökset joutuvat kriittisen monenvälisen arvioinnin kohteeksi, koska päätöksentekijät, yritykset ja suuri yleisö ovat aiempaa tietoisempia yhteisön jäsenmaiden talouskehityksestä ja päätöksenteosta.

Jotta politiikan linjausten rakentavasta kilpailusta saataisiin kaikki mahdollinen hyöty, jäsenvaltiot ovat sopineet kokemusten vaihdosta parhaiden mahdollisten menettelytapojen löytämiseksi ja voidakseen oppia virheellisistä tai epäonnistuneista päätöksistä. Euroalueen talouspolitiikan päätöksenteon hajauttamisen myötä saadaan siten paljon arvokasta tietoa, josta jäsenvaltiot voivat hyötyä ja jolla voi olla sellaisia synergiaetuja, joita täysin keskitetyllä järjestelmällä ei voida saavuttaa. Yhteisön yhteistyöhön perustuva rakenne tarkoittaa myös, että politiikan linjausten kilpailua rajoitetaan, jotta voidaan välttää vahingollinen kilpailu talouspolitiikan joillakin osa-alueilla, kuten esimerkiksi työoloihin liittyvissä normeissa, valtiontuissa ja verotuksessa.

Päätöksentekoa koordinoitava mahdollisten ulkoisvaikutusten vuoksi

Eri hallintotasojen riippumattomalla päätöksenteolla voi olla ulkoisvaikutuksia (externalities) eli vaikutuksia kunkin päätöksentekijän toimialueen ulkopuolella. Käytettävissä olevien arvioiden mukaan tällaiset vaikutukset ovat pieniä mutta eivät kuitenkaan olemattomia. Hajautettu ja koordinoimaton reagointi markkinoiden kehitykseen (esimerkiksi monikansallisten finanssitavaratalojen perustamiseen) voi osoittautua riittämättömäksi. Täysin riippumaton päätöksenteko voi myös osoittautua riittämättömäksi sellaisissa sokeissa, jotka vaikuttavat kaikkiin päätöksentekijöihin (kuten öljyn hinnan äkillinen nousu).

Tarkasteltaessa päätöksentekovastuun jakautumista EMUssa voidaan havaita kahdentyyppisiä ulkoisvaikutuksia. Ensiksikin ulkoisvaikutukset voivat kohdistua *maasta toiseen*. Rahaliitossa maiden taloudet ovat hyvin riippuvaisia toisistaan, joten yhden maan löysä finanssipolitiikka voi olla haitallista muille maille, koska se vaikuttaa pääomamarkkinoihin ja aiheuttaa paineita pitkien korkojen nousuun koko euroalueella. Toiseksi ulkoisvaikutukset voivat kohdistua muuhun *päätöksentekoon*. Esimerkiksi vero- ja etuusjärjestelmiä koskevat muutokset voivat vaikuttaa työmarkkinoiden toimintaan ja siten talouspolitiikan jonkin muun osa-alueen kuten työllisyyspolitiikan tehokkuuteen.

Päätöksenteon koordinointi esimerkiksi laatimalla yhteisiä sääntöjä ja tavoitteita, jotka ohjaavat yksittäisiä päätöksiä, voi pienentää mahdollisten ulkoisvaikutusten kielteisiä seuraamuksia. Koordinoinnin voidaan myös perustellusti odottaa lisäävän hyvinvointia, mikäli yksittäisten päätöksentekijöiden valintoja voidaan tarkistaa ennen päätösten toimeenpanoa. Tällaisessa tapauksessa muuten itsenäisten päätöksentekijöiden valintojen koordinointi voi oikein suunniteltuna johtaa optimaalisiin tuloksiin. Koordinoinnin muita etuja on myös ensi käden tietojen levittäminen, mikä lisää osapuolten ymmärrystä yksittäisten päätösten perusteluista ja edistää luottamusta. Tässä tilanteessa vertaispainostuksella on tehtävänsä: sekä hyvien että huonojen kokemusten jakamisella voidaan säästää asianmukaisten päätösten

valmistelun kustannuksissa ja välttää virheellisiä päätöksiä.

Jotta päätösten koordinointi on ylipäänsä mahdollista ja suotavaa, koordinoinnin on täytettävä joitakin ehtoja. Ensiksikin koordinoinnin odotettavissa olevia hyötyjä on verrattava kustannuksiin, joita voi aiheutua koordinoinnin edellyttämästä neuvotteluprosessista itsestään. Toiseksi koordinointia on hankala toteuttaa. Päätöksenteon koordinointia koskevien yleisten talousteorioiden mukaan kaikilla osapuolilla on oltava yhteiset tavoitteet ja osapuolten on sovittava yhteisestä mallista eli oltava samaa mieltä siitä, kuinka eri päätökset vaikuttavat talouden muuttujiin ja niiden välisiin ristiriitoihin. Koordinoinnin toteuttamiskelpoisuus riippuu myös siitä, kuinka osapuolten toimittamaa tietoa kyetään yhdistämään ja käsittelemään ja luomaan riittävät kannustimet, jotta taattaisiin yksittäisten päätöksentekijöiden jatkuva sitoutuminen koordinointiin.

Edellä mainituista riskeistä huolimatta jäsenvaltioiden välinen koordinointi on kirjattu perustamissopimukseen talouspolitiikan päätöksenteon yhtenä perusperiaatteena (ks. kehikko 1). Koor-

dinoinnin muotojen on oltava riittävän joustavia, jotta koordinoinnista saataisiin täysi hyöty ja samalla voitaisiin huolehtia edellä mainituista kustannuksista ja toimintaan liittyvistä haitoista. Päätöksenteon koordinoinnin eri muodoista rajoittavin on itsenäisiä päätöksiä koskevien yhteisten sääntöjen sopiminen mahdollisten ulkoisvaikutusten pienentämiseksi tai eliminoimiseksi. Yhteisten sääntöjen sitovuus riippuu uskottavista täytäntöönpanojärjestelmistä. Koordinoinnin muodoista lievemmin rajoittavia ovat yhteiset foorumit, joissa päätöksentekijät voivat olla säännöllisessä ja läheisessä vuorovaikutuksessa. Päätöksentekijöiden keskinäinen vuorovaikutus kasvat-
taa tietoisuutta päätösten keskinäisestä riippuvuudesta. Vuorovaikutus voi olla keskustelua sekä tietojen tai analyysien vaihtoa. Vaikka tällainen koordinointi ei olekaan sitovaa, se ei estä päätöksentekijöitä sopimasta yhteisistä toimista. Vuorovaikutus perustuu yksinomaan vertaispaineseen, taivutteluun ja suositukseen, joten tästä koordinoinnin muodosta puuttuvat sellaiset rankaisutoimet, joita voidaan mahdollisesti tarvita sen takaamiseksi, että tarvittavat tai toivottavat päätökset pannaan täytäntöön.

4 Talouspolitiikan osa-alueilla toimiminen

Tässä luvussa käydään yksityiskohtaisesti läpi, kuinka talouspolitiikan osa-alueilla toimitaan osana talouspolitiikan päätöksentekoa. Kutakin osa-alueita eli rahapolitiikkaa, valuuttakurssipolitiikkaa, finanssipolitiikkaa, työmarkkina- ja työllisyyspolitiikkaa sekä mikrotalous- ja rakennepolitiikkaa tarkastellaan erikseen. Painopisteenä kunkin talouspolitiikan osa-alueen tarkastelussa on erityisesti vastuujako ja sen perusteet, politiikan määrittely ja soveltuvin osin *maitten välinen* koordinaatio. Viidennessä luvussa selvitetään, miten kullakin talouspolitiikan osa-alueella sovitut erityisjärjestelyt nivotaan yhteen talouspolitiikan koordinoinnin yhteisiksi linjoiksi EU:n jäsenvaltioiden kesken ja miten koordinointia nykyisin hoidetaan talouspolitiikan *eri osa-alueilla*.

Rahapolitiikka

Hintavakauden keskeinen asema markkinamekanismin tehokkaan toiminnan kannalta tarkoittaa sitä, että vakauteen tähtäävä rahapolitiikka on yhteismarkkinoilla kaikkien yhteiseksi hyväksi, sitä tulisi toteuttaa yhdenmukaisesti ja sen toteuttajana tulisi olla riippumaton toimielin. EMUn rahapolitiikan institutionaalinen rakenne vastaa juuri tähän tarpeeseen. Perustamissopimuksen mukaisesti luotiin eurojärjestelmä, jonka ydin on EKP. Sillä on tarvittava poliittisesti riippumaton asema ja selkeä mandaatti ylläpitää hintavakautta euroalueella. Tällä tavoin institutionaalinen rakenne turvaa sen, että rahapolitiikka vaikuttaa parhaalla mahdollisella tavalla yhteisön talouspolitiikan yleisten tavoitteiden saavuttamiseen.

Joustavan yhteisen rahapolitiikan tukemiseksi ja EKP:n riippumattoman aseman korostamiseksi perustamissopimuksessa kielletään julkisen talouden alijäämän rahoittaminen keskuspankkirahoituksella (artikla 101) ja erityisoikeuksien antaminen julkiselle sektorille rahoituslaitoksissa (artikla 102).

Valuuttakurssipolitiikka

Yhteinen raha tarkoittaa yhtä valuuttakurssia, eli myös valuuttakurssipolitiikkaa toteutetaan yhteisön laajuisesti. On syytä todeta, että euroalueel-

la ei noudateta ”aktiivista” valuuttakurssipolitiikkaa. Vaikka euroalue on kooltaan iso, EKP:llä ei ole valuuttakurssitavoitetta. Perustamissopimuksen mukaan valuuttakurssipolitiikan tulee olla sopusoinnussa EKP:n rahapolitiikan ensisijaisen tavoitteen eli hintavakauden ylläpitämisen kanssa. Valuuttakurssipolitiikan toteuttamiseksi perustamissopimuksessa säädetään, että EU:n neuvoston ja EKP:n on tehtävä tiivistä yhteistyötä. Perustamissopimuksen artiklan III nojalla EU:n neuvostolla on oikeus tarpeen vaatiessa ja tarkoin määritellyjä menettelytapoja noudattaen solmia muodollisia sopimuksia euron valuuttakurssijärjestelmästä yhteisön ulkopuolisiin valuuttoihin nähden tai laatia yleisiä suuntaviivoja valuuttakurssipolitiikasta. Sopimusten ja yleisten suuntaviivojen on kuitenkin oltava sopusoinnussa EKP:n tavoitteen eli hintavakauden ylläpitämisen kanssa.

Perustamissopimuksen säännökset, Euroopan keskuspankkijärjestelmän ja Euroopan keskuspankin perussääntö sekä nykyiset institutionaaliset järjestelyt takaavat sen, että EU:n neuvosto ja EKP vaihtavat tietoja ja näkemyksiä säännöllisesti toistensa kanssa. Tämä on sopusoinnussa sen kanssa, että valuuttakurssikehityksen seuraminen on molempien viranomaisten yhteisen edun mukaista. EKP on kuitenkin yksin toimivaltainen päättämään, milloin valuuttainterventiot on syytä käyttää, koska EKP:llä on riippumaton asema, sillä on perustamissopimuksen ja perussäännön nojalla selkeästi uskotut tehtävät ja sen ensisijaisena tavoitteena on hintavakauden ylläpitäminen. Toisin sanoen euroalueen valuuttakurssipolitiikan institutionaaliset ja käytännön järjestelyt – erikoispiirteistään eli keskuspankin riippumattomasta asemasta ja euroalueen oman valtiovarainministeriön puutteesta huolimatta – luovat pohjan yhtenäiselle päätöksenteolle, joka edistää vuorovaikutusta ja mahdollistaa tarpeen tullen tehokkaan yhteistyön euroalueen tärkeimpien kansainvälisten kumppanien kanssa.

Finanssipolitiikka

Perustamissopimuksen sekä vakaus- ja kasvusopimuksen sääntöjen mukaan jäsenvaltiot toteut-

tavat finanssipolitiikkaa itse. Säännöissä on runsaasti liikkumavaraa julkisten menojen ja tulojen koostumuksen suhteen kansallisten poliittisten mieltymysten mukaisesti. Kunkin jäsenvaltion vastuuta budjettipolitiikasta korostaa selvästi perustamissopimuksen ”no bail-out” -sääntö (artikla 103) eli avustamiskielto, jonka mukaan ei Euroopan yhteisö eikä yksikään jäsenvaltio ole vastuussa toisen jäsenvaltion sitoumuksista. Tätä hajautettua lähestymistapaa finanssipolitiikan toteuttamiseksi puolustavat useat tekijät.

Ensinnäkin euroalueella on kansallisia poliittisia mieltymyksiä sekä tulojen että kulutuksen suhteen. Jäsenvaltioiden budjettien suuruus sekä verotuksen ja kulutuksen prioriteetit eroavat toisistaan joissakin tapauksissa huomattavankin paljon. Eroissa näkyy se, että tärkeät julkiset palvelut kuten sosiaaliturva, koulutus, terveydenhoito ja maanpuolustus tuotetaan kansallisesti. Koska poliittisessa keskustelussa näistä tärkeistä julkisen kulutuksen osa-alueista on yhä maakohtaisia painotuksia, niitä koskevat poliittiset päätökset on tehtävä kansallisella tasolla jo pelkästään siksi, että päätökset mielletään poliittisesti oikeiksi.

Toiseksi huolimatta siitä, että euroalueeseen kuuluvien EU:n jäsenvaltioiden suhdannekehitys on jo nykyään huomattavan paljon samansuuntaista, suhdanne-eroja on yhä. Koska eurojärjestelmä toteuttaa rahapolitiikkaa koko euroalueella eikä voi siten reagoida yksittäisten maiden erityistarpeisiin, jäsenvaltioiden on kyettävä toimimaan joustamattoman rahapolitiikan oloissa. Näin ollen kansallisten hallitusten on kyettävä reagoimaan maansa suhdannetilanteeseen joustavasti käytettävissä olevien politiikan välineiden avulla – etenkin finanssipolitiikan avulla. Pitämällä kansalliset budjetit tasapainoisina tai ylijäämäisinä keskipitkällä aikavälillä kansallisten hallitusten tulisi kyetä hillitsemään suhdannevaihtelujen vaikutuksia automaattisten vakauttajien avulla ja ryhtyä tarvittaessa toimiin vakauttamis- ja kasvusopimuksen sallimissa rajoissa. Lisäksi rakenneuudistukset voivat parantaa maiden edellytyksiä sopeutua taloudellisiin sokkeihin itseohjautuvasti.

Kuten kolmannessa luvussa mainittiin, EMUn hajautetussa finanssipolitiikassa on otettava huomioon mahdolliset ulkoisvaikutukset, joita yksit-

täisen jäsenvaltion tekemistä päätöksistä voi aiheutua muille. Tarve välttää vääristymiä yhteismarkkinoilla oli jo ennen EMUa rajoittanut jäsenvaltioiden toimivaltaa joissakin verotukseen liittyvissä seikoissa (esim. arvonlisäveron vähimmäismäärän määrittämisessä). Finanssipolitiikan nykyiset raamit on suunniteltu siten, että epätar koituksenmukaisen finanssipolitiikan haitallisten ulkoisvaikutusten riskit olisivat mahdollisimmat pienet. Perustamissopimuksen säännösten ja sekundäärilainsäädännön luomia raameja kuvaa parhaiten käsite rajoitettu joustavuus. Näissä raameissa terve julkinen talous on asetettu Euroopan yhteisön talouspoliittisen päätöksenteon peruseriaatteenksi (artikla 4 (3), katso kehikko 1). Lisäksi edellä mainittu julkisen talouden keskuspankkirahoituksen ja rahoituslaitoksiin liittyvien erityisoikeuksien kieltäminen rajoittaa perustavaa laatua olevalla tavalla kansallisen finanssipolitiikan toteuttamista. Keskuspankkirahoituksen ja erityisoikeuksien kieltäminen edistää EMUn asianmukaista toimintaa vahvistamalla sitä vaikutusta, joka markkinamekanismilla on kurinalaiseen finanssipolitiikkaan.

Perustamissopimukseen sisältyy myös erittäin tärkeä velvoite välttää budjettien liiallisia alijäämiä (artikla 104). Tätä rajoitetta sekä kunkin maan kansallisen finanssipolitiikan monenvälistä arviointimenettelyä on tarkennettu vakauttamis- ja kasvusopimuksessa. Siinä velan ja alijäämän määrälle on asetettu säännöt, jotka luovat selkeän linjan jäsenvaltioiden budjetista vastaaville viranomaisille (ks. myös toukokuun 1999 Kuukausikatsauksen artikkeli Vakaus- ja kasvusopimuksen täytäntöönpano). Euroalueen jäsenvaltioiden on laadittava vuosittain vakaus- ja kasvusopimuksen mukaisia vakausohjelmia, joissa ne esittelevät budjettisuunnitelmansa. Suunnitelmien on oltava yhdenmukaisia keskipitkän aikavälin tavoitteiden eli tasapainoisen tai ylijäämäisen julkisen talouden rahoitusaseman kanssa. Alijäämän ja velan huomattava supistuminen vuoden 1990 puolivälistä lähtien osoittaa, että finanssipolitiikan yleinen toimintaympäristö on onnistunut.

Tämä ei tarkoita sitä, että käytännölliset parannukset eivät olisi mahdollisia sitä mukaa kuin kokemus karttuu. Hyödyllisiä uudistuksia on itse asiassa jo tehtykin. Euroalueen valtiovarainministerit ovat esimerkiksi sopineet, että he antavat

toisilleen ennakkotietoja ja keskustelevat tarvittaessa verotusta ja kulutusta koskevien suunnitelmien merkittävistä muutoksista euroryhmässä (euroryhmän kokoonpanosta ja toiminnasta kerrotaan tarkemmin vuoden 2000 vuosikertomuksessa). Hiljattain on myös käynnistetty yhteinen hanke, jonka tarkoituksena on arvioida julkisen talouden tilaa eli kansallisten budjettien rakenteellisia ominaisuuksia. Hankkeen osapuolilla on mahdollisuus oppia toisiltaan, mikä puolestaan helpottaa tarttumista finanssipolitiikan pitkän aikavälin haasteisiin, kuten esim. arvioimaan sitä, miten väestön ikääntyminen on otettava huomioon budjetissa. Nämä finanssipolitiikan koordinoinnin muodot, jotka ovat kattavampia kuin vakaus- ja kasvusopimuksessa edellytetään, ovat epämuodollisia eivätkä sitovia. Niiden uskottavuus ja teho riippuvat siten poliittisten päättäjien sitoutumisesta niiden toteuttamiseen.

Ajan myötä koordinoitavat saattavat kehittyä edelleen. Tuloksena voivat olla yhteisesti sovitut finanssipolitiikan yleiset linjat, jotka vaikuttavat kansallisen budjettipolitiikan täytäntöönpanoon euroalueen valtiovarainministerien solmimien vapaaehtoisten sopimusten pohjalta. Kotimainen finanssipolitiikka voitaisiin näin ollen määritellä myös siltä kannalta, miten se vaikuttaa euroalueeseen kokonaisuutena. Tämä puolestaan voisi edistää sitä, että kansalliset poliittiset päättäjät sisäistäisivät rahaliiton erityisehdot.

Työmarkkina- ja työllisyyspolitiikka

Työmarkkina- ja työllisyyspolitiikalla tarkoitetaan hallitusten, työnantajien ja ammattiliittojen tekemää työtä toimivien työmarkkinoiden aikaansaamiseksi ja palkkatarkkaisu- ja neuvottelemiseksi. Palkkakehityksen tulisi edistää korkeaa työllisyyttä ja olla sopusoinnussa hintavakauden ylläpitämisen kanssa, jotta se osaltaan vaikuttaisi Euroopan yhteisön tavoitteiden saavuttamiseen. Näin ollen palkkatason tulisi mahdollisuuksien mukaan vastata työvoiman kysyntää ja tarjontaa eri teollisuuden aloilla ja alueilla vallitsevassa kokonaiskysynnän ja -tarjonnan tilanteessa sekä sopeutua eroihin työn tuottavuudessa.

Palkkaneuvotteluja käydään kansallisesti, alueellisesti, alakohtaisesti tai yrityskohtaisesti yleensä

työmarkkinaosapuolten johdolla. Vastuu kansallisten työmarkkinoiden yleisistä periaatteista on jäsenvaltioiden hallituksilla. Tätä työmarkkina- ja työllisyyspolitiikan hajauttamista pidetään laajalti aiheellisenä, koska euroalueella on huomattavia eroja teollisuuden ja työmarkkinoiden rakenteessa sekä eri teollisuuden alojen ja alueiden tuottavuudessa. Työmarkkinoiden joustavuuden lisääminen ja palkanmuodostuksen uudistaminen tarpeen mukaan, jotta palkanmuodostus vastaisi paremmin paikallista tuottavuutta ja paikallisia työmarkkinaolosuhteita, olisivat tärkeitä keinoja puuttua huomattavaan rakenteelliseen työttömyyteen, jota on yhä monissa jäsenvaltioissa. Vaikka edistystä onkin ollut, yhteisen rahan käyttöönotto on lisännyt tarvetta poistaa jäykkyydet ja väärät kannustimet työmarkkinoilta mitä pikimmin, varsinkin kun työvoiman liikkuvuus paitsi maiden välillä myös maiden sisällä on yhä hyvin vähäistä.

Koska kaikki jäsenvaltiot ovat kuitenkin sitoutuneet pyrkimään kohti samaa tavoitetta eli korkeaa työllisyyttä (perustamissopimuksen artikla 2, ks. kehikko 1) ja ovat huolissaan vallitsevasta suuresta työttömyydestä, ne ovat käynnistäneet yhteisön laajuisen, keskinäisen konsultointi- ja koordinoitiprosessin. Perustamissopimuksen osastossa VIII ("Työllisyys"), joka otettiin käyttöön Amsterdamin sopimuksella vuonna 1997, säädetään, että aiemmin puhtaasti kansallisesti toteutettua työllisyyspolitiikkaa ryhdytään koordinoimaan muodollisesti. Tätä koordinoitua kutsutaan yleisesti Luxemburgin prosessiksi. Tärkein politiikan väline tässä prosessissa ovat valtionpäämiesten hyväksymät vuotuiset työllisyyspolitiikan suuntaviivat. Koska valtionpäämiehet ovat ne hyväksyneet, niiden poliittinen merkitys korostuu. Suuntaviivoissa on asetettu suositukset ja määriteltä toiminnan painopisteet etenkin koulutuksen ja työmarkkinauudistusten suhteen. Nämä suuntaviivat muokataan kansallisissa, työllisyyttä koskevista toimintasuunnitelmissa poliittisiksi ehdotuksiksi, joissa on otettu huomioon jäsenvaltioiden erityisolosuhteet. Kuten edellä kerrottiin, yhteisön laajuisesta koordinaatiosta ja konsultoinnista saadaan täysi hyöty vain, jos suuntaviivojen ja suositusten toteutumista seurataan käytännössä kansallisella tasolla ja kansallisten toimintasuunnitelmien yksityiskohtaiset poliittiset toimenpiteet pannaan asianmukaisesti täytäntöön.

Mikrotalous- ja rakennepolitiikka

Mikrotalous- ja rakennepolitiikka kattaa sellaiset julkiset poliittiset toimet, jotka vaikuttavat markkinoiden toimintaan ja voimavarojen kohdentamiseen. Poliitiikan vastuualueet on jaettu yhteisön ja jäsenvaltioiden kesken. Kuten edellä mainittiin, EMUn talouspolitiikan päätöksenteon peruspilari ovat toimivat yhteismarkkinat. Pyrkimään saavuttamaan perustamissopimuksen tavoitteen eli sisämarkkinat, joille on ominaista, että tavaroiden, henkilöiden, palvelujen ja pääomien vapaata liikkuvuutta rajoittavat esteet poistetaan jäsenvaltioiden väliltä (artikla 3.1(c)), yhteisö on säättänyt paljon markkinoiden toimintaa koskevia lakeja. Tämä kattava säännöskokoelma – etenkin asetukset ja direktiivit, joiden sitovuus perustuu toimivaan täytäntöönpanojärjestelmään (kilpailupolitiikka, yhteisön tuomioistuimen päätökset) – kattaa monia talouselämän osa-alueita ja vaikuttaa moniin taloudellisten toimijoiden sekä päättäjien tekemiin päätöksiin. Eteneminen kohti yhteistä tavoitetta eli tilannetta, jossa osapuolilla on yhtäläiset toimintamahdollisuudet kaikkialla yhteismarkkinoilla, on vuosien kuluessa jo saanut aikaan merkittäviä rakenteellisia muutoksia Euroopassa: kun kilpailu on lisääntynyt ja talouden aiemmin suljetut ja monopolistiset alat on avattu kilpailulle, yhteisön talouskasvu, kilpailukyky ja työllisyyskehitys ovat parantuneet.

Kansalliset hallitukset ovat yhteismarkkinoilla kuitenkin vastuussa monista tärkeistä rakennepolitiikan osa-alueista (esim. työmarkkinoita, jakeluverkkokeskeisiä toimialoja ja tutkimustoimintaa koskevat määräykset). Tämä on perusteltua, sillä jäsenvaltioiden talouden rakenne ja politiikan prioriteetit ovat erilaisia. Toissijaisuusperiaatteen mukaan mikrotaloutta ja rakenteellisia seikkoja, kuten esim. YT-menettelytapoja tai sosiaalietuusjärjestelmää, koskevat poliittiset toimenpiteet olisi pantava täytäntöön kansallisesti tai jopa sitä pienemmissä yksiköissä. Yhteisötasolla velvoittavat määräykset ovat oikeutettuja vain, jos ne tuovat lisäarvoa skaalatujen takia tai jos ne osoittautuvat tarpeelliseksi yhteismarkkinoiden toiminnan kannalta. Erilaisiin päätöksenteko- ja sääntelyjärjestelmiin, joista mainittakoon esim. rahoitusmarkkinoita ja jakeluverkkokeskeisiä toimialoja koskevat järjestelmät, voi olla tarpeen puuttua yhteisesti, jos ne heikentävät yhteismarkkinoiden toimintaa.

Toimet kilpailun tehostamiseksi tuote- ja palvelumarkkinoilla sekä sellaisten alojen avaamiseksi kilpailulle, jotka ovat aiemmin olleet suljettuja, hyödyttävät ennen kaikkea maita, jotka ryhtyvät nähin toimenpiteisiin. Kilpailun lisääminen johtaa todennäköisesti kustannusten alenemiseen, voittomarginaalien pienenemiseen ja tuottavuuden paranemiseen, joiden puolestaan voidaan olettaa hidastavan kuluttajahintainflaatiouauhtia tilapäisesti. Halvemmat hinnat ja parempi laatu lisäävät ajan mittaan tavaroiden ja palvelujen kysyntää. Sitä paitsi rakenneuudistukset voivat parantaa kilpailukykyä ja lisätä kansantalouden kykyä reagoida joustavasti sokkeihin. Tämä on erityisen tärkeää rahaliittoon kuuluvan maan kannalta, sillä rahaliitossa maakohtaisia korkoja ja valuuttakursseja ei voida käyttää talouden tasapainottamisen välineinä (ks. myös elokuun 2001 Kuukausikatsauksen artikkeli Euroalueen hyödykemarkkinuudistukset).

Jokaisen yksittäisen euroalueen maan edun mukaista on myös, että rakenneuudistuksia tehdään muissa yhteistä rahaa käyttävissä naapurijäsenvaltioissa. Tämä johtuu siitä, että edellä mainitut rakenneuudistukset vaikuttavat myönteisesti moniin euroalueen keskeisiin taloudellisiin muutuksiin. Rakenneuudistusten edistyminen ja niiden kilpailukykyä ja joustavuutta parantavat vaikutukset voivat lisätä euroalueen kasvumahdollisuuksia ja parantaa työllisyysnäkömiä. Tämä puolestaan voi kohentaa huomattavasti ulkopuolisten käsitystä euroalueesta vireänä ja dynaamisena taloudellisena toimijana. Sitä paitsi vähentämällä euroalueen rakenteellisia jäykkyyskysymyksiä tuetaan alueen yhteisen rahapolitiikan toteuttamista, koska joustavuuden lisääminen helpottaa hintapainneiden lieventämistä tietyssä kasvuvaiheessa. Tämä puolestaan voi johtaa tuotannon ja työllisyyden potentiaaliseen kasvuun, joka on sopuisuudessa hintavakauden kanssa.

Koko euroalueen kannalta tärkeiden rakenneuudistusten edistämiseksi jäsenvaltiot ovat sopineet järjestelyistä, joilla edistetään uudistusten seuranta ja vertaisarviointia rahaliiton maiden välillä, mikä tunnetaan ns. Cardiffin prosessina. Jäsenvaltiot ja Euroopan komissio raportoivat vuosittain hyödyke- ja pääomamarkkinoiden toiminnasta sekä taloudellisten uudistusten etenemisestä. Prosessia tukee lisäksi talousuudistuksia koske-

va tarkka monenvälinen arviointi, jota tekee komission talouspoliittinen komitea. Kun suunniteltuja ja toteutettuja rakenneuudistuksia tarkastellaan maakohtaisesti, vertaispainostus voimistuu merkittävästi. Koska myös euroryhmässä keskustellaan rakenneuudistuksista, tätä molemminpuolista oppimisprosessia pidetään hyödyllisenä. Päättäjien säännöllinen yhteydenpito, saatujen kokemusten arviointi yhdessä ja avoimet keskustelut kilpailevien politiikkaehdotusten hyvistä ja huonoista puolista voivat myös lähentää ajattelutapoja siitä, millaisia poliittisia toimenpiteitä tarvitaan. Kun lähestymistavasta saavutetaan yhteisymmärrys, yhteiset poliittiset toimenpiteet voidaan hyväksyä, sikäli kun niiden katsotaan olevan hyödyllisiä. Yhteisön lainsäädäntöprosessia voidaan hyödyntää velvoittavien ja yhteisön alueella sovellettavien sääntöjen laatimiseksi.

Lisävirike rakenneuudistusten edistämiseksi saatiin yhteisöltä Eurooppa-neuvoston kokoukses-

sa Lissabonissa vuonna 2000. Tässä ns. Lissabonin strategiassa sovittiin kattavasta uudistusohjelmasta, jonka tarkoituksena on mm. tehostaa yhteismarkkinoiden toimintaa ja vähentää pirstoutuneisuutta ja tehottomuutta monilla aloilla arvopaperimarkkinoista ja riskipääoman käytöstä lentoliikenteen valvontaan (Lissabonin strategiasta kerrotaan tarkemmin EKP:n vuoden 2000 vuosikertomuksessa). Strategian toteutumisen ensimmäinen arviointi Eurooppa-neuvoston Tukholmassa pidetyssä kokouksessa vuonna 2001 osoitti, miten yhdessä laadittujen aikataulujen noudattaminen ja sovittujen toimenpiteiden tehokas täytäntöönpano mittaavat jäsenvaltioiden sitoutumista Lissabonissa sovittujen tavoitteiden saavuttamiseen eli siihen pyrkimistä, että EU:sta ”on tultava maailman kilpailukykyisin ja dynaamisin talous”.

5 Talouspolitiikan koordinointi yhteisön tasolla

Finanssi-, työllisyys- ja rakennepoliittisen päätöksenteon hajauttaminen on perusteltua taloudellisista näkökohdista ja myös läheisyysperiaatteen vuoksi, kuten edellisessä luvussa jo todettiin. Tätä kiistämättä jäsenmaat näkevät koordinoinnissa etuja, joskin ne myös tiedostavat siihen liittyvät vaikeudet. Niinpä jäsenmaat ovat luoneet tiiviin verkoston, jossa sovitaan monenkeskisistä menettelyistä ja useiden tärkeiden politiikkainstrumenttien yhtenäisestä käytöstä. Jotta talouspolitiikkaa hoidettaisiin johdonmukaisesti, perustamissopimuksessa on sovittu vuosittain määriteltävistä ns. talouspolitiikan laajoista suuntaviivoista (yleislinjoista). Ne ovat tärkein ja kattavin instrumentti, jonka avulla talouspolitiikkaa koordinoidaan yhteisön tasolla. Näillä suuntaviivoilla, jotka EKP:n riippumattomuuden ja lakisääteisen tehtävän vuoksi eivät koske rahapolitiikkaa, toteutetaan käytännössä tiiviin koordinaation periaatetta (artiklan 4 kohta 1, ks. kehikko 1). Niissä linjataan talouspolitiikan yleistä toteutusta ja annetaan yksilöllisiä suosituksia niin kullekin jäsenvaltiolle kuin yhteisölle. Talouspolitiikan yleislinjoissa hahmotellaan tarvittavat toimet eri osa-alueilla, esim. julkisen talouden hoidossa, rakennuudistuksessa, verotuksessa, työmarkkinalainsäädännössä tai koulutuksessa. Näin asetetaan normit, joiden mukaan sekä kansallisella että yhteisön tasolla tehtäviä päätöksiä on myöhemmin arvioitava ja perusteltava. Yleislinjat ovat sikäli ”pehmeää” koordinaatiota, että täytäntöönpanoa ei varmisteta pakottamalla vaan hallituksia kannustetaan toteuttamaan tarkoituksenmukaista politiikkaa mm. suositusten ja lausuntojen sekä vertaispainostuksen avulla. Yleislinjoilla on silti huomattava poliittinen painoarvo, koska ne ovat valtioiden tai hallitusten päämiesten hyväksymiä.

Koska yleislinjat ovat luonteeltaan kattavia, niiden avulla voidaan myös edistää sitä, että euroalueella toteutettaisiin johdonmukaista talouspolitiikkaa sen eri osa-alueilla. Kuten luvussa 3 todettiin, itsenäisten päätöksentekijöiden tekemien päätösten vaikutukset voivat ulottua toisiin osa-alueisiin hallintorakenteesta riippumatta. Yksittäisen maan taloutta kuvaavan mallin mukaisesti kaikki mahdolliset näin syntyvät vaikutukset voidaan kuitenkin täysin tasoittaa, koska mm. verotai etuusjärjestelmiin liittyvät valtiovarainminis-

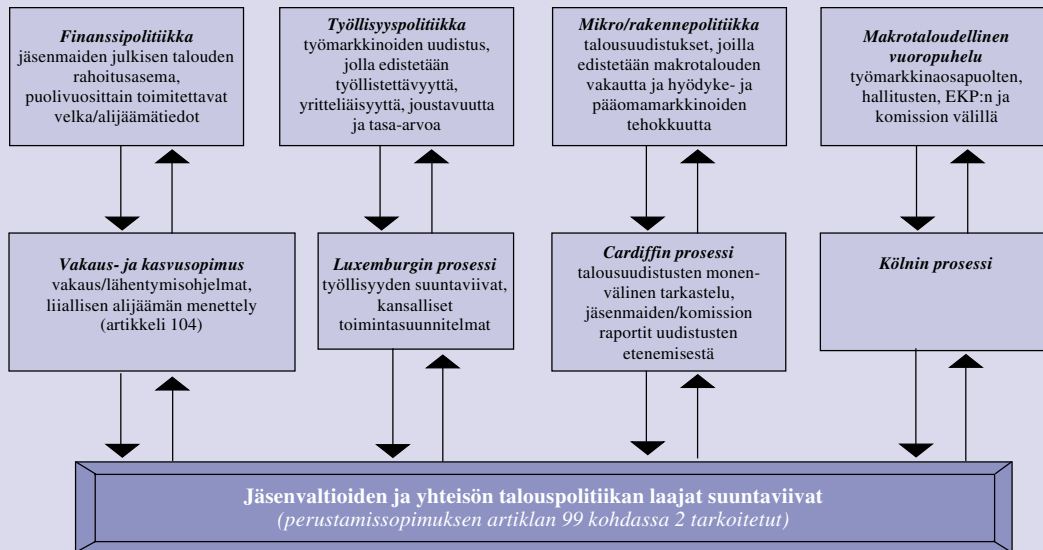
terion päätökset ja mm. työllisyystoimia koskevat työvoimaministeriön päätökset muodostavat tavallisesti osan kansallisen hallituksen kokonaisuohjelmaa. Samassa tarkoituksessa yleislinjoilla pyritään välttämään ristiriitaisuuksia talouspolitiikan eri osa-alueiden välillä. Tässä hyödynnetään tietoja, joita saadaan eri kokoonpanoissa kokoon tuvalta EU:n neuvostolta (sen käsitellessä esim. talous- ja rahoitusasioita, työvoima- ja sosiaalisuymiä tai sisämarkkinoita) sekä muilta Euroopan tason erityiselimiltä.

Yleislinjojen avulla nivotaan erilliset finanssipolitiikan, työllisyyspolitiikan ja rakennuudistusten koordinaatio- ja konsultaatioprosessit tällä tavoin yhden kaiken kattavan rakenteen alle ja sovitaan yhteisestä aikataulusta (ks. kehikko 2). Yleislinjoilla määritellään talouspolitiikan keskeiset viestit, jotka vaikuttavat myös osa-alueiden koordinaatioprosesseihin. Prosesseilla puolestaan voidaan perusteellisemmin käsitellä ja analysoida yksittäisiä kysymyksiä ja seurata tehokkaasti sitä, miten jäsenmaat toteuttavat kustakin osa-alueesta saamiaan suosituksia. Osa-alueiden prosesseista saadaan vuorostaan tietoa uusia, seuraavan vuoden yleislinjoja varten. Lisäksi komissio laatii vuosittain raportin, jossa selostetaan yleislinjojen toteutumista ja niihin liittyviä suosituksia. Puhuttaasti tulevaisuuteen suuntautuvien politiikkalinjauksen lisäksi menettelyyn kuuluu siten myös tehokas tilannearviointi.

Lissabonin Eurooppa-neuvoston kokouksessa maaliskuussa 2000 jäsenmaat sopivat uudesta avoimesta koordinoitukäytännöstä edistääkseen perustamissopimuksessa määriteltyjen talouspolitiikan tavoitteiden toteuttamista. Uudella käytännöllä on tarkoitus tukea talouspolitiikan parhaimmiksi havaittujen menettelytapojen leviämistä ja yhteisön päätavoitteiden saavuttamista. Avoin koordinoitukäytäntö ilmentää uudenlaista sitoutumista talousuudistusten edistämiseen ja etenee seuraavasti: 1) Sovitaan talouspolitiikan linjat ja toteutusta koskevat tarkat aikataulut. 2) Edistymisen seuraamiseksi sovitaan tarpeen mukaan yhteisistä indikaattoreista ja vertailukäytännöistä. 3) Asetetaan tavoitteet, joiden mukaan talouspolitiikan linjoja toteutetaan kansallisessa ja alueellisessa politiikassa. 4) Tuloksia seurataan

Kehikko 2.

EU:n jäsenmaiden talouspolitiikan koordinointi perustamissopimuksen artiklan 99 mukaisten talouspolitiikan laajojen suuntaviivojen avulla

Lähde: Euroopan komission (talous- ja rahoitusasioiden pääosaston) tiedoista muokattu.

ja arvioidaan säännöllisesti. Avointa koordinaatiokäytäntöä sovelletaan hyvin erityyppisiin kysymyksiin, jotka saattavat koskea esimerkiksi eläkejärjestelmiä tai sosiaalisen syrjäytymisen ehkäisemistä. Niinpä tarvitaan erilaisia yhteistyömuotoja, jotta yhteisön toimielinten ja kansallisten hallitusten lisäksi yhteistyössä olisi mukana alueellisia ja paikallisia viranomaisia, työmarkkinaosapuolia ja erilaisia kansalaisjärjestöjä.

Jäsenmaat ovat näin luoneet talouspolitiikan päätöksentekojärjestelmän, jossa jäsenmaiden erilaisten talouden rakenteiden ja prioriteettien edellyttämään hajautettuun päätöksentekoon yhdistyvät edut, jotka saadaan osittain keskitystä päätöksenteosta (ts. sopimukset yhteisistä linjoista, aikataulut, viitearvot ja indikaattorit). Lisäksi päätös omistaa Eurooppa-neuvoston vuotuinen kevätkokous talousuudistuksen käsittelylle antoi poliittista pontta tarkastella saavutettua edistymistä tehokkaasti ja tehdä tarvittaessa lisäyksiä yhteisesti suunniteltuihin uudistuksiin.

Rahapolitiikan osuus koko talouspolitiikan päätöksentekojärjestelmässä

Kuten edellä jo todettiin, yhteinen rahapolitiikka on olennainen osa euroalueen talouspolitiikkaa. EKP on osa koko talouspolitiikan päätöksentekojärjestelmää, ja tarkoituksenmukaisiksi rakennettujen kanavien kautta se vaihtaa järjestelmällisesti tietoja ja näkemyksiä talouspolitiikan muiden päätöksentekijöiden kanssa. Tämä vastaa nykyistä jäsenmaissa vakiintunutta epävirallisen yhteydenpidon käytäntöä, jossa riippumaton keskuspankki ja valtiovarainministeriö vaihtavat tietoja ja näkemyksiä talouskehityksestä ja -näkymistä, analyysituloksista ja talouspolitiikan tulevista haasteista. Tätä yhteydenpitoa ei mitenkään voida pitää raha- ja finanssipolitiikan ennakoivana koordinoitina. Samalla tavalla EKP:n ja kansallisten hallitusten välinen säännöllinen ja järjestelmällinen vuoropuhelu ei selvästikään ole minikäänlaista ennakoivaa koordinoitua tai tietystä poliittikkayhdistelmästä sopimista yhteisesti etukäteen. Kyse on talouspolitiikasta käytävästä, yh-

teisön eritasoisten toimielinten kautta organisoidusta vuoropuhelusta, joka ei ole sitovaa (ks. lokakuun 2000 Kuukausikatsauksen artikkeli ”EKP:n suhteet Euroopan yhteisön toimielimiin ja laitoksiin”). EKP osallistuu mm. euroryhmään, talous- ja rahoituskomiteaan ja makrotaloudelli-

seen vuoropuheluun. Tämän ansiosta voidaan käydä avointa vuoropuhelua sekä vaihtaa näkemyksiä ja analyysituloksia samalla, kun täysin kunnioitetaan kaikkien osallistujien velvoitteita ja oikeuksia.

6 Päätelmä

Perustamissopimuksessa on luotu Euroopan yhteisön talouspolitiikan päätöksentekojärjestelmä, joka kattaa kaiken yhteisössä päätettävän talouspolitiikan. Tätä järjestelmää täydentävät hyvin toimivat sisämarkkinat ja yhteisen rahan sujuva käyttöönotto. Monet tärkeät talouspolitiikan päätöksenteon osa-alueet on pitkälti hajautettu, jotta euroalueen jäsenmaiden talouden erilaiset rakenteet ja prioriteetit voidaan ottaa huomioon. Kattavan järjestelmän avulla johdonmukainen talouspolitiikan päätöksenteko on mahdollista koko euroalueella. Tämä johtuu siitä, että järjestelmän perustana on selkeä vastuujako, selvästi määritellyt tavoitteet ja periaatteet – ts. hintojen vakaus, terve julkinen talous ja avoin kilpailu – ja päätöksentekijöiden verkosto, jossa toisaalta sovitaan sitovuudeltaan eritasoisesta koordinaatiosta ja toisaalta annetaan tilaa kilpailevien talouspolitiikan mallien soveltamiselle. Erityispiirteistään huolimatta järjestelmään kuuluu monia yksittäiseen talouteen perinteisesti kuuluvia elementtejä, eikä se poikkea kovin paljon Yhdysvaltojen kaltaisten liittovaltioiden nykyisistä järjestelmistä.

Kokemukset EMUn kolmelta ensimmäiseltä vuodelta viittaavat siihen, että nykyinen järjestelmä soveltuu yhteisön nykyisessä kehitysvaiheessa vallitseviin olosuhteisiin. Järjestelmä on siten osoittautunut toimivaksi sen pohjana olevien taloudellisten argumenttien näkökulmasta. Myös päätöksentekijöiden väliset monet kommunikatiokanavat lisäävät tietoisuutta rahaliiton luomista

keskinäisistä riippuvuussuhteista, minkä ansiosta päätöksentekijöiden on helpompi sisäistää EMUn asettamat vaatimukset. Viimeaikainen rakenneuudistuksen tarpeeseen liittyvä ns. filosofinen lähtömyminen ja aiempaa voimakkaampi poliittinen tahto toteuttaa Lissabonin uudistussuunnitelmaa nopeasti osoittavat myös, että nykyisellä järjestelmällä pystytään tarttumaan tärkeisiin talouspolitiikan haasteisiin.

Tulevaisuudessa saattaa silti osoittautua tarpeelliseksi hioa nykyistä järjestelmää joiltakin osin – täysin perustamissopimuksessa sovitun perustan mukaisesti. Tätä ennen tarvitaan sekä nykyistä enemmän tietoa EMUn kaikista vaikutuksista että kokemuksia monenvälisistä menettelyistä ja yhteisistä talouspolitiikan välineistä. Nykyisiä menettelyjä ja käytäntöjä onkin edelleen jatkuvasti tarkasteltava ja mietittävä järjestelmän tehostamista ja rakenteen parantamista. Euroalueen talouspolitiikan päätöksentekojärjestelmän yleinen toimivuus riippuu kuitenkin ennen kaikkea siitä, kuinka tehokkaasti koordinaatio sujuu hallitusten välillä. Jäsenmaat voivat vaikuttaa merkittävästi EMUn onnistumiseen ja osaltaan parantaa euroalueen ulkopuolista käsitystä euroalueen talouspolitiikan hoidosta keskittämällä poliittisen energiansa omiin vastuualueisiinsa ja noudattamalla nykyisissä järjestelyissä tehtyjä sitoumuksia. Silti keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä EMUn talouspolitiikan päätöksentekojärjestelmän kehitykseen vaikuttaa myös se, miten koko Euroopan unioni tulee rakenteeltaan kehittymään.

Euroalueen tilastot

Tilastot

	Yhteenveto euroalueen taloustilastoista	5*
1	Rahapolitiikkatilastot	
	1.1 Eurojärjestelmän konsolidoitu tase	6*
	1.2 EKP:n keskeiset korot	8*
	1.3 Eurojärjestelmän rahapoliittiset operaatiot, huutokaupoissa hyväksytyt määrät	8*
	1.4 Vähimmäisvarantotilastot	10*
	1.5 Pankkijärjestelmän likviditeettiasema	11*
2	Euroalueen rahatalous	
	2.1 Eurojärjestelmän yhteenlaskettu tase	12*
	2.2 Euroalueen rahalaitosten yhteenlaskettu tase (pl. eurojärjestelmä)	13*
	2.3 Euroalueen rahalaitosten konsolidoitu tase (ml. eurojärjestelmä)	14*
	2.4 Raha-aggregaatit ja niiden vastaerät	16*
	2.5 Rahalaitosten lainat vastapuolen, käyttötarkoituksen ja alkuperäisen maturiteetin mukaan	21*
	2.6 Talletukset rahalaitoksissa vastapuolen ja vaateen mukaan	24*
	2.7 Euroalueen ulkopuolisiin kohdistuvat rahalaitosten saamiset ja velat; pääerät	26*
	2.8 Euroalueen rahalaitosten joidenkin velkojen ja saamisten tarkastelu valuutoittain	28*
3	Euroalueen rahoitusmarkkinat ja korot	
	3.1 Rahamarkkinakorot	30*
	3.2 Valtion lainojen tuotot	31*
	3.3 Osakeindeksit	32*
	3.4 Pankkien luotto- ja talletuskorot	33*
	3.5 Muiden arvopapereiden kuin osakkeiden liikkeeseenlaskut alkuperäisen maturiteetin, liikkeeseenlaskijan sijainnin ja valuutan mukaan	34*
	3.6 Muut euromääräiset arvopaperit kuin osakkeet alkuperäisen maturiteetin, liikkeeseenlaskijan sijainnin ja sektorin mukaan	36*
4	YKHI ja euroalueen muut hinnat	
	4.1 Yhdenmukaistettu kuluttajahintaindeksi	42*
	4.2 Muut hinnat ja kustannukset	43*
5	Euroalueen reaalitalous	
	5.1 Kansantalouden tilinpito	44*
	5.2 Muita keskeisiä reaalitalouden tilastoja	46*
	5.3 Suhdannekyselyt	47*
	5.4 Työmarkkinat	48*
6	Euroalueen säästäminen, investoinnit ja rahoitus	
	6.1 Ei-rahoitussektorin rahoituksen käyttö ja hankinta	49*
	6.2 Säästäminen, investoinnit ja rahoitus	53*
7	Julkisen talouden rahoitusasema euroalueella ja yksittäisissä euromaissa	
	7.1 Tulot, menot ja alijäämä/ylijäämä	54*
	7.2 Velka	55*
	7.3 Velan muutos	56*
8	Euroalueen maksutase ja ulkomainen varallisuus (ml. valuuttavaranto)	
	8.1 Maksutase	57*
	8.2 Maksutase: vaihtotase ja pääomansiirrot	58*
	8.3 Maksutase: tuotannontekijäkorvaukset	59*
	8.4 Maksutase: suorat sijoitukset	60*
	8.5 Maksutase: arvopaperisijoitukset	61*
	8.6 Maksutase: muut sijoitukset ja valuuttavaranto	62*
	8.7 Ulkomainen varallisuus ja valuuttavaranto	64*

9	Euroalueen ulkomaankauppa	66*
10	Valuuttakurssit	68*
11	Taloudellinen kehitys muissa EU-maissa	70*
12	Taloudellinen kehitys EU:n ulkopuolella	
	12.1 Taloudellinen kehitys	71*
	12.2 Säästäminen, investoinnit ja rahoitus	72*
	Kreikan tiedoilla täydennetyt euroalueen keskeiset taloustilastot	73*
	Teknisiä huomautuksia	77*
	Yleistä	79*

Kreikka liittyi euroalueeseen 1.1.2001

Kuukausikatsauksen tilasto-osassa euroalueen tilastot kattavat ne euroalueen maat, jotka tarkasteluajankohtana kuuluivat euroalueeseen. Siten euroalueen tilastot vuoden 2000 loppuun saakka kattavat 11 maata ja vuoden 2001 alusta 12 maata. Poikkeukset on erikseen merkitty.

Kreikan liittymisen ajankohta on taulukoissa merkitty viivalla ja kuvioissa katkoviivalla. Absoluuttiset muutokset ja prosenttimuutokset vuodesta 2000 vuoteen 2001 perustuvat mahdollisuuksien mukaan sellaisiin aikasarjoihin, joissa Kreikan liittyminen euroalueeseen on otettu huomioon.

Kreikan tiedoilla täydennetyt euroalueen taloustilastot vuoden 2000 loppuun saakka on liitetty mukaan analyttisiä tarkoituksia varten ylimääräiseen taulukkoon sivulle 73* (lisätietoja Yleistä-osassa).

Taulukkomerkitöjen selityksiä

”.”	Tiedot puuttuvat / Loogisesti mahdoton.
”-”	Tiedot eivät ole vielä saatavissa.
”..”	Nolla tai merkityksetön.
”miljardia”	10 ⁹
^(p)	Ennakkotieto.
kp.	Kausivaihtelusta puhdistettu.

Yhteenveto euroalueen talustilastoista

(vuotuinen prosentimuutos, ellei toisin mainita)

1. Rahatalouden kehitys ja korot

	M1 ¹⁾	M2 ¹⁾	M3 ^{1),2)}		Rahalaitosten lainat euroalueelle (pl. rahalaitokset ja julkisyhteisöt ¹⁾)	Yritysten ja muiden rahoituslaitosten kuin rahalaitosten liikkeeseen laskemat arvopaperit ¹⁾	3 kk:n korko (euribor, vuotuisina prosentteina, ajanjakson keskiarvot)	Valtion 10 vuoden lainojen tuotot, vuotuisina prosentteina, ajanjakson keskiarvot
				3 kk:n liukuva keskiarvo				
	1	2	3	4	5	6	7	8
2000	8,0	4,4	5,5	-	9,6	21,0	4,40	5,44
<i>Euroalueen laajeneminen</i>								
2001	.	.	.	.	.	.	.	.
2001 I	2,6	3,1	4,7	-	9,2	23,6	4,75	4,99
II	2,4	3,5	5,1	-	8,2	25,7	4,60	5,19
III	3,9	4,5	6,7	-	7,4	.	4,28	5,12
IV	.	.	.	.	.	.	.	.
2001 touko	2,9	3,5	5,1	5,4	8,0	26,7	4,64	5,26
kesä	4,0	4,3	6,3	6,0	7,9	26,0	4,45	5,21
heinä	3,5	4,4	6,5	6,5	7,7	26,0	4,47	5,25
elo	3,7	4,4	6,7	6,9	7,2	25,5	4,35	5,06
syys	5,2	5,3	7,6	.	6,6	.	3,98	5,04
loka	.	.	.	.	.	.	3,60	4,82

2. Hintojen ja reaalitalouden kehitys

	YKHI	Teollisuuden tuottajahinnat	Työkustannukset tuntia kohden (koko taloudessa)	BKT:n määrä	Teollisuustuotanto (pl. rakentaminen)	Kapasiteetin käyttöaste teollisuudessa %	Työllisyys (koko taloudessa)	Työttömyys (% työvoimasta)
2000	2,3	5,4	3,4	3,4	5,4	83,8	2,1	8,9
<i>Euroalueen laajeneminen</i>								
2001	.	.	.	.	.	83,3	.	.
2001 I	2,5	4,5	3,0	2,4	4,1	84,5	2,0	8,4
II	3,1	3,7	2,8	1,7	0,8	83,6	1,5	8,4
III	2,7	1,5	.	.	.	83,0	.	8,3
IV	.	.	.	.	.	81,9	.	.
2001 touko	3,4	3,7	-	-	-0,5	-	-	8,4
kesä	3,0	3,2	-	-	1,8	-	-	8,4
heinä	2,8	2,1	-	-	-1,3	-	-	8,4
elo	2,7	1,7	-	-	0,4	-	-	8,3
syys	2,5	0,7	-	-	.	-	-	8,3
loka	2,4	.	-	-	.	-	-	.

3. Maksutase, valuuttavaranto ja valuuttakurssi

(miljardia euroa, ellei toisin mainita)

	Maksutase (nettovirrat)				Valuuttavaranto (ajanjakson lopun kanta)	Euron efektiivinen valuuttakurssi: laaja maaryhmä (1991/I = 100)		USD/euro
	Vaihtotase ja pääomansiirrot	Tavarat	Suorat sijoitukset	Arvopaperisijoitukset		Nimellinen	Reaalinen (KHI)	
2000	-50,2	35,6	17,6	-111,5	377,7	88,2	86,3	0,924
<i>Euroalueen laajeneminen</i>								
2001	.	.	.	.	.	.	.	.
2001 I	-7,6	5,5	-40,6	-38,5	393,4	91,4	89,0	0,923
II	-7,8	15,1	-50,5	27,8	410,2	89,5	86,9	0,873
III	.	.	.	.	394,2	91,2	88,1	0,890
IV	.	.	.	.	.	.	.	.
2001 touko	-2,5	4,1	-40,9	16,0	409,0	89,3	86,8	0,874
kesä	-0,8	8,1	-10,4	32,2	410,2	88,1	85,5	0,853
heinä	-3,7	8,5	7,2	1,6	397,5	89,1	86,3	0,861
elo	4,8	6,0	-6,0	17,8	382,2	91,8	88,8	0,900
syys	.	.	.	.	394,2	92,6	89,3	0,911
loka	.	.	.	.	.	92,8	89,2	0,906

Lähteet: EKP, Euroopan komissio (Eurostat ja talous- ja rahoitusasioista vastaava pääosasto) ja Reuters.

Lisätietoja tämän tilasto-osan vastaavissa taulukoissa.

- 1) Kuukausittaiset kasvuvauhdit ajanjakson lopussa, neljännesvuosittaiset ja vuosittaiset kasvuvauhdit ajanjakson keskiarvoja. M1:n, M2:n, M3:n ja lainojen suhteelliset muutokset lasketaan kausivaihtelusta puhdistetuista kuukausittaisista kannoista ja virroista.
- 2) Ei sisällä euroalueen ulkopuolisten hallussa olevia rahamarkkinarahastojen rahasto-osuuksia.

I Rahapolitiikkatilastot

Taulukko 1.1

Eurojärjestelmän konsolidoitu tase

(miljoonaa euroa)

1. Vastaavaa

		Kulta ja	Valuutta-	Valuutta-	Euromääräiset	Euromääräiset	Perus-	Pitempi-	Käänteiset
		kultasaamiset	määräiset	määräiset	saamiset	luotot			
		1	saamiset	saamiset	euroalueen	euroalueen	operaatiot	rahoitus-	operaatiot
			euroalueen	euroalueelta	luottolaitoksilta	rahoitus-		operaatiot	operaatiot
			ulkopuolelta			sektorille	6	7	8
2001 kesä	8.	118 464	269 037	22 207	5 225	224 204	165 001	59 100	0
	15.	118 464	269 055	22 943	5 322	214 433	155 000	59 100	0
	22.	118 454	270 437	23 176	5 303	217 891	158 001	59 100	0
	29.	128 512	279 018	22 540	5 654	236 201	176 000	59 999	0
heinä	6.	128 512	280 463	22 357	5 362	226 190	166 000	59 999	0
	13.	128 512	280 417	23 247	5 687	214 057	154 000	59 999	0
	20.	128 492	280 794	23 804	5 688	212 051	152 000	59 999	0
	27.	128 405	279 768	24 046	5 626	233 033	172 999	60 001	0
elo	3.	128 381	278 055	23 792	5 618	225 035	164 998	60 001	0
	10.	128 352	275 989	23 543	5 547	222 363	162 001	60 001	0
	17.	128 312	277 745	22 700	5 401	221 065	160 998	60 001	0
	24.	128 312	277 546	21 909	5 369	213 062	153 001	60 001	0
	31.	128 302	275 419	24 783	5 289	213 483	152 999	60 001	0
syys	7.	128 268	274 275	24 166	5 419	212 066	152 000	60 001	0
	14.	128 229	274 508	21 487	5 316	206 078	142 999	60 001	0
	21.	128 229	272 731	22 101	5 264	192 542	132 000	60 001	0
	28.	128 236	262 282	22 121	5 171	213 410	151 999	60 002	0
loka	5.	128 236	260 738	21 750	5 134	197 093	136 999	60 002	0
	12.	128 235	263 821	21 573	5 353	176 542	116 509	60 004	0
	19.	128 235	264 640	22 147	5 539	203 189	142 510	60 004	0
	26.	128 234	264 955	21 503	5 582	203 107	143 000	60 001	0
marras	2.	128 233	264 162	21 770	5 728	187 030	127 001	60 001	0

2. Vastattavaa

		Liikkeessä	Euromääräiset				Käänteiset	Vakuuksien	Muut	Liikkeeseen
			olevat	velat	RTGS-tilit	Talletus-				
		asetelit	euroalueen	(ml.	mahdol-	aikais-	muutos-	euromääräiset	lasketut	
		1	luotto-	vähimmäis-	lisuus	talletukset	pyyntöihin	velat euro-	lasketut	
			laitoksille	varantotalletukset)			liittyvät	alueen luotto-	todistukset	
							talletukset	laitoksille		
2001 kesä	8.	353 479	127 240	127 184	50	0	0	6	6 197	3 784
	15.	351 772	122 114	122 005	109	0	0	0	6 195	3 784
	22.	348 463	131 206	130 178	1 023	0	0	5	6 097	3 784
	29.	350 199	117 841	117 569	272	0	0	0	6 097	3 784
heinä	6.	353 648	132 775	132 595	126	0	0	54	4 324	3 784
	13.	352 516	127 995	127 199	791	0	0	5	4 393	3 784
	20.	349 789	131 736	130 396	1 337	0	0	3	4 219	3 784
	27.	348 282	128 542	128 516	24	0	0	2	4 116	3 784
elo	3.	351 627	125 212	125 179	31	0	0	2	4 164	3 784
	10.	349 258	127 305	126 241	1 062	0	0	2	4 343	3 784
	17.	345 581	129 735	129 687	46	0	0	2	4 162	3 784
	24.	338 873	125 018	124 998	18	0	0	2	4 119	3 784
	31.	337 682	118 781	118 722	55	0	0	4	4 164	3 784
syys	7.	338 188	127 999	127 948	34	0	0	17	4 843	3 784
	14.	334 283	114 049	113 892	143	0	0	14	4 922	3 784
	21.	329 229	118 922	115 501	3 405	0	0	16	4 934	3 784
	28.	327 899	131 745	131 705	39	0	0	1	4 802	3 784
loka	5.	329 095	120 574	120 452	109	0	0	13	5 160	3 784
	12.	325 194	104 993	104 828	153	0	0	12	5 470	3 784
	19.	319 984	143 582	143 444	126	0	0	12	5 512	3 784
	26.	315 159	129 632	129 591	29	0	0	12	5 680	3 784
marras	2.	316 956	124 952	124 830	110	0	0	12	5 829	2 939

Lähde: EKP.

Käänteiset rakenteelliset operaatiot	Maksuvalmiusluotot	Vakuuksien muutospyyntöihin liittyvät luotot	Muut euromääräiset saamiset euroalueen luottolaitoksilta	Euromääräiset arvopaperit euroalueelta	Euromääräiset saamiset julkisyhteisöiltä	Muut saamiset	Yhteensä			
							12	13	14	15
9	10	11	12	13	14	15	16			
0	57	46	241	28 128	70 168	89 766	827 440	2001	kesä	8.
0	292	41	241	28 110	70 168	90 313	819 049			15.
0	760	30	242	28 024	70 168	90 749	824 444			22.
0	175	27	538	27 665	70 168	92 471	862 767			29.
0	173	18	339	28 085	70 158	91 424	852 890		heinä	6.
0	25	33	412	27 967	70 157	91 914	842 370			13.
0	11	41	374	28 040	70 157	92 545	841 946			20.
0	11	22	252	28 100	70 157	92 673	862 061			27.
0	8	28	305	28 136	70 157	92 625	852 105		elo	3.
0	305	56	281	28 141	70 157	86 614	840 988			10.
0	9	57	249	28 280	70 157	86 693	840 603			17.
0	25	35	260	28 325	70 157	87 419	832 360			24.
0	437	46	252	28 371	70 160	87 329	833 389			31.
0	43	22	320	28 286	70 160	85 090	828 051		syys	7.
0	3 060	18	380	28 349	70 160	86 182	820 690			14.
0	519	22	387	28 303	70 160	86 387	806 105			21.
0	1 373	36	446	28 715	70 163	86 819	817 364			28.
0	10	82	294	28 734	70 163	86 708	798 851		loka	5.
0	12	17	793	28 293	70 166	87 307	782 084			12.
0	632	43	830	28 123	70 166	87 569	810 439			19.
0	72	34	418	28 371	70 171	87 654	809 996			26.
0	3	25	397	28 498	70 171	89 664	795 654		marras	2.

Euromääräiset velat muille euroalueella oleville	Euromääräiset velat euroalueen ulkopuolelle	Valuuttamääräiset velat euroalueelle	Valuuttamääräiset velat euroalueen ulkopuolelle	Myönnettyjen erityisnosto-oikeuksien vastaerä	Muut velat	Arvonmuutos-tilit	Pääoma ja rahastot	Yhteensä			
								12	13	14	15
10	11	12	13	14	15	16	17	18			
46 793	8 529	3 915	13 854	6 984	69 943	126 258	60 464	827 440	2001	kesä	8.
43 787	8 754	3 833	14 548	6 984	70 556	126 258	60 464	819 049			15.
41 828	8 685	3 887	15 897	6 984	70 890	126 258	60 465	824 444			22.
69 722	10 226	3 902	16 977	7 183	75 031	141 340	60 465	862 767			29.
44 537	8 692	3 928	18 044	7 183	74 177	141 340	60 458	852 890		heinä	6.
38 900	8 722	4 099	18 460	7 183	74 520	141 340	60 458	842 370			13.
37 574	8 530	4 221	18 534	7 183	74 578	141 340	60 458	841 946			20.
62 784	8 570	3 995	18 575	7 183	74 432	141 340	60 458	862 061			27.
53 989	8 523	3 966	17 014	7 183	74 845	141 340	60 458	852 105		elo	3.
51 402	8 727	4 011	15 204	7 183	67 972	141 340	60 459	840 988			10.
51 485	8 466	4 138	15 369	7 183	68 901	141 340	60 459	840 603			17.
54 847	8 543	3 986	14 679	7 183	69 528	141 340	60 460	832 360			24.
62 840	8 459	3 982	15 649	7 183	69 065	141 340	60 460	833 389			31.
47 863	8 489	3 978	14 669	7 183	69 255	141 340	60 460	828 051		syys	7.
49 858	18 713	3 904	12 407	7 183	69 787	141 340	60 460	820 690			14.
45 858	9 040	3 941	11 289	7 183	70 123	141 340	60 462	806 105			21.
55 876	8 507	2 485	16 349	6 889	73 585	124 991	60 452	817 364			28.
49 116	8 225	2 497	14 560	6 889	73 508	124 991	60 452	798 851		loka	5.
48 132	8 835	2 440	17 391	6 889	73 513	124 991	60 452	782 084			12.
40 613	8 495	2 444	19 392	6 889	74 301	124 991	60 452	810 439			19.
58 830	8 642	2 475	19 623	6 889	73 839	124 991	60 452	809 996			26.
48 019	8 651	2 432	19 477	6 889	74 067	124 991	60 452	795 654		marras	2.

Taulukko 1.2

EKP:n keskeiset korot

(korro vuotuisina prosentteina, muutokset prosenttiyksikköinä)

Voimassa alkaen ¹⁾	Talletusmahdollisuus		Perusrahoitusoperaatiot			Maksuvalmiusluotto		
			Kiinteäkorkoiset huutokaupat	Vaihtuvakorkoiset huutokaupat	Muutos	Korko	Muutos	
	Kiinteä korko	Korkotarjousten alaraja	Korko	Korko				
	1	2	3	4	5	6	7	
1999 tammi	1.	2,00	-	3,00	-	-	4,50	-
	4. ²⁾	2,75	0,75	3,00	-	...	3,25	-1,25
	22.	2,00	-0,75	3,00	-	...	4,50	1,25
	huhti 9.	1,50	-0,50	2,50	-	-0,50	3,50	-1,00
marras 5.	2,00	0,50	3,00	-	0,50	4,00	0,50	
2000 helmi	4.	2,25	0,25	3,25	-	0,25	4,25	0,25
	maalis 17.	2,50	0,25	3,50	-	0,25	4,50	0,25
	huhti 28.	2,75	0,25	3,75	-	0,25	4,75	0,25
	kesä 9.	3,25	0,50	4,25	-	0,50	5,25	0,50
	28. ³⁾	3,25	...	-	4,25	...	5,25	...
	syys 1.	3,50	0,25	-	4,50	0,25	5,50	0,25
	loka 6.	3,75	0,25	-	4,75	0,25	5,75	0,25
			<i>Euroalueen laajeneminen</i>					
2001 touko	11.	3,50	-0,25	-	4,50	-0,25	5,50	-0,25
	elo 31.	3,25	-0,25	-	4,25	-0,25	5,25	-0,25
	syys 18.	2,75	-0,50	-	3,75	-0,50	4,75	-0,50
	marras 9.	2,25	-0,50	-	3,25	-0,50	4,25	-0,50

Lähde: EKP.

- Päiväys viittaa talletuskoroon ja maksuvalmiusluoton koroon. Perusrahoitusoperaatioiden koron muutokset ovat voimassa ensimmäisestä päivästä lähtien seuranneesta operaatiosta alkaen, ellei toisin mainita. Syyskuun 18. päivä tehty koron muutos tuli voimaan samana päivänä.
- EKP ilmoitti 22.12.1998, että maksuvalmiusluoton koron ja talletuskoron välillä sovelletaan poikkeuksellisesti 4.–21.1.1999 kapeaa 50 peruspisteen korkoputkea. Tämän järjestelyn tarkoituksena oli helpottaa markkinaosapuolten sopeutumista uuteen regimiin.
- EKP ilmoitti 8.6.2000, että siitä operaatiosta alkaen, jonka maksut suoritetaan 28.6.2000, eurojärjestelmän perusrahoitusoperaatiot toteutetaan vaihtuvakorkoisina huutokaupoina. Korkotarjousten alaraja tarkoittaa alinta korkoa, jolla vastapuolet voivat tehdä tarjouksia.

Taulukko 1.3

Eurojärjestelmän rahapoliittiset operaatiot, huutokaupoissa hyväksytyt määrät¹⁾

(määrät miljoonaa euroa, korot vuotuisia korkoa)

1. Perusrahoitusoperaatiot²⁾

Huutokaupan maksujen suorituspäivä	Tehdyt tarjoukset (määrä)	Hyväksytyt tarjoukset (määrä)	Kiinteäkorkoiset huutokaupat	Vaihtuvakorkoiset huutokaupat			Operaation kesto [...] päivää	
			Kiinteäkorko	Korkotarjousten alaraja	Marginaalikorko ³⁾	Painotettu keskikorko		
	1	2	3	4	5	6	7	
2001 touko	7.	164 985	79 000	-	4,75	4,78	4,78	16
	15.	160 715	72 000	-	4,50	4,54	4,56	15
	23.	157 987	90 000	-	4,50	4,53	4,54	14
	30.	159 877	77 000	-	4,50	4,55	4,55	14
kesä	6.	120 631	88 000	-	4,50	4,51	4,53	14
	13.	135 442	67 000	-	4,50	4,51	4,52	14
	20.	148 877	91 000	-	4,50	4,51	4,52	14
	27.	155 894	85 000	-	4,50	4,54	4,55	14
heinä	4.	104 399	81 000	-	4,50	4,50	4,51	14
	11.	141 842	73 000	-	4,50	4,51	4,52	14
	18.	136 104	79 000	-	4,50	4,51	4,52	14
	25.	126 040	94 000	-	4,50	4,51	4,52	14
elo	1.	100 746	71 000	-	4,50	4,50	4,51	14
	8.	132 809	91 000	-	4,50	4,50	4,51	14
	15.	111 157	70 000	-	4,50	4,50	4,51	14
	22.	142 012	83 000	-	4,50	4,50	4,51	14
29.	72 907	70 000	-	4,50	4,50	4,50	14	
syys	5.	132 696	82 000	-	4,25	4,27	4,28	14
	12.	118 708	61 000	-	4,25	4,26	4,27	14
	19.	110 778	71 000	-	3,75	3,76	3,77	14
	26.	111 927	81 000	-	3,75	3,76	3,77	14
loka	3.	76 444	56 000	-	3,75	3,75	3,76	14
	10.	60 510	60 510	-	3,75	3,75	3,75	14
	17.	143 828	82 000	-	3,75	3,78	3,79	14
	24.	73 932	61 000	-	3,75	3,75	3,76	14
	31.	99 611	66 000	-	3,75	3,75	3,76	14
marras 7.	38 368	38 368	-	3,75	3,75	3,75	14	

2. Pitempiaikaiset rahoitusoperaatiot

Huutokaupan maksujen suorituspäivä	Tehdyt tarjoukset (määrä)	Hyväksytyt tarjoukset (määrä)	Kiinteäkorkoiset huutokaupat		Vaihtuvakorkoiset huutokaupat		Operaation kesto [...] päivää
			Kiinteäkorko	Marginaalikorko ³⁾	Marginaalikorko ³⁾	Painotettu keskikorko	
	1	2	3	4	5	6	7
1999 tammi 14.	79 846	15 000	-	3,13	-	42	
14.	39 343	15 000	-	3,10	-	70	
14.	46 152	15 000	-	3,08	-	105	
helmi 25.	77 300	15 000	-	3,04	-	91	
maalis 25.	53 659	15 000	-	2,96	2,97	98	
huhti 29.	66 911	15 000	-	2,53	2,54	91	
touko 27.	72 294	15 000	-	2,53	2,54	91	
heinä 1.	76 284	15 000	-	2,63	2,64	91	
29.	64 973	15 000	-	2,65	2,66	91	
elo 26.	52 416	15 000	-	2,65	2,66	91	
syys 30.	41 443	15 000	-	2,66	2,67	84	
loka 28.	74 430	25 000	-	3,19	3,42	91	
marras 25.	74 988	25 000	-	3,18	3,27	98	
joulu 23.	91 088	25 000	-	3,26	3,29	98	
2000 tammi 27.	87 052	20 000	-	3,28	3,30	91	
maalis 2.	72 960	20 000	-	3,60	3,61	91	
30.	74 929	20 000	-	3,78	3,80	91	
huhti 27.	64 094	20 000	-	4,00	4,01	91	
kesä 1.	64 317	20 000	-	4,40	4,42	91	
29.	41 833	20 000	-	4,49	4,52	91	
heinä 27.	40 799	15 000	-	4,59	4,60	91	
elo 31.	35 417	15 000	-	4,84	4,87	91	
syys 28.	34 043	15 000	-	4,84	4,86	92	
loka 26.	43 085	15 000	-	5,06	5,07	91	
marras 30.	31 999	15 000	-	5,03	5,05	91	
joulu 29.	15 869	15 000	-	4,75	4,81	90	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>							
2001 tammi 25.	31 905	20 000	-	4,66	4,69	90	
maalis 1.	45 755	20 000	-	4,69	4,72	91	
29.	38 169	19 101	-	4,47	4,50	91	
huhti 25.	43 416	20 000	-	4,67	4,70	92	
touko 31.	46 448	20 000	-	4,49	4,51	91	
kesä 28.	44 243	20 000	-	4,36	4,39	91	
heinä 26.	39 369	20 000	-	4,39	4,42	91	
elo 30.	37 855	20 000	-	4,20	4,23	91	
syys 27.	28 269	20 000	-	3,55	3,58	85	
loka 25.	42 308	20 000	-	3,50	3,52	98	

3. Muut huutokauppoina toteutetut operaatiot

Huutokaupan maksujen suorituspäivä	Operaation tyyppi	Tehdyt tarjoukset (määrä)	Hyväksytyt tarjoukset (määrä)	Kiinteäkorkoiset huutokaupat		Vaihtuvakorkoiset huutokaupat		Operaation kesto [...] päivää
				Kiinteäkorko	Marginaalikorko ³⁾	Marginaalikorko ³⁾	Painotettu keskikorko	
	1	2	3	4	5	6	7	
2000 tammi 5.	Määräaikaistalletusten kerääminen	14 420	14 420	-	3,00	3,00	7	
kesä 21.	Käänteisoperaatio	18 845	7 000	-	4,26	4,28	1	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>								
2001 huhti 30.	Käänteisoperaatio	105 377	73 000	-	4,77	4,79	7	
syys 12.	Käänteisoperaatio	69 281	69 281	4,25	-	-	1	
13.	Käänteisoperaatio	40 495	40 495	4,25	-	-	1	

Lähde: EKP.

- 1) Esitetyt summat voivat hieman poiketa taulukossa 1.1 (vastaavaa) esitetystä (sarakkeet 6–8) likviditeetin jaon yhteydessä suorittamattomien maksujen vuoksi.
- 2) EKP ilmoitti 8.6.2000, että siitä operaatiosta alkaen, jonka maksut suoritetaan 28.6.2000, eurojärjestelmän perusrahoitusoperaatiot toteutetaan vaihtuvakorkoisina huutokauppoina. Korkotarjousten alaraja tarkoittaa alinta korkoa, jolla vastapuolet voivat tehdä tarjouksia.
- 3) Marginaalikorko tarkoittaa alinta korkoa, jolla likviditeettiä jaettiin.

Taulukko 1.4

Vähimmäisvarantotilastot

1. Vähimmäisvarantovelvoitteen alaisten luottolaitosten varantopohja^{1),2)}

(miljardia euroa; ajanjakson lopussa)

Varantopohja	Yhteensä	Velat, joihin sovelletaan 2 prosentin velvoitetta			Velat, joihin sovelletaan 0 prosentin velvoitetta		
		Talletukset (yön yli, enintään 2 vuoden määräaika ja irtisanomisaika)	Enintään 2 vuoden velkapaperit	Rahamarkkina- paperit	Talletukset (yli 2 vuoden määräaika ja irtisanomisaika)	Repot	Yli 2 vuoden velkapaperit
	1	2	3	4	5	6	7
2000 syys	9 773,3	5 465,7	123,6	193,6	1 270,2	502,1	2 218,2
loka	9 931,2	5 531,9	127,6	201,1	1 283,2	534,2	2 253,2
marras ³⁾	10 074,5	5 653,4	130,0	199,9	1 282,2	561,5	2 247,6
joulu ³⁾	10 071,5	5 711,3	136,7	187,2	1 273,6	528,3	2 234,3
<i>Euroalueen laajeneminen</i>							
2001 tammi	10 164,2	5 712,6	139,2	196,7	1 275,6	574,6	2 265,6
helmi	10 247,4	5 724,4	145,3	201,2	1 284,7	597,8	2 294,0
maalis	10 503,6	5 883,5	151,1	203,4	1 292,6	654,7	2 318,3
huhti	10 554,6	5 924,3	154,5	202,8	1 292,1	657,7	2 323,2
touko	10 687,3	5 984,7	166,6	198,9	1 307,5	693,2	2 336,4
kesä	10 705,3	6 015,6	175,7	198,7	1 314,2	656,6	2 344,5
heinä	10 590,4	5 912,2	183,4	199,1	1 312,5	636,2	2 346,9
elo	10 551,6	5 872,7	187,8	190,2	1 309,3	654,1	2 337,6
syys ⁴⁾	10 667,7	5 955,1	188,1	190,6	1 314,7	645,6	2 373,6

Lähde: EKP.

- 1) Luottolaitosten velkoja muille EKPJ:n vähimmäisvarantovelvoitteen alaisille luottolaitoksille, EKP:lle tai kansallisille keskuspankeille ei sisällytetä varantopohjaan. Jos luottolaitos ei pysty osoittamaan liikkeeseen laskemiensa edellä mainittujen euroalueen laitosten hallussa olevien enintään kahden vuoden velkapaperien ja rahamarkkinapaperien määrää, se voi tehdä varantopohjaansa näistä veloista prosenttivähennyksen. Varantopohjaan sovellettava vähennys oli 10 % marraskuuhun 1999 saakka, sen jälkeen 30 %.
- 2) Pitoajanjakso alkavat kukin kuukauden 24. päivänä ja päättyvät seuraavan kuukauden 23. päivänä. Varantovelvoite lasketaan edeltävän kuukauden lopun varantopohjan perusteella.
- 3) Sisältää Kreikassa olevien luottolaitosten varantopohjan (marraskuussa 134,4 miljardia euroa ja joulukuussa 134,6 miljardia euroa, joista 107,3 ja 110,3 miljardiin euroon sovelletaan 2 prosentin velvoitetta). Euroalueella olevat luottolaitokset voivat tilapäisesti vähentää varantopohjastaan velkansa Kreikassa oleville luottolaitoksille. Tammikuun 2001 lopun varantopohjasta alkaen noudatetaan normaalikäytäntöä.

2. Varantojen pito¹⁾

(miljardia euroa, korko vuotuisena prosenttina)

Varantojen pitoajanjakso päättyy	Vaaditut varantotalletukset ²⁾	Toteutuneet varantotalletukset ³⁾	Varantovelvoitteen ylittävät talletukset ⁴⁾	Varantovaje ⁵⁾	Vähimmäisvarantojen korko, % ⁶⁾
	1	2	3	4	5
2000 marras	115,1	115,5	0,4	0,0	4,81
joulu	116,6	117,2	0,6	0,0	4,78
<i>Euroalueen laajeneminen</i>					
2001 tammi ⁷⁾	118,5	119,0	0,5	0,0	4,77
helmi	120,1	120,6	0,5	0,0	4,76
maalis	120,4	120,9	0,5	0,0	4,77
huhti	120,8	121,3	0,5	0,0	4,77
touko	124,2	124,8	0,7	0,0	4,71
kesä	125,0	125,6	0,6	0,0	4,52
heinä	126,4	127,0	0,6	0,0	4,51
elo	127,2	127,7	0,5	0,0	4,50
syys	125,3	126,0	0,7	0,0	4,27
loka	124,4	125,0	0,6	0,0	3,76
marras ⁸⁾	126,1	-	-	-	-

Lähde: EKP.

- 1) Tässä taulukossa ilmoitetaan päättyneiden pitoajanjaksojen täydelliset tiedot ja nykyisen pitoajanjakson varantovelvoitteet.
- 2) Kunkin luottolaitoksen varantovelvoitteen määrä lasketaan varantopohjana olevista veloista niiden velvoiteprosenttien mukaan, joita sovelletaan kuukauksen velkaerään. Velat lasketaan kuukauden lopun tasetietojen mukaan. Jokainen luottolaitos saa tehdä 100 000 euron suuruisen kättäsummavähennyksen varantovelvoitteestaan. Euroalueen varantovelvoitteet lasketaan yhteen.
- 3) Vähimmäisvarantovelvoitteen alaisten luottolaitosten yhteenlasketut keskimääräiset päivittäiset varantotalletukset varantotilillä pitoajanjakson aikana.
- 4) Keskimääräiset varantovelvoitteen ylittävät toteutuneet varantotalletukset pitoajanjakson aikana laskettuna niiden luottolaitosten perusteella, jotka ovat täyttäneet varantovelvoitteen.
- 5) Keskimääräiset varantovelvoitteen alittavat toteutuneet varantotalletukset pitoajanjakson aikana laskettuna niiden luottolaitosten perusteella, jotka eivät ole täyttäneet varantovelvoitetta.
- 6) EKP:n (kalenteripäivien määrällä painotettu) eurojärjestelmän perusrahoitusoperaatioiden keskimääräinen korko pitoajanjakson aikana (ks. taulukko 1.3).
- 7) Kreikka otti euron käyttöön 1.1.2001, joten varantovelvoite ilmoitetaan päivien lukumäärällä painotettuna keskiarvona, johon lasketaan 11 maan euroalueen varantovelvoitteet 24.–31.12.2000 ja 12 maan euroalueen varantovelvoitteet 1.–23.1.2001 (eli 8/31 x 116,9 miljardia euroa + 23/31 x 119,1 miljardia euroa).

Taulukko 1.5

Pankkijärjestelmän likviditeettiasema¹⁾

(miljardia euroa; jakson päivittäisten arvojen keskiarvoja)

Pitoajanjakso päättyy	Likviditeettiä lisäävät tekijät					Likviditeettiä vähentävät tekijät					Luotto-laitosten sekki-tilit ⁴⁾	Perusraha (keskus-pankki-rah ⁵⁾)				
	Eurojärjestelmän rahapoliittiset operaatiot					Talletus- mahdol- lisuus	Muut likvi- diteettiä lisäävät operaatiot ²⁾	Liikkeessä olevat setelit	Valtioiden tilit euro- järjestel- mässä	Muut tekijät (netto) ³⁾						
	Eurojär- jestelmä kulta- ja valuutta- saamiset (netto)	Perus- rahoitus- operaatiot	Pitempi- aikaiset- rahoitus- operaatiot	Maksu- valmius- luotto	Muut likvi- diteettiä lisäävät operaatiot ²⁾								1	2	3	4
1999 loka	349,7	143,0	45,0	0,3	0,0	0,6	0,0	342,5	45,4	45,9	103,5	446,7				
marras	351,8	140,5	53,7	0,3	0,0	0,4	0,0	343,1	51,5	47,3	104,2	447,6				
joulu	351,7	150,4	65,0	0,3	0,0	1,0	0,0	354,3	59,0	47,5	105,6	460,8				
2000 tammi	362,3	138,5	75,0	1,9	0,0	0,5	3,3	363,0	41,0	61,2	108,7	472,3				
helmi	367,8	130,9	70,5	0,1	0,0	0,2	0,0	347,6	49,2	64,2	108,1	455,9				
maalis	369,2	136,1	66,2	0,2	0,0	0,3	0,0	347,6	51,7	63,5	108,6	456,4				
huhti	377,1	136,7	61,0	0,2	0,0	0,9	0,0	349,7	45,6	69,1	109,7	460,3				
touko	378,8	142,6	60,0	0,4	0,0	2,3	0,0	353,8	41,9	71,8	112,0	468,2				
kesä	378,1	140,9	59,9	0,3	0,2	0,8	0,0	354,1	38,3	72,1	114,2	469,1				
heinä	380,8	157,9	59,9	0,4	0,0	0,5	0,0	357,0	50,4	76,8	114,1	471,7				
elo	382,0	163,1	55,4	0,1	0,0	0,3	0,0	359,2	48,8	80,0	112,4	471,9				
syys	381,6	173,1	51,1	0,3	0,0	0,2	0,0	354,8	56,6	81,2	113,3	468,3				
loka	396,3	176,5	45,7	0,5	0,0	0,2	0,0	354,5	47,4	102,5	114,4	469,1				
marras	398,6	183,7	45,0	0,2	0,0	0,2	0,0	352,7	49,8	109,2	115,7	468,6				
joulu	394,4	210,4	45,0	0,4	0,0	0,2	0,0	360,4	61,1	111,1	117,4	478,0				
<i>Euroalueen laajeneminen</i>																
2001 tammi	383,7	205,3	45,0	0,5	0,0	0,6	0,0	368,3	52,2	94,2	119,1	488,0				
helmi	377,9	188,9	49,8	2,6	0,0	0,4	0,0	354,8	57,0	86,3	120,7	476,0				
maalis	375,6	185,2	54,1	0,4	0,0	0,5	0,0	353,0	53,0	87,7	121,0	474,5				
huhti	382,1	172,4	58,4	2,2	0,0	0,5	0,0	354,6	49,5	89,1	121,4	476,4				
touko	384,4	144,0	59,1	0,4	17,0	0,6	0,0	352,7	39,4	87,5	124,8	478,1				
kesä	385,0	161,7	59,1	0,2	0,0	0,4	0,0	351,1	41,3	87,5	125,7	477,3				
heinä	397,6	161,9	59,9	0,2	0,0	0,4	0,0	350,8	42,5	98,8	127,1	478,3				
elo	402,1	164,0	60,0	0,1	0,0	0,2	0,0	347,6	48,8	101,8	127,8	475,6				
syys	401,3	147,1	60,0	0,5	3,5	0,4	0,0	335,4	45,2	105,4	126,1	461,9				
loka	389,9	136,7	60,0	1,1	0,0	0,1	0,0	325,2	43,6	93,6	125,1	450,4				

Lähde: EKP.

- 1) Pankkijärjestelmän likviditeettiasema määritellään euroalueen luottolaitosten eurojärjestelmään kuuluvissa keskuspankeissa pitämien sekkitalisaldojen yhteissummana. Summat johdetaan eurojärjestelmän konsolidoidusta taseesta.
- 2) Sisältää kansallisten keskuspankkien EMU:n toisessa vaiheessa tekemät rahapoliittiset operaatiot, joiden erääntyminen ajoittuu kolmanteen vaiheeseen.
- 3) Eurojärjestelmän konsolidoidun taseen muut erät.
- 4) Likviditeettiä lisäävien (erät 1–5) ja likviditeettiä vähentävien erien (erät 6–10) erotus.
- 5) Talletusmahdollisuuden (erä 6), liikkeessä olevien setelien (erä 8) ja sekkitalien (erä 11) summa.

2 Euroalueen rahatalous

Taulukko 2.1

Eurojärjestelmän yhteenlaskettu tase

(miljardia euroa, kausivaihtelusta puhdistamaton, ajanjakson lopussa)

1. Saamiset

	Yhteensä														
	Lainat				Hallussa				Hallussa			Ulko- mais saami- set ¹⁾	Kiinteä omaisuus	Muut saamiset	15
	euro- alueelle	Raha- laitok- sille ¹⁾	Julkis- yhteisöille	Muulle	olevat euro- alueella olevien liikkee- seen laskemat muut arvopape- rit kuin osakkeet	Raha- laitosten	Julkis- yhteisö- jen	Muiden	olevat euro- alueella olevien liikkee- seen laskemat osakkeet ja osuudet	Raha- laitosten	Muiden				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14		
1998	225,2	204,6	20,4	0,1	87,8	1,1	86,2	0,5	5,5	1,8	3,7	322,3	7,9	49,3	698,0
1999 III	471,7	451,1	20,4	0,2	92,4	1,4	89,9	1,1	8,7	4,3	4,4	427,9	9,8	47,5	1 058,0
1999 IV	444,6	424,3	19,7	0,5	89,1	1,9	86,1	1,1	14,1	4,3	9,8	400,6	9,9	56,2	1 014,5
2000 I	443,4	424,5	18,4	0,5	96,2	2,4	92,7	1,1	14,4	4,3	10,1	439,1	9,8	48,9	1 051,8
2000 II	580,7	561,8	18,4	0,5	97,4	2,6	93,6	1,2	14,7	4,4	10,4	454,8	10,0	51,7	1 209,3
2000 syys	493,1	474,4	18,2	0,5	98,5	2,9	94,6	1,0	14,6	4,4	10,2	459,1	10,2	54,3	1 129,8
2000 loka	478,8	460,1	18,2	0,5	98,7	2,6	94,9	1,2	15,0	4,4	10,7	454,7	10,5	53,9	1 111,6
2000 marras	431,5	412,8	18,2	0,5	98,8	2,6	94,9	1,4	15,4	4,4	11,1	402,8	10,3	54,2	1 013,0
2000 joul	445,0	427,4	17,1	0,5	97,4	2,5	93,6	1,3	15,3	4,3	11,0	380,7	11,2	56,1	1 005,7
	<i>Euroalueen laajeneminen</i>														
2001 tammi 1.	457,0	429,3	27,1	0,6	105,3	2,5	101,4	1,3	15,3	4,3	11,0	394,2	11,3	57,4	1 040,4
2001 tammi	401,5	373,7	27,2	0,6	104,5	2,6	100,8	1,0	15,5	4,7	10,8	390,4	11,4	54,0	977,3
2001 helmi	398,8	371,0	27,2	0,6	105,2	2,5	101,5	1,2	14,9	4,6	10,3	386,2	11,3	53,6	970,1
2001 maal	401,7	373,9	27,2	0,6	105,0	2,7	101,2	1,1	14,7	4,6	10,1	396,8	11,3	54,4	983,8
2001 huhti	376,1	348,3	27,2	0,6	106,5	2,6	102,7	1,3	14,7	4,6	10,1	390,3	11,7	53,6	952,9
2001 touko	398,5	370,7	27,2	0,6	106,4	2,9	102,3	1,3	14,3	4,6	9,7	398,9	11,8	53,2	983,1
2001 kesä	426,0	398,2	27,2	0,6	105,8	3,1	101,5	1,2	14,2	4,6	9,6	414,7	11,9	54,5	1 027,2
2001 heinä	424,4	396,6	27,2	0,6	106,9	3,3	102,4	1,2	14,3	4,7	9,7	404,9	12,0	57,3	1 019,9
2001 elo	391,1	363,3	27,2	0,6	107,6	3,5	102,9	1,2	14,1	4,6	9,4	396,8	12,0	54,5	976,0
2001 syys ^(p)	388,2	360,4	27,2	0,6	106,6	3,7	101,9	1,1	13,2	4,8	8,4	397,1	11,9	54,9	971,8

2. Velat

	Yhteensä											
	Liikkeessä		Talletukset			Raha-		Liikkeeseen	Oma	Ulkomaiset	Muut	11
	oleva	raha	euro-	Raha-	Valtion	Muiden	markkina-					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10			
1998	359,1	152,0	94,2	54,4	3,5	8,5	5,3	97,1	18,6	57,4	698,0	
1999 III	359,7	405,3	347,7	50,1	7,6	3,3	5,3	145,5	88,8	50,1	1 058,0	
1999 IV	393,3	341,5	279,3	53,4	8,8	3,3	4,6	174,3	49,8	47,6	1 014,5	
2000 I	366,2	372,1	319,8	43,1	9,1	1,7	4,6	186,5	75,1	45,7	1 051,8	
2000 II	374,3	497,9	432,8	52,6	12,5	1,7	4,6	193,4	92,0	45,4	1 209,3	
2000 syys	373,5	404,2	346,1	45,6	12,5	0,0	4,6	221,2	75,0	51,4	1 129,8	
2000 loka	372,6	388,1	323,3	51,1	13,7	0,0	4,6	225,3	69,5	51,6	1 111,6	
2000 marras	372,2	334,6	265,6	54,9	14,0	0,0	3,8	221,4	29,3	51,7	1 013,0	
2000 joul	390,2	327,3	270,4	47,1	9,8	0,0	3,8	197,5	29,9	57,0	1 005,7	
	<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
2001 tammi 1.	399,3	346,2	288,0	47,9	10,4	0,0	5,6	199,2	30,9	59,1	1 040,4	
2001 tammi	373,1	313,3	250,9	51,5	10,9	0,0	5,5	196,8	30,6	58,0	977,3	
2001 helmi	370,6	313,1	249,7	52,0	11,4	0,0	5,5	194,8	27,9	58,3	970,1	
2001 maal	370,5	312,6	253,4	46,8	12,4	0,0	5,5	204,6	26,8	63,8	983,8	
2001 huhti	372,5	289,9	234,8	41,2	13,8	0,0	5,5	205,6	25,3	54,1	952,9	
2001 touko	369,5	317,5	266,5	36,0	15,1	0,0	5,5	212,1	27,6	50,9	983,1	
2001 kesä	368,8	342,2	274,1	51,8	16,3	0,0	5,6	223,7	32,6	54,2	1 027,2	
2001 heinä	366,9	343,5	282,7	46,9	14,0	0,0	5,6	214,7	31,9	57,3	1 019,9	
2001 elo	356,1	320,4	259,2	46,6	14,7	0,0	5,6	211,6	28,4	53,9	976,0	
2001 syys ^(p)	346,2	323,6	269,4	37,6	16,6	0,0	5,5	209,2	30,0	57,3	971,8	

Lähde: EKP.

1) Marraskuun lopusta alkaen TARGET-järjestelmän saamiset ja velat nettoutetaan päivittäin järjestämällä ne uudelleen (netting by novation). Tämä tarkoittaa, että kansallisten keskuspankkien ja EKP:n kahdenväliset saamiset ja velat on korvattu yhdellä kunkin kansallisen keskuspankin ja EKP:n kahdenvälisellä nettomääräisellä positioilla. Vuosien 1999 ja 2000 kunkin kuukauden lopun bruttomääräinen tilanne on esitetty vastaavassa alaviitteessä Kuukausikatsauksen helmikuun ja joulukuun 2000 numeroissa.

Taulukko 2.2
Euroalueen rahalaitosten yhteenlaskettu tase (pl. eurojärjestelmä)

(miljardia euroa, kausivaihtelusta puhdistamaton, ajanjakson lopussa)

1. Saamiset

	Lainat euro-alueelle	Rahalaitoksille	Julkis-yhteisöille	Muille	Hallussa olevat euro-alueella olevien liikkeeseen laskemat muut arvopaperit kuin osakkeet	Rahalaitosten	Julkis-yhteisöjen	Muiden	Rahamarkkinapaperit	Hallussa olevat euro-alueella olevien liikkeeseen laskemat osakkeet ja osuudet	Rahalaitosten	Muiden	Ulko-maiset saami-set	Kiinteä omaisuus	Muut saami-set	Yhteensä
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
1998	9 088,4	3 154,6	822,0	5 111,8	2 021,0	720,8	1 112,0	188,1	107,3	521,0	168,5	352,6	1 591,7	150,6	776,8	14 256,7
1999 III	9 580,5	3 377,2	810,7	5 392,6	2 183,8	828,8	1 137,5	217,5	112,1	587,9	180,5	407,3	1 668,8	153,4	814,2	15 100,8
1999 IV	9 779,4	3 414,1	828,3	5 537,0	2 179,3	828,8	1 123,7	226,7	129,9	650,6	211,5	439,1	1 719,4	154,0	919,5	15 532,1
2000 I	10 020,0	3 510,6	821,3	5 688,1	2 225,3	869,5	1 128,0	227,8	131,9	729,6	230,2	499,4	1 823,0	152,0	977,6	16 059,2
2000 II	10 126,9	3 463,8	817,2	5 845,8	2 211,1	894,9	1 073,2	243,0	155,2	704,0	210,0	494,0	1 888,5	154,2	1 021,1	16 261,0
2000 syys	10 239,1	3 461,2	799,8	5 978,1	2 231,5	940,5	1 033,8	257,2	145,6	707,6	204,1	503,6	1 999,6	155,8	1 030,0	16 509,3
2000 loka	10 304,1	3 481,4	801,7	6 021,0	2 222,9	939,1	1 020,6	263,1	151,7	709,4	206,0	503,3	2 056,6	157,5	1 100,7	16 702,8
2000 marras	10 387,8	3 522,7	808,8	6 056,3	2 216,7	937,0	1 017,3	262,3	157,8	732,0	227,2	504,8	2 081,5	157,5	1 048,9	16 782,1
2000 joulou	10 419,8	3 510,6	818,7	6 090,5	2 192,4	932,7	995,8	263,8	146,0	750,9	240,3	510,5	2 022,2	158,7	1 022,2	16 712,2
<i>Euroalueen laajeneminen</i>																
2001 tammi I.	10 527,9	3 547,5	826,8	6 153,6	2 254,9	934,1	1 054,6	266,3	146,0	762,2	243,0	519,3	2 005,0	161,6	1 046,4	16 904,1
2001 tammi	10 599,0	3 583,7	830,9	6 184,4	2 249,7	935,3	1 044,8	269,5	156,0	779,2	247,4	531,8	2 068,9	160,4	1 066,6	17 079,7
2001 helmi	10 668,5	3 640,2	822,7	6 205,6	2 287,3	954,3	1 054,7	278,4	158,3	788,0	248,7	539,3	2 093,5	161,0	1 054,3	17 210,9
2001 maalisk.	10 805,4	3 707,5	825,3	6 272,5	2 318,9	968,4	1 064,0	286,5	162,1	812,5	255,4	557,0	2 235,7	160,8	1 096,8	17 592,2
2001 huhti	10 775,8	3 646,9	817,2	6 311,8	2 336,6	975,4	1 068,7	292,6	168,1	836,3	259,5	576,9	2 218,0	161,5	1 110,5	17 607,0
2001 touko	10 799,7	3 655,5	812,1	6 332,1	2 379,0	991,2	1 089,0	298,8	169,0	836,2	258,5	577,6	2 269,8	162,8	1 131,5	17 748,1
2001 kesä	10 886,3	3 691,1	809,1	6 386,1	2 393,8	990,3	1 103,7	299,8	172,5	799,1	253,2	545,9	2 281,8	163,6	1 127,9	17 825,2
2001 heinä	10 845,9	3 647,4	806,3	6 392,2	2 414,7	1 003,8	1 098,0	312,9	176,8	794,9	254,4	540,5	2 205,5	164,6	1 073,5	17 676,0
2001 elo	10 821,1	3 651,3	802,2	6 367,6	2 413,2	1 004,5	1 087,3	321,4	170,7	783,1	249,5	533,7	2 218,2	165,0	1 064,5	17 635,9
2001 syys ^(p)	10 943,3	3 726,4	802,2	6 414,7	2 412,1	997,3	1 091,0	323,8	169,8	769,4	247,7	521,6	2 294,1	165,3	1 121,5	17 875,4

2. Velat

	Liikkeessä oleva raha	Talletukset euro-alueelta	Rahalaitosten	Valtion	Muiden julkis-yhteisöjen/muiden	Yön yli	Määrä-ajaiset	Irri-sanomisehtoiset	Repot	Rahamarkkinapaperit	Liikkeeseen lasketut velkapaperit	Rahamarkkinapaperit	Oma pääomaj varaukset	Ulko-maiset velat	Muut velat	Yhteensä
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
1998	0,4	8 286,4	3 305,2	95,4	4 885,8	1 387,1	1 929,0	1 393,2	176,5	241,4	2 099,8	161,6	754,6	1 507,0	1 205,5	14 256,7
1999 III	0,6	8 529,0	3 510,4	83,2	4 935,4	1 471,5	1 981,7	1 321,5	160,6	293,2	2 325,7	204,1	806,4	1 710,3	1 231,4	15 100,8
1999 IV	0,7	8 734,7	3 590,3	88,6	5 055,8	1 537,3	2 043,2	1 331,4	143,9	293,4	2 361,3	242,1	849,6	1 797,7	1 252,6	15 532,1
2000 I	0,7	8 809,6	3 612,5	87,1	5 110,0	1 568,0	2 052,7	1 312,0	177,3	325,1	2 421,0	248,8	890,7	2 018,8	1 344,6	16 059,2
2000 II	0,6	8 849,9	3 623,7	93,4	5 132,8	1 596,1	2 078,1	1 291,3	167,3	344,7	2 478,1	261,1	898,5	2 032,6	1 395,4	16 261,0
2000 syys	0,0	8 858,5	3 599,9	113,7	5 144,9	1 577,0	2 124,2	1 272,3	171,4	334,8	2 550,2	272,2	913,5	2 192,0	1 388,0	16 509,3
2000 loka	0,0	8 903,8	3 630,1	121,3	5 152,4	1 577,0	2 141,3	1 263,5	170,6	336,9	2 574,0	281,3	917,9	2 258,8	1 430,1	16 702,8
2000 marras	0,0	8 957,1	3 669,8	113,9	5 173,4	1 594,9	2 148,8	1 256,2	173,5	342,9	2 570,2	278,5	930,8	2 277,2	1 425,3	16 782,1
2000 joulou	0,0	9 057,0	3 679,1	117,4	5 260,4	1 648,9	2 159,7	1 276,8	174,9	323,3	2 563,2	262,2	940,0	2 186,8	1 379,7	16 712,2
<i>Euroalueen laajeneminen</i>																
2001 tammi I.	0,0	9 203,6	3 700,4	118,4	5 384,9	1 663,4	2 198,0	1 328,2	195,2	323,3	2 563,4	262,2	958,5	2 188,1	1 404,6	16 904,1
2001 tammi	0,0	9 191,4	3 727,3	95,6	5 368,4	1 613,2	2 211,7	1 329,7	213,8	337,2	2 594,7	274,9	964,1	2 301,9	1 415,6	17 079,7
2001 helmi	0,0	9 222,5	3 742,1	103,6	5 376,8	1 614,5	2 223,1	1 323,4	215,8	347,0	2 630,5	280,2	969,7	2 328,1	1 432,9	17 210,9
2001 maalisk.	0,0	9 325,0	3 806,1	103,6	5 415,4	1 624,1	2 242,6	1 322,8	225,9	358,8	2 662,1	278,5	982,2	2 512,7	1 472,8	17 592,2
2001 huhti	0,0	9 302,4	3 747,8	111,3	5 443,3	1 653,5	2 241,2	1 323,8	224,9	367,1	2 675,5	277,9	986,4	2 527,3	1 470,4	17 607,0
2001 touko	0,0	9 336,8	3 746,3	110,9	5 479,7	1 677,0	2 242,9	1 322,4	237,3	378,2	2 706,9	271,0	990,9	2 594,7	1 469,6	17 748,1
2001 kesä	0,0	9 423,5	3 798,2	112,5	5 512,8	1 716,0	2 240,4	1 330,7	225,8	382,2	2 725,6	275,5	998,0	2 570,5	1 449,9	17 825,2
2001 heinä	0,0	9 364,8	3 755,3	108,6	5 500,8	1 699,0	2 241,9	1 333,5	226,4	393,7	2 737,3	276,5	997,7	2 468,7	1 437,3	17 676,0
2001 elo	0,0	9 344,5	3 746,4	105,8	5 492,2	1 666,9	2 254,2	1 337,2	233,9	405,1	2 733,7	264,7	1 000,4	2 452,2	1 435,3	17 635,9
2001 syys ^(p)	0,0	9 482,6	3 823,0	116,0	5 543,5	1 735,2	2 237,2	1 341,9	229,3	408,3	2 741,0	265,1	1 005,1	2 474,6	1 498,8	17 875,4

Lähde: EKP.

Taulukko 2.3

Euroalueen rahalaitosten konsolidoitu tase (ml. eurojärjestelmä)

(miljardia euroa, kausivaihtelusta puhdistamaton, ajanjakson lopussa)

1. Saamiset: kannat

											Yhteensä				
	Lainat			Hallussa			Hallussa	Ulkomaiset	Kiinteä	Muut					
	euro-	Julkis-	Muille	olevat euro-	Julkis-	Muiden						olevat euro-	saamiset ²⁾	omaisuus	saamiset
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11					
2000															
maalis	6 528,3	839,7	5 688,6	1 449,6	1 220,7	228,9	509,5	2 262,0	161,8	994,1	11 905,4				
huhti	6 591,4	842,4	5 749,0	1 435,6	1 198,6	237,0	522,2	2 362,9	162,6	1 034,3	12 109,1				
touko	6 614,9	835,8	5 779,1	1 432,0	1 187,9	244,2	535,9	2 351,4	163,0	1 035,3	12 132,6				
kesä	6 681,9	835,6	5 846,3	1 411,0	1 166,8	244,2	504,3	2 343,3	164,2	1 039,0	12 143,7				
heinä	6 708,5	833,8	5 874,6	1 393,1	1 140,7	252,4	509,0	2 370,5	164,9	1 086,3	12 232,3				
elo	6 715,1	822,0	5 893,1	1 385,2	1 128,6	256,6	510,7	2 415,8	165,2	1 124,9	12 316,9				
syys	6 796,6	818,0	5 978,5	1 386,6	1 128,4	258,2	513,8	2 458,7	166,0	1 049,9	12 371,5				
loka	6 841,4	819,9	6 021,5	1 379,8	1 115,5	264,3	514,0	2 511,3	168,0	1 118,7	12 533,2				
marras	6 883,8	827,0	6 056,8	1 375,9	1 112,2	263,7	515,8	2 484,3	167,7	1 067,7	12 495,2				
joulu	6 926,8	835,9	6 090,9	1 354,6	1 089,4	265,1	521,5	2 402,9	169,9	1 035,7	12 411,3				
<i>Euroalueen laajeneminen</i>															
2001	tammi 1.	7 008,1	853,9	6 154,2	1 423,6	1 156,0	267,6	530,2	2 399,3	172,9	1 015,7	12 593,8			
2001	tammi	7 043,1	858,1	6 185,0	1 416,2	1 145,6	270,6	542,7	2 459,3	171,8	1 082,6	12 715,7			
	helmi	7 056,1	849,9	6 206,2	1 435,7	1 156,1	279,6	549,6	2 479,7	172,3	1 071,6	12 765,0			
	maalis	7 125,7	852,6	6 273,1	1 452,7	1 165,2	287,6	567,1	2 632,5	172,0	1 116,1	13 066,2			
	huhti	7 156,8	844,4	6 312,4	1 465,2	1 171,4	293,8	586,9	2 608,3	173,3	1 126,9	13 117,3			
	touko	7 172,0	839,3	6 332,7	1 491,4	1 191,3	300,1	587,3	2 668,7	174,6	1 147,2	13 241,3			
	kesä	7 223,0	836,3	6 386,7	1 506,3	1 205,2	301,0	555,5	2 696,5	175,5	1 145,7	13 302,5			
	heinä	7 226,4	833,5	6 392,9	1 514,5	1 200,4	314,1	550,1	2 610,5	176,6	1 091,1	13 169,1			
	elo	7 197,6	829,4	6 368,2	1 512,7	1 190,2	322,6	543,1	2 615,0	176,9	1 081,4	13 126,7			
	syys ^(p)	7 244,7	829,4	6 415,3	1 517,7	1 192,9	324,9	530,1	2 691,1	177,3	1 138,8	13 299,7			

2. Velat: kannat

														Yhteensä														
	Liik- keessä oleva raha	Valtion talletuk- set	Muiden julkisyh- teisöjen/ muiden talletuk- set euro- alueelta	Yön yli	Määrä- aikaiset	Irti- sanomis- ehtoiset	Repot	Raha- markki- narahas- tojen rahasto- osuudet ja raha- markki- napaperit	Liikkee- seen lasketut velka- paperit	Oma pääoma ja varauk- set	Ulko- maiset velat ²⁾	Muut velat	Raha- laitosten väliset velat, netto															
															1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
															2000													
maalis	334,6	130,2	5 119,1	1 577,1	2 052,7	1 312,0	177,3	443,7	1 553,7	842,6	2 093,9	1 390,3	-2,7	11 905,4														
huhti	337,7	131,8	5 157,8	1 612,6	2 061,0	1 304,4	179,8	451,2	1 573,6	852,4	2 213,1	1 411,7	-20,4	12 109,1														
touko	337,5	113,9	5 156,4	1 598,0	2 080,6	1 296,6	181,2	456,7	1 575,9	853,5	2 220,3	1 424,8	-6,5	12 132,6														
kesä	341,2	146,0	5 145,3	1 608,7	2 078,2	1 291,3	167,3	452,3	1 585,1	877,5	2 124,7	1 440,9	30,8	12 143,7														
heinä	343,0	134,7	5 150,2	1 605,1	2 088,5	1 284,6	172,0	463,3	1 584,0	893,9	2 160,9	1 475,8	26,4	12 232,3														
elo	337,9	140,6	5 146,7	1 577,6	2 120,2	1 279,6	169,4	470,6	1 604,1	898,2	2 209,6	1 500,2	9,1	12 316,9														
syys	338,9	159,3	5 157,4	1 589,5	2 124,2	1 272,3	171,4	461,5	1 611,4	926,3	2 267,0	1 439,4	10,4	12 371,5														
loka	336,7	172,3	5 166,1	1 590,7	2 141,3	1 263,5	170,6	466,5	1 636,8	932,8	2 328,2	1 481,6	12,0	12 533,2														
marras	336,8	168,8	5 187,5	1 608,9	2 148,8	1 256,2	173,5	463,6	1 634,4	920,7	2 306,5	1 477,0	-0,1	12 495,2														
joulu	347,5	164,6	5 270,2	1 658,7	2 159,7	1 276,8	174,9	439,6	1 631,7	892,9	2 216,7	1 436,7	11,5	12 411,3														
<i>Euroalueen laajeneminen</i>																												
2001	tammi 1.	355,3	166,2	5 395,3	1 673,4	2 198,4	1 328,2	195,2	439,6	1 632,4	910,4	2 219,4	1 463,7	11,6	12 593,8													
2001	tammi	335,2	147,1	5 379,3	1 623,7	2 212,0	1 329,7	213,8	456,1	1 662,3	908,8	2 332,5	1 473,6	20,8	12 715,7													
	helmi	334,2	155,6	5 388,2	1 625,5	2 223,5	1 323,4	215,8	468,8	1 679,2	911,2	2 356,0	1 491,2	-19,4	12 765,0													
	maalis	335,4	150,3	5 427,8	1 636,2	2 242,9	1 322,8	225,9	475,2	1 696,5	926,7	2 539,5	1 536,7	-21,9	13 066,2													
	huhti	335,3	152,5	5 457,1	1 666,9	2 241,6	1 323,8	224,9	476,8	1 703,1	927,9	2 552,6	1 524,4	-12,5	13 117,3													
	touko	332,0	146,9	5 494,8	1 691,7	2 243,3	1 322,4	237,3	480,2	1 718,4	939,9	2 622,3	1 520,4	-13,5	13 241,3													
	kesä	332,1	164,3	5 529,1	1 731,9	2 240,8	1 330,7	225,8	485,2	1 737,8	963,9	2 603,1	1 504,1	-17,0	13 302,5													
	heinä	327,2	155,5	5 514,8	1 712,6	2 242,3	1 333,5	226,4	493,3	1 735,8	953,3	2 500,6	1 494,6	-6,0	13 169,1													
	elo	318,4	152,4	5 506,9	1 681,2	2 254,6	1 337,2	233,9	499,1	1 731,3	957,9	2 480,6	1 489,2	-9,0	13 126,7													
	marras ^(p)	308,6	153,6	5 560,2	1 751,5	2 237,6	1 341,9	229,3	503,6	1 745,5	961,8	2 504,6	1 556,0	5,6	13 299,7													

Lähde: EKP.

1) Laskettu kantojen kuukausimuutoksista, jotka on puhdistettu uudelleenluokittelun, arvostusmuutosten, valuuttakurssimuutosten tai itse transaktioista johtumattomien muiden vastaavien muutosten aiheuttamista eroista.

2) Ks. myös taulukon 2.1 alaviite 1.

3. Saamiset: virrat¹⁾

												Yhteensä
		Lainat euro-alueelle			Hallussa olevat euro-alueella olevien liikkeesien laskemat muut arvopaperit kuin osakkeet			Hallussa olevat euro-alueella olevien liikkeesien laskemat osakkeet ja osuudet	Ulkomaiset saamiset ²⁾	Kiinteä omaisuus	Muut saamiset	
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
2000	huhti	55,9	2,3	53,6	-19,4	-25,8	6,4	12,2	13,0	0,8	32,9	95,4
	touko	22,4	-6,3	28,8	-1,3	-8,5	7,2	12,4	11,8	0,5	1,0	46,7
	kesä	60,6	-0,5	61,1	-21,5	-22,4	0,9	-31,8	7,9	1,4	4,5	21,1
	heinä	22,3	-1,3	23,5	-18,9	-26,2	7,3	3,2	-3,5	0,7	47,0	50,7
	elo	7,0	-8,6	15,6	-7,1	-10,5	3,4	1,0	4,0	0,3	38,5	43,7
	syys	66,9	-4,1	71,1	-0,2	-3,5	3,3	2,4	17,6	0,7	-75,9	11,6
	loka	40,6	1,9	38,6	-10,2	-17,0	6,8	1,6	10,3	3,2	68,9	114,3
	marras	49,2	7,2	42,1	-6,3	-5,3	-1,0	0,5	8,0	-0,3	-51,0	0,2
	joulu	61,1	9,9	51,2	-15,6	-19,0	3,4	4,6	6,9	1,2	-22,3	36,0
<i>Euroalueen laajeneminen</i>												
2001	tammi	34,3	2,9	31,3	-12,2	-15,7	3,4	12,6	60,5	-1,0	22,3	116,4
	helmi	14,0	-8,2	22,2	13,4	4,5	8,9	7,4	16,1	0,5	-11,9	39,5
	maalis	61,8	2,3	59,4	11,9	4,2	7,7	17,5	102,2	0,1	45,9	239,4
	huhti	33,1	-8,2	41,3	12,5	6,7	5,8	18,5	-19,4	1,2	9,9	55,9
	touko	5,1	-5,6	10,7	25,8	21,4	4,5	1,2	4,4	1,4	18,8	56,7
	kesä	56,1	-2,9	59,0	14,4	13,7	0,7	-34,2	26,4	0,9	-1,5	62,1
	heinä	12,0	-2,5	14,5	9,7	-3,2	12,9	-8,6	-44,7	1,1	-50,4	-80,9
	elo	-19,6	-3,7	-15,9	2,8	-6,1	8,9	-5,9	52,2	0,3	-10,8	19,1
	syys ^(p)	45,5	-0,1	45,5	1,2	-1,5	2,7	-9,8	63,5	0,3	55,0	155,7

4. Velat: virrat¹⁾

													Yhteensä		
		Liikkeessä oleva raha	Valtion talletukset	Muiden julkisyhteisöjen/ muiden talletukset euro-alueelta	Yön yli	Määrä- aikaiset	Irtisanomiset	Repot	Rahamarkkinarahas- tojen rahasto- osuudet ja raha- markkina- paperit	Liikkeesien lasketut velka- paperit	Oma pääoma ja varau- set	Ulko- maiset velat ²⁾	Muut velat	Raha- laitosten väliset velat, netto	
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
2000	huhti	3,3	1,6	33,0	33,4	4,9	-7,7	2,4	-0,7	18,9	9,2	36,1	10,6	-16,5	95,4
	touko	-0,2	-17,9	1,6	-11,3	20,3	-8,9	1,4	8,6	6,5	2,6	28,5	11,0	6,0	46,7
	kesä	3,6	32,1	-7,9	12,0	-0,7	-5,3	-13,9	-4,4	15,6	18,9	-78,0	15,1	26,1	21,1
	heinä	1,9	-11,3	1,1	-5,0	7,4	-6,1	4,7	10,7	-6,8	15,4	8,9	37,9	-7,0	50,7
	elo	-5,1	5,9	-7,9	-29,3	29,3	-5,1	-2,7	6,1	11,4	4,9	12,0	31,9	-15,4	43,7
	syys	1,0	18,7	4,6	10,8	-0,9	-7,4	2,0	-10,0	3,3	18,8	42,4	-66,2	-1,0	11,6
	loka	-2,2	13,1	3,3	-0,8	13,8	-8,8	-0,8	3,8	16,3	5,0	20,7	45,0	9,4	114,3
	marras	0,1	-3,6	26,0	20,0	10,2	-7,2	3,0	-1,8	5,5	-11,9	11,2	-12,2	-13,2	0,2
	joulu	10,7	-4,2	95,9	53,8	19,8	20,9	1,5	-13,4	5,2	-23,5	-15,7	-24,4	5,4	36,0
<i>Euroalueen laajeneminen</i>															
2001	tammi	-20,1	-19,1	-15,5	-49,5	13,8	1,5	18,6	18,2	24,2	-2,8	115,1	9,5	6,8	116,4
	helmi	-1,0	8,7	8,3	1,5	11,2	-6,3	1,9	12,7	16,6	2,8	19,9	11,3	-39,8	39,5
	maalis	1,3	-5,2	33,4	8,7	15,3	-0,8	10,1	4,9	13,5	16,5	138,0	45,4	-8,2	239,4
	huhti	-0,1	2,2	29,6	30,6	-1,0	1,1	-1,1	0,7	5,4	1,7	17,9	-11,7	10,3	55,9
	touko	-3,3	-5,6	29,7	21,9	-2,9	-1,7	12,4	1,6	2,1	9,1	14,1	10,3	-1,3	56,7
	kesä	0,1	17,4	35,5	40,5	-1,8	8,3	-11,6	5,0	22,5	17,5	-15,4	-17,2	-3,4	62,1
	heinä	-5,0	-8,8	-9,8	-17,7	4,3	3,0	0,7	9,1	5,6	-6,5	-66,4	-10,6	11,4	-80,9
	elo	-8,8	-3,1	-2,4	-29,7	16,0	3,9	7,5	6,9	2,9	6,9	26,0	-6,4	-2,9	19,1
	syys ^(p)	-9,7	1,2	52,7	70,1	-17,5	4,7	-4,6	3,7	13,1	2,2	19,2	58,8	14,6	155,7

Taulukko 2.4

Raha-aggregaatit¹⁾ ja niiden vastaerät

(miljardia euroa; kausivaihtelusta puhdistamaton; suhteelliset muutokset, ellei toisin mainita)

1. Raha-aggregaatit: kannat ajanjakson lopussa

				M1				M2	
				Yhteensä		Enintään 2 vuoden määräaikaistalletukset		Yhteensä	
		Yön yli -talletukset		Joulukuu 1998 = 100 ³⁾		Irtisanomisajaltaan enintään 3 kk:n talletukset		Joulukuu 1998 = 100 ³⁾	
		1	2	3	4	5	6	7	8
2000	maalis	334,6	1 642,8	1 977,4	110,58	888,2	1 267,5	4 133,1	105,14
	huhti	337,7	1 680,9	2 018,6	112,78	896,3	1 260,1	4 174,9	106,09
	touko	337,5	1 662,8	2 000,3	111,94	914,1	1 251,9	4 166,3	105,96
	kesä	341,2	1 674,1	2 015,3	112,85	912,7	1 244,6	4 172,5	106,20
	heinä	343,0	1 672,3	2 015,3	112,78	922,8	1 236,8	4 174,9	106,18
	elo	337,9	1 643,1	1 981,0	110,75	953,3	1 230,4	4 164,6	105,83
	syys	338,9	1 654,4	1 993,4	111,38	956,1	1 220,3	4 169,8	105,90
	loka	336,7	1 656,8	1 993,6	111,28	972,2	1 211,1	4 176,8	105,97
	marras	336,8	1 675,2	2 012,1	112,42	985,4	1 202,0	4 199,5	106,64
	joulu	347,5	1 728,8	2 076,4	116,23	990,8	1 221,0	4 288,2	109,14
<i>Euroalueen laajeneminen</i>									
2001	tammi 1.	355,3	1 743,5	2 098,8	-	1 027,6	1 271,1	4 397,6	-
2001	tammi	335,2	1 692,7	2 027,9	112,31	1 042,1	1 275,0	4 344,9	107,85
	helmi	334,2	1 692,9	2 027,1	112,25	1 054,6	1 269,6	4 351,3	107,99
	maalis	335,4	1 703,3	2 038,7	112,79	1 070,7	1 269,7	4 379,1	108,57
	huhti	335,3	1 735,8	2 071,2	114,58	1 072,0	1 273,3	4 416,5	109,50
	touko	332,0	1 759,1	2 091,1	115,52	1 072,9	1 273,1	4 437,2	109,84
	kesä	332,1	1 798,4	2 130,6	117,72	1 070,3	1 282,9	4 483,8	111,01
	heinä	327,2	1 780,2	2 107,4	116,53	1 077,2	1 287,1	4 471,7	110,81
	elo	318,4	1 747,4	2 065,8	114,32	1 092,7	1 292,8	4 451,3	110,41
	syys ^(p)	308,6	1 817,4	2 126,1	117,65	1 074,9	1 299,0	4 499,9	111,61

2. Raha-aggregaatit: virrat⁴⁾

				M1				M2	
				Yhteensä		Enintään 2 vuoden määräaikaistalletukset		Yhteensä	
		Yön yli -talletukset		Suhteellinen vuosimuutos ³⁾ , %		Irtisanomisajaltaan enintään 3 kk:n talletukset		Suhteellinen vuosimuutos ³⁾ , %	
		1	2	3	4	5	6	7	8
2000	huhti	3,3	36,0	39,2	11,4	5,7	-7,6	37,3	5,5
	touko	-0,2	-14,7	-14,9	8,7	19,0	-9,2	-5,1	4,7
	kesä	3,6	12,6	16,2	7,1	0,3	-7,3	9,2	4,3
	heinä	1,9	-3,2	-1,3	6,9	8,3	-7,5	-0,5	3,7
	elo	-5,1	-31,1	-36,3	7,1	28,9	-6,5	-13,9	4,3
	syys	1,0	10,3	11,3	6,2	1,7	-10,1	2,9	4,1
	loka	-2,2	0,4	-1,8	5,8	13,8	-9,3	2,7	3,7
	marras	0,1	20,3	20,4	5,1	15,1	-9,0	26,5	3,8
	joulu	10,7	57,5	68,2	5,7	11,0	19,3	98,5	3,7
<i>Euroalueen laajeneminen</i>									
2001	tammi	-20,1	-50,6	-70,7	1,6	14,6	3,9	-52,2	2,6
	helmi	-1,0	-0,1	-1,1	2,1	12,3	-5,4	5,9	2,9
	maalis	1,3	8,4	9,7	2,0	13,7	-0,1	23,4	3,3
	huhti	-0,1	32,5	32,4	1,6	1,6	3,7	37,6	3,2
	touko	-3,3	20,4	17,1	3,2	-3,2	-0,5	13,4	3,7
	kesä	0,1	39,7	39,8	4,3	-2,0	9,8	47,6	4,5
	heinä	-5,0	-16,7	-21,7	3,3	8,9	4,4	-8,4	4,4
	elo	-8,8	-31,0	-39,9	3,2	18,1	5,9	-15,9	4,3
	syys ^(p)	-9,7	69,8	60,1	5,6	-18,1	6,1	48,1	5,4

Lähde: EKP.

- 1) Raha-agregaatteihin kuuluvat rahalaitosten sekä joidenkin valtionhallintoon kuuluvien yksiköiden (kuten posti ja valtiokonttori) monetaariset velat muille euroalueella oleville kuin rahalaitoksille ja valtioille.
- 2) Ei sisällä euroalueen ulkopuolisten hallussa olevia rahamarkkinarahastojen rahasto-osuuksia.

Repot	Rahamarkkina- rahastojen rahasto- osuudet ja rahamark- kinapaperit ²⁾	M3 ²⁾		Yhteensä	Joulukuu 1998 = 100 ³⁾		
		Enintään 2 vuoden velkapaperit					
9	10	11		12	13		
177,3	443,7	90,7		4 844,8	107,38	2000	maalis
179,8	451,2	89,7		4 895,7	108,28		huhti
181,2	456,7	87,5		4 891,6	108,35		touko
167,3	452,3	86,8		4 878,9	108,19		kesä
172,0	463,3	76,7		4 886,9	108,28		heinä
169,4	470,6	81,0		4 885,6	108,12		elo
171,4	461,5	81,5		4 884,2	108,02		syys
170,6	466,5	88,2		4 902,2	108,26		loka
173,5	463,6	97,3		4 933,9	109,10		marras
174,9	439,6	106,4		5 009,1	111,22		joulu
<i>Euroalueen laajeneminen</i>							
195,2	439,6	106,6		5 138,9	-	2001	tammi 1.
213,8	456,1	106,9		5 121,8	110,89	2001	tammi
215,8	468,8	115,1		5 150,9	111,51		helmi
225,9	475,2	119,6		5 199,8	112,42		maalis
224,9	476,8	125,3		5 243,6	113,35		huhti
237,3	480,2	133,9		5 288,6	114,07		touko
225,8	485,2	144,6		5 339,3	115,19		kesä
226,4	493,3	143,2		5 334,7	115,23		heinä
233,9	499,1	146,6		5 330,8	115,31		elo
229,3	503,6	146,4		5 379,2	116,32		syys ⁴⁾

Repot	Rahamarkkina- rahastojen rahasto- osuudet ja rahamark- kinapaperit ²⁾	M3 ²⁾		Yhteensä	Suhteellinen vuosimuutos ³⁾ , %		
		Enintään 2 vuoden velkapaperit					
9	10	11		12	13		
2,4	-0,7	1,4		40,4	6,7	2000	huhti
1,4	8,6	-1,7		3,2	5,9		touko
-13,9	-4,4	1,7		-7,4	5,3		kesä
4,7	10,7	-10,7		4,2	5,1		heinä
-2,7	6,1	3,2		-7,4	5,4		elo
-2,0	-10,0	0,7		-4,4	5,0		syys
-0,8	3,8	5,4		11,1	4,9		loka
3,0	-1,8	10,3		37,9	4,7		marras
1,5	-13,4	9,1		95,7	4,9		joulu
<i>Euroalueen laajeneminen</i>							
18,6	18,2	0,1		-15,3	4,5	2001	tammi
1,9	12,7	8,1		28,5	4,6		helmi
10,1	4,9	4,0		42,4	4,7		maalis
-1,1	0,7	5,5		42,7	4,7		huhti
12,4	1,6	6,0		33,4	5,3		touko
-11,6	5,0	11,2		52,3	6,5		kesä
0,7	9,1	0,4		1,8	6,4		heinä
7,5	6,9	4,8		3,4	6,6		elo
-4,6	3,7	-0,4		46,8	7,7		syys ⁴⁾

3) Suhteellisten vuosimuutosten ja indeksien laskemistavasta ks. Teknisiä huomautuksia.

4) Laskettu kantojen kuukausimuutoksista, jotka on puhdistettu uudelleenluokittelun, arvostusmuutosten, valuuttakurssimuutosten tai itse transaktioista johtumattomien muiden vastaavien muutosten aiheuttamista eroista.

Taulukko 2.4 (jatkoa)

Raha-aggregaatit¹⁾ ja niiden vastaerät

(miljardia euroa; suhteelliset muutokset, ellei toisin mainita)

3. Kausivaihtelusta puhdistetut kannat ajanjakson lopussa

		M1		Muut lyhytaikaiset talletukset ⁵⁾		M2		Joulukuu 1998 = 100 ⁴⁾	
		Liikkeessä oleva raha 1	Yön yli -talletukset 2	Yhteensä 3	Joulukuu 1998 = 100 ⁴⁾ 4	Yhteensä 5	Joulukuu 1998 = 100 ⁴⁾ 6		Yhteensä 7
2000	maalis	336,4	1 661,3	1 997,7	111,72	2 145,7	100,14	4 143,5	105,41
	huhti	337,1	1 675,4	2 012,4	112,43	2 150,4	100,24	4 162,9	105,79
	touko	338,7	1 661,6	2 000,3	111,94	2 162,8	100,82	4 163,1	105,88
	kesä	339,6	1 646,1	1 985,7	111,20	2 163,2	100,92	4 148,9	105,59
	heinä	338,8	1 658,2	1 997,0	111,75	2 170,5	101,19	4 167,5	105,99
	elo	339,0	1 675,3	2 014,3	112,61	2 183,2	101,70	4 197,5	106,67
	syys	339,3	1 674,5	2 013,8	112,52	2 191,2	102,02	4 204,9	106,80
	loka	339,8	1 678,6	2 018,4	112,67	2 200,9	102,36	4 219,3	107,05
	marras	338,4	1 679,7	2 018,1	112,76	2 208,1	102,79	4 226,2	107,32
	joulu	338,0	1 676,9	2 014,8	112,79	2 198,4	102,61	4 213,3	107,24
<i>Euroalueen laajeneminen</i>									
2001	tammi 1.	341,9	1 694,5	2 036,4	-	2 285,6	-	4 321,9	-
2001	tammi	338,9	1 690,2	2 029,1	112,38	2 296,5	103,14	4 325,6	107,37
	helmi	339,0	1 710,6	2 049,6	113,50	2 308,9	103,69	4 358,5	108,17
	maalis	337,3	1 715,0	2 052,3	113,54	2 328,5	104,45	4 380,8	108,61
	huhti	336,1	1 725,1	2 061,3	114,03	2 341,0	105,03	4 402,3	109,15
	touko	332,8	1 752,0	2 084,9	115,18	2 344,3	104,98	4 429,2	109,64
	kesä	330,7	1 761,6	2 092,3	115,61	2 358,1	105,63	4 450,3	110,19
	heinä	324,2	1 767,2	2 091,5	115,65	2 375,2	106,49	4 466,7	110,68
	elo	317,9	1 791,9	2 109,8	116,75	2 379,4	106,80	4 489,1	111,35
	syys ⁶⁾	308,6	1 830,1	2 138,7	118,35	2 394,1	107,45	4 532,9	112,42

4. Kausivaihtelusta puhdistetut virrat⁷⁾

		M1		Muut lyhytaikaiset talletukset ⁵⁾			M2		Suhteellinen kuukausi- muutos ⁴⁾ , %	Suhteellinen vuosi- muutos ⁴⁾ , %		
		Liikkeessä oleva raha 1	Yön yli -talletukset 2	Yhteensä 3	Suhteellinen kuukausi- muutos ⁴⁾ , %	Suhteellinen vuosi- muutos ⁴⁾ , %	Yhteensä 6	Suhteellinen kuukausi- muutos ⁴⁾ , %			Suhteellinen vuosi- muutos ⁴⁾ , %	
2000	huhti	0,8	11,9	12,7	0,6	10,5	2,2	0,1	0,7	14,9	0,4	5,2
	touko	1,7	-10,4	-8,7	-0,4	9,0	12,5	0,6	1,1	3,8	0,1	4,8
	kesä	0,8	-14,2	-13,4	-0,7	7,3	2,1	0,1	1,6	-11,3	-0,3	4,2
	heinä	-0,8	10,7	10,0	0,5	6,4	5,8	0,3	1,2	15,7	0,4	3,6
	elo	0,2	15,1	15,4	0,8	7,2	11,0	0,5	1,7	26,4	0,6	4,3
	syys	0,3	-1,9	-1,6	-0,1	6,4	6,7	0,3	2,0	5,1	0,1	4,0
	loka	0,5	2,1	2,6	0,1	5,9	7,3	0,3	2,0	9,9	0,2	3,9
	marras	-1,4	3,0	1,6	0,1	5,3	9,2	0,4	2,5	10,8	0,3	3,8
	joulu	-0,4	0,9	0,5	0,0	5,2	-3,9	-0,2	2,1	-3,3	-0,1	3,6
<i>Euroalueen laajeneminen</i>												
2001	tammi	-6,9	-1,0	-8,0	-0,4	2,2	12,1	0,5	3,5	4,2	0,1	2,9
	helmi	0,1	20,0	20,2	1,0	2,3	12,2	0,5	3,5	32,4	0,7	3,0
	maalis	-1,7	2,5	0,8	0,0	1,6	17,1	0,7	4,3	17,9	0,4	3,0
	huhti	-1,2	10,0	8,8	0,4	1,4	12,8	0,5	4,8	21,6	0,5	3,2
	touko	-3,3	24,0	20,7	1,0	2,9	-1,2	0,0	4,1	19,6	0,4	3,5
	kesä	-2,1	9,8	7,7	0,4	4,0	14,5	0,6	4,7	22,2	0,5	4,3
	heinä	-6,5	7,2	0,7	0,0	3,5	19,3	0,8	5,2	20,0	0,4	4,4
	elo	-6,4	26,4	20,0	1,0	3,7	7,0	0,3	5,0	27,0	0,6	4,4
	syys ⁶⁾	-9,2	38,0	28,8	1,4	5,2	14,5	0,6	5,3	43,3	1,0	5,3

Lähde: EKP.

- 1) Raha-aggregaateihin kuuluvat rahalaitosten sekä joidenkin valtionhallintoon kuuluvien yksiköiden (kuten posti ja valtiokonttori) monetaariset velat muille euroalueella oleville kuin rahalaitoksille ja valtioille.
- 2) Ei sisällä euroalueen ulkopuolisten hallussa olevia rahamarkkinarahastojen rahasto-osuuksia.
- 3) Lainat ja muut luotot on esitetty kausivaihtelusta puhdistamattomina sivulla 20*.
- 4) Suhteellisten vuosimuutosten ja indeksien laskemistavasta ks. Teknisiä huomautuksia.

M3 ²⁾				Lainat muille euroalueella (pl. julkisyhteisöt) ³⁾			
Jälkimarkkinakelpoiset instrumentit ⁶⁾		Yhteensä	Joulukuu 1998 = 100 ⁴⁾	Yhteensä	Joulukuu 1998 = 100 ⁴⁾		
Yhteensä	Joulukuu 1998 = 100 ⁴⁾						
9	10	11	12	13	14		
700,3	120,97	4 843,8	107,36	5 686,1	112,33	2000	maalis
706,3	121,01	4 869,2	107,69	5 743,6	113,32		huhti
706,8	121,72	4 869,9	107,87	5 789,0	114,20		touko
701,9	121,29	4 850,8	107,56	5 825,4	114,79		kesä
712,3	122,93	4 879,8	108,12	5 855,3	115,29		heinä
716,5	123,22	4 914,0	108,74	5 916,6	116,44		elo
718,6	123,46	4 923,6	108,89	5 989,4	117,59		syys
734,3	125,72	4 953,6	109,40	6 032,1	118,34		loka
737,9	126,73	4 964,0	109,77	6 062,8	119,08		marras
749,1	130,58	4 962,3	110,18	6 072,6	119,60		joulu
<i>Euroalueen laajeneminen</i>							
769,1	-	5 091,0	-	6 135,3	-	2001	tammi 1.
791,6	134,45	5 117,2	110,79	6 182,7	120,53	2001	tammi
796,2	135,20	5 154,7	111,59	6 219,1	121,26		helmi
806,1	136,54	5 186,9	112,14	6 269,3	122,09		maalis
811,6	137,28	5 213,9	112,71	6 304,0	122,81		huhti
829,5	139,58	5 258,7	113,42	6 341,9	123,36		touko
850,0	143,12	5 300,4	114,35	6 363,8	123,88		kesä
863,3	145,83	5 330,0	115,13	6 372,2	124,21		heinä
875,7	148,37	5 364,9	116,04	6 394,5	124,81		elo
885,3	149,81	5 418,1	117,16	6 426,1	125,40		syys ⁶⁾

M3 ²⁾							Lainat muille euroalueella (pl. julkisyhteisöt) ³⁾				
Jälkimarkkinakelpoiset instrumentit ⁶⁾			Yhteensä	Suhteellinen kuukausi- muutos ⁴⁾ , %	Suhteellinen vuosi- muutos ⁴⁾ , %	3 kk:n liukuva keskiarvo (keskitetty) %	Yhteensä	Suhteellinen kuukausi- muutos ⁴⁾ , %	Suhteellinen vuosi- muutos ⁴⁾ , %		
Yhteensä	Suhteellinen kuukausi- muutos ⁴⁾ , %	Suhteellinen vuosi- muutos ⁴⁾ , %									
12	13	14	15	16	17	18	19	20	21		
0,3	0,0	13,9	15,1	0,3	6,3	6,3	50,6	0,9	10,4	2000	huhti
4,1	0,6	13,9	7,9	0,2	6,0	5,9	44,1	0,8	10,2		touko
-2,5	-0,4	11,9	-13,8	-0,3	5,3	5,4	30,3	0,5	9,4		kesä
9,5	1,3	14,4	25,2	0,5	5,1	5,3	25,1	0,4	9,1		heinä
1,7	0,2	13,0	28,1	0,6	5,4	5,2	58,5	1,0	9,5		elo
1,4	0,2	11,0	6,5	0,1	5,0	5,1	58,3	1,0	10,0		syys
13,1	1,8	11,9	23,1	0,5	5,0	4,9	38,4	0,6	9,8		loka
6,0	0,8	10,2	16,7	0,3	4,7	4,8	37,5	0,6	9,3		marras
22,4	3,0	12,5	19,0	0,4	4,8	4,8	26,9	0,4	9,6		joulu
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
23,3	3,0	16,1	27,4	0,6	4,8	4,8	47,3	0,8	9,3	2001	tammi
4,4	0,6	15,2	36,8	0,7	4,7	4,6	37,4	0,6	9,0		helmi
7,9	1,0	12,9	25,8	0,5	4,5	4,6	42,7	0,7	8,7		maalis
4,3	0,5	13,4	26,0	0,5	4,7	4,8	36,7	0,6	8,4		huhti
13,6	1,7	14,7	33,2	0,6	5,1	5,4	28,2	0,4	8,0		touko
21,0	2,5	18,0	43,2	0,8	6,3	6,0	26,9	0,4	7,9		kesä
16,1	1,9	18,6	36,1	0,7	6,5	6,5	16,7	0,3	7,7		heinä
15,0	1,7	20,4	42,0	0,8	6,7	6,9	31,2	0,5	7,2		elo
8,5	1,0	21,3	51,7	1,0	7,6	-	30,0	0,5	6,6		syys ⁶⁾

5) Muihin lyhytaikaisiin talletuksiin kuuluvat enintään 2 vuoden määräaikaistalletukset ja irtisanomisajaltaan enintään 3 kuukauden talletukset.

6) Jälkimarkkinakelpoisiin instrumentteihin kuuluvat reposopimukset, rahamarkkinarahastojen rahasto-osuudet (ei sisällä euroalueen ulkopuolisten hallussa olevia rahamarkkinarahastojen rahasto-osuuksia) ja rahamarkkinapaperit sekä enintään 2 vuoden velkapaperit.

7) Laskettu kantojen kuukausimuutoksista, jotka on puhdistettu uudelleenluokittelun, arvostusmuutosten, valuuttakurssimuutosten tai itse transaktioista johtumattomien muiden vastaavien muutosten aiheuttamista eroista.

Taulukko 2.4 (jatkoa)

Raha-aggregaatit¹⁾ ja niiden vastaerät

(miljardia euroa; kausivaihtelusta puhdistamaton; suhteelliset muutokset, ellei toisin mainita)

5. M3:n keskeiset vastaerät: kannat ajanjakson lopussa

		Rahalaitosten pitempiäaikaiset velat				Luotot ²⁾				Ulkomaiset netto-saamiset	Kiinteä omaisuus
		Yli 2 vuoden määräaikaistalletukset	Irtisanomisajaltaan yli 3 kk:n talletukset	Yli 2 vuoden velkapaperit	Oma pääoma ja varaukset	Luotot julkiselle sektorille	Luotot muille euroalueella	Niistä: lainat			
								Joulukuun 1998 = 100 ³⁾			
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2000	maalis	1 164,9	113,2	1 463,0	842,6	2 060,4	6 427,0	5 688,6	112,37	168,2	161,8
	huhti	1 165,1	112,8	1 483,9	852,4	2 041,0	6 508,3	5 749,0	113,43	149,7	162,6
	touko	1 167,0	114,0	1 488,5	853,5	2 023,7	6 559,1	5 779,1	114,00	131,1	163,0
	kesä	1 165,8	115,5	1 498,3	877,5	2 002,3	6 594,9	5 846,3	115,21	218,6	164,2
	heinä	1 166,2	116,6	1 507,2	893,9	1 974,5	6 636,0	5 874,6	115,67	209,6	164,9
	elo	1 167,3	118,2	1 523,1	898,2	1 950,6	6 660,4	5 893,1	115,98	206,2	165,2
	syys	1 168,5	120,5	1 529,9	926,3	1 946,4	6 750,6	5 978,5	117,37	191,7	166,0
	loka	1 169,4	121,3	1 548,6	932,8	1 935,4	6 799,8	6 021,5	118,13	183,1	168,0
	marras	1 163,7	122,9	1 537,2	920,7	1 939,2	6 836,3	6 056,8	118,96	177,8	167,7
	joulu	1 169,3	125,4	1 525,2	892,9	1 925,3	6 877,6	6 090,9	119,96	186,2	169,9
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
2001	tammi 1.	1 171,1	126,7	1 525,8	910,4	2 009,9	6 952,0	6 154,2	-	142,7	172,9
2001	tammi	1 170,3	126,8	1 555,3	908,8	2 003,7	6 998,3	6 185,0	120,58	126,8	171,8
	helmi	1 169,2	126,9	1 564,2	911,2	2 006,0	7 035,4	6 206,2	121,01	123,7	172,3
	maalis	1 172,5	126,4	1 576,9	926,7	2 017,7	7 127,8	6 273,1	122,17	93,0	172,0
	huhti	1 169,7	124,6	1 577,8	927,9	2 015,7	7 193,1	6 312,4	122,97	55,7	173,3
	touko	1 170,5	123,2	1 584,5	939,9	2 030,6	7 220,1	6 332,7	123,18	46,4	174,6
	kesä	1 170,6	122,0	1 593,2	963,9	2 041,5	7 243,2	6 386,7	124,33	93,4	175,5
	heinä	1 165,2	120,7	1 592,5	953,3	2 033,9	7 257,1	6 392,9	124,61	109,9	176,6
	elo	1 161,9	119,5	1 584,7	957,9	2 019,6	7 233,9	6 368,2	124,30	134,4	176,9
	syys ⁴⁾	1 162,7	118,6	1 599,1	961,8	2 022,3	7 270,2	6 415,3	125,19	186,5	177,3

6. M3:n keskeiset vastaerät: virrat⁴⁾

		Rahalaitosten pitempiäaikaiset velat				Luotot ²⁾				Ulkomaiset netto-saamiset	Kiinteä omaisuus
		Yli 2 vuoden määräaikaistalletukset	Irtisanomisajaltaan yli 3 kk:n talletukset	Yli 2 vuoden velkapaperit	Oma pääoma ja varaukset	Luotot julkiselle sektorille	Luotot muille euroalueella	Niistä: lainat	Suhteellinen vuosimuutos ³⁾ , %		
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2000	huhti	-0,8	-0,4	17,5	9,2	-23,5	72,2	53,6	10,5	-23,1	0,8
	touko	1,3	1,2	8,2	2,6	-14,8	48,3	28,8	10,3	-16,7	0,5
	kesä	-1,0	1,5	13,9	18,9	-22,8	30,1	61,1	9,4	85,9	1,4
	heinä	-0,8	1,4	3,9	15,4	-27,4	33,9	23,5	9,1	-12,4	0,7
	elo	0,4	1,7	8,2	4,9	-19,1	20,0	15,6	9,5	-8,0	0,3
	syys	-2,5	2,2	2,6	18,8	-7,6	76,7	71,1	10,0	-24,8	0,7
	loka	0,0	0,8	10,8	5,0	-15,0	47,0	38,6	9,8	-10,4	3,2
	marras	-4,9	1,6	-4,7	-11,9	1,8	41,6	42,1	9,3	-3,1	-0,3
	joulu	8,8	2,5	-3,9	-23,5	-9,2	59,2	51,2	9,5	22,6	1,2
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
2001	tammi	-0,8	0,2	24,1	-2,8	-12,8	47,4	31,3	9,3	-54,6	-1,0
	helmi	-1,1	0,1	8,5	2,8	-3,7	38,5	22,2	9,0	-3,9	0,5
	maalis	1,6	-0,5	9,5	16,5	6,6	84,6	59,4	8,7	-35,8	0,1
	huhti	-2,6	-1,9	-0,1	1,7	-1,4	65,6	41,3	8,4	-37,3	1,2
	touko	0,3	-1,4	-3,9	9,1	15,8	16,4	10,7	8,1	-9,7	1,4
	kesä	0,2	-1,1	11,3	17,5	10,8	25,5	59,0	7,9	41,8	0,9
	heinä	-4,6	-1,4	5,2	-6,5	-5,7	18,7	14,5	7,7	21,7	1,1
	elo	-2,2	-1,2	-1,9	6,9	-9,8	-12,9	-15,9	7,2	26,2	0,3
	syys ⁴⁾	0,6	-0,9	13,5	2,2	-1,6	38,5	45,5	6,7	44,3	0,3

1) Raha-aggregaatteihin kuuluvat rahalaitosten sekä joidenkin valtionhallintoon kuuluvien yksiköiden (kuten posti ja valtiokonttori) monetaariset velat muille euroalueella oleville kuin rahalaitoksille ja valtiolle.

2) Luottoihin kuuluvat rahalaitosten lainat euroalueella sijaitseville ei-rahallaitoksille ja sijoitukset euroalueella sijaitsevien ei-rahallaitosten liikkeeseen laskemiin arvopapereihin.

3) Suhteellisten vuosimuutosten ja indeksien laskemistavasta ks. Teknisiä huomautuksia.

4) Laskettu kantojen kuukausimuutoksista, jotka on puhdistettu uudelleenluokittelun, arvostusmuutosten, valuuttakurssimuutosten tai itse transaktioista johtumattomien muiden vastaavien muutosten aiheuttamista eroista.

Taulukko 2.5

Rahalaitosten lainat vastapuolen, käyttötarkoituksen ja alkuperäisen maturiteetin mukaan¹⁾

(miljardia euroa; kausivaihtelusta puhdistamaton; suhteelliset muutokset, ellei toisin mainita)

1. Lainat muille rahoituslaitossektoriin kuuluville kuin rahalaitoksille ja julkisyhteisöille: kannat ajanjakson lopussa

	Muut rahoituslaitokset kuin vakuutuslaitokset ja eläkerahastot			Vakuutuslaitokset ja eläkerahastot			Julkisyhteisöt								
	Yhteensä	Enintään 1 vuosi	Joulukuu 1998 = 100 ²⁾	Yhteensä	Enintään 1 vuosi	Joulukuu 1998 = 100 ²⁾	Valtio ³⁾	Muut julkisyhteisöt			Yhteensä	Joulukuu 1998 = 100 ²⁾			
								Osavaltiohallinto	Paikallishallinto	Sosiaaliturvarahastot					
1	2	3	4	5	6	7	8	Yli 5 vuotta	9	10	Yli 5 vuotta	11	12	13	14
1999 IV	315,7	191,4	120,4	29,4	20,7	107,1	199,5	292,9	252,7	339,9	307,7	15,6	847,9	100,4	
2000 I	335,7	207,1	128,0	37,1	25,7	135,1	193,8	291,9	251,3	338,1	306,0	16,0	839,7	99,5	
II	381,7	246,0	135,8	38,8	29,1	141,3	186,8	290,0	252,1	339,0	305,9	19,7	835,6	99,0	
III	385,6	247,0	138,9	33,0	25,3	120,4	173,3	288,4	252,4	337,8	305,2	18,5	818,0	97,3	
IV	394,9	252,6	142,9	31,5	21,8	114,7	173,1	297,3	255,4	350,9	315,7	14,6	835,9	99,5	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>															
2001 tammi 1.	395,5	253,1	-	31,5	21,8	-	185,6	297,3	255,4	351,5	316,3	15,2	849,6	-	
2001 I	417,7	272,7	152,9	35,9	26,8	130,7	189,3	295,3	255,3	352,4	314,0	15,6	852,5	99,1	
II ⁴⁾	424,4	281,2	155,4	36,0	26,7	131,1	175,0	294,0	254,9	349,3	310,8	19,2	837,5	97,3	

2. Lainat muille rahoituslaitossektoriin kuuluville kuin rahalaitoksille ja julkisyhteisöille: virrat⁴⁾

	Muut rahoituslaitokset kuin vakuutuslaitokset ja eläkerahastot			Vakuutuslaitokset ja eläkerahastot			Julkisyhteisöt								
	Yhteensä	Enintään 1 vuosi	Suhteellinen vuosimuutos ²⁾ , %	Yhteensä	Enintään 1 vuosi	Suhteellinen vuosimuutos ²⁾ , %	Valtio ³⁾	Muut julkisyhteisöt			Yhteensä	Suhteellinen vuosimuutos ²⁾ , %			
								Osavaltiohallinto	Paikallishallinto	Sosiaaliturvarahastot					
1	2	3	4	5	6	7	8	Yli 5 vuotta	9	10	Yli 5 vuotta	11	12	13	14
2000 I	19,8	15,7	13,1	7,7	4,9	2,7	-4,9	-1,0	-1,5	-1,8	-1,7	0,3	-7,4	0,0	
II	20,5	13,8	17,4	1,7	3,5	-4,1	-7,3	-1,8	1,3	0,9	-0,1	3,7	-4,6	-0,3	
III	8,5	1,1	23,0	-5,7	-3,8	-21,2	-10,0	-2,3	-0,3	-0,5	0,0	-1,2	-13,9	-1,2	
IV	11,2	6,7	18,6	-1,5	-3,5	7,1	0,3	8,8	3,0	12,8	10,3	-3,9	18,0	-0,9	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>															
2001 I	27,7	22,6	19,4	4,4	5,0	-3,3	-0,6	-2,0	-0,1	-0,7	-3,6	0,4	-2,9	-0,4	
II ⁴⁾	6,9	8,5	14,4	0,1	-0,1	-7,2	-14,7	-1,3	-0,4	-3,0	-3,2	3,6	-15,4	-1,7	

Lähde: EKP.

1) Vastavat EKT 95:n sektoriluokitukset: Yritykset: S11, Kotitaloudet: S14, Kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt: S15, Muut rahoituslaitokset kuin vakuutuslaitokset ja eläkerahastot (vastaa EKT 95:n luokitusta muut rahoituslaitokset): S123 (ml. Rahoituksen ja vakuutuksen välitystä avustavat laitokset: S124), Vakuutuslaitokset ja eläkerahastot: S125, Julkisyhteisöt: S13.

2) Suhteellisten vuosimuutosten ja indeksien laskelmistavasta ks. Teknisiä huomautuksia.

3) Valtion lainoista ei ole saatavissa maturiteettijakaamaa.

4) Laskettu kantojen neljännesvuosimuutoksista, jotka on puhdistettu uudelleenluokitellun, arvostusmuutosten, valuuttakurssimuutosten tai itse transaktioista johtumattomien muiden vastaavien muutosten aiheuttamista eroista.

Taulukko 2.5 (jatkoa)

Rahalaitosten lainat vastapuolen, käyttötarkoituksen ja alkuperäisen maturiteetin mukaan¹⁾

(miljardia euroa; kausivaihtelusta puhdistamaton; suhteelliset muutokset, ellei toisin mainita)

3. Lainat muille kuin rahoituslaitossectorille ja julkisyhteisöille: kannat ajanjakson lopussa

	Yritykset					Kulutusluotot ³⁾				
	Enintään 1 vuosi	Yli 1 vuosi ja enintään 5 vuotta	Yli 5 vuotta	Yhteensä	Joulukuu 1998 = 100 ²⁾	Enintään 1 vuosi	Yli 1 vuosi ja enintään 5 vuotta	Yli 5 vuotta	Yhteensä	Joulukuu 1998 = 100 ²⁾
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1999 IV	858,8	372,9	1 195,8	2 427,5	107,0	88,4	156,4	195,6	440,4	107,6
2000 I	902,0	392,3	1 207,0	2 501,3	109,9	89,1	162,5	200,5	452,1	110,0
II	919,1	406,0	1 236,7	2 561,7	113,0	93,6	161,7	201,8	457,1	111,7
III	954,6	422,5	1 256,8	2 633,9	115,8	96,5	165,1	208,2	469,8	114,4
IV	968,4	428,6	1 287,8	2 684,8	118,7	98,2	165,5	212,8	476,6	116,1
<i>Euroalueen laajeneminen</i>										
2001 tammi 1.	997,1	436,0	1 293,6	2 726,6	-	102,8	166,5	212,8	482,1	-
2001 I	1 034,3	444,7	1 313,7	2 792,6	120,9	99,4	168,6	212,6	480,6	115,2
II ^(p)	1 057,3	449,3	1 340,7	2 847,3	123,0	101,1	172,3	216,7	490,1	117,4

4. Lainat muille kuin rahoituslaitossectorille ja julkisyhteisöille: virrat⁴⁾

	Yritykset					Kulutusluotot ³⁾				
	Enintään 1 vuosi	Yli 1 vuosi ja enintään 5 vuotta	Yli 5 vuotta	Yhteensä	Suhteellinen vuosi- muutos ²⁾ , %	Enintään 1 vuosi	Yli 1 vuosi ja enintään 5 vuotta	Yli 5 vuotta	Yhteensä	Suhteellinen vuosimuutos ²⁾ , %
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2000 I	40,4	18,1	8,0	66,6	9,8	0,7	4,7	4,6	10,0	7,9
II	21,7	15,8	31,7	69,3	9,5	4,5	-0,3	2,8	7,0	7,1
III	29,0	16,3	18,2	63,5	11,3	2,1	3,1	5,8	11,0	8,0
IV	19,3	10,1	36,4	65,8	10,9	1,7	0,5	4,6	6,9	7,9
<i>Euroalueen laajeneminen</i>										
2001 I	32,5	5,3	13,5	51,3	10,0	-4,4	0,0	0,5	-4,0	4,7
II ^(p)	19,5	6,5	23,1	49,1	8,9	1,6	3,7	4,1	9,4	5,1

Lähde: EKP.

- Vastaavat EKT 95:n sektoriluokitukset: Yritykset: S11, Kotitaloudet: S14, Kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt: S15, Muut rahoituslaitokset kuin vakuutuslaitokset ja eläkerahastot (vastaa EKT 95:n luokitusta muut rahoituslaitokset): S123 (ml. Rahoituksen ja vakuutuksen välitystä avustavat laitokset: S124), Vakuutuslaitokset ja eläkerahastot: S125, Julkisyhteisöt: S13.
- Suhteellisten vuosimuutosten ja indeksien laskelmistavasta ks. Teknisiä huomautuksia.

Kotitaloudet												Kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt		
Asuntoluotot ³⁾					Muu luotonanto					Yhteensä	Joulukuu 1998 = 100 ²⁾	Yhteensä	Joulukuu 1998 = 100 ²⁾	
Enintään 1 vuosi	Yli 1 vuosi ja enintään 5 vuotta	Yli 5 vuotta	Yhteensä	Joulukuu 1998 = 100 ²⁾	Enintään 1 vuosi	Yli 1 vuosi ja enintään 5 vuotta	Yli 5 vuotta	Yhteensä	Joulukuu 1998 = 100 ²⁾	21	22	23	24	
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20					
19,9	60,4	1 627,0	1 707,3	112,0	141,7	98,5	339,3	579,5	109,6	2 727,2	110,8	37,4	107,1	1999 IV
20,2	58,9	1 660,2	1 739,3	114,1	141,0	100,4	342,8	584,2	110,7	2 775,6	112,7	39,0	111,7	2000 I
21,3	60,7	1 698,9	1 780,9	116,7	144,9	102,2	341,4	588,5	111,9	2 826,5	114,9	37,6	107,7	II
22,8	63,1	1 747,4	1 833,3	118,9	142,5	100,9	342,1	585,5	111,8	2 888,6	116,6	37,5	107,5	III
23,1	62,5	1 791,2	1 876,7	121,6	146,4	101,7	340,1	588,2	113,0	2 941,6	118,9	38,2	109,3	IV
<i>Euroalueen laajeneminen</i>														
23,1	62,9	1 802,0	1 888,0	-	146,6	101,7	340,1	588,4	-	2 958,6	-	38,2	-	2001 I tammi 1.
22,8	61,9	1 831,9	1 916,6	123,5	146,0	104,4	341,9	592,2	113,9	2 989,4	120,1	37,3	106,5	2001 I
23,4	62,4	1 863,7	1 949,6	125,4	147,7	101,5	345,1	594,3	115,6	3 033,9	122,0	40,6	116,0	II ^(p)

Kotitaloudet												Kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt		
Asuntoluotot ³⁾					Muu luotonanto					Yhteensä	Suhteellinen vuosimuutos ²⁾ , %	Yhteensä	Suhteellinen vuosimuutos ²⁾ , %	
Enintään 1 vuosi	Yli 1 vuosi ja enintään 5 vuotta	Yli 5 vuotta	Yhteensä	Suhteellinen vuosimuutos ²⁾ , %	Enintään 1 vuosi	Yli 1 vuosi ja enintään 5 vuotta	Yli 5 vuotta	Yhteensä	Suhteellinen vuosimuutos ²⁾ , %	21	22	23	24	
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20					
0,4	-1,1	32,5	31,8	11,3	-0,7	1,8	4,7	5,8	6,5	47,7	9,7	1,6	9,1	2000 I
1,1	1,6	37,2	40,0	10,2	3,9	2,6	-0,2	6,3	5,8	53,3	8,7	-1,4	5,1	II
-0,1	0,7	32,9	33,5	9,0	-1,7	-0,8	2,0	-0,6	5,0	43,9	8,0	0,0	3,8	III
0,2	-0,6	42,4	42,1	8,6	4,2	2,0	0,4	6,6	3,1	55,6	7,3	0,6	2,1	IV
<i>Euroalueen laajeneminen</i>														
-0,4	-1,0	30,8	29,5	8,3	0,4	2,6	1,6	4,6	2,9	30,1	6,6	-1,0	-4,7	2001 I
0,6	0,6	27,8	28,9	7,4	1,8	-1,1	7,8	8,5	3,3	46,9	6,2	3,3	7,7	II ^(p)

3) Kulutus- ja asuntoluottojen määritelmät vaihtelevat alueen eri maissa.

4) Laskettu kantojen neljännesvuosimuutoksista, jotka on puhdistettu uudelleenluokittelun, arvostusmuutosten, valuuttakurssimuutosten tai itse transaktioista johtumattomien muiden vastaavien muutosten aiheuttamista eroista.

Taulukko 2.6

Talletukset rahalaitoksissa vastapuolen ja vaateen mukaan ¹⁾

(miljardia euroa; kausivaihtelusta puhdistamaton; suhteelliset muutokset, ellei toisin mainita)

1. Muiden rahoituslaitossektoriin kuuluvien kuin rahalaitosten ja julkisyhteisöjen talletukset: kannat ajanjakson lopussa

	Muut rahoituslaitokset kuin vakuutuslaitokset ja eläkerahastot					Vakuutuslaitokset ja eläkerahastot					Julkisyhteisöt					
	Yhteensä ²⁾				Joulukuun 1998 = 100 ³⁾	Yhteensä ²⁾				Joulukuun 1998 = 100 ³⁾	Valtio	Muut julkisyhteisöt			Yhteensä	Joulukuun 1998 = 100 ³⁾
	1	Yön yli	Määräaikaiset	Repot		6	Yön yli	Määräaikaiset	Repot			12	Osa-valtiohallinto	Paikallishallinto		
1999 IV	398,9	143,1	181,7	69,3	119,8	447,7	32,2	400,4	11,9	108,2	142,0	31,2	59,2	48,2	280,5	106,7
2000 I	435,3	162,2	180,1	87,4	130,8	458,8	35,4	407,0	13,1	110,9	130,2	28,1	58,6	52,7	269,7	102,6
II	425,3	164,5	178,7	76,8	129,7	460,7	34,6	411,0	11,6	111,4	146,0	31,6	62,7	59,3	299,6	114,0
III	424,4	158,6	184,2	76,6	129,6	464,4	34,1	413,7	12,9	111,6	159,3	30,3	63,2	57,8	310,5	117,8
IV	428,4	153,7	194,8	74,0	130,9	477,6	40,6	418,4	15,3	114,8	164,6	30,6	68,2	53,2	316,5	120,1
<i>Euroalueen laajeneminen</i>																
2001 tammi 1.	431,4	154,2	196,1	75,2	-	479,8	40,7	418,5	17,5	-	166,2	30,6	69,1	55,1	321,0	-
2001 I	441,7	151,8	192,9	91,2	134,0	483,5	38,2	423,0	18,8	115,7	150,3	30,9	65,0	57,2	303,5	113,5
II ⁴⁾	455,1	163,5	195,1	89,4	136,9	485,1	40,2	424,0	17,0	116,1	164,6	31,7	66,8	60,9	323,9	121,2

2. Muiden rahoituslaitossektoriin kuuluvien kuin rahalaitosten ja julkisyhteisöjen talletukset: virrat⁴⁾

	Muut rahoituslaitokset kuin vakuutuslaitokset ja eläkerahastot					Vakuutuslaitokset ja eläkerahastot					Julkisyhteisöt					
	Yhteensä ²⁾				Suhteellinen vuosimuutos ³⁾ , %	Yhteensä ²⁾				Suhteellinen vuosimuutos ³⁾ , %	Valtio	Muut julkisyhteisöt			Yhteensä	Suhteellinen vuosimuutos ³⁾ , %
	1	Yön yli	Määräaikaiset	Repot		6	Yön yli	Määräaikaiset	Repot			12	Osa-valtiohallinto	Paikallishallinto		
2000 I	36,4	19,0	-1,6	18,1	15,4	11,1	3,2	6,7	1,2	7,6	-11,9	-2,1	-0,6	3,7	-10,9	6,1
II	-3,7	2,3	4,9	-10,6	7,1	1,9	0,3	2,8	-1,5	6,8	15,8	3,5	4,1	6,5	29,9	17,7
III	0,0	-5,8	6,2	-0,2	10,1	1,1	-0,7	0,3	1,3	5,7	13,3	-1,4	-0,4	-1,4	10,1	18,2
IV	4,0	-4,8	10,6	-2,6	9,2	13,2	6,5	4,8	2,4	6,1	5,3	0,3	5,0	-4,6	6,0	12,5
<i>Euroalueen laajeneminen</i>																
2001 I	10,2	-2,5	-3,2	16,0	2,4	3,7	-2,5	4,6	1,3	4,3	-15,6	0,1	-4,1	2,1	-17,5	10,7
II ⁴⁾	9,6	11,6	-1,5	-1,7	5,6	1,8	2,3	1,0	-1,8	4,3	14,3	0,7	1,8	3,6	20,4	6,3

Lähde: EKP.

- 1) Vastaavat EKT 95:n sektoriluokitukset: Yritykset: S11, Kotitaloudet: S14, Kotitalouksia palvelevat voittoja tavoittelemattomat yhteisöt: S15, Muut rahoituslaitokset kuin vakuutuslaitokset ja eläkerahastot (vastaa EKT 95:n luokitusta muut rahoituslaitokset): S123 (ml. Rahoituksen ja vakuutuksen välitystä avustavat laitokset: S124), Vakuutuslaitokset ja eläkerahastot: S125, Julkisyhteisöt: S13.
- 2) Sisältää irtisanomisehtoiset talletukset.
- 3) Suhteellisten vuosimuutosten ja indeksien laskelmistavasta ks. Teknisiä huomautuksia.
- 4) Laskettu kantojen neljännesvuosimuutoksista, jotka on puhdistettu uudelleenluokittelun, arvostusmuutosten, valuuttakurssimuutosten tai itse transaktioista johtumattomien muiden vastaavien muutosten aiheuttamista eroista.

Taulukko 2.6 (jatkoa)

Talletukset rahalaitoksissa vastapuolen ja vaateen mukaan¹⁾

(miljardia euroa; kausivaihtelusta puhdistamaton; suhteelliset muutokset, ellei toisin mainita)

3. Muiden kuin rahoituslaitosten ja julkisyhteisöjen talletukset: kannat ajanjakson lopussa

	Yritykset						Kotitaloudet ²⁾					
	Yön yli 1	Määrä- aikaiset 2	Irti- sanomis- ehtoiset 3	Repot 4	Yhteensä 5	Joulukuu 1998 = 100 ³⁾ 6	Yön yli 7	Määrä- aikaiset 8	Irti- sanomis- ehtoiset 9	Repot 10	Yhteensä 11	Joulukuu 1998 = 100 ³⁾ 12
1999 IV	446,0	281,3	23,9	21,5	772,7	100,2	871,6	1 100,2	1 295,3	39,4	3 306,4	102,5
2000 I	440,2	292,2	24,4	31,1	787,9	101,5	887,2	1 093,5	1 274,7	42,4	3 297,7	102,2
II	459,7	307,9	24,1	26,9	818,6	104,7	888,3	1 097,7	1 254,6	46,6	3 287,2	101,9
III	464,2	329,9	24,7	25,0	843,7	106,4	874,4	1 112,3	1 235,3	51,6	3 273,6	101,5
IV	497,4	324,9	24,1	26,3	872,7	111,5	907,1	1 133,9	1 241,6	57,1	3 339,6	103,5
<i>Euroalueen laajeneminen</i>												
2001 tammi 1.	504,4	338,2	24,3	30,5	897,5	-	910,6	1 156,4	1 292,5	69,6	3 429,1	-
2001 I	480,5	351,5	24,1	32,4	888,5	109,5	904,7	1 189,9	1 287,2	78,9	3 460,7	104,4
II ^(p)	515,0	334,9	24,4	33,3	907,6	111,5	944,7	1 198,1	1 293,4	82,5	3 518,7	106,2

4. Muiden kuin rahoituslaitosten ja julkisyhteistöjen talletukset: virrat⁴⁾

	Yritykset						Kotitaloudet ²⁾					
	Yön yli 1	Määrä- aikaiset 2	Irti- sanomis- ehtoiset 3	Repot 4	Yhteensä 5	Suhteelli- nen vuosi- muutos ³⁾ , % 6	Yön yli 7	Määrä- aikaiset 8	Irti- sanomis- ehtoiset 9	Repot 10	Yhteensä 11	Suhteelli- nen vuosi- muutos ³⁾ , % 12
2000 I	-7,7	7,4	0,5	9,6	9,7	6,1	15,1	-6,7	-20,8	3,0	-9,3	2,1
II	19,9	9,5	-0,3	-4,3	24,8	8,3	2,2	4,3	-21,2	4,2	-10,4	1,3
III	0,3	14,2	1,3	-2,0	13,8	8,9	-13,8	14,6	-19,6	5,0	-13,8	1,0
IV	36,8	2,7	-0,5	1,3	40,3	11,3	32,8	22,2	6,5	5,5	67,0	1,0
<i>Euroalueen laajeneminen</i>												
2001 I	-26,7	8,9	-0,2	1,8	-16,2	7,9	-6,2	33,0	-5,8	9,3	30,3	2,2
II ^(p)	31,8	-16,6	0,3	0,9	16,4	6,5	40,0	8,2	6,1	3,6	57,9	4,2

Lähde: EKP.

1) Vastaavat EKT 95:n sektoriluokitukset: Yritykset: S11, Kotitaloudet: S14, Kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt: S15, Muut rahoituslaitokset kuin vakuutuslaitokset ja eläkerahastot (vastaa EKT 95:n luokitusta muut rahoituslaitokset): S123 (ml. Rahoituksen ja vakuutuksen välitystä avustavat laitokset: S124), Vakuutuslaitokset ja eläkerahastot: S125, Julkisyhteisöt: S13.

2) Sisältää kotitaloudet (S14) ja kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt (S15).

3) Suhteellisten vuosimuutosten ja indeksien laskelmistavasta ks. Teknisiä huomautuksia.

4) Laskettu kantojen neljännesvuosimuutoksista, jotka on puhdistettu uudelleenluokittelun, arvostusmuutosten, valuuttakurssimuutosten tai itse transaktioista johtumattomien muiden vastaavien muutosten aiheuttamista eroista.

Taulukko 2.7

Euroalueen ulkopuolisiin kohdistuvat rahalaitosten saamiset ja velat; pääerät

(miljardia euroa; kausivaihtelusta puhdistamaton; suhteelliset muutokset, ellei toisin mainita)

1. Kannat ajanjakson lopussa

	Lainat euroalueen ulkopuolisille								Hallussa olevat euroalueen ulkopuolisten liikkeeseen lasketut muut arvopaperit kuin osakkeet							
	Pankit ^{1),2)}		Muut kuin pankit				Yhteensä	Joulukuun 1998 = 100 ³⁾	Pankit ¹⁾		Muut kuin pankit				Yhteensä	Joulukuun 1998 = 100 ³⁾
	Yhteensä	Joulukuun 1998 = 100 ³⁾	Julkisyhteisöt	Muut	Yhteensä	Joulukuun 1998 = 100 ³⁾			Yhteensä	Joulukuun 1998 = 100 ³⁾	Julkisyhteisöt	Muut	Yhteensä	Joulukuun 1998 = 100 ³⁾		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
1999 IV	888,1	90,3	78,8	380,0	458,7	115,6	1 346,8	97,6	117,5	137,1	273,1	142,6	415,8	102,7	533,3	109,1
2000 I	944,3	94,1	79,4	405,7	485,1	119,2	1 429,3	101,3	129,4	148,1	291,7	152,1	443,7	107,2	573,2	114,8
II	977,9	97,2	81,0	399,0	480,0	118,7	1 457,9	103,3	153,0	153,4	302,8	161,3	464,1	108,5	617,1	116,8
III	979,1	94,4	79,3	441,4	520,6	123,3	1 499,7	102,7	168,2	161,6	321,5	175,4	496,9	110,8	665,1	120,2
IV	945,2	93,4	78,8	445,5	524,3	127,8	1 469,5	103,3	171,1	173,2	290,6	183,7	474,3	109,9	645,4	121,6
<i>Euroalueen laajeneminen</i>																
2001 tammi 1.	963,9	-	78,8	449,2	528,0	-	1 491,9	-	171,3	-	296,2	184,0	480,2	-	651,5	-
2001 I	1 051,5	100,3	76,3	517,9	594,2	143,0	1 645,7	112,6	188,8	188,6	285,7	204,8	490,4	113,8	679,3	127,7
II ^(p)	1 065,3	100,1	79,2	519,5	598,7	141,1	1 664,0	111,8	205,5	201,3	294,8	208,9	503,7	114,5	709,2	130,6

2. Virrat⁴⁾

	Lainat euroalueen ulkopuolisille								Hallussa olevat euroalueen ulkopuolisten liikkeeseen lasketut muut arvopaperit kuin osakkeet							
	Pankit ^{1),2)}		Muut kuin pankit				Yhteensä	Suhteellinen vuosimuutos ³⁾ , %	Pankit ¹⁾		Muut kuin pankit				Yhteensä	Suhteellinen vuosimuutos ³⁾ , %
	Yhteensä	Suhteellinen vuosimuutos ³⁾ , %	Julkisyhteisöt	Muut	Yhteensä	Suhteellinen vuosimuutos ³⁾ , %			Yhteensä	Suhteellinen vuosimuutos ³⁾ , %	Julkisyhteisöt	Muut	Yhteensä	Suhteellinen vuosimuutos ³⁾ , %		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
2000 I	37,2	-7,4	0,6	13,5	14,1	10,5	51,3	-2,0	9,4	14,9	19,1	-0,7	18,4	10,2	27,8	11,2
II	30,7	-6,4	2,2	-4,2	-2,0	4,3	28,7	-3,1	4,7	9,9	9,9	-4,4	5,4	13,3	10,1	12,7
III	-27,9	-2,6	-1,7	20,5	18,8	8,3	-9,1	0,9	8,1	23,4	16,8	-6,9	9,9	13,1	18,0	15,4
IV	-9,8	3,5	-0,7	19,9	19,1	10,6	9,3	5,9	12,1	26,3	-31,6	27,2	-4,4	7,0	7,7	11,5
<i>Euroalueen laajeneminen</i>																
2001 I	71,2	6,6	3,8	59,0	62,7	20,0	133,9	11,2	15,3	27,4	5,4	11,9	17,2	6,1	32,5	11,2
II ^(p)	-3,0	3,0	2,9	-10,9	-8,0	18,9	-11,0	8,2	12,6	31,2	9,3	-6,3	3,0	5,5	15,6	11,8

Lähde: EKP.

1) Termillä pankki tarkoitetaan tässä taulukossa euroalueen ulkopuolisia laitoksia, jotka ovat samantyyppisiä kuin rahalaitokset.

2) Lukuihin sisältyvät rahalaitosten talletukset euroalueen ulkopuolisissa pankeissa.

Taulukko 2.7 (jatkoa)

Hallussa olevat euroalueen ulkopuolisten liikkeesen laskemat muut arvopaperit kuin osakkeet						Euroalueen ulkopuolisten talletukset									
Pankit ¹⁾		Muut kuin pankit		Yhteensä	Joulukuu 1998 = 100 ³⁾	Pankit ¹⁾		Muut kuin pankit				Yhteensä	Joulukuu 1998 = 100 ³⁾		
Yhteensä	Joulukuu 1998 = 100 ³⁾	Yhteensä	Joulukuu 1998 = 100 ³⁾			Yhteensä	Joulukuu 1998 = 100 ³⁾	Julkis-yhteisöt	Muut	Yhteensä	Joulukuu 1998 = 100 ³⁾				
17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30		
38,4	164,3	54,5	131,9	92,8	143,4	1 342,5	111,6	72,4	410,9	483,3	117,5	1 825,8	113,1	1999 IV	
47,4	199,1	64,4	155,0	111,8	170,7	1 534,7	124,8	71,4	463,0	534,4	127,5	2 069,1	125,5	2000 I	
50,8	205,6	67,5	160,8	118,3	176,8	1 505,4	122,4	77,2	469,8	547,0	130,6	2 052,4	124,5	II	
58,0	227,1	81,4	191,3	139,4	203,9	1 577,8	123,5	81,7	526,2	607,9	140,2	2 185,7	127,8	III	
61,6	242,6	80,0	194,1	141,6	211,4	1 550,5	125,1	84,6	503,9	588,5	139,1	2 139,1	128,7	IV	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>															
62,3	-	80,2	-	142,5	-	1 560,5	-	85,6	507,8	593,3	-	2 153,8	-	2001 I tammi 1.	
65,1	252,7	93,9	228,0	159,1	236,0	1 781,6	140,8	89,3	577,1	666,4	154,0	2 448,0	144,1	2001 I	
61,4	237,6	95,2	230,7	156,5	231,8	1 808,0	140,1	94,1	590,0	684,1	155,4	2 492,1	144,0	II ⁽⁴⁾	

Hallussa olevat euroalueen ulkopuolisten liikkeesen laskemat muut arvopaperit kuin osakkeet						Euroalueen ulkopuolisten talletukset									
Pankit ¹⁾		Muut kuin pankit		Yhteensä	Suhteellinen vuosimuutos ³⁾ , %	Pankit ¹⁾		Muut kuin pankit				Yhteensä	Suhteellinen vuosimuutos ³⁾ , %		
Yhteensä	Suhteellinen vuosimuutos ³⁾ , %	Yhteensä	Suhteellinen vuosimuutos ³⁾ , %			Yhteensä	Suhteellinen vuosimuutos ³⁾ , %	Julkis-yhteisöt	Muut	Yhteensä	Suhteellinen vuosimuutos ³⁾ , %				
17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30		
8,1	97,8	9,6	43,9	17,7	62,3	158,7	12,3	-1,0	41,8	40,8	20,9	199,5	14,3	2000 I	
1,6	42,3	2,4	29,4	4,0	34,4	-29,5	4,3	5,8	7,3	13,1	16,6	-16,4	7,3	II	
5,3	31,7	12,8	64,6	18,1	49,5	14,3	9,7	4,4	35,8	40,2	22,2	54,5	12,9	III	
4,0	47,7	1,2	47,2	5,1	47,4	20,3	12,1	3,0	-7,9	-4,9	18,3	15,4	13,8	IV	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>															
2,6	26,9	14,0	47,1	16,6	38,2	195,2	12,8	3,5	60,2	63,6	20,8	258,8	14,9	2001 I	
-3,9	15,5	1,1	43,4	-2,8	31,1	-9,1	14,4	4,8	1,4	6,2	19,0	-2,9	15,7	II ⁽⁴⁾	

3) Suhteellisten vuosimuutosten ja indeksien laskemistavasta ks. Teknisiä huomautuksia.

4) Laskettu kantojen neljännesvuosimuutoksista, jotka on puhdistettu uudelleenluokittelun, arvostusmuutosten, valuuttakurssimuutosten tai itse transaktioista johtumattomien muiden vastaavien muutosten aiheuttamista eroista.

Taulukko 2.8

Euroalueen rahalaitosten joidenkin velkojen ja saamisten tarkastelu valuutoittain¹⁾

(miljardia euroa, kausivaihtelusta puhdistamaton, ajanjakson lopussa)

Velat

1. Talletukset euroalueelta

	Rahalaitokset								Muut kuin rahalaitokset							
	Kaikki valuutat	Euro ²⁾	Muut EU-maiden valuutat	Muut kuin EU-maiden valuutat	USD	JPY	CHF	Muut	Kaikki valuutat	Euro ²⁾	Muut EU-maiden valuutat	Muut kuin EU-maiden valuutat	USD	JPY	CHF	Muut
					5	6	7	8					13	14	15	16
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
1999 IV	3 868,4	3 456,8	46,6	364,9	261,7	29,5	54,7	19,0	5 206,2	5 041,1	25,8	139,3	101,4	17,3	11,7	8,9
2000 I	3 932,4	3 496,3	55,0	381,1	265,8	32,5	60,5	22,3	5 249,3	5 074,7	30,5	144,1	105,1	17,6	11,9	9,5
II	4 056,4	3 620,9	52,8	382,7	265,3	34,8	62,3	20,2	5 291,3	5 111,2	27,9	152,2	113,0	17,1	13,2	9,0
III	3 946,0	3 485,3	58,1	402,7	279,6	38,3	64,9	20,0	5 316,7	5 127,5	29,1	160,1	121,0	16,5	12,5	10,1
IV	3 949,8	3 526,6	47,5	375,8	264,9	34,4	61,0	15,6	5 434,8	5 256,5	27,3	150,9	115,1	14,6	11,3	10,0
<i>Euroalueen laajeneminen</i>																
2001 I	4 059,5	3 558,8	55,4	445,3	316,6	40,1	67,8	20,7	5 577,9	5 367,5	31,2	179,2	130,8	23,8	12,3	12,2
II ³⁾	4 064,1	3 579,0	51,7	433,4	308,7	41,3	64,5	19,0	5 690,5	5 478,0	30,3	182,2	133,6	23,6	11,9	13,2

2. Talletukset euroalueen ulkopuolelta

	Pankit ³⁾								Muut kuin pankit							
	Kaikki valuutat	Euro ²⁾	Muut EU-maiden valuutat	Muut kuin EU-maiden valuutat	USD	JPY	CHF	Muut	Kaikki valuutat	Euro ²⁾	Muut EU-maiden valuutat	Muut kuin EU-maiden valuutat	USD	JPY	CHF	Muut
					5	6	7	8					9	10	11	12
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
1999 IV	1 342,5	532,7	114,2	695,7	570,4	45,9	51,0	28,4	483,3	218,9	44,2	220,1	180,8	17,4	12,1	9,8
2000 I	1 534,7	605,5	151,1	778,1	615,3	66,4	65,8	30,6	534,4	244,1	51,4	238,9	195,3	21,6	11,4	10,8
II	1 505,4	598,7	134,0	772,7	613,8	60,9	63,2	34,8	547,0	243,3	52,1	251,6	203,7	22,0	15,1	10,7
III	1 577,8	612,0	145,4	820,4	661,5	63,1	63,4	32,4	607,9	252,7	61,0	294,2	245,5	23,1	13,8	11,8
IV	1 550,5	590,3	126,8	833,5	684,6	53,1	65,7	30,1	588,5	254,0	64,0	270,5	225,5	20,5	12,3	12,2
<i>Euroalueen laajeneminen</i>																
2001 I	1 781,6	698,5	142,6	940,5	776,8	66,4	65,8	31,5	666,4	295,7	70,6	300,1	255,9	17,6	14,2	12,4
II ³⁾	1 808,0	685,4	136,9	985,6	811,4	68,4	73,3	32,6	684,1	287,2	73,2	323,7	276,2	19,3	13,3	14,9

3. Euroalueen rahalaitosten liikkeeseen laskemat velka- ja rahamarkkinapaperit

	Velkapaperit								Rahamarkkinapaperit							
	Kaikki valuutat	Euro ²⁾	Muut EU-maiden valuutat	Muut kuin EU-maiden valuutat	USD	JPY	CHF	Muut	Kaikki valuutat	Euro ²⁾	Muut EU-maiden valuutat	Muut kuin EU-maiden valuutat	USD	JPY	CHF	Muut
					5	6	7	8					9	10	11	12
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
1999 IV	2 365,9	2 101,0	40,0	224,8	128,6	48,2	30,7	17,3	245,4	220,5	1,8	23,1	15,4	4,2	2,3	1,2
2000 I	2 425,5	2 139,7	43,1	242,8	136,3	53,8	33,8	18,8	250,5	226,0	1,8	22,7	14,5	4,6	2,0	1,7
II	2 482,6	2 185,5	40,6	256,6	145,5	58,9	33,6	18,6	262,8	234,9	1,4	26,4	17,2	5,4	2,5	1,4
III	2 554,8	2 226,6	47,7	280,5	158,2	65,3	37,4	19,7	272,2	233,6	2,2	36,4	26,6	5,7	2,8	1,3
IV	2 566,9	2 246,0	46,5	274,4	157,3	62,1	35,4	19,7	262,2	215,8	2,4	44,1	34,0	5,6	2,9	1,5
<i>Euroalueen laajeneminen</i>																
2001 I	2 667,6	2 327,9	48,3	291,4	172,0	61,5	37,5	20,5	278,5	227,8	2,1	48,6	41,6	3,0	2,6	1,5
II ³⁾	2 733,0	2 359,8	54,7	318,4	188,4	70,3	39,3	20,5	266,9	219,5	3,8	43,7	36,5	3,3	2,6	1,3

Lähde: EKP.

- 1) Kantoja ei ole puhdistettu uudelleenluokittelun, arvostusmuutosten tai valuuttakurssimuutosten aiheuttamista eroista. Tilastot perustuvat osittain arvioihin. Lisätietoja ks. Teknisiä huomautuksia.
- 2) Sisältää euron kansallisten ilmentymien määrälliset erät.
- 3) Termillä pankit tarkoitetaan tässä taulukossa euroalueen ulkopuolisia laitoksia, jotka ovat samantyyppisiä kuin rahalaitokset.

Taulukko 2.8 (jatkoa)

Euroalueen rahalaitosten joidenkin velkojen ja saamisten tarkastelu valuutoittain¹⁾

(miljardia euroa, kausivaihtelusta puhdistamaton, ajanjakson lopussa)

Saamiset

4. Lainat euroalueelle

	Rahalaitokset								Muut kuin rahalaitokset							
	Kaikki valuutat	Euro ²⁾	Muut EU-maiden valuutat	Muut kuin EU-maiden valuutat					Kaikki valuutat	Euro ²⁾	Muut EU-maiden valuutat	Muut kuin EU-maiden valuutat				
					USD	JPY	CHF	Muut					USD	JPY	CHF	Muut
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
1999 IV	3 837,4	-	-	-	-	-	-	-	6 385,1	6 151,9	23,4	209,9	115,8	28,3	62,0	3,8
2000 I	3 935,1	-	-	-	-	-	-	-	6 528,3	6 261,2	34,0	233,1	128,3	35,1	65,9	3,7
II	4 025,6	-	-	-	-	-	-	-	6 681,9	6 388,3	35,4	258,1	144,9	38,4	70,5	4,3
III	3 935,6	-	-	-	-	-	-	-	6 796,5	6 485,4	34,8	276,3	155,8	44,4	72,2	4,0
IV	3 938,0	-	-	-	-	-	-	-	6 926,8	6 622,6	32,4	271,7	151,5	41,2	74,3	4,7
<i>Euroalueen laajeneminen</i>																
2001 I	4 081,4	-	-	-	-	-	-	-	7 125,4	6 782,2	35,1	308,1	182,3	45,4	74,9	5,6
II ⁶⁾	4 079,9	-	-	-	-	-	-	-	7 219,7	6 853,7	34,7	331,4	198,8	51,8	74,5	6,3

5. Euroalueen rahalaitosten hallussa olevat muut arvopaperit kuin osakkeet: euroalueella olevat liikkeeseenlaskijat

	Rahalaitosten liikkeeseen laskemat								Muiden kuin rahalaitosten liikkeeseen laskemat							
	Kaikki valuutat	Euro ²⁾	Muut EU-maiden valuutat	Muut kuin EU-maiden valuutat					Kaikki valuutat	Euro ²⁾	Muut EU-maiden valuutat	Muut kuin EU-maiden valuutat				
					USD	JPY	CHF	Muut					USD	JPY	CHF	Muut
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
1999 IV	830,3	795,7	8,1	26,5	17,4	5,0	2,5	1,6	1 438,5	1 406,0	5,6	27,0	13,5	11,0	1,2	1,3
2000 I	871,9	834,7	11,6	25,5	16,4	5,0	2,4	1,7	1 449,6	1 417,1	4,8	27,6	14,2	11,3	1,2	0,8
II	897,5	858,2	12,5	26,9	17,8	4,9	2,6	1,7	1 411,0	1 377,3	6,0	27,7	14,7	10,5	1,6	0,9
III	943,4	898,7	10,6	34,1	24,5	5,3	2,5	1,9	1 386,6	1 353,3	3,6	29,7	16,6	11,0	1,2	0,9
IV	935,3	895,0	10,8	29,5	19,7	5,9	2,1	1,7	1 354,6	1 320,7	5,6	28,2	16,7	9,7	1,0	0,9
<i>Euroalueen laajeneminen</i>																
2001 I	971,2	931,2	9,5	30,4	20,6	6,3	1,7	1,8	1 452,8	1 413,1	3,6	36,0	21,2	13,1	1,1	0,6
II ⁶⁾	998,7	956,0	10,6	32,1	22,0	6,7	1,7	1,6	1 499,6	1 457,9	4,6	37,1	22,0	13,2	1,1	0,7

6. Lainat euroalueen ulkopuolelle

	Pankit ³⁾								Muut kuin pankit							
	Kaikki valuutat	Euro ²⁾	Muut EU-maiden valuutat	Muut kuin EU-maiden valuutat					Kaikki valuutat	Euro ²⁾	Muut EU-maiden valuutat	Muut kuin EU-maiden valuutat				
					USD	JPY	CHF	Muut					USD	JPY	CHF	Muut
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
1999 IV	888,1	384,3	74,9	428,9	317,3	49,2	30,0	32,5	458,7	146,6	41,4	270,7	234,0	11,1	19,4	6,2
2000 I	944,3	423,4	95,5	425,4	306,9	49,3	33,0	36,2	485,1	154,7	40,8	289,6	248,9	13,9	20,4	6,3
II	977,9	462,9	92,1	422,9	308,4	44,9	33,2	36,4	480,0	149,6	42,0	288,4	246,1	14,1	21,4	6,8
III	979,1	445,8	90,9	442,4	331,8	42,1	33,8	34,7	520,6	156,0	46,1	318,5	273,9	14,5	23,3	6,9
IV	945,2	409,7	89,2	446,3	337,9	44,1	32,6	31,7	524,3	163,3	45,3	315,8	271,2	11,5	25,9	7,2
<i>Euroalueen laajeneminen</i>																
2001 I	1 051,5	468,3	98,6	484,5	365,8	46,3	34,5	38,3	594,2	198,2	48,6	347,4	301,2	11,9	26,2	8,0
II ⁶⁾	1 065,3	468,2	99,6	497,5	375,6	47,8	38,5	31,4	598,7	185,2	48,2	365,2	317,6	12,1	26,8	7,4

7. Euroalueen rahalaitosten hallussa olevat muut arvopaperit kuin osakkeet: euroalueen ulkopuoliset liikkeeseenlaskijat

	Pankkien liikkeeseen laskemat ³⁾								Muiden kuin pankkien liikkeeseen laskemat							
	Kaikki valuutat	Euro ²⁾	Muut EU-maiden valuutat	Muut kuin EU-maiden valuutat					Kaikki valuutat	Euro ²⁾	Muut EU-maiden valuutat	Muut kuin EU-maiden valuutat				
					USD	JPY	CHF	Muut					USD	JPY	CHF	Muut
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
1999 IV	117,5	50,0	8,6	58,9	44,1	8,0	3,0	3,8	415,8	98,9	23,6	293,3	258,2	23,0	4,2	8,0
2000 I	129,4	52,8	9,0	67,6	51,7	7,8	3,0	5,1	443,7	94,9	27,8	321,1	279,3	27,1	5,6	9,1
II	153,0	59,4	13,7	79,8	63,7	7,9	2,7	5,5	464,1	95,7	28,3	340,1	299,4	26,9	4,5	9,3
III	168,2	60,6	17,1	90,4	75,1	8,2	2,7	4,4	496,9	109,1	32,2	355,6	312,0	30,3	4,2	9,0
IV	171,1	61,1	19,7	90,3	75,6	7,7	2,4	4,6	474,3	111,5	31,7	331,0	290,6	27,1	3,6	9,7
<i>Euroalueen laajeneminen</i>																
2001 I	188,8	64,8	22,7	101,3	87,1	7,3	2,3	4,8	490,4	120,8	24,4	345,3	306,8	25,7	2,7	10,2
II ⁶⁾	205,5	70,7	25,2	109,6	95,2	7,2	2,2	4,5	503,7	122,9	25,7	355,1	314,7	27,3	3,0	9,3

3 Euroalueen rahoitusmarkkinat ja korot

Taulukko 3.1

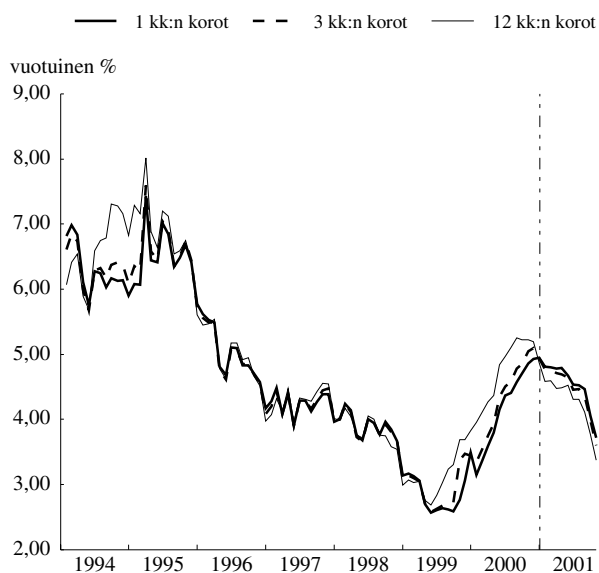
Rahamarkkinakorot ¹⁾

(vuotuisina prosentteina)

	Euroalue ⁴⁾					Yhdysvallat ⁶⁾	Japani ⁶⁾
	Yön yli- talletukset ^{2, 3)}	1 kk:n talletukset ⁵⁾	3 kk:n talletukset ⁵⁾	6 kk:n talletukset ⁵⁾	12 kk:n talletukset ⁵⁾	3 kk:n talletukset ⁶⁾	3 kk:n talletukset ⁷⁾
	1	2	3	4	5	6	7
1996	4,04	4,95	4,92	4,89	4,93	5,51	0,57
1997	3,98	4,23	4,24	4,25	4,28	5,76	0,62
1998	3,09	3,84	3,83	3,78	3,77	5,57	0,66
1999	2,74	2,86	2,96	3,06	3,19	5,42	0,22
2000	4,12	4,24	4,40	4,55	4,78	6,53	0,28
2000 loka	4,76	4,85	5,04	5,10	5,22	6,78	0,52
marras	4,83	4,92	5,09	5,13	5,19	6,75	0,55
joulu	4,83	4,94	4,93	4,91	4,87	6,54	0,62
<i>Euroalueen laajeneminen</i>							
2001 tammi	4,75	4,81	4,77	4,68	4,58	5,73	0,50
helmi	4,99	4,80	4,76	4,67	4,59	5,35	0,41
maalis	4,78	4,78	4,71	4,58	4,47	4,96	0,19
huhti	5,06	4,79	4,69	4,57	4,49	4,63	0,10
touko	4,65	4,67	4,64	4,57	4,53	4,11	0,07
kesä	4,54	4,53	4,45	4,35	4,31	3,83	0,07
heinä	4,51	4,52	4,47	4,39	4,31	3,75	0,08
elo	4,49	4,46	4,35	4,22	4,11	3,56	0,08
syys	3,99	4,05	3,98	3,88	3,77	3,03	0,06
loka	3,97	3,72	3,60	3,46	3,37	2,40	0,08
2001 loka 5.	3,72	3,64	3,56	3,43	3,35	2,48	0,08
12.	3,98	3,78	3,66	3,53	3,47	2,46	0,08
19.	4,60	3,76	3,61	3,45	3,35	2,37	0,08
26.	3,77	3,71	3,58	3,43	3,32	2,28	0,08
marras 2.	3,76	3,62	3,50	3,33	3,18	2,20	0,08

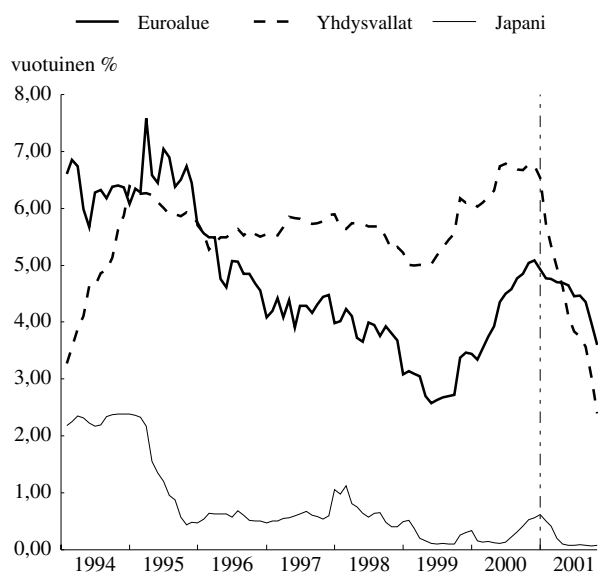
Euroalueen rahamarkkinakorot

(kuukausittain)

3 kk:n rahamarkkinakorot

(kuukausittain)

Lähteet: Reuters ja EKP.

- 1) Kuukausi- ja vuosittiedot ovat ajanjakson keskiarvoja lukuun ottamatta yön yli -korkoja koskevia tietoja joulukuuhun 1998 asti.
- 2) Pankkien välisten talletusmarkkinoiden ottolainauskorot (bid rates) joulukuuhun 1998 asti. Sarakkeessa 1 esitetään eoniakoron keskiarvo (euro overnight index average) tammikuusta 1999 alkaen.
- 3) Ajanjakson lopun korot joulukuuhun 1998 asti; sen jälkeen ajanjakson keskiarvot.
- 4) Ajalta ennen tammikuuta 1999 on laskettu euroalueen keinotekoiset korot käyttämällä BKT:llä painotettuja kansallisia korkoja.
- 5) Tammikuusta 1999 alkaen euriborkorko ja siitä ennen liborkorko (London interbank offered rate), jos käytettävissä.
- 6) Liborkorko (London interbank offered rate).

Taulukko 3.2

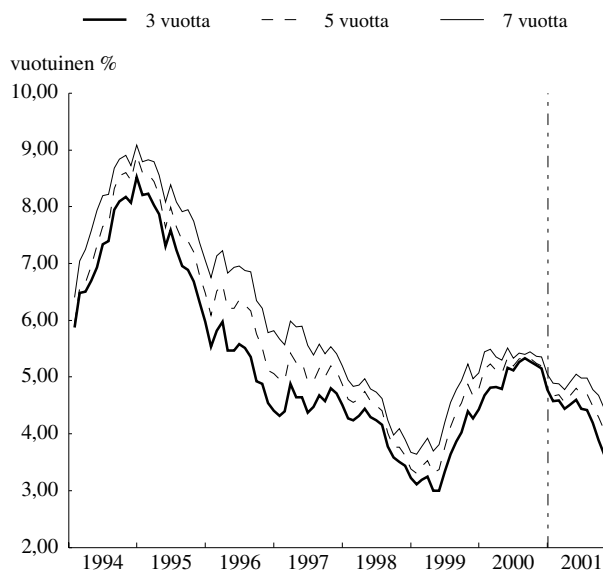
Valtion lainojen tuotot ¹⁾

(vuotuisina prosentteina)

	Euroalue ²⁾					Yhdysvallat	Japani
	2 v 1	3 v 2	5 v 3	7 v 4	10 v 5	10 v 6	10 v 7
1996	4,17	4,41	5,06	5,82	7,23	6,54	3,03
1997	4,33	4,51	4,87	5,20	5,99	6,45	2,15
1998	3,16	3,22	3,38	3,67	4,71	5,33	1,30
1999	3,38	3,63	4,01	4,38	4,66	5,64	1,75
2000	4,90	5,03	5,19	5,37	5,44	6,03	1,76
2000 loka	5,17	5,20	5,24	5,37	5,42	5,74	1,83
2000 marras	5,12	5,15	5,19	5,35	5,34	5,72	1,75
2000 joulu	4,74	4,77	4,82	5,05	5,07	5,23	1,62
<i>Euroalueen laajeneminen</i>							
2001 tammi	4,55	4,57	4,67	4,90	5,01	5,14	1,54
2001 helmi	4,56	4,59	4,69	4,88	5,02	5,10	1,43
2001 maalisk.	4,44	4,44	4,56	4,78	4,94	4,89	1,19
2001 huhti	4,49	4,51	4,66	4,90	5,10	5,13	1,36
2001 touko	4,56	4,60	4,80	5,05	5,26	5,37	1,28
2001 kesä	4,39	4,44	4,70	4,99	5,21	5,26	1,19
2001 heinä	4,33	4,42	4,70	4,99	5,25	5,23	1,33
2001 elokuu	4,11	4,19	4,49	4,78	5,06	4,97	1,36
2001 syys	3,77	3,89	4,29	4,67	5,04	4,76	1,40
2001 loka	3,40	3,63	4,05	4,44	4,82	4,55	1,36
2001 loka 5.	3,41	3,62	4,07	4,45	4,85	4,51	1,39
2001 loka 12.	3,48	3,70	4,11	4,51	4,89	4,66	1,38
2001 loka 19.	3,38	3,65	4,07	4,46	4,83	4,57	1,36
2001 loka 26.	3,35	3,54	3,96	4,34	4,70	4,56	1,33
2001 marras 2.	3,16	3,37	3,79	4,19	4,55	4,35	1,31

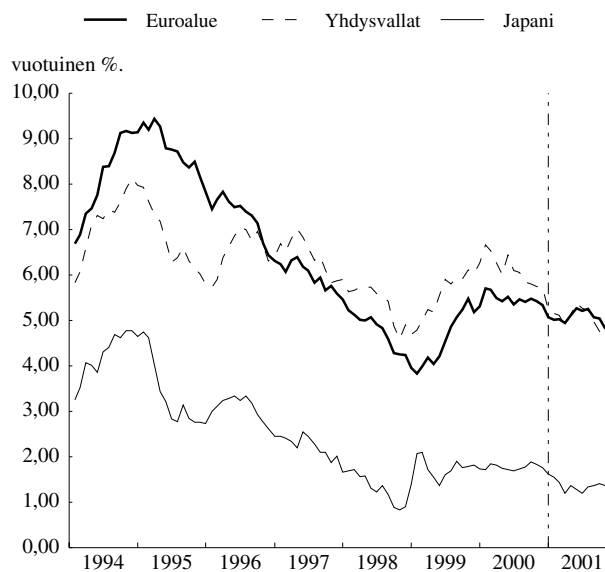
Valtion lainojen tuotot euroalueella

(kuukausittain)

Valtion 10 vuoden lainojen tuotot

(kuukausittain)

Lähteet: Reuters, EKP, Federal Reserve ja Bank of Japan.

1) Euroalueen 2, 3, 5 ja 7 vuoden lainojen tuotot perustuvat joulukuuhun 1998 asti ajanjakson lopun tietoihin. Kymmenen vuoden lainojen tuotot ovat ajanjakson keskiarvoja. Sen jälkeen kaikki tuotot ovat ajanjakson keskiarvoja.

2) Euroalueen lainojen tuotot on joulukuuhun 1998 asti laskettu BKT:llä painotetuista yhdenmukaistetuista valtion lainojen tuotoista. Sen jälkeen painoina on kaikissa maturiteeteissa käytetty valtion lainojen nimellisiä kantoja.

Taulukko 3.3

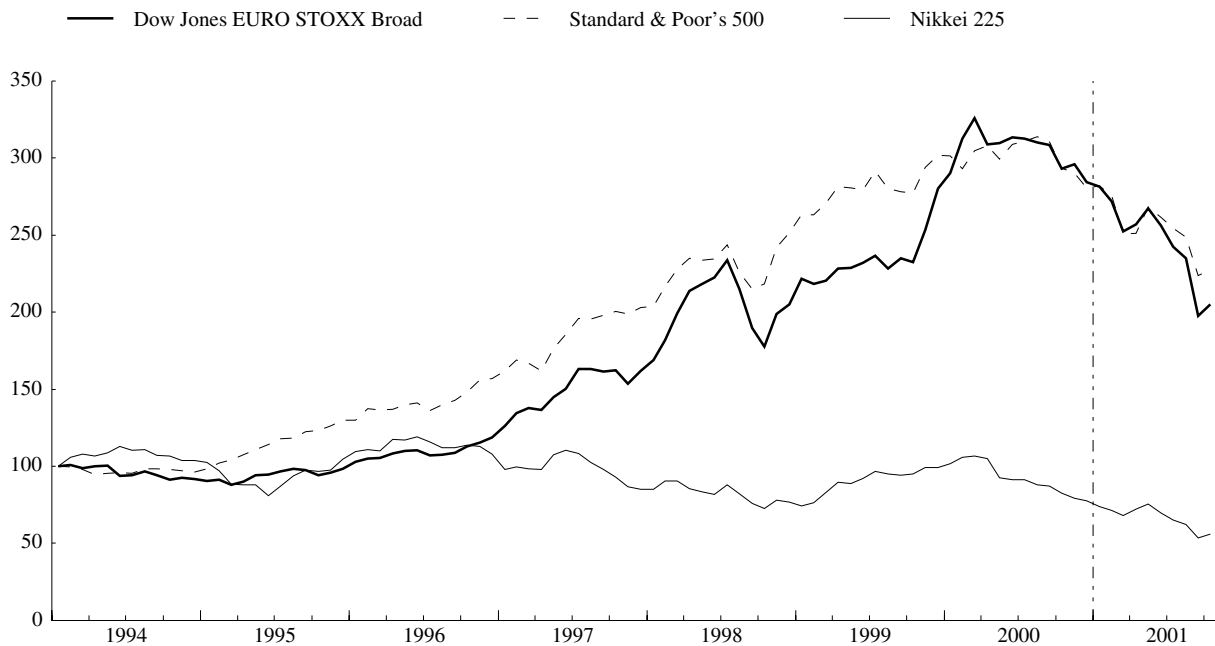
Osakeindeksit

(indeksit pisteinä)¹⁾

	Dow Jones: Euro Stoxx -indeksit												Yhdys- vallat	Japani	
	Viiteaineisto		Toimialakohtaiset indeksit												
	Laaja	50 yritystä	Raaka- aineet	Kulutus- tavarat (sykli- nen)	Kulutus- tavarat (ei- sykli- nen)	Energia	Rahoitus	Teolli- suus	Tek- niikka	Yleis- hyö- dylliset yhtiöt	Tele- vies- tintä	Ter- veyden- hoito			Standard & Poor's 500 -indeksi
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14		
1996	151,6	1 657,5	181,1	146,8	180,6	159,5	129,9	134,7	150,0	166,3	202,3	230,1	671,2	21 061,7	
1997	207,6	2 319,6	233,4	191,9	231,9	227,3	184,4	168,0	227,7	205,5	324,1	301,7	873,9	18 373,4	
1998	280,5	3 076,3	257,9	245,0	295,5	249,3	281,3	218,4	333,6	282,4	488,1	348,9	1 085,3	15 338,4	
1999	325,8	3 787,3	279,2	262,9	327,7	286,0	295,7	285,1	470,4	306,2	717,7	392,6	1 327,8	16 829,9	
2000	423,9	5 075,5	299,1	292,9	324,3	342,3	350,7	378,0	963,1	341,7	1 072,5	476,0	1 426,7	17 162,7	
2000	loka	406,4	4 893,2	281,2	278,4	331,5	373,7	366,3	349,4	864,6	336,3	824,3	561,2	1 390,1	15 342,7
	marras	410,8	4 962,5	302,9	274,9	346,0	365,0	379,7	359,6	864,7	339,6	796,2	571,6	1 373,8	14 743,5
	joulu	394,5	4 787,1	319,1	257,4	330,2	337,9	365,9	354,3	865,0	326,7	715,4	554,6	1 329,7	14 409,7
<i>Euroalueen laajeneminen</i>															
2001	tammi	390,2	4 729,7	317,3	261,6	314,4	339,7	371,9	354,0	792,1	318,7	727,8	524,3	1 334,2	13 739,7
	helmi	377,1	4 525,9	320,2	260,4	319,0	349,5	364,5	355,7	656,6	317,8	654,4	549,5	1 305,5	13 274,1
	maalis	349,9	4 199,2	311,0	241,7	305,7	340,6	334,5	334,5	567,8	300,6	602,9	524,7	1 186,8	12 684,9
	huhti	356,3	4 305,2	308,4	242,6	304,8	352,5	339,4	329,9	587,4	311,5	635,0	534,6	1 189,2	13 436,7
	touko	370,8	4 481,8	316,5	258,9	312,0	371,8	345,9	345,9	662,4	311,0	623,9	553,2	1 270,7	14 014,3
	kesä	355,1	4 289,7	306,4	241,8	316,9	379,2	341,0	328,6	553,5	320,9	538,3	580,1	1 238,7	12 974,9
	heinä	336,2	4 037,8	302,7	233,8	316,6	349,9	328,2	306,5	449,5	324,2	512,0	565,7	1 205,9	12 140,1
	elo	325,8	3 884,7	287,9	226,3	309,0	346,6	322,4	303,6	426,5	324,2	453,6	549,3	1 178,3	11 576,2
	syys	274,3	3 277,0	253,2	176,7	284,2	315,8	265,9	253,2	325,4	298,7	366,5	509,2	1 058,7	9 974,7
	loka	284,4	3 440,9	260,5	180,4	281,1	322,5	269,9	253,7	373,4	302,7	418,9	539,7	1 076,6	10 428,8
2001	loka 5.	276,6	3 348,0	253,2	172,1	286,3	315,1	266,6	245,6	334,4	307,0	394,4	536,3	1 071,4	10 205,9
	12.	288,4	3 498,7	271,6	182,6	285,1	335,8	274,4	257,1	378,4	301,1	407,8	544,1	1 091,7	10 632,4
	19.	282,5	3 406,9	261,5	182,2	278,4	313,4	264,9	254,7	381,9	299,7	414,7	544,0	1 073,5	10 538,8
	26.	297,7	3 611,9	267,6	192,1	280,3	331,6	282,0	265,5	424,2	296,9	456,5	543,8	1 104,6	10 795,2
	marras 2.	289,8	3 503,3	262,0	186,7	278,2	320,8	275,0	256,6	413,2	297,0	429,0	532,6	1 087,2	10 383,8

Dow Jones: Euro Stoxx (laaja), Standard & Poor's 500 ja Nikkei 225 uudelleen painotettuina

(peruskuukausi tammikuu 1994 = 100; kuukausittain)

Lähde: Reuters.

1) Kuukausi- ja vuosittaiset tiedot ovat ajanjakson keskiarvoja.

Taulukko 3.4

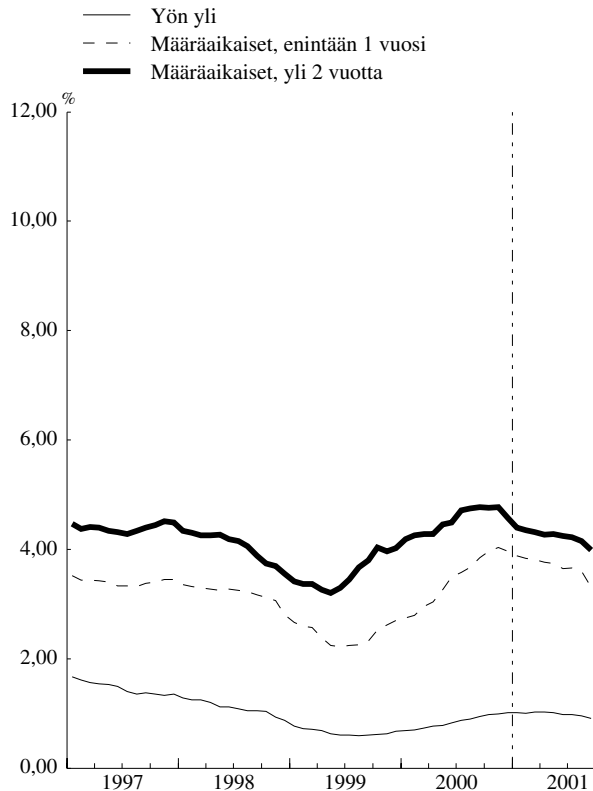
Pankkien luotto- ja talletuskorot

(vuotuisina prosentteina; jakson keskiarvo)

	Talletuskorot						Luottokorot				
	Yön yli	Määräaikaiset			Irtisanomisehtoiset		Yritykset		Kotitaloudet		
		Enintään 1 vuosi	Enintään 2 vuotta	Yli 2 vuotta	Enintään 3 kk	Yli 3 kk	Enintään 1 vuosi	Yli 1 vuosi	Kulutus- luotot	Asunto- luotot	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
1998	1,10	3,20	3,22	4,06	2,61	3,25	6,73	5,80	10,05	5,87	
1999	0,65	2,44	2,45	3,57	2,15	2,76	5,65	5,10	9,39	5,29	
2000	0,85	3,45	3,44	4,52	2,25	3,79	6,60	6,23	9,86	6,34	
2000	syys	0,94	3,85	3,83	4,77	2,38	4,20	6,92	6,44	10,03	6,56
	loka	0,97	3,96	3,96	4,76	2,40	4,14	7,13	6,60	10,15	6,57
	marras	0,99	4,04	4,03	4,77	2,47	4,25	7,16	6,63	10,20	6,56
	joulu	1,01	3,96	3,96	4,58	2,49	4,21	7,18	6,45	10,19	6,43
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
2001	tammi	1,01	3,88	3,88	4,39	2,52	4,01	7,19	6,40	10,32	6,29
	helmi	1,01	3,84	3,83	4,35	2,50	3,99	7,11	6,44	10,26	6,24
	maalis	1,02	3,81	3,81	4,32	2,50	3,99	7,04	6,32	10,22	6,18
	huhti	1,03	3,76	3,76	4,26	2,50	3,91	7,07	6,34	10,24	6,14
	touko	1,01	3,75	3,74	4,27	2,48	3,91	7,03	6,34	10,22	6,17
	kesä	0,98	3,65	3,65	4,25	2,46	3,85	6,97	6,25	10,17	6,13
	heinä	0,97	3,66	3,65	4,22	2,44	3,80	6,89	6,21	10,10	6,05
	elo	0,96	3,60	3,59	4,15	2,41	3,68	6,88	6,19	10,16	5,96
	syys	0,91	3,31	3,31	3,99	2,36	3,33	6,72	6,07	10,08	5,86

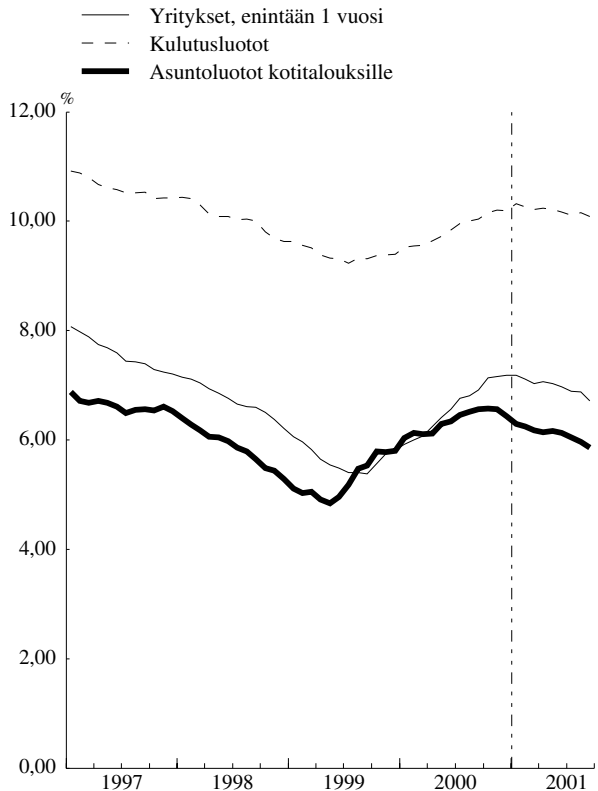
Talletuskorot

(kuukausittain)

Luottokorot

(kuukausittain)

Lähde: EKP.

Näitä euroalueen pankkien luotto- ja talletuskorkoja koskevia tietoja on käytettävä varoen ja ainoastaan tilastollisiin tarkoituksiin; korkojen kehitystä olisi analysoitava pääasiassa muutoksina eikä niinkään tasoina. Korot lasketaan kansallisten keskuspankkien ilmoittamien kansallisten luotto- ja talletuskorkojen painotettuna keskiarvona. Kansalliset luotto- ja talletuskorot edustavat niitä kansallisista lähteistä saatavissa olevia korkotietoja, joiden katsotaan sopivan laadittuihin luokituksiin. Nämä kansalliset korot on laskettu yhteen euroalueen korkotiedoiksi käyttäen joissakin tapauksissa arvioita, kun euroalueen kansallisissa rahoitusinstrumenteissa on havaittu epäyhtenäisyyttä. Kansallisten luotto- ja talletuskorkojen kattavuutta (uudet luotot ja/tai luottokannat), tietojen luonnetta (nimelliset tai efektiiviset korot) tai keräämismenetelmiä ei myöskään ole yhdenmukaistettu. Euroalueen pankkien luotto- ja talletuskorkojen maakohtaiset painot kootaan rahalaitostilastotiedoista tai mahdollisimman edustavista muista tiedoista. Painot heijastavat instrumenttien käytön maakohtaisia osuuksia euroalueella laskettuna kantatiedoista. Painot tarkistetaan kuukausittain siten, että korot ja painot viittaavat aina saman kuukauden tietoihin.

Taulukko 3.5

Muiden arvopapereiden kuin osakkeiden liikkeeseenlaskut alkuperäisen maturiteetin, liikkeeseenlaskijan sijainnin ja valuutan mukaan

(miljardia euroa; vaihto ajanjakson aikana ja ajanjakson lopun kanta; nimellisarvoon)

1. Lyhytaikaiset

		Euroalueella olevien liikkeeseen laskemat									
		Euromääräiset ¹⁾								Muun valuutan määräiset	
		Liikkeeseen-laskut	Kuoletuks-et	Liikkeeseen-laskut, netto	Liikkeessä oleva määrä	Liikkeeseen-laskut	Kuoletuks-et	Liikkeeseen-laskut, netto	Liikkeessä oleva määrä	Liikkeeseen-laskut	Kuoletuks-et
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
2000	elo	276,1	276,2	-0,2	672,1	261,0	258,6	2,4	616,1	15,0	17,6
	syys	311,5	315,2	-3,7	670,8	293,4	298,7	-5,3	611,4	18,1	16,5
	loka	355,2	342,5	12,7	685,9	338,2	330,3	7,9	618,8	17,0	12,1
	marras	302,1	302,4	-0,3	686,4	283,7	290,1	-6,4	612,7	18,4	12,2
	joulu	246,0	278,6	-32,6	653,5	229,7	264,5	-34,8	578,7	16,3	14,1
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
2001	tammi	376,3	346,8	29,5	687,4	358,6	326,2	32,4	615,9	17,7	20,6
	helmi	404,8	390,8	13,9	702,6	384,1	373,7	10,4	626,0	20,7	17,2
	maalis	452,7	436,4	16,3	722,8	432,6	417,7	14,9	643,3	20,1	18,7
	huhti	441,9	431,8	10,1	733,8	424,2	412,7	11,5	654,5	17,6	19,0
	touko	477,8	480,8	-3,1	735,4	456,6	460,3	-3,7	652,1	21,2	20,5
	kesä	410,7	418,7	-8,1	726,5	388,0	395,6	-7,5	642,9	22,6	23,2
	heinä	393,0	385,6	7,4	734,5	370,0	365,2	4,8	649,2	23,1	20,5
	elo	423,0	418,1	4,9	737,8	404,5	400,0	4,6	654,6	18,4	18,1

2. Pitkäaikaiset

		Euroalueella olevien liikkeeseen laskemat									
		Euromääräiset ¹⁾								Muun valuutan määräiset	
		Liikkeeseen-laskut	Kuoletuks-et	Liikkeeseen-laskut, netto	Liikkeessä oleva määrä	Liikkeeseen-laskut	Kuoletuks-et	Liikkeeseen-laskut, netto	Liikkeessä oleva määrä	Liikkeeseen-laskut	Kuoletuks-et
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
2000	elo	108,3	61,3	46,9	6 358,4	83,7	52,6	31,1	5 821,8	24,6	8,7
	syys	111,9	77,0	35,0	6 398,4	91,3	66,7	24,5	5 847,2	20,7	10,2
	loka	126,9	89,3	37,5	6 449,0	102,4	77,0	25,4	5 873,8	24,4	12,3
	marras	106,8	78,2	28,6	6 465,4	92,4	66,0	26,4	5 899,5	14,4	12,2
	joulu	100,6	103,0	-2,3	6 441,1	88,2	87,4	0,7	5 902,9	12,5	15,5
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
2001	tammi	153,4	145,7	7,6	6 538,9	136,1	133,4	2,7	5 996,6	17,2	12,3
	helmi	138,3	85,1	53,2	6 593,0	116,3	70,3	46,1	6 044,8	21,9	14,8
	maalis	155,2	101,6	53,6	6 657,2	127,1	86,6	40,5	6 087,3	28,0	15,0
	huhti	115,0	74,1	40,9	6 696,6	98,3	64,6	33,7	6 120,6	16,7	9,5
	touko	132,2	79,3	52,8	6 766,6	115,8	67,6	48,2	6 169,0	16,4	11,7
	kesä	135,0	76,6	58,4	6 820,6	115,6	58,3	57,2	6 224,7	19,4	18,3
	heinä	138,7	96,4	42,2	6 853,6	123,8	84,8	39,1	6 264,2	14,9	11,7
	elo	85,3	66,7	18,6	6 860,7	71,6	60,4	11,2	6 273,9	13,7	6,3

3. Yhteensä

		Euroalueella olevien liikkeeseen laskemat									
		Euromääräiset ¹⁾								Muun valuutan määräiset	
		Liikkeeseen-laskut	Kuoletuks-et	Liikkeeseen-laskut, netto	Liikkeessä oleva määrä	Liikkeeseen-laskut	Kuoletuks-et	Liikkeeseen-laskut, netto	Liikkeessä oleva määrä	Liikkeeseen-laskut	Kuoletuks-et
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
2000	elo	384,3	337,6	46,8	7 030,6	344,7	311,3	33,5	6 437,9	39,6	26,3
	syys	423,4	392,2	31,2	7 069,3	384,7	365,5	19,2	6 458,6	38,8	26,7
	loka	482,0	431,8	50,2	7 134,9	440,6	407,4	33,3	6 492,6	41,4	24,4
	marras	408,9	380,6	28,3	7 151,8	376,1	356,1	20,0	6 512,1	32,8	24,5
	joulu	346,6	381,6	-35,0	7 094,5	317,8	351,9	-34,1	6 481,6	28,8	29,7
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
2001	tammi	529,7	492,5	37,2	7 226,3	494,7	459,6	35,1	6 612,5	35,0	32,9
	helmi	543,0	475,9	67,1	7 295,6	500,4	443,9	56,5	6 670,7	42,6	32,0
	maalis	607,9	538,0	69,9	7 380,0	559,8	504,4	55,4	6 730,6	48,1	33,7
	huhti	556,8	505,9	51,0	7 430,4	522,5	477,3	45,2	6 775,1	34,3	28,5
	touko	609,9	560,2	49,8	7 502,0	572,4	528,0	44,4	6 821,0	37,5	32,2
	kesä	545,6	495,3	50,3	7 547,1	503,6	453,9	49,7	6 867,6	42,0	41,4
	heinä	531,7	482,1	49,7	7 588,1	493,8	449,9	43,9	6 913,4	37,9	32,1
	elo	508,3	484,8	23,5	7 598,4	476,1	460,4	15,7	6 928,5	32,2	24,4

Lähteet: EKP ja BIS (euroalueen ulkopuoliset liikkeeseenlaskijat).

1) Sisältää euron kansallisten ilmentymien määräiset erät.

		Euroalueen ulkopuolisten euromääräiset liikkeeseenlaskut ¹⁾				Euromääräiset yhteensä ¹⁾					
Liikkeeseenlaskut, netto	Liikkeessä oleva määrä	Liikkeeseenlaskut	Kuoletukset	Liikkeeseenlaskut, netto	Liikkeessä oleva määrä	Liikkeeseenlaskut, netto	Kuoletukset	Liikkeeseenlaskut, netto	Liikkeessä oleva määrä		
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20		
-2,6	56,1	8,0	10,6	-2,6	27,8	269,1	269,3	-0,2	643,9	2000	elo
1,6	59,4	24,7	7,3	17,4	45,2	318,1	306,0	12,0	656,6		syys
4,8	67,1	9,6	20,8	-11,2	33,9	347,8	351,2	-3,4	652,7		loka
6,1	73,7	15,0	8,0	7,0	40,9	298,7	298,1	0,6	653,6		marras
2,2	74,8	18,8	6,1	12,7	53,6	248,5	270,6	-22,1	632,3		joulu
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
-2,8	71,5	11,4	27,3	-15,9	37,7	369,9	353,5	16,4	653,6	2001	tammi
3,5	76,7	11,1	11,5	-0,4	37,3	395,1	385,1	10,0	663,2		helmi
1,4	79,6	25,4	5,4	20,0	57,3	458,0	423,1	34,9	700,5		maalis
-1,4	79,3	6,8	26,1	-19,2	38,0	431,1	438,8	-7,7	692,5		huhti
0,7	83,3	11,2	11,9	-0,7	37,4	467,9	472,2	-4,4	689,4		touko
-0,5	83,6	24,9	8,9	16,0	53,4	413,0	404,5	8,5	696,3		kesä
2,6	85,3	.	.	.	.	.	.	.	.		heinä
0,3	83,2	.	.	.	.	.	.	.	.		elo
<i>Euroalueen ulkopuolisten euromääräiset liikkeeseenlaskut¹⁾</i>											
Liikkeeseenlaskut, netto	Liikkeessä oleva määrä	Liikkeeseenlaskut	Kuoletukset	Liikkeeseenlaskut, netto	Liikkeessä oleva määrä	Liikkeeseenlaskut, netto	Kuoletukset	Liikkeeseenlaskut, netto	Liikkeessä oleva määrä		
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20		
15,9	536,6	13,2	7,5	5,7	679,7	96,9	60,2	36,7	6 501,5	2000	elo
10,4	551,3	31,1	14,4	16,7	697,5	122,4	81,1	41,3	6 544,6		syys
12,1	575,2	26,7	6,7	20,0	716,4	129,1	83,7	45,4	6 590,2		loka
2,2	566,0	19,5	7,3	12,1	727,9	111,9	73,3	38,6	6 627,4		marras
-3,1	538,1	20,4	7,8	12,7	739,4	108,6	95,2	13,4	6 642,3		joulu
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
4,9	542,3	17,4	10,2	7,2	734,4	153,6	143,6	10,0	6 731,0	2001	tammi
7,1	548,2	36,8	14,7	22,1	757,1	153,2	85,0	68,2	6 801,9		helmi
13,1	569,8	36,6	9,0	27,6	786,0	163,7	95,6	68,1	6 873,4		maalis
7,2	576,0	20,0	9,9	10,1	796,5	118,2	74,5	43,8	6 917,1		huhti
4,6	597,6	26,9	12,0	14,9	811,9	142,7	79,6	63,1	6 980,9		touko
1,1	595,9	32,8	9,7	23,2	835,9	148,4	68,0	80,4	7 060,6		kesä
3,2	589,4	.	.	.	.	.	.	.	.		heinä
7,4	586,8	.	.	.	.	.	.	.	.		elo
<i>Euroalueen ulkopuolisten euromääräiset liikkeeseenlaskut¹⁾</i>											
Liikkeeseenlaskut, netto	Liikkeessä oleva määrä	Liikkeeseenlaskut	Kuoletukset	Liikkeeseenlaskut, netto	Liikkeessä oleva määrä	Liikkeeseenlaskut, netto	Kuoletukset	Liikkeeseenlaskut, netto	Liikkeessä oleva määrä		
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20		
13,3	592,7	21,2	18,1	3,1	707,5	365,9	329,4	36,5	7 145,4	2000	elo
12,1	610,7	55,8	21,7	34,1	742,6	440,5	387,2	53,3	7 201,2		syys
17,0	642,3	36,3	27,5	8,7	750,3	476,9	434,9	42,0	7 242,9		loka
8,3	639,7	34,4	15,3	19,2	768,8	410,6	371,4	39,2	7 281,0		marras
-0,9	612,9	39,3	13,9	25,4	793,0	357,1	365,8	-8,7	7 274,7		joulu
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
2,1	613,8	28,8	37,5	-8,7	772,0	523,5	497,1	26,4	7 384,6	2001	tammi
10,6	624,9	47,9	26,2	21,7	794,4	548,3	470,1	78,2	7 465,1		helmi
14,4	649,4	62,0	14,4	47,6	843,3	621,8	518,7	103,0	7 573,9		maalis
5,8	655,3	26,8	35,9	-9,1	834,6	549,3	513,3	36,0	7 609,6		huhti
5,3	680,9	38,2	23,9	14,3	849,3	610,6	551,9	58,7	7 670,3		touko
0,6	679,5	57,8	18,6	39,2	889,3	561,4	472,5	88,9	7 756,9		kesä
5,8	674,7	.	.	.	.	.	.	.	.		heinä
7,8	670,0	.	.	.	.	.	.	.	.		elo

Taulukko 3.6**Muut euromääräiset arvopaperit kuin osakkeet alkuperäisen maturiteetin, liikkeeseenlaskijan sijainnin ja sektorin mukaan¹⁾***(miljardia euroa; ajanjakson lopun kanta; nimellisarvoon)***Liikkeessä oleva määrä****1. Lyhytaikaiset**

	Euroalueella olevien liikkeeseen laskemat						Euroalueen ulkopuolisten liikkeeseen laskemat				
	Yhteensä	Raha-laitokset (ml. euro-järjestelmä)	Muut rahoitus-laitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Yhteensä	Pankit (ml. keskus-pankit)	Muut rahoitus-laitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
2000											
elo	616,1	263,7	4,3	79,4	266,4	2,3	27,8	11,8	7,0	7,8	
syys	611,4	256,4	4,1	81,1	267,1	2,8	45,2	15,1	11,9	16,7	
loka	618,8	259,7	4,5	86,3	265,6	2,7	33,9	13,0	9,5	10,2	
marras	612,7	254,4	4,6	86,9	263,9	3,0	40,9	15,4	12,4	12,4	
joulu	578,7	244,0	4,5	86,0	241,4	2,9	53,6	20,8	13,6	18,0	
	<i>Euroalueen laajeneminen</i>										
2001											
tammi	615,9	257,1	5,0	89,4	261,5	2,9	37,7	15,0	10,8	11,2	
helmi	626,0	260,3	4,9	93,1	265,4	2,2	37,3	15,0	11,4	10,2	
maalis	643,3	265,0	5,1	94,5	276,5	2,2	57,3	20,8	17,5	18,0	
huhti	654,5	269,2	5,5	92,4	285,3	2,2	38,0	13,1	13,7	10,7	
touko	652,1	260,9	5,5	99,1	284,1	2,4	37,4	13,6	14,2	9,0	
kesä	642,9	261,6	5,2	97,2	276,9	2,0	53,4	19,2	19,7	13,7	
heinä	649,2	259,3	5,0	100,4	280,8	3,6	.	.	.	.	
elo	654,6	254,8	4,4	106,0	285,8	3,5	.	.	.	.	

2. Pitkäaikaiset

	Euroalueella olevien liikkeeseen laskemat						Euroalueen ulkopuolisten liikkeeseen laskemat				
	Yhteensä	Raha-laitokset (ml. euro-järjestelmä)	Muut rahoitus-laitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Yhteensä	Pankit (ml. keskus-pankit)	Muut rahoitus-laitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
2000											
elo	5 821,8	2 147,0	235,0	276,0	3 062,3	101,6	679,7	198,3	88,7	146,0	
syys	5 847,2	2 162,4	234,6	276,4	3 072,0	101,8	697,5	200,0	94,1	152,3	
loka	5 873,8	2 173,3	239,8	280,7	3 076,1	103,9	716,4	212,1	96,7	153,0	
marras	5 899,5	2 175,3	243,5	285,3	3 089,7	105,5	727,9	216,2	102,2	156,0	
joulu	5 902,9	2 175,6	256,8	288,2	3 075,8	106,5	739,4	219,6	102,2	160,6	
	<i>Euroalueen laajeneminen</i>										
2001											
tammi	5 996,6	2 199,8	254,3	285,1	3 150,3	107,1	734,4	220,9	104,5	162,2	
helmi	6 044,8	2 229,8	260,0	289,1	3 157,1	108,8	757,1	231,3	105,4	177,1	
maalis	6 087,3	2 240,9	267,5	299,7	3 168,7	110,5	786,0	243,7	108,2	184,5	
huhti	6 120,6	2 247,7	273,3	303,7	3 183,2	112,7	796,5	244,7	114,1	187,8	
touko	6 169,0	2 255,7	282,2	312,7	3 205,0	113,3	811,9	249,6	116,1	197,5	
kesä	6 224,7	2 270,7	289,8	319,6	3 231,2	113,4	835,9	259,1	117,2	203,1	
heinä	6 264,2	2 289,6	307,7	322,2	3 229,2	115,4	.	.	.	.	
elo	6 273,9	2 289,4	310,4	325,7	3 230,1	118,2	.	.	.	.	

3. Yhteensä

	Euroalueella olevien liikkeeseen laskemat						Euroalueen ulkopuolisten liikkeeseen laskemat				
	Yhteensä	Raha-laitokset (ml. euro-järjestelmä)	Muut rahoitus-laitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Yhteensä	Pankit (ml. keskus-pankit)	Muut rahoitus-laitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
2000											
elo	6 437,9	2 410,7	239,4	355,3	3 328,6	103,9	707,5	210,1	95,8	153,8	
syys	6 458,6	2 418,8	238,7	357,4	3 339,1	104,6	742,6	215,1	106,0	169,0	
loka	6 492,6	2 433,0	244,3	367,0	3 341,7	106,6	750,3	225,1	106,1	163,2	
marras	6 512,1	2 429,7	248,1	372,2	3 353,6	108,5	768,8	231,6	114,6	168,4	
joulu	6 481,6	2 419,6	261,2	374,2	3 317,2	109,4	793,0	240,4	115,8	178,5	
	<i>Euroalueen laajeneminen</i>										
2001											
tammi	6 612,5	2 456,9	259,3	374,5	3 411,8	110,0	772,0	235,9	115,3	173,4	
helmi	6 670,7	2 490,1	264,9	382,2	3 422,5	111,0	794,4	246,3	116,7	187,3	
maalis	6 730,6	2 506,0	272,6	394,2	3 445,2	112,7	843,3	264,5	125,7	202,5	
huhti	6 775,1	2 516,9	278,8	396,1	3 468,4	114,9	834,6	257,8	127,8	198,4	
touko	6 821,0	2 516,6	287,8	411,8	3 489,2	115,7	849,3	263,2	130,3	206,5	
kesä	6 867,6	2 532,3	295,0	416,9	3 508,1	115,4	889,3	278,2	136,9	216,8	
heinä	6 913,4	2 548,9	312,7	422,7	3 510,1	119,0	.	.	.	.	
elo	6 928,5	2 544,2	314,8	431,7	3 516,0	121,8	.	.	.	.	

*Lähteet: EKP ja BIS (euroalueen ulkopuoliset liikkeeseenlaskijat).**1) Sisältää euron kansallisten ilmentymien määräiset erät.*

			Yhteensä								
Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Kansainväliset järjestöt	Yhteensä	Pankit (ml. keskuspankit)	Muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Kansainväliset järjestöt		
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20		
0,2	0,5	0,6	643,9	275,5	11,4	87,1	266,5	2,8	0,6	2000 elo	
0,2	0,5	0,8	656,6	271,5	16,0	97,8	267,3	3,2	0,8	syys	
0,2	0,4	0,6	652,7	272,7	13,9	96,5	265,9	3,1	0,6	loka	
0,2	0,2	0,3	653,6	269,8	17,0	99,2	264,1	3,2	0,3	marras	
0,1	0,4	0,8	632,3	264,7	18,0	103,9	241,5	3,3	0,8	joulu	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
0,1	0,3	0,2	653,6	272,2	15,8	100,6	261,6	3,2	0,2	2001 tammi	
0,1	0,4	0,1	663,2	275,3	16,3	103,3	265,5	2,6	0,1	helmi	
0,2	0,3	0,4	700,5	285,8	22,6	112,5	276,7	2,5	0,4	maalis	
0,1	0,3	0,1	692,5	282,3	19,2	103,1	285,3	2,5	0,1	huhti	
0,1	0,4	0,1	689,4	274,5	19,8	108,0	284,2	2,8	0,1	touko	
0,2	0,4	0,2	696,3	280,8	24,9	110,9	277,1	2,4	0,2	kesä	
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	heinä	
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	elo	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Kansainväliset järjestöt	Yhteensä	Pankit (ml. keskuspankit)	Muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Kansainväliset järjestöt		
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20		
99,9	28,9	117,9	6 501,5	2 345,3	323,8	422,0	3 162,2	130,4	117,9	2000 elo	
100,5	33,4	117,3	6 544,6	2 362,3	328,7	428,6	3 172,4	135,2	117,3	syys	
101,1	34,0	119,5	6 590,2	2 385,4	336,5	433,7	3 177,2	138,0	119,5	loka	
101,5	33,7	118,3	6 627,4	2 391,5	345,7	441,3	3 191,2	139,3	118,3	marras	
101,1	38,8	117,2	6 642,3	2 395,2	358,9	448,8	3 176,9	145,2	117,2	joulu	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
89,3	36,5	121,1	6 731,0	2 420,7	358,8	447,3	3 239,6	143,6	121,1	2001 tammi	
87,2	37,2	118,9	6 801,9	2 461,1	365,3	466,2	3 244,3	146,0	118,9	helmi	
89,7	42,5	117,5	6 873,4	2 484,6	375,7	484,2	3 258,4	153,0	117,5	maalis	
90,6	42,4	117,0	6 917,1	2 492,3	387,4	491,5	3 273,7	155,1	117,0	huhti	
91,5	41,4	115,8	6 980,9	2 505,3	398,3	510,2	3 296,6	154,7	115,8	touko	
93,5	47,8	115,2	7 060,6	2 529,7	407,0	522,8	3 324,7	161,2	115,2	kesä	
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	heinä	
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	elo	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Kansainväliset järjestöt	Yhteensä	Pankit (ml. keskuspankit)	Muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Kansainväliset järjestöt		
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20		
100,1	29,4	118,5	7 145,4	2 620,8	335,1	509,1	3 428,7	133,2	118,5	2000 elo	
100,7	33,8	118,1	7 201,2	2 633,8	344,7	526,4	3 439,8	138,4	118,1	syys	
101,4	34,5	120,1	7 242,9	2 658,0	350,4	530,2	3 443,1	141,1	120,1	loka	
101,7	34,0	118,6	7 281,0	2 661,3	362,7	540,6	3 455,3	142,5	118,6	marras	
101,2	39,2	118,0	7 274,7	2 660,0	377,0	552,7	3 418,4	148,6	118,0	joulu	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
89,4	36,8	121,3	7 384,6	2 692,8	374,6	547,9	3 501,2	146,8	121,3	2001 tammi	
87,4	37,6	119,1	7 465,1	2 736,4	381,6	569,6	3 509,9	148,6	119,1	helmi	
89,9	42,8	117,9	7 573,9	2 770,5	398,3	596,7	3 535,1	155,5	117,9	maalis	
90,7	42,8	117,1	7 609,6	2 774,7	406,6	594,6	3 559,1	157,6	117,1	huhti	
91,6	41,7	115,9	7 670,3	2 779,8	418,1	618,2	3 580,8	157,5	115,9	touko	
93,7	48,2	115,4	7 756,9	2 810,5	431,9	633,7	3 601,8	163,6	115,4	kesä	
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	heinä	
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	elo	

Taulukko 3.6 (jatkoa)

Muut euromääräiset arvopaperit kuin osakkeet alkuperäisen maturiteetin, liikkeeseenlaskijan sijainnin ja sektorin mukaan¹⁾

(miljardia euroa; liikkeeseenlaskut ajanjakson aikana; nimellisarvoon)

Liikkeeseenlaskut, netto

1. Lyhytaikaiset

	Euroalueella olevien liikkeeseen laskemat						Euroalueen ulkopuolisten liikkeeseen laskemat				
	Yhteensä	Rahalaitokset (ml. eurojärjestelmä)	Muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkisyhteisöt	Yhteensä	Pankit (ml. keskuspankit)	Muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
2000											
elo	261,0	168,2	2,0	51,2	38,1	1,6	8,0	3,5	1,5	2,9	
syys	293,4	196,7	2,8	55,6	36,3	2,0	24,7	6,7	6,8	10,8	
loka	338,2	237,8	2,6	60,3	35,5	1,9	9,6	3,7	2,7	2,8	
marras	283,7	189,7	3,0	55,9	33,6	1,5	15,0	5,5	4,7	4,7	
joulu	229,7	162,1	2,1	45,9	18,0	1,6	18,8	7,1	2,9	8,1	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
2001											
tammi	358,6	238,7	3,4	66,9	47,7	1,9	11,4	4,5	3,6	3,1	
helmi	384,1	275,9	2,2	63,1	41,4	1,5	11,1	4,3	3,4	3,2	
maalis	432,6	312,8	3,1	67,0	48,1	1,6	25,4	8,2	7,1	9,7	
huhti	424,2	301,7	3,2	69,4	48,5	1,4	6,8	1,9	2,4	2,4	
touko	456,6	341,6	2,8	71,1	39,2	1,9	11,2	5,0	4,0	2,0	
kesä	388,0	282,1	2,7	64,6	37,4	1,1	24,9	8,6	8,6	7,3	
heinä	370,0	245,0	2,3	75,2	44,9	2,6	.	.	.	.	
elo	404,5	287,5	1,6	68,6	45,3	1,5	.	.	.	.	

2. Pitkäaikaiset

	Euroalueella olevien liikkeeseen laskemat						Euroalueen ulkopuolisten liikkeeseen laskemat				
	Yhteensä	Rahalaitokset (ml. eurojärjestelmä)	Muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkisyhteisöt	Yhteensä	Pankit (ml. keskuspankit)	Muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
2000											
elo	83,7	38,1	8,3	4,0	31,5	1,8	13,2	8,1	1,7	3,2	
syys	91,3	40,8	5,0	3,6	40,8	1,0	31,1	8,1	5,9	9,8	
loka	102,4	43,3	7,6	5,7	43,3	2,5	26,7	14,4	3,3	3,0	
marras	92,4	34,2	8,1	8,1	39,0	3,0	19,5	7,0	5,7	4,3	
joulu	88,2	38,7	19,7	4,5	23,1	2,0	20,4	7,8	0,8	6,1	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
2001											
tammi	136,1	56,4	4,0	0,8	72,1	2,8	17,4	5,6	3,3	3,9	
helmi	116,3	57,6	9,2	5,0	42,1	2,4	36,8	13,6	2,2	16,3	
maalis	127,1	45,2	11,3	14,4	53,3	2,8	36,6	14,4	4,0	8,7	
huhti	98,3	41,0	8,5	7,1	39,1	2,6	20,0	6,4	6,4	4,2	
touko	115,8	38,7	11,8	11,7	52,9	0,7	26,9	8,5	4,8	11,8	
kesä	115,6	44,5	10,5	10,5	49,6	0,5	32,8	13,2	2,5	7,9	
heinä	123,8	51,9	20,7	6,0	42,6	2,5	.	.	.	.	
elo	71,6	29,4	4,9	4,6	29,6	3,1	.	.	.	.	

3. Yhteensä

	Euroalueella olevien liikkeeseen laskemat						Euroalueen ulkopuolisten liikkeeseen laskemat				
	Yhteensä	Rahalaitokset (ml. eurojärjestelmä)	Muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkisyhteisöt	Yhteensä	Pankit (ml. keskuspankit)	Muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
2000											
elo	344,7	206,2	10,3	55,2	69,6	3,4	21,2	11,6	3,2	6,1	
syys	384,7	237,6	7,8	59,2	77,0	3,1	55,8	14,7	12,7	20,6	
loka	440,6	281,1	10,2	66,0	78,8	4,5	36,3	18,2	6,1	5,8	
marras	376,1	223,9	11,1	64,0	72,6	4,5	34,4	12,5	10,4	9,0	
joulu	317,8	200,8	21,8	50,4	41,1	3,7	39,3	14,9	3,7	14,2	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
2001											
tammi	494,7	295,0	7,4	67,7	119,8	4,7	28,8	10,1	6,9	7,0	
helmi	500,4	333,5	11,4	68,1	83,5	3,9	47,9	17,9	5,6	19,5	
maalis	559,8	358,0	14,5	81,4	101,5	4,4	62,0	22,5	11,1	18,4	
huhti	522,5	342,6	11,7	76,5	87,6	4,0	26,8	8,2	8,8	6,6	
touko	572,4	380,3	14,6	82,7	92,1	2,6	38,2	13,5	8,8	13,9	
kesä	503,6	326,6	13,2	75,1	87,0	1,6	57,8	21,8	11,1	15,2	
heinä	493,8	296,9	23,1	81,2	87,5	5,1	.	.	.	.	
elo	476,1	316,9	6,5	73,2	74,9	4,6	.	.	.	.	

Lähteet: EKP ja BIS (euroalueen ulkopuoliset liikkeeseenlaskijat).

1) Sisältää euron kansallisten ilmentymien määräiset erät.

			Yhteensä								
Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Kansainväliset järjestöt	Yhteensä	Pankit (ml. keskuspankit)	Muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Kansainväliset järjestöt		
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20		
0,0	0,2	0,0	269,1	171,7	3,5	54,1	38,1	1,8	0,0	2000	elo
0,1	0,1	0,2	318,1	203,4	9,6	66,4	36,4	2,1	0,2		syys
0,0	0,1	0,2	347,8	241,6	5,3	63,1	35,5	2,0	0,2		loka
0,1	0,0	0,0	298,7	195,2	7,7	60,6	33,6	1,5	0,0		marras
0,0	0,2	0,4	248,5	169,2	5,0	54,0	18,0	1,8	0,4		joulu
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
0,1	0,0	0,1	369,9	243,1	7,0	70,0	47,8	1,9	0,1	2001	tammi
0,0	0,1	0,0	395,1	280,2	5,6	66,2	41,4	1,6	0,0		helmi
0,1	0,1	0,3	458,0	321,0	10,2	76,7	48,2	1,7	0,3		maalis
0,0	0,1	0,0	431,1	303,5	5,7	71,8	48,5	1,5	0,0		huhti
0,1	0,1	0,0	467,9	346,6	6,8	73,1	39,3	2,1	0,0		touko
0,1	0,1	0,2	413,0	290,7	11,4	71,9	37,5	1,2	0,2		kesä
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.		heinä
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.		elo
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
0,1	0,0	0,1	96,9	46,1	10,0	7,2	31,7	1,8	0,1	2000	elo
1,8	5,4	0,3	122,4	48,9	10,9	13,4	42,5	6,4	0,3		syys
1,3	1,0	3,6	129,1	57,7	11,0	8,7	44,6	3,5	3,6		loka
1,7	0,1	0,6	111,9	41,1	13,8	12,4	40,8	3,1	0,6		marras
0,2	5,4	0,1	108,6	46,6	20,5	10,6	23,3	7,4	0,1		joulu
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
1,2	0,3	3,0	153,6	62,0	7,4	4,7	73,4	3,1	3,0	2001	tammi
2,7	1,7	0,2	153,2	71,3	11,5	21,3	44,8	4,0	0,2		helmi
3,1	5,3	1,1	163,7	59,6	15,3	23,1	56,5	8,1	1,1		maalis
1,3	0,5	1,2	118,2	47,3	14,9	11,3	40,4	3,1	1,2		huhti
1,7	0,0	0,1	142,7	47,2	16,6	23,5	54,6	0,8	0,1		touko
2,0	6,5	0,7	148,4	57,7	13,0	18,4	51,6	7,0	0,7		kesä
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.		heinä
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.		elo
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
0,2	0,2	0,1	365,9	217,8	13,5	61,3	69,8	3,5	0,1	2000	elo
1,9	5,5	0,5	440,5	252,3	20,5	79,8	78,9	8,5	0,5		syys
1,3	1,0	3,8	476,9	299,3	16,3	71,9	80,2	5,5	3,8		loka
1,8	0,1	0,6	410,6	236,3	21,6	73,0	74,4	4,6	0,6		marras
0,2	5,6	0,6	357,1	215,8	25,5	64,6	41,3	9,3	0,6		joulu
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
1,3	0,3	3,1	523,5	305,1	14,3	74,7	121,1	5,1	3,1	2001	tammi
2,8	1,8	0,2	548,3	351,5	17,1	87,5	86,3	5,7	0,2		helmi
3,2	5,3	1,5	621,8	380,5	25,6	99,8	104,7	9,7	1,5		maalis
1,3	0,6	1,2	549,3	350,9	20,5	83,2	88,9	4,6	1,2		huhti
1,7	0,2	0,1	610,6	393,8	23,4	96,6	93,8	2,8	0,1		touko
2,1	6,6	1,0	561,4	348,4	24,3	90,3	89,1	8,2	1,0		kesä
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.		heinä
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.		elo

Taulukko 3.6 (jatkoa)

Muut euromääräiset arvopaperit kuin osakkeet alkuperäisen maturiteetin, liikkeeseenlaskijan sijainnin ja sektorin mukaan¹⁾

(miljardia euroa; liikkeeseenlaskut ajanjakson aikana; nimellisarvoon)

Liikkeeseenlaskut, brutto

1. Lyhytaikaiset

	Euroalueella olevien liikkeeseen laskemat						Euroalueen ulkopuolisten liikkeeseen laskemat				
	Yhteensä	Raha-laitokset (ml. euro-järjestelmä)	Muut rahoitus-laitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Yhteensä	Pankit (ml. keskus-pankit)	Muut rahoitus-laitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
2000											
elo	2,4	-1,4	-0,3	2,1	2,6	-0,6	-2,6	-1,1	-1,1	-0,1	
syys	-5,3	-8,0	-0,3	1,7	0,7	0,4	17,4	3,3	4,9	8,9	
loka	7,9	3,8	0,4	5,2	-1,5	-0,1	-11,2	-2,2	-2,4	-6,5	
marras	-6,4	-5,6	0,1	0,6	-1,8	0,3	7,0	2,5	2,9	2,1	
joulu	-34,8	-11,1	-0,1	-1,1	-22,5	0,0	12,7	5,4	1,2	5,6	
	<i>Euroalueen laajeneminen</i>										
2001											
tammi	32,4	13,1	0,6	3,4	14,9	0,5	-15,9	-5,7	-2,8	-6,8	
helmi	10,4	3,6	-0,1	3,6	3,9	-0,7	-0,4	0,0	0,6	-1,0	
maalis	14,9	2,7	0,2	1,0	11,1	-0,1	20,0	5,8	6,1	7,8	
huhti	11,5	4,3	0,4	-2,0	8,8	0,0	-19,2	-7,6	-3,8	-7,3	
touko	-3,7	-9,5	0,1	6,6	-1,1	0,2	-0,7	0,4	0,5	-1,7	
kesä	-7,5	2,1	-0,3	-1,7	-7,3	-0,4	16,0	5,6	5,5	4,7	
heinä	4,8	-3,7	-0,2	3,1	4,0	1,6	.	.	.	.	
elo	4,6	-5,3	-0,7	5,6	5,0	0,0	.	.	.	.	

2. Pitkäaikaiset

	Euroalueella olevien liikkeeseen laskemat						Euroalueen ulkopuolisten liikkeeseen laskemat				
	Yhteensä	Raha-laitokset (ml. euro-järjestelmä)	Muut rahoitus-laitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Yhteensä	Pankit (ml. keskus-pankit)	Muut rahoitus-laitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
2000											
elo	31,1	12,6	5,4	3,5	8,1	1,4	5,7	4,7	1,3	2,1	
syys	24,5	11,4	2,8	0,4	9,7	0,3	16,7	1,4	5,2	5,9	
loka	25,4	9,5	5,4	4,4	4,1	2,1	20,0	12,7	2,6	0,9	
marras	26,4	2,8	3,8	4,6	13,6	1,6	12,1	4,6	5,5	3,3	
joulu	0,7	-2,5	13,2	2,9	-13,9	0,9	12,7	3,8	0,0	4,8	
	<i>Euroalueen laajeneminen</i>										
2001											
tammi	2,7	22,4	-2,4	-3,2	-14,8	0,8	7,2	1,1	2,4	2,9	
helmi	46,1	28,1	5,6	3,9	6,8	1,7	22,1	9,9	0,8	14,9	
maalis	40,5	9,5	7,0	10,6	11,7	1,8	27,6	11,9	2,7	7,1	
huhti	33,7	7,5	5,5	4,0	14,5	2,2	10,1	0,8	5,9	3,2	
touko	48,2	7,8	8,9	8,9	21,9	0,6	14,9	4,7	1,9	9,5	
kesä	57,2	16,5	7,6	7,0	26,2	0,0	23,2	9,1	1,0	5,5	
heinä	39,1	18,9	17,9	2,5	-2,3	2,0	.	.	.	.	
elo	11,2	1,3	2,7	3,5	0,9	2,8	.	.	.	.	

3. Yhteensä

	Euroalueella olevien liikkeeseen laskemat						Euroalueen ulkopuolisten liikkeeseen laskemat				
	Yhteensä	Raha-laitokset (ml. euro-järjestelmä)	Muut rahoitus-laitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Yhteensä	Pankit (ml. keskus-pankit)	Muut rahoitus-laitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
2000											
elo	33,5	11,2	5,2	5,6	10,8	0,7	3,1	3,6	0,2	2,0	
syys	19,2	3,4	2,6	2,1	10,4	0,7	34,1	4,8	10,1	14,9	
loka	33,3	13,3	5,7	9,6	2,6	2,0	8,7	10,5	0,2	-5,6	
marras	20,0	-2,8	3,9	5,2	11,9	1,9	19,2	7,0	8,4	5,4	
joulu	-34,1	-13,6	13,1	1,9	-36,4	0,9	25,4	9,2	1,2	10,4	
	<i>Euroalueen laajeneminen</i>										
2001											
tammi	35,1	35,4	-1,9	0,2	0,1	1,2	-8,7	-4,6	-0,4	-3,9	
helmi	56,5	31,7	5,6	7,4	10,7	1,0	21,7	9,9	1,4	13,9	
maalis	55,4	12,2	7,2	11,6	22,8	1,7	47,6	17,7	8,8	14,8	
huhti	45,2	11,8	5,9	2,1	23,2	2,2	-9,1	-6,8	2,1	-4,2	
touko	44,4	-1,6	8,9	15,5	20,7	0,9	14,3	5,2	2,4	7,9	
kesä	49,7	18,6	7,3	5,2	18,9	-0,4	39,2	14,7	6,5	10,2	
heinä	43,9	15,2	17,7	5,7	1,7	3,6	.	.	.	.	
elo	15,7	-4,0	2,0	9,1	5,9	2,8	.	.	.	.	

Lähteet: EKP ja BIS (euroalueen ulkopuoliset liikkeeseenlaskijat).

1) Sisältää euron kansallisten ilmentymien määräiset erät.

			Yhteensä								
Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Kansainväliset järjestöt	Yhteensä	Pankit (ml. keskuspankit)	Muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Kansainväliset järjestöt		
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20		
0,0	0,1	-0,4	-0,2	-2,5	-1,3	2,0	2,6	-0,5	-0,4	2000	
0,0	0,0	0,2	12,0	-4,6	4,6	10,6	0,8	0,4	0,2	syys	
0,0	0,0	-0,2	-3,4	1,7	-2,1	-1,3	-1,5	-0,1	-0,2	loka	
0,0	-0,2	-0,3	0,6	-3,2	3,1	2,7	-1,8	0,1	-0,3	marras	
-0,1	0,2	0,4	-22,1	-5,8	1,1	4,5	-22,6	0,1	0,4	joulu	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
0,0	-0,1	-0,6	16,4	7,3	-2,2	-3,4	14,9	0,3	-0,6	2001	
0,0	0,1	-0,1	10,0	3,6	0,5	2,6	3,9	-0,5	-0,1	tamm	
0,1	-0,1	0,3	34,9	8,5	6,3	8,8	11,2	-0,1	0,3	helmi	
-0,1	0,0	-0,3	-7,7	-3,3	-3,4	-9,3	8,6	0,0	-0,3	maalis	
0,0	0,1	0,0	-4,4	-9,0	0,6	4,9	-1,1	0,3	0,0	huhti	
0,1	0,0	0,1	8,5	7,7	5,2	3,0	-7,2	-0,4	0,1	touko	
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	kesä	
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	heinä	
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	elo	
			Yhteensä								
Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Kansainväliset järjestöt	Yhteensä	Pankit (ml. keskuspankit)	Muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Kansainväliset järjestöt		
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20		
-0,4	-1,0	-1,0	36,7	17,3	6,7	5,6	7,7	0,4	-1,0	2000	
0,5	4,3	-0,6	41,3	12,8	8,0	6,3	10,2	4,6	-0,6	elo	
0,7	0,7	2,4	45,4	22,1	8,0	5,3	4,8	2,8	2,4	syys	
0,4	-0,3	-1,2	38,6	7,4	9,3	7,9	14,0	1,3	-1,2	loka	
-0,4	5,4	-1,0	13,4	1,4	13,3	7,8	-14,3	6,3	-1,0	marras	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
-0,5	0,0	1,3	10,0	23,5	0,0	-0,3	-15,3	0,8	1,3	2001	
-2,1	0,7	-2,2	68,2	38,1	6,5	18,7	4,7	2,4	-2,2	tamm	
2,4	5,0	-1,5	68,1	21,4	9,7	17,7	14,1	6,8	-1,5	helmi	
0,8	0,0	-0,6	43,8	8,3	11,4	7,2	15,3	2,1	-0,6	maalis	
1,0	-1,1	-1,1	63,1	12,5	10,8	18,5	22,8	-0,4	-1,1	huhti	
1,9	6,3	-0,6	80,4	25,6	8,6	12,4	28,1	6,3	-0,6	touko	
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	kesä	
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	heinä	
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	elo	
			Yhteensä								
Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Kansainväliset järjestöt	Yhteensä	Pankit (ml. keskuspankit)	Muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Kansainväliset järjestöt		
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20		
-0,4	-0,9	-1,4	36,5	14,8	5,4	7,6	10,4	-0,2	-1,4	2000	
0,5	4,3	-0,4	53,3	8,2	12,6	16,9	11,0	5,0	-0,4	elo	
0,7	0,7	2,3	42,0	23,8	5,9	4,0	3,3	2,7	2,3	syys	
0,3	-0,5	-1,5	39,2	4,2	12,3	10,5	12,2	1,4	-1,5	loka	
-0,5	5,5	-0,6	-8,7	-4,4	14,4	12,3	-36,9	6,4	-0,6	marras	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
-0,5	-0,1	0,7	26,4	30,8	-2,2	-3,7	-0,4	1,2	0,7	2001	
-2,1	0,8	-2,2	78,2	41,6	6,9	21,3	8,7	1,9	-2,2	tamm	
2,5	4,9	-1,1	103,0	29,8	16,0	26,4	25,2	6,6	-1,1	helmi	
0,7	-0,1	-0,9	36,0	5,0	8,0	-2,1	24,0	2,1	-0,9	maalis	
1,0	-1,0	-1,1	58,7	3,5	11,4	23,4	21,7	-0,2	-1,1	huhti	
2,0	6,3	-0,5	88,9	33,3	13,8	15,4	20,9	5,9	-0,5	touko	
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	kesä	
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	heinä	
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	elo	

4 YKHI ja euroalueen muut hinnat

Taulukko 4.1

Yhdenmukaistettu kuluttajahintaindeksi¹⁾

(kausivaihtelusta puhdistamaton, vuotuinen prosenttimuutos, ellei toisin mainita)

1. Kokonaisindeksi ja tavarat ja palvelut

	Kokonaisindeksi		Tavarat		Palvelut		Kokonaisindeksi (kp.)		Tavarat (kp.)	Palvelut (kp.)
	Indeksi 1996 = 100		Indeksi 1996 = 100		Indeksi 1996 = 100		Indeksi 1996 = 100	Prosentti- muutos edellisestä ajanjaksosta	Indeksi 1996 = 100	Indeksi 1996 = 100
Paino kokonais- indeksissä (%) ²⁾	100,0	100,0	61,9	61,9	38,1	38,1	100,0	100,0	61,9	38,1
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1998	102,7	1,1	101,8	0,7	104,4	1,9	-	-	-	-
1999	103,8	1,1	102,7	0,9	106,0	1,5	-	-	-	-
2000	106,3	2,3	105,4	2,7	107,8	1,7	-	-	-	-
2000 III	106,6	2,5	105,7	2,9	108,5	1,8	106,6	0,8	105,8	108,0
2000 IV	107,2	2,7	106,7	3,2	108,2	1,8	107,3	0,7	106,8	108,5
2000 marras	107,3	2,9	106,8	3,4	108,2	1,8	107,4	0,3	106,9	108,6
2000 joulou	107,4	2,6	106,8	3,0	108,5	1,8	107,4	0,0	106,8	108,7
<i>Euroalueen laajeneminen</i>										
2001 I	107,8	2,5	107,1	2,7	109,3	2,2	107,9	0,5	107,1	109,4
2001 II	109,2	3,1	108,8	3,5	110,1	2,5	109,1	1,1	108,6	110,2
2001 III	109,5	2,7	108,5	2,7	111,3	2,6	109,4	0,3	108,7	110,8
2001 tammi	107,3	2,4	106,5	2,6	109,0	2,2	107,6	0,1	106,7	109,3
2001 helmi	107,9	2,6	107,1	2,8	109,5	2,2	107,9	0,3	107,1	109,3
2001 maalisk	108,3	2,6	107,7	2,8	109,5	2,2	108,1	0,3	107,5	109,5
2001 huhti	108,8	2,9	108,3	3,4	109,9	2,4	108,7	0,5	108,0	110,2
2001 touko	109,4	3,4	109,1	3,8	110,0	2,6	109,2	0,4	108,8	110,2
2001 kesä	109,5	3,0	109,1	3,4	110,4	2,5	109,3	0,1	108,9	110,4
2001 heinä	109,4	2,8	108,4	3,0	111,3	2,5	109,2	-0,1	108,5	110,6
2001 elo	109,4	2,7	108,3	2,8	111,4	2,5	109,3	0,1	108,6	110,8
2001 syys	109,7	2,5	108,8	2,3	111,1	2,6	109,6	0,3	109,0	111,0
2001 loka ³⁾	.	2,4	.	.	.	.	.	.	.	.

2. Tavaroiden ja palveluiden jakauma

	Tavarat						Palvelut				
	Elintarvikkeet ⁴⁾			Teollisuustuotteet			Asuminen	Liikenne	Viestintä	Kulttuuri ja vapaa- aika	Muut
	Kokonais- indeksi	Jalostetut elin- tarvikkeet ⁴⁾	Jalosta- mattomat elin- tarvikkeet	Kokonais- indeksi	Muut teollisuus- tuotteet kuin energia	Energia					
Paino kokonais- indeksissä (%) ²⁾	20,3	12,3	8,0	41,6	32,1	9,5	10,0	6,2	2,4	13,9	5,6
	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
1998	1,6	1,4	2,0	0,1	0,9	-2,6	2,3	1,7	-1,0	2,2	1,8
1999	0,6	0,9	0,0	1,0	0,6	2,4	1,8	2,1	-4,4	2,0	1,8
2000	1,4	1,1	1,7	3,4	0,7	13,3	1,6	2,6	-4,2	2,3	2,4
2000 III	1,9	1,2	3,0	3,4	0,6	13,7	1,6	2,6	-4,2	2,5	2,5
2000 IV	2,2	1,3	3,5	3,7	1,0	13,7	1,8	2,8	-4,6	2,4	2,1
2000 marras	2,2	1,4	3,5	4,1	1,0	15,2	1,8	2,8	-4,4	2,4	2,0
2000 joulou	2,4	1,4	3,9	3,3	1,1	11,3	1,8	2,9	-4,5	2,2	2,1
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
2001 I	3,2	1,9	5,3	2,5	1,2	7,2	1,9	3,2	-4,2	3,1	2,5
2001 II	5,0	2,8	8,5	2,8	1,5	7,3	1,8	3,6	-2,8	3,3	2,7
2001 III	5,2	3,4	8,1	1,5	1,6	1,2	1,8	3,7	-2,5	3,3	2,9
2001 tammi	2,7	1,6	4,5	2,6	1,1	7,8	1,9	3,3	-4,5	3,0	2,4
2001 helmi	3,1	2,0	4,7	2,7	1,1	8,2	1,9	3,2	-4,2	3,1	2,5
2001 maalisk	3,9	2,2	6,7	2,3	1,3	5,6	1,8	3,1	-4,0	3,1	2,5
2001 huhti	4,4	2,5	7,3	2,9	1,5	7,8	1,8	3,6	-2,8	3,1	2,6
2001 touko	5,3	2,8	9,2	3,1	1,6	8,6	1,8	3,6	-2,8	3,5	2,6
2001 kesä	5,4	3,0	9,0	2,4	1,6	5,5	1,8	3,5	-2,7	3,4	2,8
2001 heinä	5,4	3,3	8,7	1,8	1,5	2,9	1,8	3,8	-2,4	3,2	2,8
2001 elo	5,1	3,4	7,7	1,6	1,5	2,1	1,8	3,7	-2,7	3,3	2,8
2001 syys	5,2	3,5	7,7	1,0	1,6	-1,3	1,8	3,7	-2,3	3,5	3,0
2001 loka	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.

Lähteet: Eurostat ja EKP:n laskelmat.

- 1) Kattavuutta on laajennettu sekä tammikuusta 2000 että tammikuusta 2001 alkaen. Muutos vaikuttaa vuotuisiin prosenttimuutoksiin vuosina 2000 ja 2001, erityisesti erässä palvelut (muut). Muutosta on selitetty lyhyesti tilastosivujen Yleistä-osassa.
- 2) Viittaa ajanjaksoon 2001.
- 3) Arvio perustuu Saksaan ja Italiasta (ja mahdollisesti myös muista euroalueen maista) saatuihin alustaviin tietoihin sekä energian hintoja koskeviin ennakkotietoihin.
- 4) Sisältää alkoholijuomat ja tupakkatuotteet.

Taulukko 4.2

Muut hinnat ja kustannukset

(vuotuinen prosenttimuutos, ellei toisin mainita)

1. Teollisuuden tuottajahinnat ja raaka-aineiden hinnat

	Teollisuuden tuottajahinnat											Raaka-aineiden maailmanmarkkina-hinnat ¹⁾		Öljyn hinta ²⁾ (euroa/barreli)
	Teollisuus ilman rakentamista ³⁾									Raken- taminen ⁴⁾	Tehdas- teollisuus		Kokonais- indeksi ilman energiaa ⁵⁾	
	Kokonaisindeksi		Teollisuus ilman rakentamista ja energiatuotteita			Energia		Kulutusvarat						
	1995 = 100		Kokonais- indeksi	Väli- tuotteet	Pääoma- hyödyk- keet	Kokonais- indeksi	Kestävät	Ei- kestävät	Energia					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
1996	100,3	0,3	0,3	-1,8	1,3	1,7	2,0	1,7	0,9	1,4	0,9	6,5	-6,9	16,0
1997	101,4	1,1	0,6	0,2	0,3	1,1	0,6	1,2	3,0	1,2	0,8	10,0	12,9	17,0
1998	100,6	-0,8	0,2	-0,4	0,6	0,5	0,7	0,5	-5,3	0,3	-0,6	-21,2	-12,5	12,0
1999	100,2	-0,4	-0,6	-1,5	0,2	-0,1	0,7	-0,2	0,7	1,1	0,2	17,8	-3,1	17,1
2000	105,6	5,4	2,5	5,0	0,6	1,4	1,4	1,4	19,1	2,3	5,2	51,7	18,1	31,0
2000 III	106,4	5,9	2,9	5,8	0,7	1,5	1,5	1,6	19,6	2,0	5,5	46,7	18,0	33,7
2000 IV	107,9	6,1	3,0	5,2	0,8	2,2	1,7	2,3	20,1	3,0	5,4	37,7	16,4	34,5
2000 loka	108,0	6,6	2,9	5,5	0,7	1,9	1,6	1,9	23,5	-	6,0	56,6	23,1	36,8
2000 marras	108,2	6,4	3,0	5,3	0,8	2,2	1,7	2,3	21,5	-	5,6	45,6	18,2	37,7
2000 joul	107,6	5,4	3,0	5,0	0,8	2,5	1,6	2,6	15,4	-	4,5	13,7	8,6	28,8
<i>Euroalueen laajeneminen</i>														
2001 I	108,2	4,5	2,9	4,0	0,9	3,1	2,0	3,2	10,6	2,2	3,2	4,8	1,4	28,4
2001 II	108,8	3,7	2,3	1,9	1,1	3,4	2,2	3,6	9,0	1,8	2,6	5,2	-0,9	31,7
2001 III	108,3	1,5	1,6	0,2	1,2	3,0	2,0	3,1	0,8	.	0,7	-11,1	-9,4	29,0
2001 tammi	107,9	4,8	3,0	4,5	0,9	2,8	1,9	2,9	12,2	-	3,6	8,4	3,3	27,3
2001 helmi	108,2	4,6	2,9	4,0	0,9	3,0	2,0	3,2	11,0	-	3,3	6,5	1,7	29,9
2001 maal	108,4	4,2	2,9	3,4	0,9	3,4	2,2	3,6	8,8	-	2,8	-0,2	-0,8	28,1
2001 huhti	108,7	4,2	2,6	2,5	1,0	3,5	2,2	3,7	10,8	-	3,0	11,1	-1,1	29,8
2001 touko	108,9	3,7	2,3	1,8	1,1	3,4	2,2	3,5	9,5	-	2,7	1,9	-4,0	32,7
2001 kesä	108,9	3,2	2,1	1,4	1,2	3,4	2,2	3,5	7,0	-	2,1	3,4	2,5	32,5
2001 heinä	108,3	2,1	1,8	0,7	1,2	3,1	2,1	3,3	3,0	-	1,3	-1,1	-1,0	29,4
2001 elo	108,2	1,7	1,6	0,3	1,2	3,1	2,1	3,2	1,6	-	0,9	-10,3	-10,1	28,7
2001 syys	108,3	0,7	1,3	-0,2	1,1	2,8	1,9	2,9	-2,2	-	0,0	-20,4	-16,7	28,8
2001 loka	.	.	.	.	.	.	.	.	.	-	.	-29,8	-17,8	23,8

2. Bruttokansantuotteen deflaattorit⁵⁾

(vuotuinen prosenttimuutos, ellei toisin mainita; kausivaihtelusta puhdistettu)

	Kokonaiskysyntä		Kotimainen kysyntä	Yksityinen kulutus	Julkinen kulutus	Kiinteän pää- oman brutto- muodostus	Vienti ⁶⁾	Tuonti ⁶⁾
	1995 = 100							
	15	16	17	18	19	20	21	22
1996	102,0	2,0	2,1	2,4	2,2	0,9	0,8	0,8
1997	103,6	1,5	1,7	2,0	1,3	1,0	1,8	2,6
1998	105,3	1,7	1,3	1,4	1,4	0,9	-0,1	-1,5
1999	106,4	1,1	1,2	1,1	1,8	1,0	-0,5	-0,1
2000	107,8	1,3	2,5	2,1	1,9	2,6	4,8	8,3
1999 II	106,4	1,1	1,0	1,0	1,7	0,8	-1,4	-1,7
1999 III	106,5	1,0	1,3	1,1	1,9	1,0	-0,2	1,0
1999 IV	106,8	0,9	1,6	1,5	2,1	1,5	1,8	4,3
2000 I	107,3	1,1	2,4	2,0	1,9	2,2	3,8	8,0
2000 II	107,6	1,2	2,3	1,8	1,8	2,5	4,7	8,2
2000 III	108,1	1,5	2,6	2,3	1,9	2,7	5,2	8,5
2000 IV	108,5	1,6	2,7	2,4	2,1	3,0	5,3	8,5
<i>Euroalueen laajeneminen</i>								
2001 I	109,8	2,0	2,5	2,3	1,9	2,4	3,5	4,6
2001 II	110,6	2,4	2,7	2,8	2,2	2,3	2,5	3,2

Lähteet: Eurostat paitsi sarakkeissa 12 ja 13 (HWWA, Hamburg Institute of International Economics), sarakkeissa 14 (Thomson Financial Datastream) ja sarakkeissa 15–22 (EKP:n laskelmat perustuvat Eurostatin tilastoihin).

- Joulukuuhun 1998 asti ecuina; tammikuusta 1999 alkaen euroina.
- Brent Blend (yhden kuukauden kulutua tapahtuvaan toimitukseen). Joulukuuhun 1998 asti ecuina; tammikuusta 1999 alkaen euroina.
- Teollisuuden koontiryhmien yhdenmukaistetun määritelmän mukainen erittely.
- Asuinrakennukset; tiedot perustuvat yhdenmukaistamattomiin tilastoihin.
- Vuoden 1998 loppuun asti tilastot perustuvat kansallisessa valuutassa laskettuihin kansallisiin tietoihin.
- Viennin ja tuonnin deflaattorit viittaavat hyödykkeisiin ja palveluihin, ja niihin sisältyy euroalueen sisäinen kauppa.

5 Euroalueen reaalityous

Taulukko 5.1

Kansantalouden tilinpito¹⁾

Bruttokansantuote ja sen käyttö

1. Käyvin hinnoin

(miljardia euroa [miljardia ecua vuoden 1998 loppuun], kausivaihtelusta puhdistettu)

	BKT									
	Yhteensä	Kotimainen kysyntä					Tavaroiden ja palveluiden ulkomaankaupan tase ³⁾			
			Yhteensä	Yksityinen kulutus	Julkinen kulutus	Kiinteän pääoman brutto-muodostus	Varastojen muutokset ²⁾	Yhteensä	Vienti ³⁾	Tuonti ³⁾
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	
1996	5 534,1	5 408,7	3 142,7	1 142,5	1 121,8	1,6	125,5	1 655,7	1 530,2	
1997	5 648,0	5 499,3	3 200,0	1 150,7	1 138,4	10,2	148,7	1 828,8	1 680,0	
1998	5 881,1	5 742,4	3 330,3	1 176,8	1 201,9	33,4	138,6	1 949,3	1 810,6	
1999	6 136,5	6 033,9	3 494,9	1 230,6	1 286,3	22,1	102,5	2 053,4	1 950,9	
2000	6 426,8	6 355,0	3 660,8	1 278,1	1 375,5	40,6	71,8	2 409,9	2 338,1	
2000 I	1 582,3	1 561,2	901,2	315,7	336,7	7,6	21,1	567,4	546,3	
II	1 599,7	1 583,2	911,9	318,2	342,3	10,8	16,5	589,1	572,6	
III	1 614,7	1 596,8	920,0	320,3	347,6	8,9	17,9	615,3	597,4	
IV	1 630,1	1 613,9	927,6	323,9	349,0	13,4	16,2	638,1	621,8	
				Euroalueen laajeneminen						
2001 I	1 684,1	1 657,3	961,7	332,2	358,3	5,0	26,8	645,3	618,5	
II	1 695,4	1 672,8	974,4	334,7	358,4	5,3	22,6	642,6	620,1	

2. Kiintein hinnoin

(miljardia ecua, vuoden 1995 hinnoin, kausivaihtelusta puhdistettu)

	BKT									
	Yhteensä	Kotimainen kysyntä					Tavaroiden ja palveluiden ulkomaankaupan tase ³⁾			
			Yhteensä	Yksityinen kulutus	Julkinen kulutus	Kiinteän pääoman brutto-muodostus	Varastojen muutokset ²⁾	Yhteensä	Vienti ³⁾	Tuonti ³⁾
	10	11	12	13	14	15	16	17	18	
1996	5 383,5	5 263,3	3 044,9	1 112,1	1 106,1	0,2	120,2	1 635,0	1 514,8	
1997	5 508,2	5 353,8	3 092,1	1 126,1	1 132,1	3,5	154,4	1 806,4	1 652,0	
1998	5 665,8	5 544,5	3 186,4	1 139,9	1 190,0	28,2	121,3	1 936,0	1 814,7	
1999	5 814,1	5 723,7	3 288,1	1 164,5	1 254,7	16,3	90,5	2 037,1	1 946,6	
2000	6 009,8	5 883,3	3 371,5	1 186,4	1 309,6	15,8	126,5	2 283,4	2 156,9	
2000 I	1 487,4	1 457,8	837,0	295,2	323,7	2,0	29,6	547,6	518,0	
II	1 499,7	1 471,4	843,4	296,2	326,8	5,1	28,4	562,2	533,8	
III	1 506,7	1 473,7	844,6	296,6	330,0	2,6	33,0	579,4	546,4	
IV	1 516,0	1 480,4	846,5	298,5	329,2	6,2	35,6	594,2	558,7	
				Euroalueen laajeneminen						
2001 I	1 550,3	1 509,7	872,6	303,9	336,1	-2,8	40,6	601,4	560,8	
II	1 551,7	1 514,7	876,1	304,4	334,7	-0,5	37,0	596,8	559,8	

(vuotuinen prosenttimuutos)

1996	1,4	1,0	1,6	1,7	1,2	-	-	4,3	3,1
1997	2,3	1,7	1,6	1,3	2,3	-	-	10,5	9,1
1998	2,9	3,6	3,0	1,2	5,1	-	-	7,2	9,9
1999	2,6	3,2	3,2	2,2	5,4	-	-	5,2	7,3
2000	3,4	2,8	2,5	1,9	4,4	-	-	12,1	10,8
2000 I	3,6	2,7	2,5	2,1	5,3	-	-	12,3	10,1
II	3,9	3,4	3,3	2,2	4,9	-	-	12,2	11,4
III	3,2	2,7	2,4	1,6	4,2	-	-	12,2	11,3
IV	2,8	2,3	1,9	1,6	3,1	-	-	11,7	10,5
				Euroalueen laajeneminen					
2001 I	2,4	1,6	2,0	1,7	1,8	-	-	8,7	6,6
II	1,7	1,0	1,6	1,5	0,4	-	-	5,1	3,2

Lähde: Eurostat.

1) Yleistä-osan alussa on lyhyt selostus käyvin hinnoin ilmaistuista tiedoista, jotka on esitetty ecuna vuoden 1998 loppuun asti.

2) Sisältää arvoesineiden hankinnat miinus vähennykset.

3) Vienti ja tuonti käsittävät tavarat ja palvelut ja sisältävät euroalueen sisäisen kaupan. Käsitteet eivät ole täysin yhdenmukaisia taulukoiden 8 ja 9 vienti- ja tuontikäsitteiden kanssa.

Arvonlisäys toiminnoittain

3. Käyvin hinnoin

(miljardia euroa [miljardia ecua vuoden 1998 loppuun], kausivaihtelusta puhdistettu)

	Arvonlisäys, brutto							Välillisten rahoituspalveluiden väli- tuotekäyttö ¹⁾	Tuoteverot vähennettynä tuotetukipalk- kioilla
	Yhteensä	Maa-, riista-, metsä- ja kalatalous	Tehdasteolli- suus, sähkö-, kaasu- ja vesi- huolto, mineraal- ien kaivu	Rakentaminen	Kauppa, korjaus, majoitus- ja ravitsemistoi- minta, kuljetus ja tietoliikenne	Rahoitustoimin- ta, kiinteistö- ja vuokrauspalve- lut, liike-elämän palvelut	Julkinen hal- linto, koulutus, terveyspalvelut ja muut palvelut		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1996	5 172,5	139,7	1 207,1	300,7	1 059,5	1 333,2	1 132,3	200,7	562,3
1997	5 265,1	138,6	1 226,9	291,8	1 087,1	1 376,4	1 144,3	199,5	582,4
1998	5 465,5	138,8	1 273,5	294,8	1 139,1	1 440,2	1 179,1	199,9	615,5
1999	5 674,1	135,6	1 294,1	311,0	1 183,1	1 525,9	1 224,3	202,3	664,7
2000	5 948,8	137,1	1 371,8	326,0	1 236,0	1 612,6	1 265,3	213,3	691,3
2000 I	1 464,0	33,6	336,2	81,3	303,9	396,0	312,9	52,8	171,0
II	1 480,0	34,0	341,6	81,1	307,4	400,5	315,4	53,8	173,5
III	1 496,2	34,7	345,6	81,4	310,3	406,2	317,9	53,5	172,0
IV	1 508,6	34,8	348,3	82,2	314,4	409,8	319,1	53,3	174,8
<i>Euroalueen laajeneminen</i>									
2001 I	1 560,3	37,3	360,0	85,8	326,8	421,6	328,9	54,6	178,3
II	1 569,4	38,0	357,3	84,8	330,4	427,4	331,5	54,9	180,9

4. Kiintein hinnoin

(miljardia ecua, vuoden 1995 hinnoin, kausivaihtelusta puhdistettu)

	Arvonlisäys, brutto							Välillisten rahoituspalve- luiden väli- tuotekäyttö ¹⁾	Tuoteverot vähennettynä tuotetukipalk- kioilla
	Yhteensä	Maa-, riista-, metsä- ja kalatalous	Tehdasteolli- suus, sähkö-, kaasu- ja vesi- huolto, mineraal- ien kaivu	Rakentaminen	Kauppa, korjaus, majoitus- ja ravitsemistoi- minta, kuljetus ja tietoliikenne	Rahoitustoimin- ta, kiinteistö- ja vuokrauspalve- lut, liike-elämän palvelut	Julkinen hal- linto, koulutus, terveyspalvelut ja muut palvelut		
	10	11	12	13	14	15	16	17	18
1996	5 040,3	139,6	1 178,1	295,6	1 039,7	1 288,0	1 099,4	200,2	543,3
1997	5 159,2	140,2	1 216,5	290,3	1 072,3	1 329,7	1 110,2	207,3	556,2
1998	5 308,1	142,1	1 253,1	292,1	1 113,6	1 381,0	1 126,2	214,0	571,6
1999	5 442,4	145,3	1 263,0	299,0	1 161,7	1 433,1	1 140,4	223,1	594,8
2000	5 637,0	145,4	1 321,4	304,5	1 210,2	1 496,5	1 159,1	234,0	606,7
2000 I	1 394,5	36,1	326,1	76,8	298,1	369,2	288,1	57,3	150,2
II	1 405,2	36,1	329,5	75,9	301,4	372,5	289,7	58,2	152,8
III	1 414,0	36,6	332,0	75,9	303,4	376,0	290,1	58,9	151,6
IV	1 423,4	36,6	333,9	75,9	307,2	378,8	291,2	59,6	152,1
<i>Euroalueen laajeneminen</i>									
2001 I	1 456,9	38,3	341,5	77,7	316,2	386,8	296,3	60,8	154,2
II	1 456,5	38,2	337,4	76,4	317,1	390,2	297,1	61,3	156,4
<i>(vuotuinen prosenttimuutos)</i>									
1996	1,4	5,5	-0,3	-1,8	0,9	3,6	1,7	2,5	1,4
1997	2,4	0,5	3,3	-1,8	3,1	3,2	1,0	3,6	2,4
1998	2,9	1,3	3,0	0,6	3,9	3,9	1,4	3,2	2,8
1999	2,5	2,2	0,8	2,4	4,3	3,8	1,3	4,3	4,1
2000	3,6	0,1	4,6	1,8	4,2	4,4	1,6	4,9	2,0
2000 I	3,8	0,4	4,7	3,5	4,0	4,8	1,5	4,8	2,5
II	3,9	-0,1	5,0	2,4	4,6	4,6	1,9	5,4	4,3
III	3,4	0,6	4,5	1,0	3,8	4,3	1,6	4,4	1,6
IV	3,3	-0,5	4,3	0,5	4,3	4,0	1,5	4,9	-0,3
<i>Euroalueen laajeneminen</i>									
2001 I	2,7	0,3	3,5	-1,2	3,7	3,4	1,3	4,8	0,6
II	1,9	0,0	1,3	-1,8	2,9	3,4	1,0	3,9	0,3

Lähde: Eurostat.

1) Välillisten rahoituspalveluiden käyttö luokitellaan väliuotekäytöksi, jota ei ole jaoteltu toimialoittain.

Taulukko 5.2

Muita keskeisiä reaali-talouden tilastoja¹⁾

1. Teollisuustuotanto

(vuotuinen prosenttimuutos, ellei toisin mainita)

	Yhteensä	Teollisuus ilman rakentamista ²⁾									Raken- taminen	Tehdas- teollisuus
		Kokonaisindeksi		Teollisuus ilman rakentamista ja energiatuotteita					Energia			
		1995 = 100 (kp.)		Kokonais- indeksi	Väli- tuotteet	Pääoma- hyödyk- keet	Kulutustavarat					
							Kokonais- indeksi	Kestokulu- tustavarat	Ei-kesto- kulutus- tavarat			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
1997	3,6	104,8	4,3	4,6	6,2	4,9	2,5	1,8	2,6	0,1	0,2	4,9
1998	3,5	109,3	4,3	4,4	3,6	7,5	2,8	5,0	2,3	1,2	0,3	4,7
1999	1,9	111,4	2,0	1,8	1,5	2,4	1,7	1,4	1,7	1,4	2,9	2,0
2000	4,9	117,5	5,4	5,6	5,8	8,4	2,2	5,8	1,5	1,7	2,1	5,8
2000 III	5,0	118,4	5,7	6,1	6,0	9,5	2,5	5,1	2,0	2,6	0,9	6,3
2000 IV	4,4	119,5	5,1	5,4	5,1	8,7	2,2	4,2	1,7	-0,4	1,0	5,8
2000 marras	4,2	119,7	4,9	4,6	4,5	8,0	1,3	1,9	1,1	-0,2	0,6	5,1
2000 joul	5,4	120,2	6,1	8,2	7,1	12,2	4,8	9,0	3,9	-2,7	3,2	8,2
<i>Euroalueen laajeneminen</i>												
2001 I	3,0	119,4	4,1	4,4	2,7	8,1	3,0	2,8	3,0	-1,5	-2,0	5,0
2001 II	0,2	118,4	0,8	0,5	-0,5	2,0	0,4	-1,6	0,8	2,2	-2,7	0,8
2001 III	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
2001 tammi	4,7	119,2	5,4	5,4	4,0	10,0	2,8	3,6	2,6	-1,3	-0,6	6,1
2001 helmi	3,0	119,7	4,2	4,7	2,9	8,5	3,5	1,8	3,9	-1,0	-0,8	5,4
2001 maal	1,4	119,3	2,8	3,2	1,4	6,3	2,7	3,0	2,7	-2,2	-4,3	3,7
2001 huhti	0,3	118,3	1,1	0,4	-0,4	1,6	0,2	-1,8	0,6	1,0	-4,1	0,9
2001 touko	-1,1	117,9	-0,5	-0,4	-1,4	1,2	-0,5	-3,5	0,2	3,2	-3,5	-0,4
2001 kesä	1,4	118,9	1,8	1,5	0,3	3,1	1,4	0,4	1,6	2,4	-0,4	1,8
2001 heinä	-1,1	117,2	-1,3	-2,0	-2,5	-2,2	-1,0	-6,5	0,1	1,4	-0,7	-2,0
2001 elo	-1,7	118,7	0,4	0,2	-2,2	2,5	1,3	1,3	1,3	2,4	-2,5	0,3
2001 syys	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.

2. Vähittäiskaupan myynti ja henkilöautojen rekisteröinnit

(vuotuinen prosenttimuutos, ellei toisin mainita)

	Vähittäiskaupan myynti (kp.)									Uusien henkilöautojen rekisteröinnit	
	Käyvin hinnoin		Kiintein hinnoin							Tuhansia ³⁾ (kp.)	
	Yhteensä		Yhteensä		Elintarvikkeet, juomat ja tupakka	Muut kuin elintarvikkeet					
	1995 = 100		1995 = 100			18	Tekstiilit, vaatteet, jalkineet		Kotitalous- esineet		
					19		20				
13	14	15	16	17	18	19	20	21	22		
1997	104,1	2,2	101,5	1,2	1,1	1,3	0,7	1,4	861	4,2	
1998	107,9	3,6	104,5	3,0	2,1	3,6	2,1	4,5	923	7,2	
1999	111,5	3,4	107,2	2,6	3,1	2,5	1,3	3,0	973	5,4	
2000	116,1	4,1	109,7	2,3	2,0	2,2	1,6	4,7	954	-2,2	
2000 III	116,6	4,3	109,9	2,1	1,3	2,2	3,1	3,9	934	-7,7	
2000 IV	117,8	3,7	110,3	1,6	1,3	1,4	0,4	3,5	926	-3,2	
2000 marras	117,8	3,4	110,3	1,4	1,0	1,5	-0,1	4,3	929	-3,2	
2000 joul	117,9	3,8	110,4	1,8	1,6	1,5	0,6	3,5	936	1,8	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
2001 I	119,5	4,4	111,1	2,2	1,7	2,6	2,4	0,9	951	-5,1	
2001 II	120,8	3,9	111,2	1,0	0,8	1,0	0,7	-0,7	1 012	1,8	
2001 III	.	.	.	.	.	.	.	.	952	-1,2	
2001 tammi	119,5	5,1	111,2	2,8	2,2	3,3	4,9	3,1	943	-5,6	
2001 helmi	119,3	3,4	111,1	1,5	1,5	1,4	0,0	-0,1	955	-6,2	
2001 maal	119,6	4,8	110,9	2,4	1,5	2,9	2,3	-0,1	954	-3,7	
2001 huhti	120,5	3,9	111,2	1,1	0,9	1,2	0,9	-0,6	972	-1,8	
2001 touko	120,7	2,8	111,1	0,3	0,1	0,1	-0,2	-1,7	998	0,0	
2001 kesä	121,3	5,1	111,2	1,7	1,4	1,8	1,4	0,4	1 065	7,3	
2001 heinä	121,8	4,4	111,6	1,6	2,4	1,4	0,6	-2,1	929	-1,5	
2001 elo	122,6	5,0	111,9	1,8	1,7	1,5	0,4	1,0	964	-0,5	
2001 syys	.	.	.	.	.	.	.	.	962	-1,2	

Lähteet: Eurostat paitsi sarakkeissa 21–22 (EKP:n laskelmat perustuvat ACEA/A.A.A., European Automobile Manufacturers' Associationin tilastoihin).

1) Korjattu työpäivien määrällä.

2) Teollisuuden koontiryhmien yhdenmukaistetun määrittelyn mukainen erittely.

3) Kuukausikeskiarvoja.

Taulukko 5.3

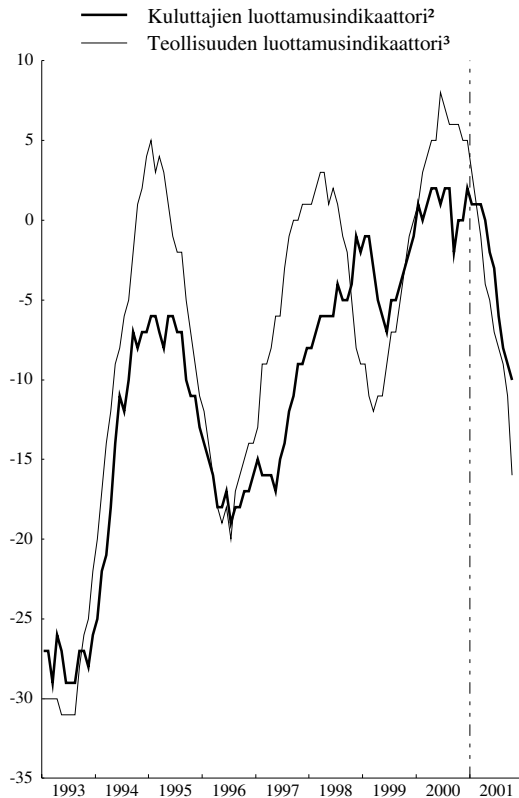
Suhdannekyselyt

(saldoprosenttia, kausivaihtelusta puhdistettu, ellei toisin mainita)

	Tehdasteollisuus				Rakentamisen luottamusindikaattori	Vähittäiskaupan luottamusindikaattori	Kuluttajien luottamusindikaattori
	Luottamusindikaattori	Tuotanto-odotukset	Tilaukanta	Kapasiteetin käyttöaste ¹⁾ (%)			
	1	2	3	4	5	6	7
1998	-1	11	-5	83,0	-19	-3	-5
1999	-7	7	-17	81,8	-7	-5	-4
2000	5	17	3	83,8	1	-1	1
2000 IV	5	18	4	84,7	0	-3	1
2000 marras	5	17	4	-	-1	-3	0
2000 joulou	5	18	4	-	-2	-4	2
<i>Euroalueen laajeneminen</i>							
2001	.	.	.	83,3	.	.	.
2001 I	1	12	-1	84,5	-1	-2	1
2001 II	-5	6	-8	83,6	-3	-6	-2
2001 III	-9	2	-16	83,0	-6	-6	-8
2001 IV	.	.	.	81,9	.	.	.
2001 tammi	3	14	0	-	1	0	1
2001 helmi	1	12	0	-	-2	0	1
2001 maalisk	-1	9	-3	-	-3	-5	1
2001 huhti	-4	7	-6	-	-2	-4	0
2001 touko	-5	6	-9	-	-2	-7	-2
2001 kesä	-7	4	-10	-	-4	-7	-3
2001 heinä	-8	5	-15	-	-6	-4	-6
2001 elo	-9	2	-15	-	-7	-8	-8
2001 syys	-11	0	-19	-	-5	-6	-9
2001 loka	-16	-8	-25	-	-8	-9	-10

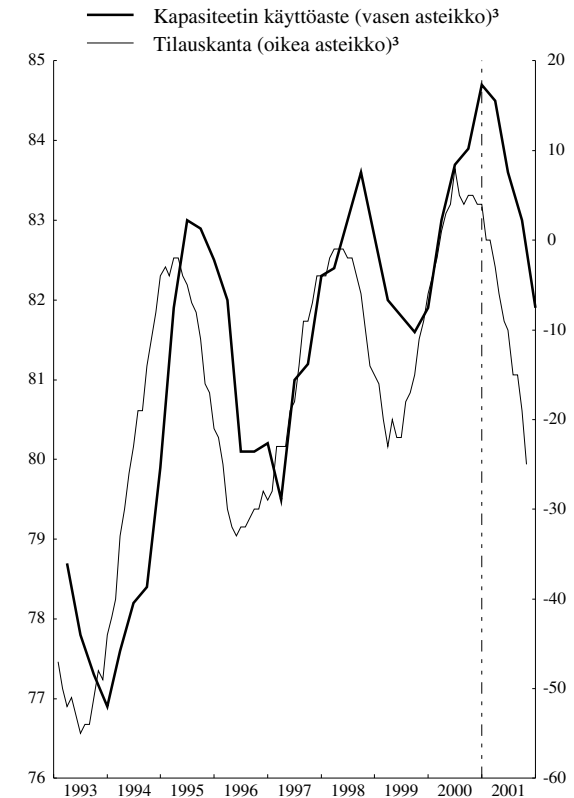
Kuluttajien ja teollisuuden luottamusindikaattorit

(saldoprosenttia, kuukausittain, kausivaihtelusta puhdistettu)

Kapasiteetin käyttöaste ja tilaukanta

(kapasiteetin käyttöaste, prosenttia, neljännesvuosittain; tilaukanta, saldoprosenttia, kuukausittain; kausivaihtelusta puhdistettu)

Lähde: Yrityksiä ja kuluttajia koskevat Euroopan komission suhdannekyselyt.

1) Tiedot kapasiteetin käyttöasteesta kerätään tammi-, huhti-, heinä- ja lokakuussa. Vuositiedot ovat neljännesvuosittaisen kyselyjen keskiarvoja.

2) Tiedot viittaavat 12 maata käsittävään euroalueeseen, mukaan lukien ajanjaksot vuotta 2001 edeltävältä ajalta.

3) Tehdasteollisuus.

Taulukko 5.4

Työmarkkinat

1. Työllisyys ja työttömyys koko kansantaloudessa¹⁾

(vuotuinen prosenttimuutos, ellei toisin mainita)

	Työllisyys						Työttömyys (kp.)			
	Yhteensä		Sosioekonomisen aseman mukaan		Toimialan mukaan		Yhteensä		Aikuisväestö ²⁾	Nuoriso ²⁾
	1995 = 100		Palkan-saajat	Yrittäjät	Teollisuus ilman rakentamista	Palvelut	Miljoonaa	Prosentteina työvoimasta	Prosentteina työvoimasta	Prosentteina työvoimasta
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
1996	100,5	0,5	0,4	0,3	-1,3	1,6	14 729	11,5	9,8	23,9
1997	101,3	0,8	0,9	0,1	-0,4	1,5	14 817	11,5	9,9	23,2
1998	102,9	1,6	1,8	0,4	1,1	2,2	14 064	10,8	9,4	21,2
1999	104,6	1,7	2,2	-0,5	0,0	2,6	12 965	9,9	8,6	19,1
2000	106,8	2,1	2,4	0,3	0,8	2,8	11 661	8,9	7,7	17,1
2000 III	107,0	2,1	2,4	0,3	1,0	2,8	11 484	8,7	7,6	16,8
2000 IV	107,6	2,2	2,4	1,2	1,3	2,8	11 207	8,5	7,4	16,3
2000 syys	-	-	-	-	-	-	11 376	8,6	7,5	16,7
2000 loka	-	-	-	-	-	-	11 272	8,5	7,5	16,4
2000 marras	-	-	-	-	-	-	11 202	8,5	7,4	16,3
2000 joul	-	-	-	-	-	-	11 147	8,5	7,4	16,3
<i>Euroalueen laajeneminen</i>										
2001 I	108,1	2,0	2,2	0,8	1,3	2,5	11 502	8,4	7,3	16,5
2001 II	108,2	1,5	1,7	0,6	0,6	2,0	11 407	8,4	7,3	16,5
2001 III	.	.	.	.	.	.	11 374	8,3	7,3	16,4
2001 tammi	-	-	-	-	-	-	11 574	8,5	7,4	16,6
2001 helmi	-	-	-	-	-	-	11 494	8,4	7,3	16,5
2001 maal	-	-	-	-	-	-	11 437	8,4	7,3	16,5
2001 huhti	-	-	-	-	-	-	11 406	8,4	7,3	16,5
2001 touko	-	-	-	-	-	-	11 412	8,4	7,3	16,5
2001 kesä	-	-	-	-	-	-	11 404	8,4	7,3	16,5
2001 heinä	-	-	-	-	-	-	11 387	8,4	7,3	16,5
2001 elo	-	-	-	-	-	-	11 366	8,3	7,3	16,4
2001 syys	-	-	-	-	-	-	11 370	8,3	7,3	16,4

2. Työvoimakustannukset ja työn tuottavuus

(vuotuinen prosenttimuutos)

	Yksikkötyökustannukset koko kansantaloudessa ja aluerät (kp.)			Työvoimakustannusindeksit ³⁾					Palkat työntekijää kohden tehdas-teollisuudessa	
	Yksikkötyö-kustannukset	Työvoima-kustannukset työntekijää kohden	Työn tuottavuus	Yhteensä	Alaerittäin		Toimialan mukaan			
					Palkat ja palkkiot	Työnantajan sosiaaliturva-maksut ja muut kustannukset	Teollisuus ilman rakentamista	Palvelut		
11	12	13	14	15	16	17	18	19		
1996	1,9	3,0	1,1	3,4	3,0	4,4	3,6	4,0	3,6	
1997	0,7	2,2	1,6	2,6	2,6	2,6	2,1	2,8	2,3	
1998	0,2	1,4	1,2	1,7	2,1	0,9	1,6	1,5	2,2	
1999	1,3	2,2	0,9	2,3	2,5	1,5	2,6	1,9	2,7	
2000	1,1	2,5	1,4	3,4	3,7	2,4	3,3	3,0	2,6	
1999 II	1,8	2,3	0,5	2,1	2,4	1,4	2,4	2,1	2,9	
1999 III	1,2	2,1	0,9	2,5	2,7	1,7	2,8	2,2	2,9	
1999 IV	0,4	2,2	1,8	2,7	3,0	1,8	3,0	1,9	2,5	
2000 I	0,5	2,5	2,1	3,3	3,5	2,5	3,5	3,2	2,9	
2000 II	0,6	2,2	1,6	3,4	3,6	2,5	3,3	3,0	2,8	
2000 III	1,4	2,4	1,0	3,4	3,8	2,3	3,3	2,9	2,5	
2000 IV	1,7	2,1	0,4	3,3	3,7	2,1	3,0	3,0	2,3	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>										
2001 I	2,0	2,2	0,2	3,0	3,5	1,7	2,9	2,8	3,2	
2001 II	2,3	2,4	0,1	2,8	3,3	1,5	2,9	2,1	2,5	

Lähteet: Sarakkeet 1–6 ja 18 Eurostatin tilastoihin perustuvat EKP:n laskelmat, sarakkeet 7–10 sekä 14–17 Eurostat ja sarakkeet 11–13 ja 19 kansallisiin tilastoihin perustuvat EKP:n laskelmat.

- 1) Työllisyystilastot perustuvat EKT 95:een. Kattavuuserojen vuoksi neljännesvuositilastot eivät täysin täsmää vuositilastojen kanssa. Työttömyys-tilastot ovat ILO:n suositusten mukaisia.
- 2) Aikuisväestö käsittää 25-vuotiaat ja sitä vanhemmat, nuoriso alle 25-vuotiaat; ilmaistu prosentteina ikäryhmän työvoimasta.
- 3) Työvoimakustannukset tuntia kohden koko kansantaloudessa, pl. maatalous, julkishallinto, koulutus ja terveydenhuolto. Kattavuuserojen vuoksi erien kokonaissummat eivät välttämättä täsmää.

6 Euroalueen säästäminen, investoinnit ja rahoitus

Taulukko 6.1

Ei-rahoitussektorin rahoituksen käyttö ja hankinta¹⁾

(miljardia euroa [miljardia ecua vuoden 1998 loppuun]; kausivaihtelusta puhdistamaton; ajanjakson lopussa)

Kantatiedot

1. Rahoitusvarat²⁾

		Käteinen ja talletukset									Lisätieto: Muiden kuin pankkien talletukset euroalueen ulkopuolella ³⁾
		Yhteensä	Käteinen	Ei-rahoitussektorin (pl. valtio) talletukset euroalueen rahalaitoksissa					Valtion talletukset euroalueen raha- laitoksissa	Talletukset muissa kuin raha- laitoksissa ⁴⁾	
				Yhteensä	Yön yli	Määrä- aikaiset	Irtisanomis- ehtoiset	Repot			
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1997	IV	4 685,2	320,5	4 072,2	1 158,1	1 466,3	1 322,5	125,3	153,9	138,7	215,8
1998	I	4 642,3	311,7	4 050,9	1 133,2	1 457,0	1 342,7	118,0	139,4	140,2	247,2
	II	4 699,0	315,4	4 100,3	1 204,9	1 452,7	1 341,9	100,8	147,4	135,8	239,7
	III	4 677,4	311,7	4 074,2	1 184,2	1 451,1	1 341,4	97,4	156,4	135,1	237,6
	IV	4 827,6	323,3	4 212,9	1 282,9	1 465,0	1 386,3	78,6	149,8	141,6	213,0
1999	I	4 677,3	317,7	4 077,8	1 239,1	1 466,3	1 306,5	66,0	133,4	148,4	243,9
	II	4 703,6	323,9	4 116,3	1 321,8	1 420,2	1 315,9	58,4	125,0	138,4	242,7
	III	4 715,2	327,3	4 115,1	1 324,5	1 418,6	1 313,3	58,7	133,3	139,4	238,6
	IV	4 861,6	349,9	4 217,6	1 370,5	1 460,7	1 323,4	63,0	142,0	152,1	229,7
2000	I	4 839,8	334,6	4 225,0	1 379,6	1 465,5	1 303,2	76,8	130,2	150,0	260,6
	II	4 896,6	341,2	4 259,4	1 409,6	1 488,5	1 282,5	78,9	146,0	150,1	247,2
	III	4 916,4	338,9	4 268,6	1 396,8	1 526,4	1 263,5	81,9	159,3	149,7	254,1
	IV	5 033,0	347,5	4 364,3	1 464,4	1 545,0	1 269,2	85,6	164,6	156,6	230,9
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
2001	I	-	335,4	4 502,4	1 446,2	1 625,5	1 314,7	115,9	150,3	-	259,1
	II	-	332,1	4 585,5	1 524,0	1 619,7	1 321,0	120,8	164,6	-	-

		Muut arvopaperit kuin osakkeet			Osakkeet ⁵⁾				Vakuustekninen vastuuvulka		
		Yhteensä	Lyhyt- aikaiset	Pitkä- aikaiset	Yhteensä	Noteer- ratut osakkeet	Rahasto- osuudet	Raha- markkina- rahastot	Yhteensä	Kotitalouk- sien osuus henki- vakuutus- ja eläke- rahastoista	Vakuutus- maksu- ja korvaus- vastuu
1997	IV	1 572,4	204,6	1 367,7	2 692,0	1 529,7	1 162,4	184,9	2 384,1	2 129,4	254,7
1998	I	1 589,7	196,4	1 393,3	3 204,5	1 881,1	1 323,4	186,5	2 463,8	2 199,6	264,2
	II	1 538,5	172,2	1 366,2	3 421,4	1 992,2	1 429,2	186,7	2 522,3	2 255,9	266,4
	III	1 532,6	161,2	1 371,3	3 130,2	1 686,9	1 443,3	187,9	2 567,8	2 298,7	269,1
	IV	1 524,1	157,6	1 366,5	3 446,3	1 924,1	1 522,2	172,8	2 631,5	2 362,4	269,1
1999	I	1 564,3	136,9	1 427,4	3 670,9	2 032,9	1 638,1	194,8	2 706,9	2 428,2	278,7
	II	1 504,6	130,4	1 374,2	3 917,0	2 176,1	1 741,0	211,4	2 774,8	2 494,1	280,7
	III	1 506,9	119,3	1 387,6	4 000,0	2 249,1	1 750,9	208,7	2 841,0	2 557,5	283,4
	IV	1 538,9	147,2	1 391,7	4 507,0	2 669,4	1 837,6	199,1	2 956,0	2 669,1	286,9
2000	I	1 533,6	146,0	1 387,6	4 810,0	2 873,1	1 936,9	208,4	3 042,7	2 742,2	300,5
	II	1 586,0	145,5	1 440,5	4 760,5	2 840,5	1 920,0	197,2	3 096,9	2 793,8	303,1
	III	1 645,6	162,2	1 483,4	4 898,8	2 964,8	1 934,0	201,6	3 148,8	2 842,3	306,4
	IV	1 702,7	177,2	1 525,5	5 051,8	3 123,3	1 928,5	203,7	3 215,4	2 906,5	308,8
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
2001	I	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	II	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Lähde: EKP.

1) Ei-rahoitussektori sisältää julkisyhteisöt (S13), yritykset (S11) ja kotitaloudet (S14) mukaan lukien kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt (S15).

2) Sisältää useimmat EKT 95:ssä määritellyt rahoitusvara- ja velkakuukitukset. Näitä ovat käteinen ja talletukset, muut arvopaperit kuin osakkeet, lainat (paitsi julkisyhteisöjen ja yritysten myöntämät), noteeratut osakkeet, rahasto-osuudet ja vakuustekninen vastuuvulka. Kohtaan eivät sisälly muut rahoitusinstrumentit, kuten johdannaiset, noteeraamattomat osakkeet, muut osuudet (kuin osakkeet) ja muut saamiset ja velat.

3) BIS:n kansainväliset pankkitilastot. BIS:n määritelmän mukainen pankki-käsite on lähellä euroalueella käytettävän määritelmän mukaista rahalaitos-käsitettä.

4) Sisältää euroalueen valtionhallinnon (S1311), muiden rahoituksen välittäjien (S123) ja vakuutuslaitosten sekä eläkerahastojen (S125) vastaanottamat talletukset.

5) Ei sisällä noteeraamattomia osakkeita.

Taulukko 6.1 (jatkoa)

Ei-rahoitussektorin rahoituksen käyttö ja hankinta¹⁾

(miljardia euroa [miljardia ecua vuoden 1998 loppuun]; kausivaihtelusta puhdistamaton; ajanjakson lopussa)

Kantatiedot

2. Velat²⁾

	Lainat euroalueen rahalaitoksista ja muista rahoituslaitoksista velallissektoreittäin											Lisätieto: Muiden kuin pankkien lainat euro- alueen ulko- puolisista pankeista ³⁾
	Yhteensä	Euroalueen raha- laitoksista	Julkisyhteisöt			Yritykset			Kotitaloudet ⁴⁾			
			Yhteensä	Lyhyt- aikaiset	Pitkä- aikaiset ⁵⁾	Yhteensä	Lyhyt- aikaiset	Pitkä- aikaiset	Yhteensä	Lyhyt- aikaiset	Pitkä- aikaiset	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
1997 IV	5 840,6	5 321,0	923,7	54,2	869,5	2 405,9	837,7	1 568,1	2 511,1	225,0	2 286,1	141,6
1998 I	5 896,5	5 360,2	907,3	35,5	871,8	2 449,7	853,7	1 596,0	2 539,5	224,0	2 315,4	146,9
II	6 005,7	5 453,3	902,1	31,7	870,4	2 502,7	877,2	1 625,5	2 600,8	233,4	2 367,4	151,3
III	6 079,9	5 523,9	903,2	33,2	870,1	2 526,7	864,3	1 662,4	2 650,0	233,9	2 416,2	147,4
IV	6 223,5	5 660,2	911,2	35,9	875,3	2 598,2	902,1	1 696,1	2 714,1	240,3	2 473,8	150,8
1999 I	6 252,9	5 673,9	903,0	36,1	866,9	2 585,5	917,9	1 667,5	2 764,4	251,3	2 513,1	156,8
II	6 421,6	5 814,2	900,5	38,7	861,7	2 683,4	960,0	1 723,4	2 837,7	255,3	2 582,4	183,3
III	6 487,1	5 882,6	885,9	37,7	848,1	2 697,4	938,9	1 758,5	2 903,8	255,1	2 648,7	191,4
IV	6 669,1	6 040,0	900,6	42,1	858,5	2 795,0	979,6	1 815,4	2 973,5	264,2	2 709,3	201,4
2000 I	6 811,5	6 155,5	890,4	41,1	849,3	2 894,2	1 039,0	1 855,2	3 026,8	265,5	2 761,3	221,1
II	6 959,5	6 261,4	884,1	42,0	842,1	2 996,3	1 091,1	1 905,2	3 079,1	274,1	2 805,0	219,7
III	7 100,9	6 378,0	863,5	39,9	823,6	3 105,1	1 146,9	1 958,2	3 132,3	275,9	2 856,4	252,2
IV	7 273,0	6 500,4	880,2	42,0	838,2	3 203,9	1 161,2	2 042,6	3 189,0	281,6	2 907,3	257,5
<i>Euroalueen laajeneminen</i>												
2001 I	-	6 671,9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	282,4
II	-	6 759,4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

	Muut arvopaperit kuin osakkeet liikkeeseenlaskijoin								Yritysten liikkeeseen laskemat noteeratut osakkeet	Valtion talletus- velka	Yritysten vakuutus- tekninen eläkevastuu- velka
	Yhteensä	Julkisyhteisöt			Yritykset						
		Yhteensä	Lyhyt- aikaiset	Pitkä- aikaiset	Yhteensä	Lyhyt- aikaiset	Pitkä- aikaiset				
13	14	15	16	17	18	19	20	21	22		
1997 IV	3 636,8	3 333,9	504,3	2 829,5	302,9	45,8	257,1	1 972,6	135,2	236,2	
1998 I	3 754,0	3 434,4	491,3	2 943,1	319,6	55,7	263,9	2 428,8	136,3	239,1	
II	3 817,0	3 495,0	489,7	3 005,2	322,1	53,9	268,1	2 643,9	134,2	242,1	
III	3 909,0	3 576,1	491,4	3 084,7	332,9	55,5	277,4	2 275,2	133,8	245,1	
IV	3 915,0	3 581,5	462,8	3 118,6	333,5	54,9	278,5	2 590,3	140,3	248,2	
1999 I	3 972,5	3 624,7	463,5	3 161,2	347,8	66,2	281,7	2 686,6	146,9	251,2	
II	3 956,4	3 601,3	452,9	3 148,4	355,1	67,2	287,9	2 929,4	136,6	254,3	
III	3 942,9	3 573,6	446,1	3 127,5	369,4	75,4	294,0	3 037,5	137,6	257,4	
IV	3 907,2	3 527,0	421,5	3 105,5	380,2	78,6	301,6	3 896,1	149,8	260,8	
2000 I	3 959,4	3 573,1	417,9	3 155,2	386,4	80,7	305,7	4 319,8	147,6	263,6	
II	4 005,1	3 599,9	421,8	3 178,1	405,1	90,6	314,6	4 074,7	147,6	266,6	
III	4 043,2	3 618,0	416,7	3 201,3	425,2	97,5	327,7	3 975,6	147,2	269,0	
IV	4 082,4	3 634,5	401,4	3 233,1	447,9	103,1	344,7	3 791,3	153,7	271,4	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
2001 I	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
II	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	

Lähde: EKP.

- 1) Ei-rahoitussektori sisältää julkisyhteisöt (S13), yritykset (S11) ja kotitaloudet (S14) mukaan lukien kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt (S15).
- 2) Sisältää useimmat EKT 95:ssä määritellyt rahoitusvara- ja velkaluokitukset. Näitä ovat käteinen ja talletukset, muut arvopaperit kuin osakkeet, lainat (paitsi julkisyhteisöjen ja yritysten myöntämät), noteeratut osakkeet, rahasto-osuudet ja vakuutustekninen vastuvelka. Kohtaan eivät sisälly muut rahoitusinstrumentit, kuten johdannaiset, noteeraamattomat osakkeet, muut osuudet (kuin osakkeet) ja muut saamiset ja velat.
- 3) BIS:n kansainväliset pankkitilastot. BIS:n määritelmän mukainen pankki-käsite on lähellä euroalueella käytettävän määritelmän mukaista rahalaitos-käsitettä.
- 4) Sisältää kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt.
- 5) Sisältää kaikki julkisyhteisöjen lainat euroalueen rahalaitoksista.

Rahoitustaloustoimet

1. Rahoitusvarat¹⁾

		Käteinen ja talletukset									Lisätieto:
		Yhteensä	Käteinen	Ei-rahoitussektorin ³⁾ (pl. valtio) talletukset euroalueen rahalaitoksissa				Valtion talletukset euroalueen rahalaitoksissa	Talletukset muissa kuin rahalaitoksissa ⁴⁾		Muiden kuin pankkien talletukset euroalueen ulkopuolella ⁵⁾
				Yhteensä	Yön yli	Määrä- aikaiset	Irtisanomis- ehtoiset				
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1997	IV	130,4	9,4	111,5	73,9	5,1	37,6	-5,1	3,2	6,3	-13,3
1998	I	-45,8	-8,8	-24,1	-25,8	-11,1	20,1	-7,3	-14,5	1,6	29,0
	II	52,1	3,6	44,8	68,0	-5,9	-0,5	-16,7	8,0	-4,4	-4,9
	III	-14,6	-3,7	-19,2	-18,0	2,3	-0,3	-3,3	9,0	-0,7	4,0
	IV	149,8	11,6	138,3	98,0	14,4	44,8	-18,9	-6,6	6,5	-23,6
1999	I	-39,0	-5,2	-36,4	-19,2	-15,1	10,5	-12,7	-4,2	6,8	21,5
	II	22,4	6,2	34,5	81,3	-48,5	9,3	-7,6	-8,4	-9,9	-4,4
	III	13,4	3,4	0,7	3,6	-0,6	-2,6	0,3	8,3	1,0	-1,9
	IV	139,8	22,3	96,1	44,1	37,8	9,9	4,2	8,7	12,7	-14,1
2000	I	-27,8	-15,3	1,5	6,7	1,4	-20,4	13,7	-11,9	-2,1	25,4
	II	51,0	6,7	28,5	31,5	16,8	-21,8	2,1	15,8	0,0	-13,1
	III	7,4	-2,2	-3,2	-17,0	29,3	-18,5	2,9	13,3	-0,4	-2,0
	IV	128,8	8,6	108,0	71,3	27,0	6,0	3,8	5,3	6,9	-17,4
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
2001	I	-	-19,8	12,2	-34,2	39,1	-6,1	13,4	-15,6	-	11,4
	II	-	-3,3	80,2	75,1	-5,8	6,1	4,8	14,3	-	-
		Muut arvopaperit kuin osakkeet			Osakkeet ⁵⁾				Vakuustekninen vastuuvulka		
		Yhteensä	Lyhyt- aikaiset	Pitkä- aikaiset	Yhteensä	Noteer- ratut osakkeet	Rahasto- osuudet	Raha- markkina- rahastot	Yhteensä	Kotitalouk- sien osuus henki- vakuutus- ja eläke- rahastoista	Vakuutus- maksu- ja korvaus- vastuu
		11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
1997	IV	5,2	-7,7	12,8	64,1	47,3	16,7	-12,4	53,6	51,8	1,8
1998	I	-27,3	-8,4	-19,0	78,9	-20,2	99,1	7,1	66,9	54,6	12,4
	II	-71,1	-25,0	-46,1	114,6	21,3	93,3	-0,2	46,9	44,9	2,0
	III	-6,0	-11,0	5,0	115,1	29,3	85,8	0,8	43,2	40,6	2,6
	IV	-11,8	-1,6	-10,1	73,2	54,5	18,7	-16,2	50,2	48,2	1,9
1999	I	22,5	-12,9	35,4	109,3	8,0	101,3	0,0	70,5	58,1	12,5
	II	-35,3	-11,1	-24,1	147,5	59,2	88,4	16,5	54,3	51,7	2,7
	III	-5,2	-9,8	4,6	93,7	55,6	38,1	-2,5	56,6	53,4	3,2
	IV	52,0	24,4	27,6	-3,5	29,6	-33,1	-9,6	74,1	71,8	2,4
2000	I	-24,7	3,5	-28,2	-4,7	-39,1	34,4	5,0	83,9	71,0	12,9
	II	46,8	-0,6	47,4	93,4	80,3	13,1	-14,3	56,1	53,3	2,8
	III	68,9	17,2	51,7	156,3	144,2	12,0	1,1	55,3	52,0	3,3
	IV	7,5	7,3	0,3	267,1	200,0	67,1	-0,9	63,7	61,3	2,4
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
2001	I	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	II	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Lähde: EKP.

- Sisältää useimmat EKT 95:ssä määritellyt rahoitusvara- ja velkaluokitukset. Näitä ovat käteinen ja talletukset, muut arvopaperit kuin osakkeet, lainat (paitsi julkisyhteisöjen ja yritysten myöntämät), noteeratut osakkeet, rahasto-osuudet ja vakuustekninen vastuuvulka. Kohtaan eivät sisälly muut rahoitusinstrumentit, kuten johdannaiset, noteeraamattomat osakkeet, muut osuudet (kuin osakkeet) ja muut saamiset ja velat.
- BIS:n kansainväliset pankkitilastot. BIS:n määritelmän mukainen pankki-käsite on lähellä euroalueella käytettävän määritelmän mukaista rahalaitos-käsitettä.
- Ei-rahoitussektori sisältää julkisyhteisöt (S13), yritykset (S11) ja kotitaloudet (S14) mukaan lukien kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt (S15).
- Sisältää euroalueen valtionhallinnon (S1311), muiden rahoituksen välittäjien (S123) ja vakuutuslaitosten sekä eläkerahastojen (S125) vastaanottamat talletukset.
- Ei sisällä noteeraamattomia osakkeita.

Taulukko 6.1 (jatkoa)

Ei-rahoitussektorin rahoituksen käyttö ja hankinta¹⁾

(miljardia euroa [miljardia ecua vuoden 1998 loppuun]; kausivaihtelusta puhdistamaton)

Rahoitustaloustoimet

2. Velat²⁾

	Yhteensä	Lainat euroalueen rahalaitoksista ja muista rahoituslaitoksista velallissectoreittain										Lisätieto: Muiden kuin pankkien lainat euro- alueen ulko- puolisista pankeista ³⁾
		Euroalueen raha- laitoksista	Julkisyhteisöt			Yritykset			Kotitaloudet ⁴⁾			
			Yhteensä	Lyhyt- aikaiset	Pitkä- aikaiset ⁵⁾	Yhteensä	Lyhyt- aikaiset	Pitkä- aikaiset	Yhteensä	Lyhyt- aikaiset	Pitkä- aikaiset	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
1997 IV	154,6	146,2	21,1	4,4	16,7	67,4	27,7	39,7	66,2	6,6	59,5	-16,4
1998 I	68,0	43,9	-15,7	-18,5	2,8	55,8	27,1	28,6	28,0	-0,7	28,7	3,9
II	116,7	110,6	-5,5	-3,7	-1,9	54,4	22,1	32,3	67,8	9,4	58,4	6,4
III	78,3	81,0	2,6	1,4	1,2	25,7	-15,9	41,6	50,0	0,5	49,5	-0,4
IV	161,9	150,8	8,8	2,8	6,1	76,8	37,6	39,2	76,3	6,7	69,5	-2,1
1999 I	76,2	68,2	-6,9	0,1	-7,0	10,6	20,1	-9,5	72,5	8,9	63,6	1,0
II	164,4	138,9	-4,3	2,6	-6,9	93,9	40,1	53,8	74,7	3,9	70,9	23,6
III	70,7	71,2	-14,7	-1,0	-13,7	18,5	-17,3	35,7	67,0	-0,3	67,3	8,5
IV	171,8	151,9	15,0	4,3	10,7	88,3	38,2	50,1	68,5	8,9	59,6	-6,8
2000 I	139,0	108,4	-8,9	-0,9	-8,1	93,1	56,7	36,4	54,8	1,4	53,3	14,8
II	156,7	116,6	-6,9	0,8	-7,7	109,5	57,1	52,5	54,1	8,4	45,6	-0,9
III	122,9	93,4	-16,9	-2,1	-14,8	91,6	48,4	43,2	48,3	0,3	48,0	22,3
IV	187,1	140,0	17,0	2,1	14,9	110,9	18,9	92,0	59,2	6,0	53,2	11,7
<i>Euroalueen laajeneminen</i>												
2001 I	-	77,5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8,7
II	-	83,9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Muut arvopaperit kuin osakkeet liikkeeseenlaskijoin											
	Yhteensä	Julkisyhteisöt			Yritykset			Yritysten liikkeeseen- laskemat noteeratut osakkeet	Valtion talletus- velka	Yritysten vakuutus- tekninen eläkevastuu- velka		
		Yhteensä	Lyhyt- aikaiset	Pitkä- aikaiset	Yhteensä	Lyhyt- aikaiset	Pitkä- aikaiset					
13	14	15	16	17	18	19	20	21	22			
1997 IV	-7,9	-3,7	-31,9	28,2	-4,2	-7,5	3,3	44,1	6,9	2,3		
1998 I	63,8	53,4	-11,4	64,9	10,4	9,6	0,9	11,3	1,1	2,4		
II	52,8	49,9	-1,3	51,2	2,9	-1,8	4,7	37,6	-2,1	2,4		
III	61,0	53,7	2,0	51,7	7,3	1,4	5,9	10,9	-0,4	2,4		
IV	-10,7	-16,2	-31,0	14,9	5,4	0,8	4,7	40,8	6,4	2,2		
1999 I	76,5	61,7	5,5	56,2	14,7	11,0	3,8	10,9	6,6	2,5		
II	42,2	33,0	-8,5	41,5	9,1	0,9	8,3	36,1	-10,3	2,5		
III	53,5	34,9	-8,4	43,4	18,5	8,1	10,4	34,4	1,0	2,5		
IV	-8,4	-15,3	-27,8	12,5	6,9	3,1	3,8	42,0	12,1	2,6		
2000 I	62,6	62,2	10,7	51,5	0,4	1,7	-1,3	22,3	-2,2	2,4		
II	43,9	24,1	-0,9	25,1	19,7	10,0	9,7	31,5	0,0	2,4		
III	51,9	25,6	-2,7	28,3	26,2	7,7	18,5	72,8	-0,4	2,4		
IV	2,9	-25,2	-27,0	1,8	28,1	5,6	22,4	51,9	6,4	2,4		
<i>Euroalueen laajeneminen</i>												
2001 I	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
II	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	

Lähde: EKP.

- 1) Ei-rahoitussektori sisältää julkisyhteisöt (S13), yritykset (S11) ja kotitaloudet (S14) mukaan lukien kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt (S15).
- 2) Sisältää useimmat EKT 95:ssä määritellyt rahoitusvara- ja velkaluokitukset. Näitä ovat käteinen ja talletukset, muut arvopaperit kuin osakkeet, lainat (paitsi julkisyhteisöjen ja yritysten myöntämät), noteeratut osakkeet, rahasto-osuudet ja vakuutustekninen vastuuvetka. Kohtaan eivät sisälly muut rahoitusinstrumentit, kuten johdannaiset, noteeraamattomat osakkeet, muut osuudet (kuin osakkeet) ja muut saamiset ja velat.
- 3) BIS:n kansainväliset pankkitilastot. BIS:n määritelmän mukainen pankki-käsite on lähellä euroalueella käytettävän määritelmän mukaista rahalaitos-käsitettä.
- 4) Sisältää kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt.
- 5) Sisältää kaikki julkisyhteisöjen lainat euroalueen rahalaitoksista.

Taulukko 6.2

Säästäminen, investoinnit ja rahoitus

(prosenttia BKT:stä, ellei toisin mainita)

	Euroalueen säästäminen ja investoinnit ¹⁾			Yksityisen sektorin (pl. rahoitussektori) rahoituksen käyttö ^{1), 2)}								
	Brutto-säästäminen	Kiinteän pääoman brutto-muodostus	Nettoluotonanto rahaliiton ulkopuolisille	Kiinteän pääoman brutto-muodostus		Yritykset (pl. rahoitussektori)	Rahoitusvarojen netto-hankinta	Käteinen ja talletukset	Muut arvopaperit kuin osakkeet	Pitkäaikaiset arvopaperit	Osakkeet	Vakuutus- tekninen vastuuelva
				4	5							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11		
1993	20,2	20,3	0,5	16,8	10,6	13,0	5,5	0,4	0,9	0,5	3,0	
1994	20,6	20,1	0,2	16,9	10,3	13,8	3,3	2,4	2,6	1,6	3,2	
1995	21,6	20,6	0,2	17,4	10,6	13,9	4,3	1,8	1,5	1,4	3,7	
1996	21,2	20,3	0,6	17,2	10,5	12,9	3,7	0,2	1,3	2,0	3,7	
1997	21,8	20,2	1,2	17,1	10,5	13,4	1,8	-0,6	0,0	3,3	4,1	
1998	21,8	20,3	0,6	17,3	10,8	15,5	2,3	-2,0	-1,2	6,0	3,6	
1999	21,7	20,8	-0,1	17,7	11,1	20,2	2,3	0,8	0,6	5,8	4,2	
2000	21,7	21,3	-0,5	18,5	11,8	20,9	2,1	2,0	1,3	5,7	4,2	

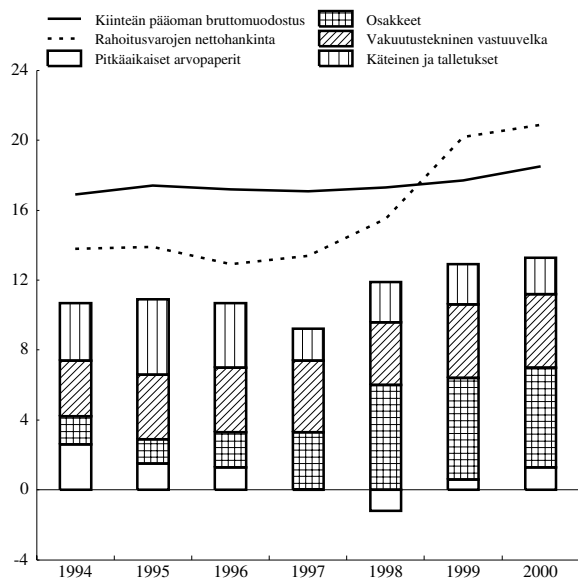

	Yksityisen sektorin (pl. rahoitussektori) rahoitus ^{1), 2)}						Rahoituksen käyttö, netto ³⁾	Rahoituksen käyttö, % brutto-investoinneista ⁴⁾	Netto-velkaantuminen, % rahoituksesta ⁵⁾		
	Brutto-säästäminen	Kotitaloudet	Netto-velkaantuminen	Muut arvopaperit kuin osakkeet		Osakkeet				Lainat	
				15	16						
12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	
1993	20,8	12,8	7,7	1,2	1,4	1,4	3,7	4,5	5,3	43,6	27,0
1994	20,7	11,8	9,6	1,0	1,1	1,6	3,7	3,8	4,2	45,0	31,7
1995	21,9	12,1	7,4	-1,8	-1,7	1,4	4,8	3,6	6,5	44,4	25,3
1996	21,4	11,8	8,8	0,2	0,0	1,6	5,7	4,8	4,1	42,9	29,1
1997	20,6	11,3	9,5	0,1	0,1	1,3	5,9	4,7	3,9	43,9	31,6
1998	19,9	10,5	12,5	0,4	0,3	2,4	7,6	5,9	3,0	47,3	38,6
1999	18,8	9,8	17,6	0,8	0,4	3,2	9,7	7,6	2,6	53,3	48,4
2000	18,8	9,6	21,0	1,3	0,8	3,6	10,6	7,1	-0,1	53,0	52,8

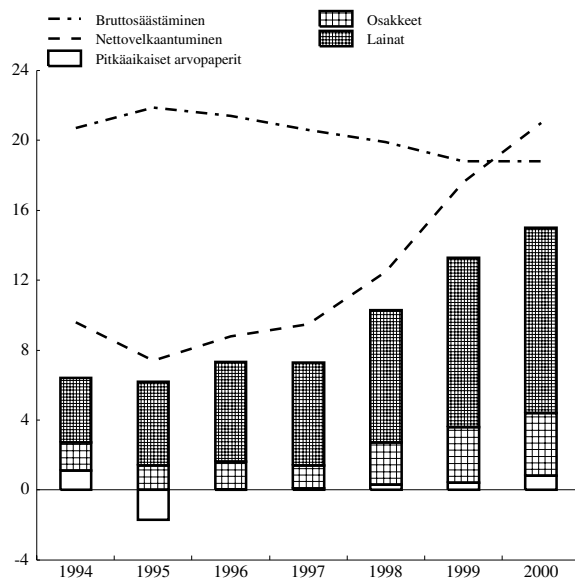
Yksityisen ei-rahoitussektorin investoinnit ja rahoitus^{1), 2)}

(prosenttia BKT:stä)

Investoinnit

Rahoitus

Lähde: EKP.

1) Keskeisiä investointien ja rahoituksen eriä.

2) Yksityinen ei-rahoitussektori sisältää yritykset, kotitaloudet ja kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt.

3) Sarakkeet 6–14.

4) Sarake 6: (sarakeet 4+6).

5) Sarake 14:(sarakeet 12+14).

7 Julkisen talouden rahoitusasema euroalueella ja yksittäisissä euromaissa

Taulukko 7.1

Tulot, menot ja alijäämä / ylijäämä¹⁾

(prosenttia BKT:stä)

1. Euroalue – tulot

	Yhteensä	Tulot									Pääoma-tulot	Pääoma-erot	Lisätieto: verot yhteensä ²⁾	
		Välit-tömät verot	Koti-taloudet	Yritykset	Välil-liset verot	EU:n toimi-elinten	Sosiaali-turva-maksut	Työn-antaja	Vakuu-tettu	Myyntit				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1991	46,4	46,0	11,8	9,5	2,2	13,0	0,9	16,7	8,5	5,1	2,3	0,4	0,2	41,6
1992	47,4	46,7	11,9	9,8	2,0	13,0	0,9	17,1	8,6	5,2	2,4	0,7	0,6	42,5
1993	48,0	47,5	12,1	10,0	2,1	13,2	0,8	17,4	8,6	5,3	2,5	0,5	0,3	43,0
1994	47,5	47,1	11,6	9,5	2,0	13,5	0,8	17,5	8,5	5,4	2,5	0,4	0,2	42,7
1995	47,2	46,6	11,6	9,5	2,0	13,3	0,9	17,3	8,4	5,6	2,5	0,5	0,3	42,6
1996	48,0	47,5	12,0	9,6	2,3	13,4	0,8	17,6	8,7	5,6	2,5	0,5	0,3	43,3
1997	48,2	47,6	12,2	9,6	2,6	13,5	0,7	17,6	8,8	5,5	2,5	0,7	0,4	43,7
1998	47,7	47,2	12,4	9,9	2,5	14,1	0,7	16,5	8,5	4,9	2,5	0,5	0,3	43,3
1999	48,3	47,7	12,8	10,1	2,6	14,4	0,6	16,5	8,5	4,9	2,4	0,6	0,3	43,9
2000	47,9	47,4	13,0	10,1	2,7	14,2	0,6	16,2	8,5	4,9	2,4	0,5	0,3	43,7

2. Euroalue – menot

	Yhteensä	Menot							Pääoma-menot	Inves-toinnit	Pääoma-siirrot	EU:n toimi-elinten maksa-mat	Lisätieto: perus-menot ⁴⁾	
		Yhteensä	Palkan-saaja-korvauk-set	Väli-tuote-käyttö	Korko-menot	Tulon-siirrot	Sosiaali-etuudet ja avustuk-set ³⁾	Tuki-palkkiot						EU:n toimi-elinten maksa-mat
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1991	51,1	46,3	11,2	5,0	5,3	24,9	21,0	2,4	0,6	4,8	3,2	1,6	0,0	45,8
1992	52,2	47,5	11,4	5,0	5,6	25,5	21,9	2,3	0,5	4,7	3,2	1,5	0,0	46,6
1993	53,6	49,0	11,6	5,2	5,8	26,5	22,8	2,4	0,6	4,6	3,1	1,6	0,1	47,8
1994	52,6	48,3	11,3	5,0	5,5	26,5	22,9	2,3	0,5	4,4	2,9	1,5	0,1	47,1
1995	52,2	47,7	11,2	4,8	5,7	26,1	22,8	2,2	0,6	4,5	2,7	1,8	0,1	46,5
1996	52,2	48,3	11,2	4,8	5,7	26,6	23,2	2,2	0,6	4,0	2,6	1,4	0,0	46,6
1997	50,8	47,1	11,0	4,8	5,1	26,2	23,1	2,1	0,5	3,7	2,4	1,3	0,1	45,8
1998	49,9	46,0	10,7	4,7	4,7	25,9	22,6	2,0	0,5	3,9	2,4	1,5	0,1	45,2
1999	49,6	45,5	10,7	4,7	4,2	25,9	22,6	2,0	0,5	4,1	2,5	1,6	0,1	45,4
2000	48,7	44,7	10,5	4,7	4,0	25,5	22,2	1,9	0,5	3,9	2,5	1,4	0,1	44,6

3. Euroalue – alijäämä / ylijäämä, perusalijäämä / -ylijäämä ja julkinen kulutus

	Alijäämä (-) / ylijäämä (+)					Perus alijää-mä (-) / ylijää-mä (+)	Julkinen kulutus ⁵⁾							Yksi-lölliset kulutus-menot
	Yhteensä	Valtio	Osa-valtio-hallinto	Paikal-lis-hallinto	Sosiaali-turva-rahas-tot		Yhteensä	Palkan-saaja-korvauk-set	Väli-tuote-käyttö	Luon-toismuo-toiset tulonsiirrot	Kiinteän pääoman kuluminen	Myyntit (miinus)	Kollektiiviset kulutus-menot	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1991	-4,7	-4,6	-0,3	-0,1	0,3	0,6	20,3	11,2	5,0	4,8	1,8	-2,3	8,6	11,7
1992	-4,8	-4,2	-0,3	-0,2	0,0	0,8	20,7	11,4	5,0	4,9	1,8	-2,4	8,7	12,0
1993	-5,7	-5,0	-0,4	-0,2	-0,1	0,2	21,1	11,6	5,2	5,0	1,9	-2,5	8,9	12,2
1994	-5,1	-4,4	-0,5	-0,2	0,0	0,4	20,8	11,3	5,0	5,1	1,8	-2,5	8,6	12,1
1995	-5,0	-4,2	-0,5	-0,1	-0,3	0,7	20,5	11,2	4,8	5,1	1,8	-2,5	8,4	12,0
1996	-4,3	-3,6	-0,4	0,0	-0,2	1,4	20,6	11,2	4,8	5,2	1,8	-2,5	8,5	12,1
1997	-2,6	-2,3	-0,4	0,1	0,0	2,5	20,3	11,0	4,8	5,1	1,8	-2,5	8,4	12,0
1998	-2,2	-2,2	-0,2	0,2	0,1	2,5	20,0	10,7	4,7	5,1	1,7	-2,5	8,1	11,8
1999	-1,3	-1,6	-0,1	0,1	0,4	2,9	20,0	10,7	4,7	5,1	1,7	-2,4	8,2	11,8
2000	-0,8	-1,3	-0,1	0,2	0,5	3,2	19,8	10,5	4,7	5,1	1,7	-2,4	8,1	11,8

4. Euromaat – alijäämä (-) / ylijäämä (+)

	BE	DE	GR	ES	FR	IE	IT	LU	NL	AT	PT	FI
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1997	-2,0	-2,7	-4,0	-3,2	-3,0	1,2	-2,7	3,4	-1,1	-1,9	-2,7	-1,5
1998	-0,8	-2,2	-2,4	-2,6	-2,7	2,3	-2,8	3,5	-0,8	-2,4	-2,4	1,3
1999	-0,6	-1,6	-1,8	-1,1	-1,6	2,3	-1,8	3,7	0,4	-2,2	-2,1	1,9
2000	0,1	1,2	-1,1	-0,3	-1,3	4,5	-0,3	6,1	2,2	-1,1	-1,5	6,9

Lähteet: Euroaluetta koskevat tiedot: EKP, euroalueen maiden ali-/ylijäämää koskevat tiedot (mukaan lukien UMTS-toimilupien myynnistä saadut tulot: Euroopan komissio).

1) Tuloja, menoja ja alijäämää (-) / ylijäämää (+) koskevat tiedot perustuvat EKT 95:een. UMTS-toimilupien myynnistä saatuja tuloja ei kuitenkaan ole laskettu mukaan (euroalueen ylijäämää nämä tulot mukaan laskettuna on 0,4 %). Tiedot vuotta 1995 edeltävältä ajalta perustuvat osittain arvioihin. Euroalueen maiden ja EU:n toimielinten väliset tulonsiirrot on laskettu mukaan konsolidoituina. Euroalueen maiden välisiä tulonsiirtoja ei ole konsolidoitu.

2) Verot ja sosiaaliturvamaksut.

3) Sosiaalietuudet, markkinatuottajien välittämät luontaismuotoiset sosiaaliset tulonsiirrot ja tulonsiirrot kotitalouksia palveleville voittotelemattomille yhteisöille.

4) Kokonaismenot miinus korkomenot.

5) Vastaa julkisyhteisöjen kulutusmenoja (P.3) EKT 95:n luokituksessa julkinen talous.

Taulukko 7.2

Velka¹⁾

(prosenttia BKT:stä)

1. Euroalue – julkinen velka rahoitusvaateittain ja velkojan mukaan

	Yhteensä	Rahoitusvaade				Velkoja				Muut luotonantajat ³⁾
		Kolikot ja talletukset	Lainat	Lyhytaikaiset arvopaperit	Pitkäaikaiset arvopaperit	Kotimainen luotonantaja ²⁾				
						Yhteensä	Rahalaitokset	Muut rahoituslaitokset	Muut sektorit	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
1991	57,4	2,6	16,1	9,6	29,1	48,1	24,7	7,4	16,0	9,2
1992	60,9	2,6	16,8	10,1	31,5	50,2	26,4	7,6	16,2	10,7
1993	67,2	2,7	17,6	9,9	37,0	52,5	27,6	8,7	16,2	14,8
1994	69,9	2,9	16,8	10,3	40,0	56,2	29,8	9,9	16,4	13,8
1995	74,2	2,9	18,3	9,8	43,1	58,6	30,5	10,9	17,1	15,6
1996	75,4	2,9	17,8	9,9	44,8	59,2	30,3	13,2	15,8	16,2
1997	74,8	2,8	17,0	8,9	46,1	57,2	29,1	14,4	13,7	17,7
1998	73,1	2,8	15,8	7,9	46,6	53,5	27,0	16,2	10,4	19,6
1999	72,0	2,9	14,8	6,9	47,5	50,1	25,3	14,9	9,9	22,0
2000	69,5	2,7	13,6	6,3	47,0	46,3	22,9	13,4	10,0	23,2

2. Euroalue – julkinen velka liikkeeseenlaskijan, laina-ajan ja valuutan mukaan

	Yhteensä	Liikkeeseenlaskija ³⁾				Alkuperäinen laina-aika			Jäljellä oleva laina-aika			Valuutta		Muut valuutat
		Valtio	Osavaltiohallinto	Paikallis-hallinto	Sosiaali-turva-rahas-tot	Enintään 1 vuosi	Yli 1 vuosi	Vaihtu-vakor-koinen	Enintään 1 vuosi	Yli 1 vuosi ja enintään 5 vuotta	Yli 5 vuotta	Euro tai jäsen-valuutta ³⁾	Ei-koti-maan valuutta	
1991	57,4	46,6	4,5	6,0	0,3	11,8	45,6	4,8	17,7	18,8	20,9	56,2	1,7	1,1
1992	60,9	49,7	4,7	6,1	0,4	12,2	48,7	6,3	17,8	20,9	22,1	59,6	2,1	1,3
1993	67,2	55,2	5,2	6,3	0,6	11,9	55,3	6,7	18,5	24,3	24,5	65,5	2,7	1,7
1994	69,9	57,9	5,4	6,1	0,5	11,2	58,7	7,4	16,6	26,6	26,8	68,1	2,8	1,9
1995	74,2	61,7	5,7	6,0	0,8	10,6	63,6	6,9	17,6	26,2	30,3	72,3	2,7	1,9
1996	75,4	62,9	6,1	5,9	0,5	10,2	65,2	6,3	19,2	25,3	30,9	73,5	2,5	1,9
1997	74,8	62,3	6,3	5,6	0,6	8,8	66,0	6,0	18,6	25,2	31,0	72,8	2,6	2,0
1998	73,1	61,0	6,3	5,4	0,3	7,7	65,4	5,5	16,3	25,9	30,9	71,4	2,9	1,7
1999	72,0	60,2	6,2	5,3	0,3	7,0	65,1	5,0	14,4	26,8	30,8	70,2	-	1,8
2000	69,5	58,0	6,1	5,1	0,3	5,6	63,9	4,4	14,5	27,4	27,7	67,7	-	1,8

3. Euromaat – julkinen velka

	BE 1	DE 2	GR 3	ES 4	FR 5	IE 6	IT 7	LU 8	NL 9	AT 10	PT 11	FI 12
1997	125,3	61,0	108,2	66,7	59,3	65,1	120,2	6,1	69,9	64,7	58,9	54,1
1998	119,7	60,9	105,0	64,7	59,5	54,8	116,4	6,4	66,8	63,9	54,7	48,8
1999	115,9	61,3	103,9	63,4	58,5	49,3	114,6	6,0	63,1	64,7	54,5	47,3
2000	110,3	60,3	102,7	60,7	57,6	38,6	110,5	5,3	56,1	63,1	53,7	44,0

Lähteet: Euroaluetta koskevat tiedot: EKP, euroalueen maiden ali-fylijäämää koskevat tiedot: Euroopan komissio.

- 1) Tiedot perustuvat osittain arvioihin. Julkisen sektorin nimellinen konsolidoitu bruttovelka vuoden lopussa. Muiden maiden sijoituksia valtion joukkolainoihin ei ole konsolidoitu.
- 2) Valtion joukkolainojen haltijat, jotka sijaitsevat joukkolainan liikkeeseen laskeneessa valtiossa.
- 3) Sisältää muissa euroalueen maissa kuin joukkolainan liikkeeseen laskeneessa valtiossa sijaitsevat velkojat.
- 4) Ei sisällä joukkolainan liikkeeseen laskeneessa valtiossa sijaitsevien julkisyhteisöjen hallussa olevia joukkolainoja.
- 5) Ajalta ennen vuotta 1999 eumääräinen velka kotimaan valuuttana ja euron käyttöön ottaneiden maiden valuuttoina.

Taulukko 7.3

Velan muutos¹⁾

(prosenttia BKT:stä)

1. Euroalue – julkisen velan muutos aiheuttajan, rahoitusvaateen ja velkojan mukaan

	Yhteensä	Aiheuttaja				Rahoitusvaade				Velkoja			Muut luotonantajat ⁷⁾
		Rahoitus-tarve ²⁾	Arvostus-tekijät ³⁾	Luokit-telu-muutok-set ⁴⁾	Aggre-gaatti-vaiku-tus ⁵⁾	Kolikot ja talle-tukset	Lainat	Lyhyt-aikaiset arvo-paperit	Pitkä-aikaiset arvo-paperit	Koti-mainen luoton-antaja ⁶⁾	Raha-laitokset	Muut rahoitus-laitokset	
											11	12	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
1991	5,2	5,1	0,0	0,2	-0,1	0,2	1,2	0,0	3,9	.	.	.	
1992	6,8	5,6	0,4	0,7	0,1	0,1	1,6	1,0	4,0	4,8	3,1	0,7	
1993	8,1	7,5	0,3	0,1	0,1	0,2	1,3	0,1	6,4	3,7	2,0	1,3	
1994	6,1	5,2	0,2	0,7	0,0	0,4	0,0	0,9	4,8	6,3	3,6	1,7	
1995	7,7	5,5	0,2	2,2	-0,2	0,2	2,4	0,0	5,2	5,2	2,2	1,5	
1996	3,8	4,2	-0,2	0,1	-0,3	0,1	0,2	0,4	3,2	2,7	0,8	2,6	
1997	2,3	2,4	0,2	-0,2	0,0	0,0	-0,1	-0,6	3,0	0,2	-0,1	1,8	
1998	1,6	1,9	-0,2	0,0	0,0	0,1	-0,4	-0,6	2,6	-1,1	-0,8	2,4	
1999	1,6	1,3	0,3	0,0	0,0	0,2	-0,5	-0,7	2,6	-1,5	-0,7	-0,7	
2000	0,8	0,8	0,1	-0,1	0,0	-0,1	-0,5	-0,3	1,7	-1,5	-1,3	-0,7	

2. Euroalue – alijäämä-/velkakoikaisut

	Velan muutos	Alijää-mä (-) / ylijää-mä (+) ⁸⁾	Alijäämä-/velkakoikaisut ⁹⁾											Muut ¹¹⁾
			Yhteensä	Julkisyhteisöjen rahoitusvarojen muutokset							Arvos-tus-tekijät	Valuutta-kurssi-vaiku-tukset	Luokit-telu-muu-tokset	
				Yhteensä	Käteinen ja talle-tukset	Arvo-paperit ¹⁰⁾	Lainat	Osakkeet ja osuudet	Yksityis-tämis-tulot	Pääoma-sijoituk-set				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
1991	5,2	-4,7	0,5	1,1	0,3	0,1	0,4	0,2	-0,1	0,2	0,0	0,1	0,2	-0,8
1992	6,8	-4,8	2,0	0,8	0,2	0,1	0,3	0,2	-0,1	0,2	0,4	0,3	0,7	0,1
1993	8,1	-5,7	2,4	1,3	1,0	0,2	0,3	-0,2	-0,3	0,1	0,3	0,3	0,1	0,6
1994	6,1	-5,1	1,0	0,2	0,0	0,1	0,3	-0,1	-0,4	0,2	0,2	0,0	0,7	-0,1
1995	7,7	-5,0	2,7	0,6	0,0	-0,1	0,5	0,1	-0,4	0,2	0,2	0,0	2,2	-0,3
1996	3,8	-4,3	-0,4	-0,1	-0,1	0,0	0,0	-0,1	-0,3	0,2	-0,2	-0,1	0,1	-0,3
1997	2,3	-2,6	-0,3	-0,5	0,2	-0,1	-0,1	-0,5	-0,8	0,3	0,2	0,2	-0,2	0,3
1998	1,6	-2,2	-0,6	-0,6	0,2	0,0	-0,2	-0,6	-0,8	0,1	-0,2	0,0	0,0	0,3
1999	1,6	-1,3	0,3	0,0	0,4	0,2	0,1	-0,7	-0,8	0,1	0,3	0,2	0,0	0,0
2000	0,8	0,3	1,1	1,0	0,9	0,2	0,1	-0,2	-0,4	0,1	0,1	0,0	-0,1	0,1

Lähteet: EKP.

- 1) Tiedot perustuvat osittain arvioihin. Nimellisen konsolidoidun bruttovelan vuosimuutos, % BKT:stä: $(velka [t] - velka [t-1]) / BKT (t)$.
- 2) Luotonotto vastaa määritelmän mukaan julkiseen velkaan kohdistuvia transaktioita.
- 3) Sisältää valuuttakurssimuutosten vaikutusten lisäksi vaikutukset, jotka johtuvat velan laskemisesta nimellisarvoisena (esim. liikkeeseen laskettujen arvopaperien preemiot tai diskonttaukset).
- 4) Sisältää erityisesti yksiköiden uudelleenluokittelun vaikutukset ja tietyt valtioiden vastuulleen ottamat velat.
- 5) Maiden yhteenlasketun velan muutoksen ja maittaisten velkojen muutosten summan välinen erotus. Erotus johtuu siitä, että aggregoinneissa käytettiin ennen vuotta 1999 useita eri valuuttakurssseja.
- 6) Valtion joukkolainojen haltijat, jotka sijaitsevat joukkolainan liikkeeseen laskeneessa valtiossa.
- 7) Sisältää muissa euroalueen maissa kuin joukkolainan liikkeeseen laskeneessa valtiossa sijaitsevat velkojat.
- 8) Sisältää UMTS-toimilupien myynnistä saadut tulot.
- 9) Nimellisen konsolidoidun bruttovelan vuosimuutoksen ja prosentteina BKT:stä ilmoitetun alijäämän välinen erotus.
- 10) Ei sisällä johdannaisia.
- 11) Sisältää pääasiassa muihin velkoihin ja saamisiin kohdistuvat transaktiot (kauppaluotot, muut velat/saamiset ja johdannaiset).

8 Euroalueen maksutase ja ulkomainen varallisuus (ml. valuuttavaranto)

Taulukko 8.1

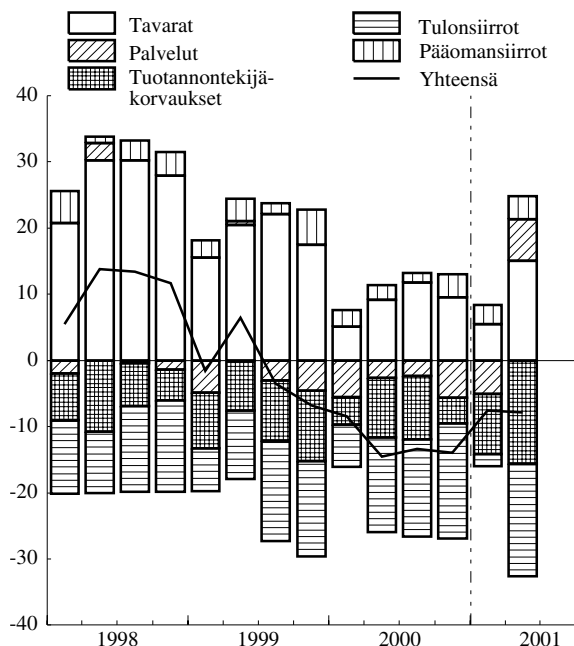
Maksutase^{1), 2)}

(miljardia euroa [miljardia ecua vuoden 1998 loppuun], nettovirrat)

	Vaihtotase					Pää- oman- siirrot	Rahoitustase						Virheelli- set ja tunnis- tamattomat erät
	Yhteensä	Tavarat	Palvelut	Tuo- tannon- tekijä- kor- vaukset	Tulon- siirrot		Yhteensä	Suorat sijoi- tukset	Arvo- paperi- sijoi- tukset	Johdan- naiset	Muut sijoi- tukset	Valuutta- varanto	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1997	62,1	116,4	3,1	-15,2	-42,2	13,0	.	-44,5	-24,3	.	.	.	.
1998	31,9	109,0	-1,1	-28,8	-47,2	12,4	-68,4	-81,3	-110,0	-8,2	123,0	8,2	24,1
1999	-18,3	75,6	-11,9	-35,7	-46,3	12,9	10,9	-118,1	-45,7	4,5	160,1	10,1	-5,5
2000	-59,9	35,6	-16,1	-26,7	-52,6	9,7	93,4	17,6	-111,5	-1,7	171,5	17,6	-43,2
2000 II	-16,7	9,2	-2,7	-9,0	-14,3	2,2	20,2	-21,0	70,6	3,1	-35,7	3,3	-5,7
2000 III	-14,8	11,8	-2,3	-9,6	-14,6	1,5	-5,3	-87,2	0,3	-0,3	77,2	4,7	18,6
2000 IV	-17,4	9,5	-5,6	-3,9	-17,4	3,5	25,7	-13,5	12,7	-8,5	24,4	10,7	-11,8
2000 kesä	-2,6	4,2	-0,3	-0,9	-5,6	0,0	-6,9	-8,6	65,3	1,8	-67,8	2,4	9,5
2000 heinä	-5,1	7,1	0,1	-6,4	-5,8	0,4	-4,7	-19,1	-9,7	-1,8	26,4	0,4	9,3
2000 elo	-6,7	1,8	-1,2	-1,4	-6,0	0,2	7,0	-35,4	14,0	-0,4	27,9	1,1	-0,6
2000 syys	-3,0	2,8	-1,2	-1,8	-2,8	0,8	-7,6	-32,6	-4,0	1,9	23,0	4,0	9,8
2000 loka	-5,4	4,3	-1,6	-2,0	-6,2	0,3	0,8	-18,4	0,5	-2,1	19,9	0,7	4,4
2000 marras	-5,0	1,9	-0,8	-0,8	-5,2	1,4	3,7	1,4	2,2	-2,5	-5,1	7,7	-0,2
2000 joulou	-7,0	3,3	-3,2	-1,1	-5,9	1,8	21,2	3,4	9,9	-4,0	9,6	2,3	-16,0
<i>Euroalueen laajeneminen</i>													
2001 I	-10,5	5,5	-5,0	-9,1	-1,9	2,9	30,6	-40,6	-38,5	-2,0	102,2	9,5	-23,0
2001 II	-11,3	15,1	6,2	-15,6	-17,0	3,5	-10,2	-50,5	27,8	0,0	10,0	2,5	18,0
2001 tammi	-11,1	-3,9	-2,4	-7,5	2,7	1,3	2,3	-9,9	-42,8	-4,6	57,2	2,4	7,5
2001 helmi	1,2	3,3	-1,1	-0,6	-0,5	1,5	7,7	2,4	-2,3	-0,7	3,8	4,5	-10,4
2001 maalisk	-0,6	6,0	-1,5	-1,0	-4,0	0,1	20,6	-33,2	6,6	3,3	41,2	2,7	-20,1
2001 huhti	-6,7	2,9	1,6	-6,8	-4,5	2,2	12,5	0,7	-20,5	1,6	23,7	7,0	-8,0
2001 touko	-3,0	4,1	2,7	-4,4	-5,3	0,5	-8,7	-40,9	16,0	3,4	16,3	-3,6	11,2
2001 kesä	-1,6	8,1	1,9	-4,4	-7,3	0,9	-14,0	-10,4	32,2	-5,0	-29,9	-0,8	14,8
2001 heinä	-4,1	8,5	0,9	-8,1	-5,4	0,4	-12,0	7,2	1,6	-4,8	-16,0	0,0	15,7
2001 elokuu	4,2	6,0	0,8	0,3	-2,9	0,6	0,3	-6,0	17,8	-3,1	-12,6	4,1	-5,1

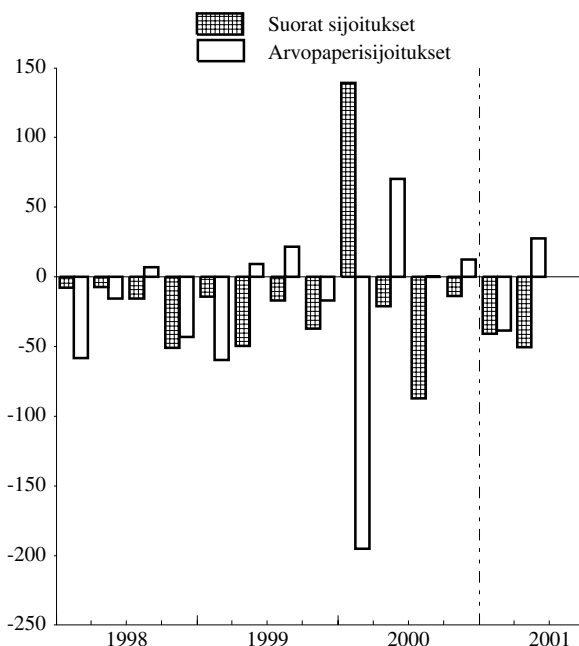
Vaihtotase ja pääomansiirrot

(miljardia euroa [miljardia ecua vuoden 1998 loppuun], nettovirrat)

Suorat sijoitukset ja arvopaperisijoitukset

(miljardia euroa [miljardia ecua vuoden 1998 loppuun], nettovirrat)

Lähde: EKP.

1) Pääoman tuonti (+), pääoman vieni (-). Valuuttavaranto: lisäys (-), vähennys (+).

2) Viimeaikaisen ja varhaisempien tietojen vertailukelpoisuudesta kerrotaan tarkemmin Yleistä-osassa.

Taulukko 8.2

Maksutase: vaihtotase ja pääomansiirrot¹⁾

(miljardia euroa, miljardia ecua vuoden 1998 loppuun)

1. Keskeiset erät

	Vaihtotase											Pääomansiirrot	
	Yhteensä			Tavarat		Palvelut		Tuotannon- tekijäkorvaukset		Tulonsiirrot		Tulot 12	Menot 13
	Tulot 1	Menot 2	Netto 3	Tulot 4	Menot 5	Tulot 6	Menot 7	Tulot 8	Menot 9	Tulot 10	Menot 11		
1997	1 218,5	1 156,3	62,1	754,6	638,3	214,2	211,0	189,5	204,7	60,1	102,3	18,9	5,9
1998	1 277,7	1 245,8	31,9	784,4	675,4	231,9	233,0	198,5	227,3	63,0	110,1	17,7	5,3
1999	1 334,5	1 352,7	-18,3	818,1	742,5	244,5	256,4	207,0	242,7	64,8	111,1	19,1	6,3
2000	1 597,6	1 657,5	-59,9	986,8	951,3	279,5	295,7	264,0	290,7	67,2	119,9	18,3	8,7
2000 II	391,9	408,6	-16,7	241,5	232,3	68,5	71,1	66,7	75,7	15,2	29,5	4,0	1,9
2000 III	400,2	415,0	-14,8	246,6	234,8	75,5	77,9	65,7	75,3	12,3	27,0	4,4	2,9
2000 IV	437,4	454,8	-17,4	274,6	265,1	75,1	80,8	72,7	76,6	14,9	32,3	5,9	2,5
2000 kesä	136,3	138,9	-2,6	82,5	78,3	24,1	24,4	25,3	26,2	4,4	10,0	0,8	0,8
2000 heinä	133,9	139,0	-5,1	83,0	75,9	25,6	25,6	21,2	27,6	4,1	9,9	1,1	0,6
2000 elo	126,1	132,8	-6,7	77,4	75,6	24,9	26,1	20,0	21,4	3,8	9,8	1,5	1,3
2000 syys	140,1	143,1	-3,0	86,1	83,3	25,0	26,2	24,5	26,2	4,5	7,3	1,7	0,9
2000 loka	146,0	151,5	-5,4	94,2	89,8	25,3	26,9	22,9	24,9	3,6	9,8	0,9	0,6
2000 marras	145,2	150,2	-5,0	93,9	92,0	24,3	25,1	21,9	22,7	5,1	10,3	2,2	0,8
2000 joulou	146,2	153,1	-7,0	86,6	83,3	25,5	28,7	27,9	29,0	6,2	12,2	2,9	1,1
<i>Euroalueen laajeneminen</i>													
2001 I	423,3	433,9	-10,5	254,5	249,0	68,7	73,7	70,6	79,6	29,6	31,5	4,4	1,5
2001 II	432,8	444,1	-11,3	261,2	246,1	82,2	76,0	74,4	90,0	14,9	31,9	5,3	1,8
2001 tammi	140,4	151,5	-11,1	79,8	83,7	22,4	24,8	22,6	30,1	15,6	12,9	1,8	0,5
2001 helmi	135,1	133,9	1,2	82,3	78,9	22,4	23,5	22,5	23,1	7,9	8,4	1,9	0,4
2001 maalisk	147,8	148,5	-0,6	92,4	86,4	23,9	25,4	25,4	26,4	6,1	10,2	0,7	0,5
2001 huhti	138,4	145,1	-6,7	83,2	80,3	26,1	24,5	23,3	30,1	5,8	10,3	2,6	0,4
2001 touko	147,1	150,1	-3,0	88,5	84,4	28,1	25,4	25,7	30,1	4,9	10,2	1,4	1,0
2001 kesä	147,3	148,9	-1,6	89,5	81,4	28,1	26,2	25,5	29,8	4,2	11,5	1,3	0,4
2001 heinä	147,9	152,0	-4,1	90,0	81,6	28,6	27,7	24,5	32,6	4,8	10,1	1,0	0,6
2001 elo	133,4	129,2	4,2	80,9	74,9	27,7	26,9	20,4	20,1	4,4	7,3	1,1	0,5

2. Keskeiset vaihtotaseen erät (kausivaihtelusta puhdistetut)

	Vaihtotase											Pääomansiirrot	
	Yhteensä			Tavarat		Palvelut		Tuotannon- tekijäkorvaukset		Tulonsiirrot		Tulot 12	Menot 13
	Tulot 1	Menot 2	Netto 3	Tulot 4	Menot 5	Tulot 6	Menot 7	Tulot 8	Menot 9	Tulot 10	Menot 11		
1999 II	331,3	330,5	0,7	198,7	178,5	61,3	63,0	54,5	61,9	16,6	27,2		
1999 III	334,8	340,7	-6,0	209,0	190,0	61,1	64,3	48,7	57,6	15,9	28,8		
1999 IV	353,1	365,0	-11,9	217,5	203,7	64,0	68,3	53,9	64,1	17,8	28,9		
2000 I	371,1	378,7	-7,6	229,3	217,2	65,6	68,7	59,8	65,4	16,4	27,4		
2000 II	387,3	407,2	-19,8	241,5	231,8	67,3	72,6	60,9	70,0	17,7	32,7		
2000 III	410,5	426,4	-16,0	252,9	245,0	71,6	74,2	70,2	79,0	15,8	28,2		
2000 IV	431,7	449,5	-17,8	264,8	259,8	75,5	80,9	73,8	76,8	17,5	32,1		
2000 kesä	127,3	134,1	-6,7	78,8	76,5	21,9	24,1	21,2	22,4	5,4	11,1		
2000 heinä	131,1	140,3	-9,3	80,9	80,1	23,4	24,0	21,8	25,8	5,0	10,4		
2000 elo	137,2	142,8	-5,6	85,1	81,6	23,4	24,3	23,4	26,8	5,2	10,0		
2000 syys	142,2	143,3	-1,1	86,9	83,3	24,8	25,9	24,9	26,4	5,6	7,7		
2000 loka	141,8	146,8	-5,0	87,1	84,8	24,7	26,3	24,7	25,4	5,3	10,3		
2000 marras	144,6	149,7	-5,0	88,4	86,8	25,4	26,3	24,7	25,8	6,1	10,8		
2000 joulou	145,3	153,1	-7,8	89,4	88,2	25,4	28,3	24,5	25,6	6,1	11,0		
<i>Euroalueen laajeneminen</i>													
2001 I	428,6	436,1	-7,5	260,8	247,6	76,4	77,0	72,1	82,0	19,2	29,4		
2001 II	429,0	440,6	-11,6	262,1	246,7	80,1	77,6	69,1	82,5	17,7	33,7		
2001 tammi	144,1	147,1	-3,0	87,5	83,1	25,4	25,4	24,6	29,6	6,5	9,0		
2001 helmi	143,4	143,5	0,0	87,2	82,7	26,0	25,8	24,0	25,4	6,3	9,5		
2001 maalisk	141,1	145,6	-4,5	86,1	81,9	25,0	25,8	23,6	26,9	6,3	10,9		
2001 huhti	143,4	147,7	-4,3	86,5	82,6	27,1	25,8	23,1	28,4	6,7	11,0		
2001 touko	144,4	145,8	-1,5	87,9	81,7	26,8	25,6	24,1	27,5	5,6	11,0		
2001 kesä	141,2	147,0	-5,8	87,7	82,5	26,1	26,2	22,0	26,6	5,5	11,7		
2001 heinä	141,5	149,4	-7,9	85,2	83,1	25,4	25,7	25,0	30,0	5,9	10,5		
2001 elo	143,5	141,1	2,4	87,8	81,7	25,7	25,9	24,1	25,5	5,9	7,9		

Lähde: EKP.

1) Viimeaikaisen ja varhaisempien tietojen vertailukelpoisuudesta kerrotaan tarkemmin Yleistä-osassa.

Taulukko 8.3

Maksutase: tuotannontekijäkorvaukset

(miljardia euroa, bruttovirrat)

	Yhteensä		Palkansaaja-korvaukset		Pääomakorvaukset							
	Tulot	Menot	Tulot	Menot	Yhteensä		Suorat sijoitukset		Arvopaperisijoitukset		Muut sijoitukset	
					Tulot	Menot	Tulot	Menot	Tulot	Menot	Tulot	Menot
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1999	207,0	242,7	12,6	5,0	194,4	237,7	42,7	50,3	64,1	101,5	87,7	85,9
2000	264,0	290,7	13,2	5,4	250,8	285,2	57,4	59,3	74,6	106,9	118,7	119,0
2000 II	66,7	75,7	3,3	1,5	63,4	74,2	16,2	13,8	19,7	32,2	27,5	28,2
III	65,7	75,3	3,3	1,5	62,4	73,8	14,3	15,2	18,9	28,7	29,3	29,8
IV	72,7	76,6	3,4	1,3	69,3	75,3	16,7	17,0	18,9	24,2	33,7	34,1
<i>Euroalueen laajeneminen</i>												
2001 I	70,6	79,6	3,3	1,1	67,2	78,5	15,6	15,4	17,8	26,3	33,8	36,8
II	74,4	90,0	3,6	1,5	70,9	88,5	19,3	15,5	20,8	39,4	30,8	33,7

	Suorien sijoitusten tuotot				Arvopaperisijoitusten tuotot							
	Oman pääoman tuotot		Korot		Osingot		Korot velkapapereista					
	Tulot	Menot	Tulot	Menot	Tulot	Menot	Yhteensä		Joukkolainat		Rahamarkkinapaperit	
							Tulot	Menot	Tulot	Menot	Tulot	Menot
	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
1999	36,2	46,1	6,4	4,2	9,5	34,0	54,6	67,5	.	.	.	.
2000	47,4	52,2	10,0	7,1	14,2	30,6	60,5	76,3	.	.	.	.
2000 II	13,5	12,1	2,7	1,7	5,9	12,8	13,8	19,4	.	.	.	.
III	11,9	13,2	2,4	2,0	3,4	7,6	15,5	21,1	.	.	.	.
IV	13,3	14,8	3,3	2,3	3,0	5,5	16,0	18,7	.	.	.	.
<i>Euroalueen laajeneminen</i>												
2001 I	13,1	13,0	2,5	2,4	2,4	7,0	15,4	19,4	.	.	.	.
II	16,7	13,1	2,6	2,4	4,2	16,8	16,6	22,6	.	.	.	.

Lähde: EKP.

Taulukko 8.4

Maksutase: suorat sijoitukset¹⁾

(miljardia euroa [miljardia ecua vuoden 1998 loppuun], nettovirrat)

	Ulkomaille			Euroalueelle		
	Yhteensä	Oma pääoma ja uudelleen sijoitetut voitot	Muu pääoma, lähinnä konsernien sisäisiä lainoja	Yhteensä	Oma pääoma ja uudelleen sijoitetut voitot	Muu pääoma, lähinnä konsernien sisäisiä lainoja
	1	2	3	4	5	6
1997	-93,1	.	.	48,6	.	.
1998	-172,8	.	.	91,5	.	.
1999	-315,6	-234,7	-81,0	197,5	144,2	53,3
2000	-382,4	-283,6	-98,7	400,0	296,4	103,6
2000 II	-88,7	-56,2	-32,5	67,7	34,0	33,7
2000 III	-124,8	-117,8	-7,0	37,6	28,6	9,0
2000 IV	-93,3	-67,9	-25,4	79,7	32,7	47,1
2000 kesä	-27,2	-25,2	-2,0	18,6	9,5	9,1
2000 heinä	-27,3	-35,3	7,9	8,2	18,3	-10,1
2000 elo	-50,4	-56,1	5,7	15,0	4,8	10,2
2000 syys	-47,1	-26,4	-20,6	14,4	5,5	8,9
2000 loka	-35,9	-31,7	-4,2	17,5	11,1	6,4
2000 marras	-35,6	-25,7	-9,9	37,0	24,4	12,6
2000 joul	-21,8	-10,5	-11,3	25,2	-2,8	28,0
<i>Euroalueen laajeneminen</i>						
2001 I	-65,4	-26,5	-38,9	24,7	28,7	-4,0
2001 II	-78,2	-59,9	-18,3	27,7	17,3	10,4
2001 tammi	-17,4	-11,6	-5,8	7,5	5,1	2,4
2001 helmi	-15,0	-1,9	-13,1	17,4	15,3	2,1
2001 maalis	-33,0	-13,0	-20,0	-0,2	8,4	-8,5
2001 huhti	-6,7	-9,6	2,9	7,5	3,6	3,9
2001 touko	-51,2	-41,1	-10,1	10,3	10,3	0,0
2001 kesä	-20,3	-9,3	-11,1	10,0	3,4	6,5
2001 heinä	-6,0	-11,8	5,8	13,2	5,4	7,8
2001 elo	-12,2	-5,6	-6,6	6,2	4,5	1,7

Lähde: EKP.

1) Pääoman tuonti (+), pääoman vienti (-).

Taulukko 8.5

Maksutase: arvopaperisijoitukset¹⁾

(miljardia euroa [miljardia ecua vuoden 1998 loppuun], nettovirrat)

1. Vaateittain²⁾

	Yhteensä		Osakkeet		Velkapaperit					
	Saamiset	Velat	Saamiset	Velat	Saamiset			Velat		
					Yhteensä	Joukkolainat	Rahamarkkinapaperit	Yhteensä	Joukkolainat	Rahamarkkinapaperit
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1998	-363,3	253,3	-116,2	104,0	-247,1	-238,9	-8,2	149,3	121,6	27,7
1999	-311,4	265,7	-156,3	92,4	-155,1	-154,4	-0,7	173,4	117,4	55,9
2000	-412,8	301,2	-288,5	44,9	-124,3	-102,7	-21,6	256,3	229,6	26,7
2000 II	-86,9	157,4	-56,2	70,4	-30,6	-24,8	-5,8	87,0	59,4	27,6
2000 III	-98,4	98,7	-56,9	37,3	-41,4	-34,8	-6,6	61,4	71,8	-10,4
2000 IV	-78,4	91,1	-59,9	38,4	-18,5	-15,6	-2,9	52,7	59,4	-6,7
2000 kesä	-30,8	96,1	-18,2	54,8	-12,6	-9,8	-2,8	41,3	23,6	17,7
2000 heinä	-36,5	26,8	-25,2	7,0	-11,3	-7,9	-3,4	19,8	26,2	-6,4
2000 elo	-26,0	39,9	-20,7	22,4	-5,3	-4,0	-1,4	17,6	18,5	-0,9
2000 syys	-35,9	31,9	-11,1	7,9	-24,8	-23,0	-1,8	24,0	27,1	-3,1
2000 loka	-19,5	20,0	-9,1	2,7	-10,4	-10,4	0,0	17,4	25,0	-7,6
2000 marras	-25,9	28,1	-16,4	7,6	-9,5	-7,5	-2,0	20,6	23,8	-3,2
2000 joul	-33,0	42,9	-34,4	28,2	1,4	2,3	-0,9	14,7	10,6	4,1
<i>Euroalueen laajeneminen</i>										
2001 I	-82,9	44,4	-29,1	18,7	-53,8	-37,2	-16,6	25,7	24,5	1,2
2001 II	-71,6	99,3	-36,8	108,9	-34,7	-44,6	9,9	-9,6	-0,4	-9,2
2001 tammi	-36,9	-5,9	-20,7	-0,4	-16,2	-6,9	-9,3	-5,5	-9,1	3,6
2001 helmi	-29,2	26,9	-12,6	12,5	-16,6	-16,4	-0,2	14,4	16,2	-1,8
2001 maal	-16,7	23,3	4,3	6,5	-21,0	-13,9	-7,1	16,8	17,4	-0,6
2001 huhti	-19,9	-0,6	-14,0	9,9	-5,9	-11,8	5,9	-10,5	-3,2	-7,2
2001 touko	-25,9	41,9	-12,0	58,1	-13,9	-15,8	1,9	-16,2	-12,5	-3,7
2001 kesä	-25,8	58,0	-10,8	40,9	-15,0	-17,0	2,1	17,1	15,4	1,7
2001 heinä	-12,4	14,0	-8,4	12,8	-4,0	-7,9	3,9	1,2	3,0	-1,8
2001 elo	-18,0	35,9	-2,6	15,3	-15,4	-16,3	0,9	20,5	19,4	1,1

2. Saamiset vaateittain ja omistajasektoreittain

	Osakkeet				Velkapaperit							
	Eurojärjestelmä	Julkisyhteisöt	Rahalaitokset (pl. eurojärjestelmä)	Muut sektorit	Joukkolainat				Rahamarkkinapaperit			
					Eurojärjestelmä	Julkisyhteisöt	Rahalaitokset (pl. eurojärjestelmä)	Muut sektorit	Eurojärjestelmä	Julkisyhteisöt	Rahalaitokset (pl. eurojärjestelmä)	Muut sektorit
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1999	0,1	-2,1	-1,5	-152,8	0,1	-1,7	-15,4	-137,4	0,9	-0,1	-8,1	6,7
2000	0,0	-2,5	-4,4	-281,6	-1,7	-1,2	-72,7	-27,2	2,2	-0,7	-11,5	-11,5
2000 II	0,0	-0,7	1,4	-57,0	0,6	-0,7	-11,5	-13,3	0,0	-0,1	-5,5	-0,3
2000 III	-0,1	-0,4	-2,4	-54,1	-2,3	-0,4	-14,8	-17,4	0,5	-1,4	-7,5	1,8
2000 IV	0,0	-0,6	-5,0	-54,3	0,9	0,0	2,7	-19,2	0,6	0,9	0,8	-5,1
<i>Euroalueen laajeneminen</i>												
2001 I	-0,1	-0,4	-11,0	-17,6	1,0	-0,6	-16,3	-21,4	-1,3	-1,2	-18,0	4,0
2001 II	0,0	-0,7	6,2	-42,3	0,6	0,0	-22,4	-22,9	-0,7	0,0	2,1	8,5

Lähde: EKP.

1) Pääoman tuonti (+), pääoman vienti (-).

2) Viimeaikaisten ja varhaisempien tietojen vertailukelpoisuudesta kerrotaan tarkemmin Yleistä-osassa.

Taulukko 8.6

Maksutase: muut sijoitukset ja valuuttavaranto

(miljardia euroa [miljardia ecua vuoden 1998 loppuun], nettovirrat)

1. Muut sijoitukset sektoreittain^{1), 2)}

	Yhteensä		Eurojärjestelmä		Julkisyhteisöt		Rahalaitokset (pl. eurojärjestelmä)						Muut sektorit	
	Saamiset	Velat	Saamiset	Velat	Saamiset	Velat	Yhteensä		Pitkäaikaiset		Lyhytaikaiset		Saamiset	Velat
							Saamiset	Velat	Saamiset	Velat	Saamiset	Velat		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1998	-81,9	204,9	-0,7	3,5	-1,0	-6,1	-22,6	192,4	-37,6	40,4	15,0	152,0	-57,6	15,2
1999	-32,5	192,6	-2,0	6,6	3,3	-13,0	18,1	161,1	-47,2	53,8	65,3	107,3	-51,8	37,8
2000	-178,9	350,5	-1,1	0,9	-2,5	1,0	-131,3	289,6	-49,3	53,0	-82,0	236,6	-44,0	58,9
2000 II	-26,3	-9,4	-0,3	2,9	1,0	0,8	-23,9	-16,5	-5,1	9,4	-18,8	-25,9	-3,0	3,4
2000 III	-31,7	108,9	0,2	-2,0	-5,4	2,7	-17,2	74,9	-12,0	8,4	-5,2	66,5	-9,3	33,3
2000 IV	-49,5	74,0	-0,9	2,9	5,7	3,4	-63,9	59,5	-22,7	11,8	-41,1	47,6	9,6	8,3
2000 kesä	16,5	-84,3	0,0	2,1	-0,3	0,7	15,6	-83,3	0,8	5,0	14,8	-88,3	1,2	-3,7
2000 heinä	5,2	21,2	-0,2	-1,4	2,4	1,4	10,6	16,3	-7,3	7,0	17,9	9,3	-7,7	5,0
2000 elo	-29,9	57,7	0,4	-2,2	-2,1	1,9	-22,5	25,6	-2,0	-1,0	-20,6	26,6	-5,6	32,4
2000 syys	-7,0	30,0	0,0	1,7	-5,6	-0,7	-5,3	33,0	-2,8	2,4	-2,5	30,6	3,9	-4,0
2000 loka	-8,5	28,4	-0,4	0,7	8,1	1,7	-18,4	25,0	-3,2	6,3	-15,2	18,7	2,1	1,1
2000 marras	-51,0	45,9	-0,3	0,9	-2,9	0,6	-50,6	48,0	-6,4	8,1	-44,2	39,9	2,8	-3,7
2000 joul	10,0	-0,4	-0,2	1,2	0,4	1,2	5,1	-13,5	-2,5	18,3	-11,0	4,6	10,8	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>														
2001 I	-136,1	238,3	0,8	-2,6	2,4	-8,2	-135,0	261,7	-7,4	1,8	-127,6	259,9	-4,3	-12,6
2001 II	6,6	3,4	-0,8	4,3	-0,3	2,7	12,4	-8,5	-10,1	16,9	22,6	-25,4	-4,7	4,9
2001 tammi	-45,2	102,4	0,5	1,3	3,6	-6,4	-51,4	108,2	-3,9	-1,9	-47,5	110,1	2,1	-0,7
2001 helmi	-6,6	10,4	0,3	-2,1	0,1	-3,8	-4,8	16,8	-2,8	4,7	-2,0	12,1	-2,2	-0,5
2001 maal	-84,3	125,5	0,0	-1,8	-1,3	2,0	-78,7	136,7	-0,7	-1,0	-78,0	137,7	-4,3	-11,3
2001 huht	9,6	14,1	-0,3	-1,6	-0,2	-0,8	14,6	16,3	-0,3	5,5	14,9	10,8	-4,5	0,1
2001 touko	1,7	14,6	-0,3	1,6	1,2	2,4	4,8	4,8	-7,3	3,9	12,1	0,9	-4,1	5,8
2001 kesä	-4,6	-25,3	-0,3	4,2	-1,3	1,2	-7,0	-29,5	-2,5	7,5	-4,4	-37,0	3,9	-1,1
2001 heinä	45,2	-61,2	0,7	-0,4	-1,5	0,9	48,7	-63,8	-0,6	0,1	49,3	-63,9	-2,7	2,1
2001 elo	-35,2	22,6	0,1	-2,4	0,7	-2,6	-34,0	26,6	-3,8	2,9	-30,2	23,7	-2,0	1,0

2. Muut sijoitukset sektoreittain ja vaateittain¹⁾

2.1. Eurojärjestelmä

	Lainat / käteinen ja talletukset			Muut saamiset/velat		
	Saamiset	Velat	Netto	Saamiset	Velat	Netto
	1	2	3	4	5	6
1999	-1,2	6,7	5,5	-0,8	-0,1	-0,9
2000	-1,1	0,9	-0,2	0,0	0,0	0,0
2000 II	-0,3	2,9	2,6	0,0	0,0	0,0
2000 III	0,2	-2,0	-1,8	0,0	0,0	0,0
2000 IV	-0,9	2,9	2,0	0,0	0,0	0,0
<i>Euroalueen laajeneminen</i>						
2001 I	0,8	-2,7	-1,9	0,0	0,0	0,0
2001 II	-0,8	4,3	3,5	0,0	0,0	0,0

Lähde: EKP.

1) Pääoman tuonti (+), pääoman vienti (-).

2) Viimeaikaisen ja varhaisempien tietojen vertailukelpoisuudesta kerrotaan tarkemmin Yleistä-osassa.

2.2. Julkisyhteisöt

	Kauppaluotot			Lainat / käteinen ja talletukset			Muut saamiset/velat		
	Saamiset	Velat	Netto	Saamiset	Velat	Netto	Saamiset	Velat	Netto
	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1999	0,0	0,0	0,0	4,4	-13,1	-8,7	-1,2	0,2	-1,0
2000	0,1	0,0	0,1	-1,8	1,0	-0,8	-0,8	0,0	-0,8
2000	0,0	0,0	0,0	1,4	0,6	2,0	-0,5	0,1	-0,3
III	0,0	0,0	0,0	-5,1	2,6	-2,5	-0,3	0,1	-0,2
IV	0,1	0,0	0,1	5,3	3,2	8,6	0,3	0,2	0,4
<i>Euroalueen laajeneminen</i>									
2001	0,0	0,0	0,0	2,9	-8,0	-5,1	-0,5	-0,2	-0,7
II	0,0	0,0	0,0	0,1	2,6	2,7	-0,4	0,1	-0,3

2.3. Rahalaitokset (pl. eurojärjestelmä)

	Lainat / käteinen ja talletukset			Muut saamiset/velat		
	Saamiset	Velat	Netto	Saamiset	Velat	Netto
	16	17	18	19	20	21
1999	17,3	160,4	177,7	0,8	0,7	1,5
2000	-127,3	284,3	157,0	-4,1	5,3	1,3
2000	-24,8	-17,3	-42,1	0,9	0,8	1,7
III	-15,8	74,9	59,1	-1,4	0,0	-1,4
IV	-62,4	55,1	-7,4	-1,4	4,4	2,9
<i>Euroalueen laajeneminen</i>						
2001	-130,5	257,8	127,3	-4,5	3,9	-0,6
II	15,9	-11,3	4,6	-3,4	2,8	-0,6

2.4. Muut sektorit

	Kauppaluotot			Lainat / käteinen ja talletukset			Muut saamiset/velat		
	Saamiset	Velat	Netto	Saamiset	Velat	Netto	Saamiset	Velat	Netto
	22	23	24	25	26	27	28	29	30
1999	-7,5	4,8	-2,7	-21,3	20,4	-1,0	-23,0	12,7	-10,3
2000	-14,9	10,4	-4,5	-23,8	53,6	29,8	-5,4	-5,0	-10,4
2000	-3,1	1,9	-1,2	0,1	2,7	2,8	-0,1	-1,1	-1,2
III	-4,3	3,0	-1,3	-4,0	30,3	26,3	-1,0	0,0	-1,0
IV	-4,3	1,3	-2,9	17,7	4,5	22,3	-3,9	2,4	-1,5
<i>Euroalueen laajeneminen</i>									
2001	-4,8	4,2	-0,6	3,0	-16,3	-13,3	-2,5	-0,4	-3,0
II	-3,6	1,8	-1,8	0,2	3,8	4,0	-1,3	-0,8	-2,1

3. Valuuttavaranto¹⁾

	Yhteensä	Kulta	Erityiset nosto-oikeudet	Varanto-osuus IMF:ssä	Valuuttasaamiset							Muut saamiset
					Yhteensä	Käteinen ja talletukset		Arvopaperit			Johdannaiset	
						Rahaviranomaiset ja BIS	Pankit	Osakkeet	Joukkolainat	Rahamarkkinapaperit		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
1999	10,1	0,3	1,0	2,0	6,7	12,5	-11,4	0,2	3,5	2,0	-0,1	0,2
2000	17,6	1,0	0,3	2,9	11,6	4,3	2,9	0,0	-5,6	10,1	-0,1	1,7
2000	3,3	0,0	-0,1	3,3	0,8	-1,7	1,7	0,0	-4,5	5,4	0,0	-0,7
III	4,7	0,3	-0,1	0,0	3,6	2,4	3,2	0,0	-5,5	3,5	-0,1	0,8
IV	10,7	0,0	0,3	-0,6	10,5	1,1	3,8	0,0	0,8	4,7	0,0	0,5
<i>Euroalueen laajeneminen</i>												
2001	9,5	0,3	-0,4	0,2	10,8	7,8	-6,9	-1,1	5,2	5,7	0,0	-1,3
II	2,5	-0,1	-0,6	-0,7	5,0	0,2	-0,8	0,0	5,5	0,0	0,0	-1,1

Lähde: EKP.

1) Lisäys (-), vähennys (+).

Taulukko 8.7

Ulkomainen varallisuus ja valuuttavaranto

1. Ulkomainen nettovarallisuus¹⁾

(miljardia euroa [miljardia ecua vuonna 1997]; saamiset vähennettynä veloilla; ajanjakson lopun kantatieto)

	Yhteensä	Suorat sijoitukset			Arvopaperisijoitukset					Johdannaiset	Muut sijoitukset				Valuuttavaranto
		Yhteensä	Oma pääoma (ml. uudelleen sijoitetut voitot)	Muu pääoma	Yhteensä	Osakkeet	Velkapaperit				Yhteensä	Kauppa- luotot	Lainat/ käteinen ja talletukset	Muut saamiset/ velat	
							Yhteensä	Joukkolainat	Rahamarkkinapaperit						
1997	32,7	177,6	148,6	29,1	-724,7	-358,7	-366,0	-339,8	-26,2	-5,9	222,4	79,8	51,3	91,4	363,3
1998	-175,3	136,4	112,7	23,7	-704,6	-476,0	-228,6	-205,4	-23,2	2,2	61,5	99,7	-102,1	63,9	329,2
1999	-131,0	373,4	290,8	82,6	-730,9	-596,8	-134,1	-72,7	-61,4	1,9	-147,8	112,6	-340,4	80,0	372,3

Lähde: EKP.

1) Viimeaikaisten ja varhaisempien tietojen vertailukelpoisuudesta kerrotaan tarkemmin Yleistä-osassa.

2. Eurojärjestelmän ja Euroopan keskuspankin¹⁾ valuuttavaranto ja siihen liittyvät saamiset

(miljardia euroa; ajanjakson lopun kantatieto, ellei toisin mainita)

	Valuuttavaranto														Lisätieto: valuuttavarantoon liittyvät saamiset
	Yhteensä	Kulta	Miljoonaa troy-unssia	Erityiset nosto-oikeudet	Varantosuus IMF:ssä	Valuutussaamiset								Muut saamiset	
						Yhteensä	Käteinen ja talletukset		Arvopaperit				Johdannaiset		
							Rahaviranomaiset ja BIS	Pankit	Yhteensä	Osakkeet	Joukkolainat	Rahamarkkinapaperit			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
Eurojärjestelmä²⁾															
1998 joul ³⁾	329,2	99,6	404,131	5,2	23,2	199,9	12,6	18,3	169,0	0,0	116,6	52,4	0,0	1,3	7,6
1999 joul ³⁾	372,3	116,4	402,762	4,5	24,3	225,1	12,8	21,7	190,5	0,0	134,0	56,5	0,0	2,1	14,4
2000 helmi ⁴⁾	383,2	121,1	400,503	4,4	23,9	231,4	12,0	25,8	193,4	-	-	-	0,2	2,4	16,1
maalis	385,3	116,0	400,503	4,4	24,8	238,8	12,7	25,9	200,1	-	-	-	0,2	1,3	17,0
huhti	399,7	121,3	400,503	4,3	22,7	249,6	18,2	28,3	202,9	-	-	-	0,2	1,9	18,1
touko	388,8	117,2	400,503	4,5	21,1	244,4	16,2	28,8	199,2	-	-	-	0,2	1,6	19,1
kesä	385,8	120,8	400,503	4,5	20,5	238,3	14,3	24,4	199,4	-	-	-	0,1	1,8	18,3
heinä ⁴⁾	391,3	119,6	399,539	4,5	20,9	244,4	10,5	27,1	206,6	-	-	-	0,2	1,9	17,5
elo	402,6	124,3	399,539	4,8	20,9	251,5	10,9	25,2	215,3	-	-	-	0,2	1,2	17,3
syys	408,0	124,7	399,539	4,9	21,3	255,9	11,2	24,3	220,1	-	-	-	0,3	1,2	16,6
loka ⁴⁾	416,2	125,6	399,538	4,7	21,5	263,1	10,3	24,3	228,2	-	-	-	0,3	1,4	16,3
marras ⁴⁾	400,1	123,8	399,537	4,8	20,8	249,8	9,0	22,6	217,8	-	-	-	0,3	0,9	16,7
joul ³⁾	377,7	117,8	399,537	4,3	20,8	234,1	9,7	19,5	204,4	-	-	-	0,5	0,6	15,8
<i>Euroalueen laajeneminen</i>															
2001 tammi 1.	390,9	119,2	404,119	4,4	21,2	245,5	16,8	19,8	208,4	-	-	-	0,5	0,7	16,3
2001 tammi	386,0	115,0	404,119	4,5	22,3	243,4	11,8	19,9	211,2	-	-	-	0,5	0,8	20,9
helmi	384,3	116,5	404,119	4,8	21,3	241,0	10,4	21,7	208,4	-	-	-	0,5	0,6	21,2
maalis ⁴⁾	393,4	117,6	403,153	4,9	21,4	247,5	9,8	27,3	210,0	-	-	-	0,5	2,0	20,2
huhti	386,7	119,5	403,153	4,9	21,1	240,7	11,5	23,7	205,1	-	-	-	0,4	0,6	23,4
touko	409,0	127,2	403,153	5,6	22,3	252,0	10,6	25,7	215,5	-	-	-	0,2	1,8	22,9
kesä ⁴⁾	410,2	128,6	403,089	5,7	22,9	249,8	9,8	28,4	211,3	-	-	-	0,2	3,2	22,7
heinä ⁴⁾	397,5	122,3	402,639	5,5	22,7	243,1	8,5	32,7	201,6	-	-	-	0,4	3,9	23,8
elo ⁴⁾	382,2	120,0	402,430	5,5	21,9	232,8	8,3	26,3	197,8	-	-	-	0,5	2,0	23,7
syys ⁴⁾	394,2	129,0	401,904	5,4	25,8	232,7	10,2	24,7	197,4	-	-	-	0,4	1,2	21,9
Euroopan keskuspankki⁵⁾															
1999 joul ³⁾	49,3	7,0	24,030	0,0	0,0	40,9	0,3	6,4	34,3	0,0	28,0	6,3	0,0	1,4	2,6
2000 helmi	48,0	7,3	24,030	0,0	0,0	39,0	0,4	6,1	32,5	-	-	-	0,0	1,7	4,2
maalis	49,7	7,0	24,030	0,0	0,0	41,9	0,4	7,4	34,1	-	-	-	0,0	0,9	4,3
huhti	52,7	7,3	24,030	0,0	0,0	44,1	1,1	7,9	35,1	-	-	-	0,0	1,4	4,3
touko	50,0	7,0	24,030	0,0	0,0	42,0	1,7	6,0	34,2	-	-	-	0,0	1,0	4,5
kesä	50,5	7,2	24,030	0,0	0,0	42,1	0,9	6,3	34,9	-	-	-	0,0	1,2	3,7
heinä	51,0	7,2	24,030	0,0	0,0	42,8	0,5	5,5	36,8	-	-	-	0,0	1,0	4,1
elo	55,0	7,5	24,030	0,0	0,0	46,4	0,6	7,5	38,3	-	-	-	0,0	1,2	4,1
syys	52,4	7,5	24,030	0,0	0,0	43,7	0,7	6,1	36,9	-	-	-	0,0	1,2	3,7
loka	53,8	7,6	24,030	0,0	0,0	44,9	0,7	6,4	37,7	-	-	-	0,0	1,4	4,0
marras	47,2	7,4	24,030	0,0	0,0	38,8	0,7	5,0	33,1	-	-	-	0,0	0,9	3,0
joul ³⁾	45,1	7,1	24,030	0,0	0,0	37,3	0,6	6,1	30,6	-	-	-	0,0	0,6	3,8
<i>Euroalueen laajeneminen</i>															
2001 tammi	45,9	7,0	24,656	0,0	0,0	38,2	0,7	2,6	34,9	-	-	-	0,0	0,7	3,5
helmi	46,7	7,1	24,656	0,0	0,0	38,9	0,6	3,9	34,4	-	-	-	0,0	0,6	3,0
maalis	46,7	7,2	24,656	0,0	0,0	37,5	0,7	5,2	31,6	-	-	-	0,0	2,0	3,9
huhti	45,3	7,3	24,656	0,0	0,0	37,5	0,8	5,2	31,5	-	-	-	0,0	0,5	3,6
touko	50,1	7,8	24,656	0,0	0,0	40,5	0,8	5,2	34,5	-	-	-	0,0	1,8	2,7
kesä	50,9	7,9	24,656	0,1	0,0	40,1	0,9	6,8	32,5	-	-	-	0,0	2,8	3,1
heinä	50,2	7,5	24,656	0,1	0,0	38,8	1,0	7,8	30,0	-	-	-	0,0	3,9	2,9
elo	45,9	7,3	24,656	0,1	0,0	36,5	1,1	4,2	31,3	-	-	-	0,0	2,0	3,5
syys	45,2	7,9	24,656	0,1	0,0	36,2	1,4	3,4	31,4	-	-	-	0,0	1,1	3,9

Lähde: EKP.

1) Valuuttavarantoa ja valuuttamääräistä likviditeettiä koskevan raportointimallin mukaisia lisätietoja on saatavissa EKP:n verkkosivuilla.

2) Kattavuus- ja arvostuserojen vuoksi luvut eivät ole täysin verrattavissa taulukon 1.1 lukuihin.

3) Tilanne 1.1.1999.

4) Eurojärjestelmän kultavarantojen muutos johtuu siitä, että eräs keskuspankki myi kultaa 26.9.1999 tehdyn keskuspankkien kultasopimuksen ehtojen mukaisesti.

5) Osa eurojärjestelmän valuuttavarantoa.

9 Euroalueen ulkomaankauppa

Taulukko 9

1. Arvot, määrät ja yksikköarvot hyödykkeittäin^{1,2)}

(kausivaihtelusta puhdistamaton, ellei toisin mainita)

	Tavaroiden vienti (fob)					Tavaroiden tuonti (cif)						Yhteensä (kp.) (1995 = 100)	
	Yhteensä	Raaka- aineet ja tuotanto- hyödykkeet	Investoin- titavarat	Kulutus- tavarat	Lisätieto: Valmistetut tavarat	Yhteensä	Raaka- aineet ja tuotanto- hyödykkeet	Investoin- titavarat	Kulutus- tavarat	Lisätieto: Valmistetut tavarat	Öljy	Vienti	Tuonti
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Arvot (miljardia euroa [miljardia ecua vuoden 1998 loppuun]; 1995 = 100 sarakkeet 12 ja 13)													
1997	762,8	357,3	168,3	202,3	661,0	674,2	389,3	104,8	161,4	481,9	62,6	122,5	119,8
1998	797,1	369,6	179,8	213,6	697,8	711,4	393,3	122,9	175,8	540,3	41,6	128,1	126,4
1999	832,8	386,5	183,2	224,2	725,0	781,2	423,2	143,6	192,1	590,6	61,5	133,8	138,8
2000	1 010,0	479,9	220,5	264,2	878,1	1 003,0	575,7	177,8	216,2	723,7	118,5	162,3	178,2
2000													
I	231,0	110,4	48,4	61,9	201,2	233,2	133,5	40,7	52,2	170,8	26,1	151,6	161,7
II	248,4	118,7	55,2	63,7	216,4	244,5	140,5	43,9	52,7	178,9	26,3	157,7	172,8
III	251,0	120,3	53,4	65,5	217,6	246,5	142,3	41,5	53,8	175,4	31,8	165,8	184,2
IV	279,7	130,6	63,5	73,2	242,9	278,8	159,4	51,7	57,5	198,6	34,3	173,8	195,5
<i>Euroalueen laajeneminen</i>													
2001													
I	258,6	121,3	56,1	67,8	226,5	260,6	146,8	47,5	54,4	190,6	26,9	172,1	181,4
II	265,3	121,5	58,4	68,1	232,2	257,2	143,7	43,8	53,8	186,2	27,6	172,6	181,6
2001													
maalis	93,9	43,7	20,8	24,5	82,6	91,3	50,5	18,0	18,7	67,7	9,0	170,0	180,1
huhti	83,3	37,9	18,7	20,9	72,6	83,7	46,0	14,9	17,3	60,6	8,7	169,6	181,0
touko	90,7	41,9	19,7	23,4	79,3	87,9	49,4	14,7	18,1	63,6	9,4	172,6	180,1
kesä	91,3	41,7	20,1	23,9	80,3	85,6	48,2	14,2	18,5	61,9	9,5	175,5	183,7
heinä	92,2	41,8	20,3	24,5	81,4	83,0	46,2	12,9	18,8	59,4	9,4	171,4	179,5
elo	80,7	.	.	.	.	75,2	.	.	.	.	.	176,7	178,6
Määrät (vuotuinen prosenttimuutos; 1995 = 100 sarakkeet 12 ja 13) ³⁾													
1997	10,8	9,1	12,0	10,6	12,0	7,2	8,3	13,1	6,7	10,7	2,4	115,9	110,3
1998	3,6	4,2	5,9	3,6	4,0	11,6	8,1	21,8	7,6	13,4	-4,5	120,1	123,1
1999	2,2	2,9	-0,8	3,5	1,4	6,1	3,5	13,0	7,8	7,1	6,0	122,7	130,6
2000	12,0	11,9	12,1	12,2	13,0	5,3	6,0	10,7	3,5	7,9	4,3	137,6	137,6
2000													
I	14,9	14,9	12,4	16,0	15,9	6,1	7,0	10,9	7,4	10,6	-0,7	133,4	133,8
II	14,5	13,8	13,4	14,2	15,5	6,2	6,8	12,9	4,4	10,0	0,2	135,6	137,3
III	9,8	8,9	9,5	11,5	10,3	6,0	6,6	9,6	2,3	7,3	5,5	139,1	140,9
IV	9,7	10,7	13,3	7,9	10,8	3,1	3,6	9,9	0,3	4,0	6,3	142,3	139,7
<i>Euroalueen laajeneminen</i>													
2000													
I	5,9	4,1	11,6	5,9	6,8	1,2	-0,5	6,4	-4,1	0,6	-2,9	141,5	137,0
II	1,8	-2,4	3,7	1,8	2,4	-2,6	-5,5	-6,8	-6,1	-3,6	-4,4	139,5	135,3
2001													
maalis	-1,1	-2,5	1,9	-0,8	-0,5	-1,2	-3,3	8,2	-10,4	-2,3	0,3	138,5	136,1
huhti	7,8	2,0	12,7	4,8	8,2	4,9	1,0	5,9	-2,4	3,0	6,1	137,7	136,3
touko	-3,6	-6,6	-5,3	-2,1	-3,2	-7,7	-10,0	-14,6	-11,1	-8,4	-10,6	139,6	134,1
kesä	2,6	-1,5	5,4	3,3	3,5	-3,8	-6,4	-9,9	-4,3	-4,4	-6,9	141,3	135,4
heinä	5,1	2,0	5,1	3,9	6,9	-2,4	-4,1	-9,5	-1,3	-2,7	-3,9	139,0	132,0
elo	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Yksikköarvot (vuotuinen prosenttimuutos; 1995 = 100 sarakkeet 12 ja 13) ³⁾													
1997	2,8	2,6	3,5	3,5	2,7	5,8	5,4	5,5	4,8	4,9	4,2	105,7	108,6
1998	0,9	-0,7	0,8	2,0	1,5	-5,4	-6,5	-3,6	1,2	-1,1	-30,4	106,6	102,8
1999	2,3	1,7	2,7	1,4	2,4	3,5	3,9	3,4	1,4	2,0	39,4	108,9	106,2
2000	8,3	11,0	7,4	5,1	7,2	21,9	28,3	11,8	8,7	13,5	84,8	117,8	129,4
2000													
I	6,7	9,9	5,6	4,3	5,7	22,4	30,6	10,0	6,3	11,1	171,3	113,6	120,8
II	6,8	9,5	8,3	3,9	5,7	21,5	28,7	10,9	8,1	12,5	101,4	116,3	125,9
III	9,1	12,7	7,5	4,4	8,5	20,0	26,6	10,4	7,9	12,5	71,0	119,2	130,8
IV	10,0	11,4	7,7	7,4	8,8	23,9	28,3	15,1	12,6	18,1	53,1	122,1	140,0
<i>Euroalueen laajeneminen</i>													
2001													
I	7,0	6,5	5,8	5,6	6,8	9,3	9,5	9,1	8,3	10,0	3,1	121,6	132,5
II	6,4	5,7	4,5	7,0	6,4	6,6	6,6	6,0	7,7	6,9	4,2	123,7	134,3
2001													
maalis	7,9	7,7	6,7	5,9	8,0	7,1	6,3	8,1	8,5	8,6	-4,8	122,7	132,3
huhti	6,4	6,7	5,4	5,3	6,1	7,8	8,0	6,2	8,5	8,4	5,8	123,1	132,8
touko	6,2	4,9	5,0	7,1	6,3	6,3	6,4	5,3	7,1	6,0	6,9	123,6	134,3
kesä	6,4	5,4	3,2	8,6	6,6	5,9	5,6	6,8	7,6	6,5	1,0	124,3	135,7
heinä	4,4	1,9	7,0	7,4	3,7	5,8	3,9	8,6	7,9	7,6	-3,2	123,3	136,0
elo	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.

Lähteet: Eurostat ja Eurostatin laskelmin perustuvat EKP:n laskelmat (määrälaskelmat ja yksikköarvojen puhdistus kausivaihtelusta).

1) Määritelmien, kattavuuden ja kirjausajankohdan erojen vuoksi Eurostatin kokoamat ulkomaankaupan tilastot eivät ole täysin vertailukelpoisia EKP:n kokoaman maksutasetilaston tavarat-erän kanssa (taulukko 8.2).

2) Hyödykejako sarakkeissa 2–4 ja 7–9 noudattaa Broad Economic Categories -luokitusta. Valmistettujen tavaroiden (sarakkeet 5 ja 10) ja öljyn (sarake 11) hyödykejako noudattaa SITC-luokitusta (3. tarkistettu laitos).

3) Yksikköarvoindeksit, joiden perusteella arvioidaan myös viennin määrä, sisältävät Kreikkaa lukuun ottamatta euroalueen tiedot vuodelta 2001.

2. Maaryhmittäin ja maittain¹⁾

(miljardia euroa [miljardia ecua vuoden 1998 loppuun]; kausivaihtelusta puhdistamaton, ellei toisin mainita)

	Yhteensä	Yhteensä (kp.)	Iso- Britannia	Ruotsi	Tanska	Hakija- maat	Sveitsi	Yhdys- vallat	Japani	Aasia pl. Japani	Afrikka	Latina- lainen Amerikka	Muut maat	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Vienti (fob)														
1997	762,8	-	141,7	29,2	19,4	90,2	46,8	102,6	26,5	132,7	43,1	38,1	92,4	
1998	797,1	-	150,2	31,5	20,5	101,5	51,1	119,9	23,9	114,9	49,7	42,4	91,5	
1999	832,8	-	161,4	33,1	21,1	102,9	56,1	135,1	26,8	119,2	48,4	39,1	89,6	
2000	1 010,0	-	189,0	38,6	23,0	130,7	63,2	171,0	34,1	150,8	55,9	46,5	107,2	
2000	I	231,0	235,2	45,3	9,4	5,6	28,7	15,2	38,9	8,2	32,9	12,4	10,2	24,3
	II	248,4	244,7	46,7	9,7	5,7	32,4	15,5	41,0	7,9	36,8	14,6	11,0	27,1
	III	251,0	257,2	46,3	9,1	5,4	32,7	15,5	43,1	8,7	37,8	13,6	12,1	26,8
	IV	279,7	269,6	50,8	10,5	6,2	36,9	17,0	48,0	9,3	43,3	15,4	13,4	29,0
Euroalueen laajeneminen														
2001	I	258,6	264,3	49,2	9,7	6,1	33,3	17,0	45,1	9,2	39,8	14,3	12,1	22,9
	II	265,3	265,0	50,6	9,0	7,2	33,7	16,5	45,0	8,3	40,3	15,2	12,7	.
2001	maalis	93,9	87,0	17,8	3,4	2,2	12,0	6,3	15,9	3,3	14,7	5,2	4,4	8,8
	huhti	83,3	86,8	15,9	3,0	2,0	10,3	5,3	14,4	2,6	12,5	4,9	4,0	8,4
	touko	90,7	88,4	16,8	3,0	3,2	11,9	5,8	15,2	2,8	13,9	5,2	4,3	8,7
	kesä	91,3	89,8	17,9	3,0	2,0	11,5	5,4	15,4	3,0	13,9	5,1	4,4	.
	heinä	92,2	87,7	18,2	2,4	1,9	11,2	5,6	16,5	2,8	14,4	5,0	4,7	.
	elo	80,7	90,5	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Muutos edellisestä vuodesta, %														
2001	elo	4,0	-	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Tuonti (cif)														
1997	674,2	-	117,7	27,1	16,9	60,2	36,9	94,3	43,3	124,8	49,7	28,4	74,8	
1998	711,4	-	122,3	30,8	17,3	71,6	40,9	104,8	48,5	132,0	45,8	29,3	68,0	
1999	781,2	-	131,0	33,2	18,6	80,4	43,2	113,2	53,9	151,8	49,0	30,4	76,5	
2000	1 003,0	-	155,8	37,6	21,5	100,8	49,8	139,7	64,6	211,0	72,1	39,5	110,8	
2000	I	233,2	226,5	37,7	9,1	5,2	23,4	12,5	31,9	15,8	47,1	16,7	8,7	25,1
	II	244,5	242,0	37,5	9,6	5,2	24,6	12,2	35,2	16,7	49,9	16,7	10,6	26,4
	III	246,5	257,9	36,8	8,7	5,1	25,0	11,9	33,8	15,1	54,6	17,8	10,0	27,9
	IV	278,8	273,8	43,9	10,2	6,0	27,7	13,2	38,8	17,0	59,4	20,9	10,2	31,5
Euroalueen laajeneminen														
2001	I	260,6	256,6	38,6	8,9	5,2	29,0	13,5	37,5	16,1	53,9	19,8	9,8	28,3
	II	257,2	256,8	38,8	8,5	5,1	29,0	13,1	35,8	15,6	51,1	18,8	11,1	.
2001	maalis	91,3	84,9	13,4	3,1	1,8	10,4	4,9	13,9	5,7	18,4	6,8	3,4	9,4
	huhti	83,7	85,3	12,6	2,8	1,7	9,3	4,3	11,8	5,5	16,8	6,1	3,4	9,4
	touko	87,9	84,9	13,3	2,9	1,7	9,9	4,5	12,1	5,4	17,6	6,3	3,9	10,2
	kesä	85,6	86,6	12,9	2,8	1,7	9,9	4,2	12,0	4,7	16,7	6,3	3,7	.
	heinä	83,0	84,6	11,5	2,3	1,7	9,8	4,5	10,7	4,6	16,8	6,4	3,5	.
	elo	75,2	84,2	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Muutos edellisestä vuodesta, %														
2001	elo	-5,5	-	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Tase														
1997	88,6	-	23,9	2,1	2,5	30,0	9,9	8,3	-16,9	8,0	-6,5	9,7	17,5	
1998	85,7	-	27,8	0,7	3,2	29,9	10,2	15,1	-24,6	-17,2	3,9	13,1	23,5	
1999	51,6	-	30,4	-0,1	2,6	22,5	12,9	21,9	-27,1	-32,6	-0,6	8,7	13,1	
2000	7,0	-	33,2	1,1	1,5	29,9	13,4	31,3	-30,5	-60,1	-16,1	7,1	-3,7	
2000	I	-2,3	8,7	7,6	0,2	0,4	5,3	2,8	6,9	-7,7	-14,2	-4,3	1,4	-0,8
	II	3,9	2,7	9,2	0,1	0,5	7,8	3,3	5,9	-8,8	-13,1	-2,1	0,4	0,7
	III	4,5	-0,7	9,5	0,4	0,3	7,7	3,5	9,3	-6,3	-16,8	-4,2	2,1	-1,1
	IV	0,9	-4,2	6,9	0,3	0,3	9,1	3,8	9,2	-7,7	-16,1	-5,5	3,1	-2,5
Euroalueen laajeneminen														
2001	I	-2,0	7,7	10,5	0,8	0,9	4,4	3,5	7,6	-7,0	-14,1	-5,5	2,3	-5,4
	II	8,2	8,2	11,7	0,5	2,1	4,7	3,5	9,2	-7,2	-10,8	-3,5	1,6	.
2001	maalis	2,5	2,1	4,4	0,3	0,3	1,5	1,4	2,0	-2,4	-3,7	-1,6	1,0	-0,7
	huhti	-0,4	1,5	3,3	0,2	0,3	1,1	1,0	2,6	-2,9	-4,3	-1,2	0,6	-1,0
	touko	2,9	3,5	3,4	0,2	1,5	2,0	1,3	3,1	-2,6	-3,7	-1,1	0,4	-1,5
	kesä	5,7	3,2	5,0	0,1	0,4	1,6	1,2	3,4	-1,7	-2,8	-1,2	0,7	.
	heinä	9,2	3,1	6,7	0,1	0,2	1,4	1,1	5,8	-1,8	-2,4	-1,3	1,2	.
	elo	5,4	6,3	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.

Lähteet: Eurostat ja Eurostatin tietoihin perustuvat EKP:n laskelmat (Kauppatase ja Muut maat).

1) Määritelmien, kattavuuden ja kirjausajankohdan erojen vuoksi Eurostatin kokoamat ulkomaankaupan tilastot eivät ole täysin vertailukelpoisia EKP:n kokoaman maksutaseilaston tavarat-erän kanssa (taulukot 8.1 ja 8.2).

10 Valuuttakurssit

Taulukko 10
Valuuttakurssit
(jakson keskiarvo, x yksikköä valuuttaa / 1 ecu tai euro, 1999/1 = 100 [efektiivinen])

		Euron efektiivinen valuuttakurssi ¹⁾						Ecu/euron valuuttakurssit ²⁾			
		Suppea maaryhmä				Laaja maaryhmä		USA:n dollari	Japanin jeni	Sveitsin frangi	Englannin punta
		Nimellinen	Reaalinen: kuluttaja-hinta-indeksi	Reaalinen: teollisuuden tuottaja-hintaindeksi	Reaalinen: tehdasteollisuuden yksikkötyökustannukset	Nimellinen	Reaalinen: kuluttaja-hinta-indeksi				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10		
1996		107,9	108,8	107,5	111,4	95,4	105,9	1,270	138,1	1,568	0,814
1997		99,1	99,4	99,3	100,4	90,4	96,6	1,134	137,1	1,644	0,692
1998		101,5	101,3	101,6	99,7	96,6	99,1	1,121	146,4	1,622	0,676
1999		95,7	95,7	95,7	96,3	96,6	95,8	1,066	121,3	1,600	0,659
2000		85,7	86,5	87,0	87,4	88,2	86,3	0,924	99,5	1,558	0,609
1999	I	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	1,122	130,7	1,599	0,687
	II	96,1	96,0	96,0	96,7	96,5	96,0	1,057	127,7	1,600	0,658
	III	94,6	94,7	94,5	94,9	95,5	94,6	1,049	118,7	1,602	0,655
	IV	92,2	92,2	92,2	93,8	94,2	92,6	1,038	108,4	1,600	0,636
2000	I	89,0	89,6	89,8	90,2	91,1	89,5	0,986	105,5	1,607	0,614
	II	86,0	86,6	87,0	87,7	88,4	86,6	0,933	99,6	1,563	0,610
	III	84,7	85,7	86,3	86,8	87,3	85,3	0,905	97,4	1,544	0,612
	IV	83,0	84,0	84,9	85,0	85,9	83,6	0,868	95,3	1,516	0,600
1999	tammi	102,0	101,8	101,8	-	101,4	101,4	1,161	131,3	1,605	0,703
	helm	99,9	99,9	99,8	-	100,0	100,1	1,121	130,8	1,598	0,689
	maal	98,3	98,3	98,4	-	98,7	98,6	1,088	130,2	1,595	0,671
	huht	97,1	96,9	97,0	-	97,5	97,2	1,070	128,2	1,602	0,665
	touk	96,6	96,5	96,4	-	96,9	96,4	1,063	129,7	1,603	0,658
	kesä	94,7	94,7	94,7	-	95,1	94,5	1,038	125,3	1,595	0,650
	heinä	94,8	95,2	94,8	-	95,0	94,4	1,035	123,7	1,604	0,658
	elo	95,4	95,6	95,4	-	96,3	95,5	1,060	120,1	1,600	0,660
	syys	93,6	93,4	93,4	-	95,2	93,8	1,050	112,4	1,602	0,647
	loka	94,4	94,2	94,3	-	96,3	94,7	1,071	113,5	1,594	0,646
	marr	92,0	92,0	92,1	-	94,0	92,4	1,034	108,2	1,605	0,637
	joulu	90,1	90,4	90,3	-	92,2	90,7	1,011	103,7	1,601	0,627
2000	tammi	90,2	90,8	90,9	-	92,4	90,7	1,014	106,5	1,610	0,618
	helm	89,2	89,8	89,9	-	91,2	89,6	0,983	107,6	1,607	0,615
	maal	87,7	88,3	88,5	-	89,7	88,1	0,964	102,6	1,604	0,611
	huht	86,1	86,6	87,0	-	88,4	86,7	0,947	99,9	1,574	0,598
	touk	84,5	85,0	85,7	-	86,9	85,1	0,906	98,1	1,556	0,602
	kesä	87,4	88,1	88,4	-	89,9	88,1	0,949	100,7	1,561	0,629
	heinä	86,9	87,9	88,1	-	89,4	87,5	0,940	101,4	1,551	0,623
	elo	84,6	85,5	86,1	-	87,0	85,1	0,904	97,8	1,551	0,607
	syys	82,8	83,6	84,6	-	85,3	83,3	0,872	93,1	1,531	0,608
	loka	81,6	82,4	83,4	-	84,4	82,2	0,855	92,7	1,513	0,589
	marr	82,3	83,3	84,1	-	85,1	82,9	0,856	93,3	1,522	0,600
	joulu	85,4	86,4	87,1	-	88,1	85,8	0,897	100,6	1,514	0,613
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
2001	I	88,6	90,0	90,5	89,5	91,4	89,0	0,923	109,1	1,533	0,633
	II	86,0	87,7	87,9	84,8	89,5	86,9	0,873	106,9	1,528	0,614
	III	87,0	88,9	88,8	85,0	91,2	88,1	0,890	108,3	1,507	0,619
2001	tammi	89,2	90,3	90,8	-	91,7	89,2	0,938	109,6	1,529	0,635
	helm	88,3	89,7	90,2	-	91,0	88,7	0,922	107,1	1,536	0,634
	maal	88,4	90,0	90,4	-	91,4	89,1	0,910	110,3	1,535	0,629
	huht	87,6	89,2	89,5	-	91,0	88,6	0,892	110,4	1,529	0,622
	touk	85,9	87,6	87,7	-	89,3	86,8	0,874	106,5	1,533	0,613
	kesä	84,7	86,4	86,4	-	88,1	85,5	0,853	104,3	1,522	0,609
	heinä	85,4	87,3	87,1	-	89,1	86,3	0,861	107,2	1,514	0,609
	elo	87,7	89,6	89,5	-	91,8	88,8	0,900	109,3	1,514	0,627
	syys	88,0	89,8	89,8	-	92,6	89,3	0,911	108,2	1,491	0,623
	loka	88,0	89,8	89,9	-	92,8	89,2	0,906	109,9	1,479	0,624
Muutos ed. kuukaudesta, % ⁴⁾											
2001	loka	0,1	0,1	0,1	-	0,2	0,0	-0,6	1,5	-0,8	0,2
Muutos ed. vuodesta, % ⁴⁾											
2001	loka	-	-	-	-	-	-	5,9	18,4	-2,2	5,9

Lähde: EKP.

1) Lisätietoja laskentatavasta Yleistä-osassa.

2) Joulukuuhun 1998 asti euron valuuttakurssit (BIS); tammikuusta 1999 alkaen euron valuuttakurssit.

3) Koska EKP ei ilmoittanut virallisia viitekursseja näille valuutoille ennen lokakuuta 2000, taulukossa esitetään viitteelliset kurssit syyskuuhun 2000 saakka.

Ecun/euron valuuttakurssit ²⁾								
Ruotsin kruunu	Tanskan kruunu	Norjan kruunu	Kanadan dollari	Australian dollari	Hongkongin dollari ³⁾	Etelä-Korean won ³⁾	Singaporen dollari ³⁾	
11	12	13	14	15	16	17	18	
8,51	7,36	8,20	1,731	1,623	9,68	1 007,9	1,765	1996
8,65	7,48	8,02	1,569	1,528	8,75	1 069,8	1,678	1997
8,92	7,50	8,47	1,665	1,787	8,69	1 568,9	1,876	1998
8,81	7,44	8,31	1,584	1,652	8,27	1 267,3	1,806	1999
8,45	7,45	8,11	1,371	1,589	7,20	1 043,5	1,592	2000
8,98	7,44	8,60	1,696	1,770	8,69	1 342,6	1,911	1999 I
8,90	7,43	8,24	1,557	1,618	8,19	1 258,8	1,810	II
8,71	7,44	8,22	1,558	1,613	8,14	1 252,8	1,772	III
8,65	7,44	8,19	1,528	1,613	8,07	1 217,4	1,737	IV
8,50	7,45	8,11	1,434	1,564	7,68	1 109,8	1,674	2000 I
8,28	7,46	8,20	1,381	1,585	7,27	1 042,0	1,608	II
8,40	7,46	8,10	1,341	1,576	7,06	1 009,5	1,569	III
8,60	7,45	8,04	1,325	1,632	6,77	1 011,6	1,516	IV
9,08	7,44	8,65	1,765	1,839	8,99	1 362,4	1,950	1999 tammi
8,91	7,44	8,65	1,679	1,751	8,68	1 330,2	1,905	helmi
8,94	7,43	8,51	1,651	1,726	8,43	1 336,2	1,881	maalis
8,91	7,43	8,32	1,594	1,668	8,30	1 292,2	1,834	huhti
8,97	7,43	8,23	1,553	1,605	8,24	1 272,1	1,820	touko
8,83	7,43	8,17	1,524	1,580	8,05	1 212,6	1,775	kesä
8,74	7,44	8,18	1,540	1,576	8,03	1 229,4	1,756	heinä
8,75	7,44	8,26	1,583	1,645	8,23	1 269,1	1,779	elo
8,63	7,43	8,23	1,552	1,619	8,15	1 260,1	1,781	syys
8,73	7,43	8,29	1,581	1,641	8,32	1 289,9	1,793	loka
8,63	7,44	8,19	1,516	1,618	8,04	1 215,9	1,727	marras
8,59	7,44	8,10	1,491	1,580	7,86	1 149,6	1,694	joulu
8,60	7,44	8,12	1,469	1,542	7,89	1 145,9	1,697	2000 tammi
8,51	7,45	8,10	1,427	1,564	7,65	1 110,8	1,674	helmi
8,39	7,45	8,11	1,408	1,583	7,51	1 076,1	1,654	maalis
8,27	7,45	8,15	1,389	1,588	7,38	1 051,4	1,620	huhti
8,24	7,46	8,20	1,355	1,570	7,06	1 015,3	1,566	touko
8,32	7,46	8,25	1,402	1,597	7,40	1 061,1	1,641	kesä
8,41	7,46	8,18	1,389	1,598	7,33	1 047,9	1,636	heinä
8,39	7,46	8,10	1,341	1,557	7,05	1 007,6	1,556	elo
8,41	7,46	8,03	1,295	1,575	6,80	973,2	1,517	syys
8,52	7,45	8,00	1,292	1,618	6,67	965,1	1,498	loka
8,63	7,46	8,00	1,320	1,639	6,68	990,6	1,497	marras
8,66	7,46	8,13	1,368	1,642	7,00	1 089,6	1,558	joulu
<i>Euroalueen laajeneminen</i>								
9,00	7,46	8,20	1,410	1,741	7,20	1 174,7	1,616	2001 I
9,13	7,46	8,01	1,345	1,701	6,81	1 138,9	1,583	II
9,41	7,44	8,01	1,374	1,734	6,94	1 150,1	1,582	III
8,91	7,46	8,24	1,410	1,689	7,32	1 194,9	1,630	2001 tammi
8,98	7,46	8,21	1,403	1,724	7,19	1 153,8	1,607	helmi
9,13	7,46	8,16	1,417	1,807	7,09	1 173,4	1,611	maalis
9,11	7,46	8,11	1,390	1,785	6,96	1 183,5	1,617	huhti
9,06	7,46	7,99	1,347	1,681	6,82	1 133,7	1,586	touko
9,21	7,45	7,94	1,302	1,647	6,65	1 104,1	1,550	kesä
9,26	7,44	7,97	1,315	1,689	6,71	1 120,3	1,569	heinä
9,31	7,45	8,06	1,386	1,717	7,02	1 154,0	1,586	elo
9,67	7,44	8,00	1,426	1,804	7,11	1 178,3	1,593	syys
9,58	7,44	8,00	1,422	1,796	7,07	1 178,6	1,640	loka
-1,0	-0,1	0,0	-0,3	-0,4	-0,6	0,0	2,9	Muutos ed. kuukaudesta, % ⁴⁾ 2001 loka
12,4	-0,1	-0,1	10,1	11,0	6,0	22,1	9,4	Muutos ed. vuodesta, % ⁴⁾ 2001 loka

4) Viimeisen kuukausihavainnon prosenttimuutos on esitetty verrattuna edellisen kuukauden tietoihin ja vuotta aikaisempiin tietoihin. Positiivinen muutos merkitsee euron vahvistumista. Tammikuusta 2001 alkaen efektiivistä valuuttakurssia koskevat tilastot eivät ole täysin vertailukelpoisia aiempien havaintojen kanssa muuttuneiden painojen vuoksi.

II Taloudellinen kehitys muissa EU-maissa

Taulukko 11

Taloudellinen kehitys

(vuotuinen prosenttimuutos, ellei toisin mainita)

	YKHI	Julkisen talouden alijäämä (-)/yli-jäämä (+), % BKT:stä	Julkisen talouden bruttovelka, % BKT:stä	Valtion pitkäaikaisten lainojen tuotot ¹⁾ , vuotuinen korko	Valuttakurssi ²⁾ , kansallinen valuutta/ ecu tai euro	Vaihtotase ja uusi pääomatase, % BKT:stä	Yksikkötyö-kustannukset ³⁾	BKT:n määrä	Teollisuus-tuotannon volyyymi-indeksi ⁴⁾	Standardoitu työttö-myysaste, % työ-voimasta (kp.)	Lavea raha ⁵⁾	3 kk:n korko ¹⁾ , vuotuinen korko
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Tanska												
1997	1,9	0,3	61,2	6,25	7,48	0,6	1,9	3,0	5,3	5,6	8,3	3,73
1998	1,3	1,1	55,6	4,94	7,50	-0,9	2,3	2,8	2,2	5,2	6,2	4,27
1999	2,1	3,1	52,0	4,91	7,44	1,8	3,0	2,1	1,8	5,2	3,8	3,44
2000	2,7	2,8	46,1	5,64	7,45	2,2	1,4	3,2	6,2	4,7	2,1	5,00
2000	II	2,9	-	-	5,67	7,46	1,4	2,1	3,7	7,8	4,7	2,3
	III	2,6	-	-	5,69	7,46	4,1	0,4	3,5	8,1	4,7	1,8
	IV	2,6	-	-	5,42	7,45	1,8	1,1	2,9	6,1	4,8	0,6
2001	I	2,3	-	-	5,03	7,46	4,8	2,4	1,8	5,2	4,7	4,6
	II	2,5	-	-	5,27	7,46	2,5	3,1	1,3	0,9	4,5	5,0
	III	2,3	-	-	5,18	7,44	.	.	.	.	.	6,5
2001	touko	2,8	-	-	5,35	7,46	-	-	-	-3,8	4,5	3,5
	kesä	2,2	-	-	5,33	7,45	-	-	-	5,2	4,5	3,5
	heinä	2,3	-	-	5,32	7,44	-	-	-	5,1	4,4	6,2
	elo	2,5	-	-	5,12	7,45	-	-	-	0,3	4,3	5,7
	syys	2,1	-	-	5,11	7,44	-	-	-	.	.	7,7
	loka	.	-	-	4,86	7,44	-	-	-	.	.	3,96
Ruotsi												
1997	1,8	-1,5	73,1	6,62	8,65	-	0,6	2,1	6,5	9,9	4,2	4,43
1998	1,0	1,9	71,8	4,99	8,92	3,7	0,9	3,6	3,8	8,3	3,5	4,36
1999	0,6	1,8	65,2	4,98	8,81	2,8	-0,4	4,1	1,8	7,2	6,8	3,32
2000	1,3	4,1	55,6	5,37	8,45	3,1	5,6	3,6	7,8	5,9	6,2	4,07
2000	II	1,2	-	-	5,30	8,28	2,0	4,5	4,1	9,1	6,1	8,9
	III	1,3	-	-	5,30	8,40	2,6	5,3	3,7	9,2	5,7	5,1
	IV	1,5	-	-	5,09	8,60	4,3	6,7	2,3	8,1	5,4	2,2
2001	I	1,6	-	-	4,83	9,00	3,6	2,4	2,3	5,5	5,2	0,2
	II	3,0	-	-	5,20	9,13	1,2	4,4	1,0	-2,4	5,0	1,1
	III	3,1	-	-	5,28	9,41	.	.	.	4,9	.	4,34
2001	touko	3,1	-	-	5,27	9,06	-	-	-	0,1	5,0	-1,4
	kesä	3,0	-	-	5,39	9,21	-	-	-	-3,3	4,9	5,0
	heinä	2,9	-	-	5,42	9,26	-	-	-	-2,4	4,9	2,2
	elo	3,0	-	-	5,16	9,31	-	-	-	-1,3	4,8	2,5
	syys	3,3	-	-	5,26	9,67	-	-	-	.	4,9	.
	loka	.	-	-	5,17	9,58	-	-	-	.	.	3,86
Iso-Britannia												
1997	1,8	-2,0	51,1	7,13	0,692	-0,1	3,1	3,4	1,4	7,0	11,2	6,92
1998	1,6	0,4	48,1	5,60	0,676	-0,5	2,8	3,0	0,9	6,3	9,7	7,42
1999	1,3	1,3	45,7	5,01	0,659	-2,0	3,8	2,1	0,8	6,1	5,4	5,54
2000	0,8	1,9	42,8	5,33	0,609	-1,7	1,9	2,9	1,7	5,5	6,6	6,19
2000	II	0,6	-0,9	43,3	5,31	0,610	-2,3	1,2	3,3	2,8	5,6	5,8
	III	0,8	2,1	42,0	5,31	0,612	-1,7	1,6	2,7	1,0	5,4	8,3
	IV	0,9	0,3	42,1	5,09	0,600	-1,6	2,0	2,4	1,3	5,3	8,5
2001	I	0,9	6,5	39,9	4,90	0,633	-0,5	2,6	2,7	1,3	5,1	9,0
	II	1,5	-2,1	39,9	5,18	0,614	-1,0	3,5	2,3	-1,9	5,0	7,4
	III	1,5	1,8	38,9	5,13	0,619	.	.	.	.	.	5,00
2001	touko	1,7	-4,4	39,5	5,21	0,613	-	-	-	-2,9	5,1	7,1
	kesä	1,7	-3,2	39,9	5,30	0,609	-	-	-	-2,1	5,1	7,4
	heinä	1,4	5,7	39,3	5,30	0,609	-	-	-	-3,2	5,1	7,5
	elo	1,8	-0,5	39,2	5,07	0,627	-	-	-	-2,3	.	7,0
	syys	1,3	0,3	38,9	5,02	0,623	-	-	-	.	.	4,73
	loka	.	.	.	4,86	0,624	-	-	-	.	.	4,43

Lähteet: Eurostat (sarakeet 1, 8, 9 ja 10), Euroopan komissio (talous- ja raha-asioista vastaava pääosasto ja Eurostat) (sarake 2 [vuosittain] ja sarake 3 [vuosittain]), Reuters (sarake 12), kansalliset tilastot (sarake 2 [neljännesvuosittain ja kuukausittain], sarake 3 [neljännesvuosittain ja kuukausittain], 4, 5, 7 [pl. Ruotsi] ja 11), EKP:n laskelma (sarakeet 6 ja 7 [Ruotsi]).

1) Ajanjakson keskiarvoja.

2) Lisäinformaatiota, ks. taulukko 10.

3) Koko talous; Ison-Britannian tilastot eivät sisällä työnantajan sosiaaliturvamaksuja.

4) Yhteensä (rakentamista lukuun ottamatta); korjattu työpäivien määrällä.

5) Kuukauden lopun keskiarvoja; M3; M4 Ison-Britannian osalta.

12 Taloudellinen kehitys EU:n ulkopuolella

Taulukko 12.1

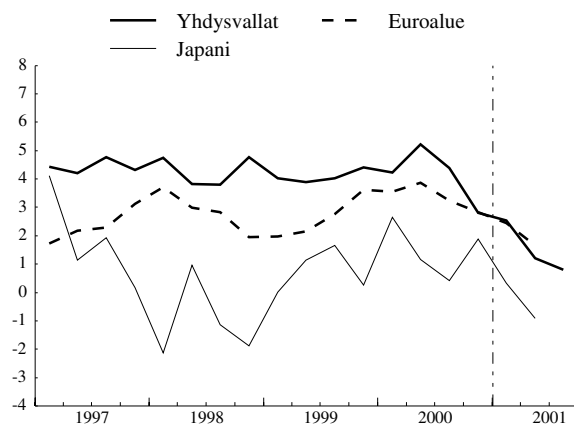
Taloudellinen kehitys

(vuotuinen prosenttimuutos, ellei toisin mainita)

	KHI	Yksikkö- työ- kustannuk- set ¹⁾	BKT:n määrä	Teollisuus- tuotannon volyyymi- indeksi ¹⁾	Työttö- mysisaste, % työ- voimasta (kp.)	M2 ²⁾	Pankkien- välisten 3 kk:n talletusten korko ³⁾ , vuotuinen korko	Valtion 10 vuoden lainojen tuotto ³⁾ , vuotuinen korko	Valuutta- kurssi ⁴⁾ , kansallinen valuutta/ ecu tai euro	Julkisen talouden rahoitus- asema alijäämä (-) ⁵⁾ / ylijäämä (+), % BKT:stä	Julkinen brutto- velka ⁶⁾ , % BKT:stä
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Yhdysvallat											
1997	2,3	0,0	4,4	7,6	5,0	4,9	5,76	6,45	1,134	-0,9	56,4
1998	1,6	0,7	4,3	5,5	4,5	7,3	5,57	5,33	1,121	0,3	53,4
1999	2,2	-1,7	4,1	4,8	4,2	7,6	5,42	5,64	1,066	0,8	50,5
2000	3,4	-3,8	4,1	6,0	4,0	6,1	6,53	6,03	0,924	1,7	44,9
2000											
II	3,3	-4,4	5,2	7,0	4,0	6,2	6,63	6,18	0,933	1,7	46,8
III	3,5	-5,4	4,4	6,4	4,0	6,1	6,70	5,89	0,905	1,9	45,6
IV	3,4	-1,5	2,8	4,3	4,0	6,2	6,69	5,56	0,868	1,7	45,0
2001											
I	3,4	1,8	2,5	0,4	4,2	7,5	5,35	5,04	0,923	1,5	45,1
II	3,4	8,3	1,2	-2,8	4,5	8,5	4,19	5,25	0,873	1,1	43,6
III	2,7	.	0,8	-5,4	4,8	9,8	3,46	4,98	0,890	.	.
2001											
touko	3,6	.	.	-2,5	4,4	8,5	4,11	5,37	0,874	.	.
kesä	3,2	.	.	-4,1	4,5	9,0	3,83	5,26	0,853	.	.
heinä	2,7	.	.	-4,0	4,5	9,2	3,75	5,23	0,861	.	.
elo	2,7	.	.	-5,4	4,9	9,3	3,56	4,97	0,900	.	.
syys	2,6	.	.	-6,7	4,9	10,9	3,03	4,76	0,911	.	.
loka	.	.	.	.	5,4	.	2,40	4,55	0,906	.	.
Japani											
1997	1,7	-2,2	1,8	3,6	3,4	3,1	0,62	2,15	137,1	-2,7	.
1998	0,7	6,3	-1,1	-7,1	4,1	4,4	0,66	1,30	146,4	-10,3	.
1999	-0,3	-2,5	0,8	0,8	4,7	3,7	0,22	1,75	121,3	-10,4	.
2000	-0,7	-6,5	1,5	5,9	4,7	2,1	0,28	1,76	99,5	.	.
2000											
II	-0,7	-7,3	1,2	7,1	4,7	2,3	0,12	1,72	99,6	.	.
III	-0,6	-6,1	0,4	5,5	4,6	1,9	0,32	1,79	97,4	.	.
IV	-0,8	-5,3	1,9	4,9	4,8	2,1	0,56	1,73	95,3	.	.
2001											
I	-0,4	-0,2	0,3	-1,1	4,8	2,6	0,37	1,38	109,1	.	.
II	-0,7	3,7	-0,9	-5,7	4,9	2,8	0,08	1,28	106,9	.	.
III	-0,8	.	.	-11,1	5,1	3,5	0,07	1,36	108,3	.	.
2001											
touko	-0,7	2,3	.	-3,9	4,9	2,9	0,07	1,28	106,5	.	.
kesä	-0,8	7,2	.	-8,8	4,9	3,2	0,07	1,19	104,3	.	.
heinä	-0,8	6,8	.	-8,8	5,0	3,3	0,08	1,33	107,2	.	.
elo	-0,7	.	.	-11,7	5,0	3,4	0,08	1,36	109,3	.	.
syys	-0,8	.	.	-12,8	5,3	3,7	0,06	1,40	108,2	.	.
loka	.	.	.	.	.	.	0,08	1,36	109,9	.	.

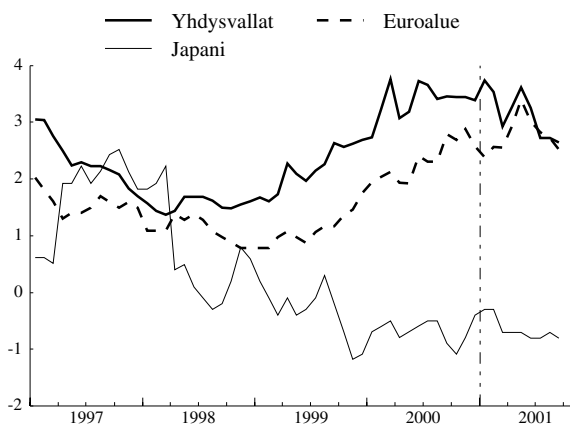
Bruttokansantuotteen määrä

(vuotuinen prosenttimuutos; neljännesvuosittain)

Kuluttajahintaindeksit

(vuotuinen prosenttimuutos; kuukausittain)

Lähteet: Kansalliset tilastot (sarakeet 1, 2 [Yhdysvallat], 3, 4, 5, 6, 8 [joulukuuhun 1998 asti], 9 ja 10), OECD (sarake 2 [Japani]), Eurostat (euroaluetta koskevan kuvion tilastot), Reuters (sarake 7 ja sarake 8 [tammikuusta 1999 alkaen]), EKP:n laskelma (sarake 11).

1) Tehdasteollisuus.

2) Ajanjakson keskiarvo, M2 ja sijoitustodistukset Japanin osalta.

3) Lisäinformaatiota, ks. taulukot 3.1 ja 3.2.

4) Lisäinformaatiota, ks. taulukko 10.

5) Japania koskevat tiedot: vuoden 1998 alijäämä sisältää valtion vastuulle ottaman suuren velan; vuoden 1999 tiedot perustuvat rahoitustilin rahoitustilinpitoilastoihin.

6) Julkisen sektorin konsolidoitu bruttovelka (ajanjakson lopussa).

Taulukko 12.2

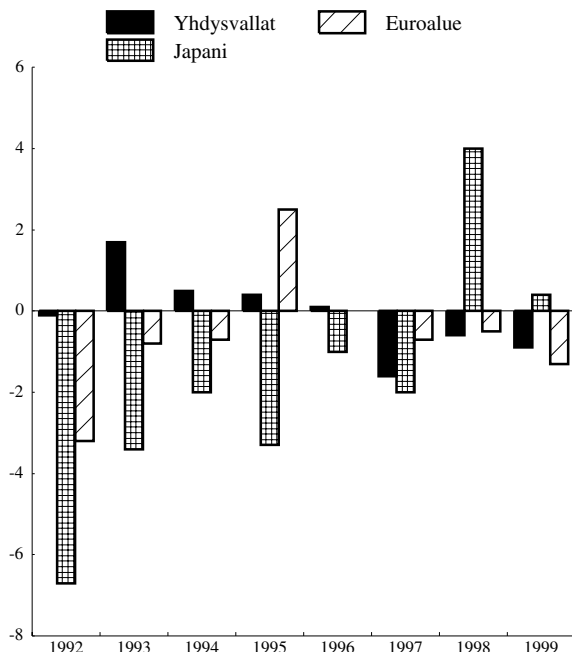
Säästäminen, investoinnit ja rahoitus

(prosenttia BKT:stä)

	Kansallinen säästäminen ja investoinnit			Yritysten (pl. rahoitussektori) investoinnit ja rahoitus						Kotitalouksien investoinnit ja rahoitus ¹⁾			
	Brutto-säästäminen	Pääoman brutto-muodostus	Nettoluotonanto ulkomaille	Pääoman brutto-muodostus	Kiinteän pääoman brutto-muodostus	Rahoitusvarojen nettohankinta	Brutto-säästäminen	Nettovelkaantuminen	Arvopaperit ja osakkeet	Pääoma-menot	Rahoitusvarojen nettohankinta	Brutto-säästäminen	Nettovelkaantuminen
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Yhdysvallat													
1997	18,1	19,9	-1,5	9,4	8,6	1,8	8,7	3,4	2,2	11,8	4,0	12,1	4,4
1998	18,8	20,7	-2,3	9,6	8,8	6,5	8,1	7,1	1,5	12,3	5,7	12,8	5,5
1999	18,4	20,9	-3,3	10,1	9,4	6,9	8,1	7,8	3,3	12,6	4,5	11,2	6,4
2000	18,1	21,1	-4,4	10,2	9,7	5,8	8,0	7,1	2,7	12,7	3,1	10,3	5,6
1999	III	18,2	20,8	-3,6	10,0	9,5	7,6	7,9	8,5	12,6	4,1	11,0	6,1
	IV	18,0	21,2	-3,7	10,2	9,4	5,6	8,1	7,0	12,6	4,6	10,5	6,5
2000	I	18,0	21,0	-4,1	10,0	9,6	8,8	8,0	9,8	13,0	3,4	10,3	7,6
	II	18,3	21,4	-4,2	10,3	9,5	6,8	8,1	8,0	12,7	4,0	10,4	5,7
	III	18,2	21,2	-4,5	10,4	9,8	5,4	8,2	6,9	12,6	3,7	10,1	5,7
	IV	17,9	21,0	-4,5	10,0	9,6	2,4	7,9	3,8	12,5	1,3	10,2	3,5
2001	I	17,3	20,2	-4,1	9,3	9,6	2,0	7,5	3,5	12,7	3,9	10,3	4,0
	II	17,1	19,7	-4,1	8,8	9,1	1,7	7,3	2,9	12,8	5,6	10,5	6,5
Japani													
1997	30,2	28,7	2,2	16,6	16,1	3,2	13,8	1,2	0,1	6,0	6,9	11,3	0,7
1998	29,1	26,9	2,6	15,6	15,6	-6,0	13,3	-8,3	-0,3	5,3	6,1	11,7	-1,0
1999	27,8	26,0	2,2	14,5	14,7	3,3	13,7	-2,0	1,8	5,3	5,9	11,3	-0,3
2000	.	26,0	.	.	.	2,6	.	1,0	1,0	.	4,3	.	-0,4
1999	III	.	26,4	.	.	9,4	.	0,1	2,7	.	4,2	.	2,3
	IV	.	26,9	.	.	19,1	.	13,7	4,0	.	12,7	.	1,4
2000	I	.	26,3	.	.	15,5	.	4,4	-1,2	.	-0,7	.	5,3
	II	.	24,8	.	.	-25,0	.	-17,2	2,5	.	8,8	.	-7,5
	III	.	27,1	.	.	12,7	.	1,8	-0,2	.	0,6	.	1,4
	IV	.	27,1	.	.	6,8	.	13,7	2,7	.	7,9	.	-0,5
2001	I	.	27,5	.	.	8,9	.	-3,3	0,2	.	-4,8	.	2,7
	II	.	23,4	.	.	-29,5	.	-17,3	4,8	.	14,3	.	-6,4

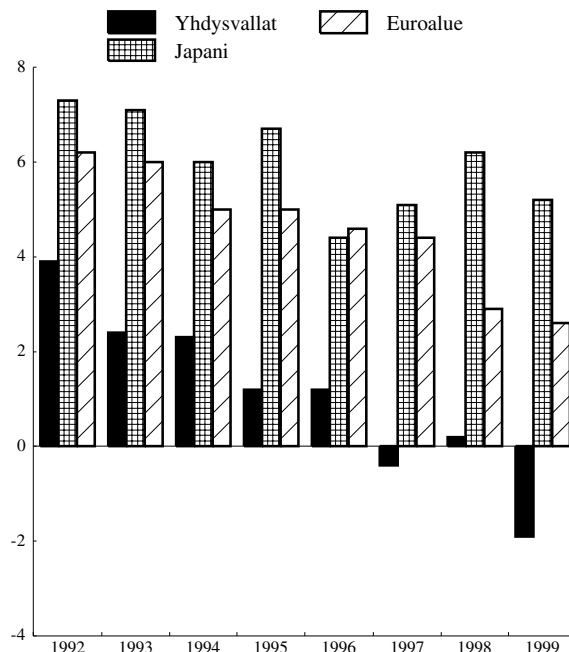
Yritysten (pl. rahoitussektori) nettoluotonanto

(prosenttia BKT:stä)

Kotitalouksien nettoluotonanto¹⁾

(prosenttia BKT:stä)

Lähteet: EKP, Federal Reserve Board, Bank of Japan ja Economic and Social Research Institute.

1) Kotitaloudet mukaan lukien kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt.

Kreikan tiedoilla täydennetyt euroalueen keskeiset taloustilastot

A. Raha- ja rahoitusmarkkinatilastot

A.1 Raha-agregaatit ja niiden vastaerät

(miljardia euroa [kausivaihtelusta puhdistamaton, ajanjakson lopussa] ja vuotuinen prosenttimuutos ¹⁾)

	M1		M2		M3 ²⁾		Luotot ³⁾		Rahalaitosten lainat euroalueelle (ml. Kreikka) pl. rahalaitokset ja julkisyhteisöt	
	Yhteensä	Prosenttimuutos	Yhteensä	Prosenttimuutos	Yhteensä	Prosenttimuutos	Yhteensä	Prosenttimuutos	Yhteensä	Prosenttimuutos
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1999										
tammi	1 818,0	.	4 046,6	.	4 608,4	.	7 856,9	.	5 169,0	.
helmi	1 787,3	.	4 005,3	.	4 592,9	.	7 877,0	.	5 171,3	.
maalis	1 809,4	.	4 023,9	.	4 611,0	.	7 952,1	.	5 219,0	.
huhti	1 823,9	.	4 044,4	.	4 649,7	.	7 985,0	.	5 240,7	.
touko	1 856,1	.	4 073,2	.	4 686,1	.	8 062,1	.	5 278,0	.
kesä	1 900,1	.	4 100,5	.	4 710,9	.	8 141,4	.	5 371,5	.
heinä	1 901,0	.	4 117,9	.	4 720,1	.	8 161,5	.	5 407,9	.
elo	1 865,8	.	4 084,7	.	4 701,5	.	8 164,4	.	5 402,9	.
syys	1 892,0	.	4 094,0	.	4 728,3	.	8 215,6	.	5 442,7	.
loka	1 897,4	.	4 110,5	.	4 747,8	.	8 286,6	.	5 490,4	.
marras	1 933,6	.	4 140,5	.	4 801,3	.	8 387,8	.	5 556,3	.
joulu	1 988,8	.	4 240,3	.	4 894,1	.	8 409,2	.	5 589,3	.
2000										
tammi	1 997,1	9,4	4 233,6	4,2	4 900,2	5,3	8 467,5	7,6	5 633,8	8,8
helmi	1 986,7	10,8	4 226,9	5,2	4 920,9	6,2	8 529,0	8,1	5 670,0	9,5
maalis	1 998,1	10,1	4 236,7	4,9	4 961,3	6,5	8 627,2	8,0	5 741,4	9,9
huhti	2 039,8	11,4	4 280,5	5,4	5 015,6	6,7	8 693,1	8,3	5 803,8	10,5
touko	2 021,0	8,7	4 271,8	4,6	5 011,3	6,0	8 728,6	7,8	5 834,5	10,3
kesä	2 038,0	7,1	4 282,0	4,2	5 004,2	5,4	8 745,2	6,8	5 902,4	9,5
heinä	2 037,8	6,9	4 281,0	3,6	5 010,6	5,2	8 760,1	6,8	5 931,9	9,2
elo	2 002,5	7,0	4 269,5	4,1	5 010,8	5,5	8 763,2	6,8	5 951,9	9,6
syys	2 014,5	6,1	4 275,4	4,0	5 011,0	5,1	8 852,2	7,0	6 038,9	10,1
loka	2 013,7	5,7	4 282,7	3,7	5 030,4	5,1	8 892,8	6,4	6 082,9	9,9
marras	2 032,4	4,9	4 305,0	3,7	5 062,7	4,8	8 934,3	5,7	6 119,0	9,4
joulu	2 098,8	5,5	4 397,6	3,7	5 138,9	5,0	8 961,9	6,2	6 154,2	9,6

A.2 Rahoitusmarkkinoiden korot ja tilastot muista arvopapereista kuin osakkeista

(vuotuisina prosentteina, miljardia euroa)

	Rahamarkkinakorot		Valtion lainojen tuotot		Euromääräiset arvopaperit; liikkeeseen laskija euroalueelta (ml. Kreikka)					
	3 kk:n talletukset	12 kk:n talletukset	2 v	10 v	Liikkeeseen laskut, brutto			Liikkeeseen laskut, netto	Liikkeessä oleva määrä	
					Yhteensä	Rahalaitosten ⁴⁾	Julkisyhteisöjen ⁴⁾			Yritysten ja muiden rahoituslaitosten kuin rahalaitosten ⁴⁾
	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
1999										
tammi	3,33	3,24	3,11	3,87	348,2	47,1	39,4	13,5	64,0	5 786,9
helmi	3,27	3,19	3,17	4,02	292,0	49,1	35,6	15,3	49,4	5 835,6
maalis	3,21	3,19	3,19	4,22	297,2	47,8	35,4	16,8	43,7	5 879,7
huhti	2,87	2,91	2,93	4,09	333,8	48,8	34,4	16,9	42,3	5 921,8
touko	2,75	2,83	2,89	4,24	290,9	46,4	37,7	15,9	51,0	5 973,9
kesä	2,80	2,98	3,16	4,56	279,3	48,6	28,7	22,7	38,1	6 012,3
heinä	2,84	3,17	3,38	4,89	328,1	44,5	36,4	19,1	42,1	6 052,9
elo	2,86	3,37	3,65	5,10	239,1	50,2	32,3	17,5	35,4	6 088,8
syys	2,89	3,43	3,75	5,27	311,6	51,7	31,2	17,1	59,8	6 147,1
loka	3,53	3,81	4,16	5,51	305,5	51,6	30,2	18,3	52,9	6 201,3
marras	3,64	3,82	4,07	5,22	286,2	56,9	26,1	17,0	43,5	6 246,0
joulu	3,58	3,94	4,24	5,32	236,0	66,7	20,1	13,2	-32,8	6 218,1
2000										
tammi	3,47	4,04	4,43	5,72	347,8	56,6	30,5	12,9	1,9	6 214,1
helmi	3,65	4,18	4,59	5,68	355,1	57,7	26,4	15,9	61,5	6 274,3
maalis	3,86	4,33	4,62	5,51	380,4	58,4	26,3	15,3	55,4	6 331,6
huhti	4,03	4,42	4,61	5,43	346,0	54,1	26,2	19,7	38,5	6 368,2
touko	4,44	4,88	5,04	5,53	384,1	59,9	22,7	17,4	52,1	6 429,0
kesä	4,59	5,01	5,05	5,36	335,4	57,8	21,7	20,5	32,2	6 462,9
heinä	4,66	5,14	5,21	5,47	377,3	56,3	21,8	21,9	38,0	6 501,2
elo	4,85	5,28	5,30	5,41	346,3	59,6	21,5	18,9	34,5	6 537,3
syys	4,91	5,24	5,24	5,48	386,9	61,4	21,3	17,3	20,1	6 558,4
loka	5,08	5,23	5,16	5,42	442,8	63,5	19,3	17,2	34,3	6 593,3
marras	5,12	5,20	5,12	5,34	378,0	59,2	20,9	19,9	20,9	6 613,6
joulu	4,94	4,87	4,75	5,07	319,6	62,8	14,6	22,6	-39,9	6 577,2

Lähteet: EKP ja Reuters (sarakkeet 11 ja 12).

- 1) Laskettu kantojen kuukausimuutoksista, jotka on puhdistettu uudelleenluokittelun, arvostusmuutosten, valuuttakurssimuutosten tai itse transaktioista johtamattomien muiden vastaavien muutosten aiheuttamista eroista. Suhteellisten vuosimuutosten laskemistavasta ks. Teknisiä huomautuksia.
- 2) Ei sisällä euroalueen ulkopuolisten hallussa olevia rahamarkkinarahastojen rahasto-osuuksia.
- 3) Luottoihin kuuluvat lainat euroalueella ja Kreikassa oleville ei-rahalaitoksille ja hallussa olevat euroalueella ja Kreikassa olevien ei-rahalaitosten liikkeeseen laskemat arvopaperit.
- 4) Prosenttia kaikista liikkeeseenlaskuista.

B. Hinnat, reaali talous ja julkisen talouden rahoitusaseman kehitys

B.1 Hintakehitys

(vuotuinen prosenttimuutos)

	YKHI						Teollisuuden tuottajahinnat (pl. rakentaminen)	Bruttokansantuotteen deflaattorit							
	Yhteensä	Tavarat			Palvelut	BKT		Yksityinen kulutus	Julkinen kulutus	Kiinteän pääoman bruttomuodostus					
	1	Kokonaisindeksi	Elin-tarvikkeet	Muut teollisuus-tuotteet kuin energia		Energia	2				3	4	5	6	7
1996	2,3	1,9	2,0	1,6	3,1	2,9	0,4	2,1	2,5	2,2	1,0				
1997	1,7	1,2	1,5	0,6	2,6	2,5	1,1	1,6	2,1	1,4	1,1				
1998	1,2	0,7	1,7	1,0	-2,6	2,0	-0,7	1,7	1,5	1,5	1,0				
1999	1,1	0,9	0,6	0,7	2,3	1,6	-0,4	1,1	1,1	1,8	1,0				
2000	2,4	2,7	1,4	0,7	13,4	1,7	5,4	1,4	2,2	2,0	2,6				
1999 IV	1,5	1,5	0,5	0,5	8,0	1,5	2,2	0,9	1,5	2,1	1,4				
2000 I	2,1	2,3	0,5	0,5	13,7	1,6	4,4	1,2	2,0	2,1	2,1				
II	2,1	2,3	0,9	0,6	12,3	1,7	5,3	1,2	1,9	1,9	2,4				
III	2,5	2,9	1,9	0,6	13,7	1,8	5,9	1,5	2,3	2,1	2,6				
IV	2,7	3,3	2,2	1,1	13,8	1,9	6,2	1,6	2,5	2,1	2,9				
1999 joul	1,7	1,8	0,6	0,5	10,2	1,6	2,9	-	-	-	-				
2000 tammi	1,9	2,0	0,4	0,5	12,2	1,7	3,9	-	-	-	-				
helmi	2,1	2,3	0,6	0,5	13,7	1,6	4,5	-	-	-	-				
maal	2,2	2,5	0,4	0,6	15,4	1,6	4,9	-	-	-	-				
huhti	1,9	1,9	0,7	0,6	10,3	1,8	4,7	-	-	-	-				
touko	1,9	2,2	0,8	0,6	12,1	1,6	5,4	-	-	-	-				
kesä	2,4	2,7	1,2	0,7	14,6	1,7	5,7	-	-	-	-				
heinä	2,4	2,7	1,6	0,5	13,5	1,7	5,7	-	-	-	-				
elo	2,4	2,7	2,0	0,6	12,0	1,8	5,6	-	-	-	-				
syys	2,8	3,4	2,1	0,8	15,6	1,8	6,4	-	-	-	-				
loka	2,7	3,3	2,0	1,0	14,8	1,9	6,7	-	-	-	-				
marras	2,9	3,5	2,2	1,1	15,4	1,9	6,4	-	-	-	-				
joul	2,6	3,0	2,3	1,1	11,4	1,8	5,4	-	-	-	-				

B.2 Reaali talous ja julkisen talouden rahoitusaseman kehitys

(vuotuinen prosenttimuutos, ellei toisin mainita)

	BKT:n määrä				Teollisuus-tuotanto (pl. rakentaminen)	Vähittäis-kaupan myynti (kiintein hinnoin)	Työllisyys (koko kansantalous)	Työttömyys (% työvoimasta)	Kauppataase alijäämä (-) / ylijäämä (+) (% BKT:stä)	Julkinen talouden velka (% BKT:stä)	Julkinen talouden velka (% BKT:stä)		
	12	Yksityinen kulutus	Julkinen kulutus	Kiinteän pääoman bruttomuodostus								13	14
1996	1,4	1,6	1,7	1,3	0,4	0,5	0,5	11,5	62,4	-4,3	76,0		
1997	2,3	1,6	1,3	2,5	4,2	1,2	0,8	11,5	74,5	-2,6	75,4		
1998	2,9	3,0	1,2	5,2	4,3	3,0	1,6	10,8	68,7	-2,2	73,7		
1999	2,6	3,2	2,1	5,5	2,0	2,6	1,7	10,0	33,4	-1,3	72,6		
2000	3,4	2,6	1,9	4,5	5,4	2,4	2,1	8,9	-14,9	-0,8	70,1		
1999 IV	3,6	3,0	2,4	6,0	4,4	3,0	1,6	9,6	8,2	-	-		
2000 I	3,6	2,5	2,1	5,4	4,9	2,3	1,9	9,3	-7,2	-	-		
II	3,9	3,3	2,2	5,0	6,0	3,4	2,1	9,0	-2,7	-	-		
III	3,2	2,5	1,6	4,3	5,7	2,2	2,1	8,8	-0,8	-	-		
IV	2,9	1,9	1,6	3,2	5,1	1,6	2,2	8,6	-4,3	-	-		
1999 joul	-	-	-	-	5,3	2,7	-	9,5	1,4	-	-		
2000 tammi	-	-	-	-	2,8	2,3	-	9,4	-6,9	-	-		
helmi	-	-	-	-	5,8	3,6	-	9,3	-2,0	-	-		
maal	-	-	-	-	6,1	1,0	-	9,2	1,7	-	-		
huhti	-	-	-	-	5,9	3,9	-	9,1	-1,4	-	-		
touko	-	-	-	-	7,9	4,8	-	9,0	-0,9	-	-		
kesä	-	-	-	-	4,3	1,5	-	8,9	-0,4	-	-		
heinä	-	-	-	-	5,3	1,7	-	8,9	3,8	-	-		
elo	-	-	-	-	6,8	1,8	-	8,8	-2,0	-	-		
syys	-	-	-	-	5,1	3,1	-	8,7	-2,5	-	-		
loka	-	-	-	-	4,3	1,7	-	8,6	0,0	-	-		
marras	-	-	-	-	4,9	1,4	-	8,6	-2,2	-	-		
joul	-	-	-	-	6,1	1,8	-	8,5	-2,2	-	-		

Lähteet: Euroopan komissio (Eurostat) ja EKP:n laskelmat.

C. Maksutase¹⁾

(miljardia euro; nettovirrat)

	Vaihtotase					Pää- oman siirrot	Rahoitustase						Virheel- liset ja tunnis- tamatto- mat erät
	Yhteensä	Tavarat	Palvelut	Tuotan- nonteki- jäkor- vaukset	Tulon- siirrot		Yhteensä	Suorat sijoi- tukset	Arvo- paperi- sijoi- tukset	Johdan- naiset	Muut sijoi- tukset	Valuutta- varanto	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1997	55,2	100,6	9,4	-16,8	-38,0	15,0	.	.	.	.	.	.	.
1998	24,4	92,5	5,3	-30,1	-43,4	14,9	.	.	.	.	.	.	.
1999	-26,3	56,3	-3,6	-36,2	-42,7	14,9	15,7	-118,2	-40,3	4,9	161,5	7,9	-4,3
2000	-70,1	11,7	-5,2	-27,5	-49,0	11,9	98,0	15,2	-102,8	-1,4	172,5	14,5	-39,8
1999 IV	-15,2	11,7	-2,8	-10,9	-13,2	5,8	-0,5	-37,5	-16,9	-2,4	57,0	-0,7	9,9
2000 I	-14,6	-1,1	-4,1	-4,5	-5,0	3,6	55,8	138,9	-192,8	4,3	105,8	-0,3	-44,8
II	-19,2	3,4	0,1	-9,2	-13,5	3,0	21,9	-20,8	71,6	3,1	-35,9	3,9	-5,7
III	-15,2	6,2	2,2	-9,8	-13,7	1,5	-6,2	-88,8	4,5	-0,3	75,0	3,4	19,8
IV	-21,1	3,2	-3,4	-4,0	-16,8	3,7	26,5	-14,1	13,9	-8,5	27,6	7,5	-9,1
1999 joul	-6,3	3,3	-1,2	-3,6	-4,9	2,9	-8,3	-17,8	-5,5	-1,8	17,8	-1,0	11,7
2000 tammi	-11,6	-4,1	-2,3	-4,0	-1,1	1,3	26,8	-1,3	-2,5	0,2	32,3	-1,9	-16,5
helmi	-3,5	0,3	-1,8	-1,2	-0,9	0,8	2,3	142,2	-152,7	2,5	9,3	0,9	0,4
maal	0,5	2,7	0,0	0,7	-2,9	1,4	26,7	-2,0	-37,6	1,6	64,1	0,7	-28,7
huhti	-10,4	0,6	-1,1	-4,9	-5,0	2,3	20,3	0,9	3,3	1,5	15,3	-0,8	-12,2
touko	-5,6	0,4	0,4	-3,3	-3,1	0,6	8,3	-13,3	1,4	-0,1	18,8	1,5	-3,4
kesä	-3,3	2,3	0,7	-1,0	-5,4	0,0	-6,7	-8,5	66,9	1,8	-70,0	3,3	9,9
heinä	-5,4	5,3	1,5	-6,6	-5,6	0,4	-4,1	-19,2	-9,9	-1,8	27,8	-1,1	9,1
elo	-6,3	0,2	0,5	-1,5	-5,5	0,3	6,2	-37,1	17,4	-0,4	25,4	0,9	-0,1
syys	-3,4	0,7	0,3	-1,8	-2,6	0,8	-8,2	-32,5	-3,1	1,9	21,8	3,7	10,8
loka	-6,4	2,3	-0,6	-2,1	-6,0	0,4	2,4	-18,4	1,0	-2,1	21,2	0,7	3,6
marras	-6,5	-0,5	-0,1	-0,8	-5,0	1,5	3,9	1,5	3,3	-2,4	-6,3	7,8	1,1
joul	-8,2	1,4	-2,7	-1,1	-5,8	1,9	20,2	2,8	9,6	-4,0	12,7	-1,0	-13,9

D. Efektiiviset valuuttakurssit

(ajanjakson keskiarvoja; indeksi 1999/I = 100)

	Suppea maaryhmä				Laaja maaryhmä	
	Nimellinen	Reaalinen; kuluttaja- hintaindeksi	Reaalinen; tehdasteollisuuden tuottajahintaindeksi	Reaalinen; tehdasteollisuuden yksikkötyö- kustannukset	Nimellinen	Reaalinen; tehdasteollisuuden tuottajahintaindeksi
	1	2	3	4	5	6
1996	108,1	108,7	107,5	111,5	95,4	105,8
1997	99,1	99,4	99,2	100,4	90,3	96,5
1998	101,5	101,3	101,5	99,6	96,5	99,1
1999	95,6	95,7	95,7	96,3	96,5	95,8
2000	85,4	86,3	86,8	87,3	88,0	86,1
1999 IV	92,0	92,1	92,2	93,7	94,1	92,6
2000 I	88,8	89,5	89,6	90,1	90,9	89,3
II	85,7	86,4	86,8	87,6	88,2	86,5
III	84,5	85,4	86,1	86,7	87,1	85,1
IV	82,7	83,8	84,6	84,9	85,7	83,4
1999 joul	89,9	90,3	90,2	-	92,1	90,7
2000 tammi	90,1	90,7	90,8	-	92,3	90,6
helmi	89,0	89,7	89,8	-	91,0	89,4
maal	87,4	88,1	88,3	-	89,5	88,0
huhti	85,8	86,4	86,8	-	88,2	86,6
touko	84,2	84,8	85,5	-	86,7	84,9
kesä	87,1	87,9	88,2	-	89,8	88,0
heinä	86,7	87,6	87,9	-	89,2	87,3
elo	84,3	85,3	85,9	-	86,8	84,9
syys	82,5	83,4	84,4	-	85,1	83,1
loka	81,3	82,1	83,2	-	84,2	82,0
marras	82,0	83,0	83,9	-	84,9	82,7
joul	85,1	86,2	86,9	-	87,9	85,7

Lähde: EKP.

1) Pääoman tuonti (+); pääoman vienti (-).

Teknisiä huomautuksia

Taulukko 2.4¹

Euroalueen raha-aggregaattien puhdistaminen kausivaihtelusta

Kausitasoituksessa käytetty lähestymistapa perustuu multiplikatiiviseen erittelyyn X-12-ARIMA-ohjelmalla (versio 0.2.2).² Joihinkin M2:n eriin tehdään kalenterikorjauksia. M3 puhdistetaan kausivaihtelusta epäsuorasti laskemalla yhteen M1:n ja erotuksien (M2–M1) ja (M3–M2) kausivaihtelusta puhdistetut sarjat, jotta alaerät summautuvat yhteen M3:ksi.

Kausivaihtelusta puhdistettujen kantojen indeksille estimoidaan kausitekijät. Niillä muokataan miljardeina euroina ilmaistuja kantoja ja uudelleenluokittelusta, arvostusmuutoksista ja muista vastaavista muutoksista aiheutuvia korjauksia. Näin saadaan kantojen, korjauksien ja virtojen kausipuhdistetut arvot. Kausitekijät tarkistetaan vuosittain tai tarvittaessa.

Suhteellisten vuosimuutosten laskeminen

Muutosprosentit lasketaan joko virtatietojen tai kausivaihtelusta puhdistettujen kantatietojen (indeksisarjojen) perusteella.

Jos F_t^M kuvaa muutosta kuukauden t aikana, L_t kantaa kuukauden t lopussa, X_t^M suhteellista muutosta kuukaudessa t (lisättyinä yhdellä), eli

$$(a) X_t^M = \left(\frac{F_t^M}{L_{t-1}} + 1 \right)$$

ja jos I_t on kuukauden t kausivaihtelusta puhdistettu kanta, voidaan suhteellinen vuosimuutos a_t eli muutos kuukauteen t päättyvänä 12 kuukauden ajanjaksona laskea seuraavasti:

$$(b) a_t = \left(\prod_{i=0}^{11} X_{t-i}^M - 1 \right) \times 100$$

$$(c) a_t = \left(\frac{I_t}{I_{t-12}} - 1 \right) \times 100$$

Taulukossa 2.4.4 esitetty kuukausimuutos voidaan vastaavasti laskea kaavalla $(I_t/I_{t-1} - 1) \times 100$. M3:n kolmen kuukauden liukuva keskiarvo lasketaan kaavalla $(a_t + a_{t-1} + a_{t-2})/3$.

Pyörästysten vuoksi näin lasketut luvut eivät välttämättä täsmää taulukon 2.4 lukujen kanssa. Kausivaihtelusta puhdistetut, useampidesimaaliset kantatiedot ovat saatavissa EKP:n verkkosivuilta (www.ecb.int) sivulta "Euro area statistics-download" csv-tiedostona, jolloin taulukon 2.4 tarkat suhteelliset muutosluvut voidaan laskea.

Taulukot 2.5–2.8

Tilastot ovat mahdollisimman yhtenäisiä ja vertailukelpoisia. Tammikuussa 1999 käyttöön otetun uuden raportointimenetelmän vuoksi taulukoiden 2.5–2.8 kantatiedot vuoden 1999 ensimmäistä neljänestä edeltävältä ajalta eivät ole suoraan vertailukelpoisia myöhempien tietojen kanssa. Niitä voidaan kuitenkin käyttää rakenneanalyysiin. Kasvuvauhtien yksityiskohtainen analyysi on mahdollista taulukoiden 2.5–2.7 neljännesvuositaiten virtatietojen osalta.

Koska taulukoissa 2.5–2.8 esitetyt tilastot tarkistetaan neljännesvuosittain, niissä esiintyvät luvut voivat hieman poiketa kuukausitilastojen luvuista.

Suhteellisten vuosimuutosten laskeminen

Muutosprosentit lasketaan joko virtatietojen tai kausivaihtelusta puhdistettujen kantatietojen (indeksisarjojen) perusteella.

1 Lisätietoja: Euroopan keskuspankki (elokuu 2000), "Seasonal adjustment of monetary aggregates and HICP for the euro area".

2 Lisätietoja: Findley, D., Monsell, B., Bell, W., Otto, M. ja Chen, B.C. (1998), "New Capabilities and Methods of the X-12-ARIMA Seasonal Adjustment Program", *Journal of Business and Economic Statistics*, 16, 2, 127–152, tai "X-12-ARIMA Reference Manual Version 0.2.2" (joulukuu 1998), *Time Series Staff, Bureau of the Census, Washington, D.C.*

Lisätietoja: Gomez, V. ja Maravall, A. (1996), "Programs TRAMO and SEATS: Instructions for the User", *Bank of Spain, Working Paper No. 9628, Madrid*.

Jos F_t^Q kuvaa muutosta kuukauteen t päättyvänä neljännesvuotena, X_t^Q suhteellista muutosta kuukauteen t päättyvänä neljännesvuotena (lisättyä yhdellä), eli

$$(d) X_t^Q = \left(\frac{F_t^Q}{L_{t-3}} + 1 \right)$$

ja jos I_t ja L_t ovat yllä olevan määritelmän mukaisia, voidaan suhteellinen vuosimuutos a_t kuukauteen t päättyvänä neljännesvuotena laskea seuraavasti:

$$(e) a_t = \left(\prod_{i=0}^3 X_{t-3i}^Q - 1 \right) \times 100$$

$$(f) a_t = \left(\frac{I_t}{I_{t-12}} - 1 \right) \times 100$$

Vastaavasti neljännesvuosimuutos voidaan laskea kaavalla $(I_t/I_{t-3} - 1) \times 100$.

Pyöristysten vuoksi näin lasketut luvut eivät välttämättä täsmää taulukkojen 2.5–2.7 lukujen kanssa. Kausivaihtelusta puhdistetut, useampidesimaaliset kantatiedot ovat saatavissa EKP:n verkkosivuilta (www.ecb.int) sivulta ”Euro area statistics-download” csv-tiedostona, jolloin taulukkojen 2.5–2.7 tarkat suhteelliset muutokset voidaan laskea.

Taulukko 4.1

YKH:n puhdistaminen kausivaihtelusta¹

Kausitasoituksessa käytetty lähestymistapa perustuu multiplikatiiviseen erittelyyn X-12-ARIMA-ohjelmalla (versio 0.2.2) (ks. alaviite 2 edellisellä sivulla). Kokonaisindeksi puhdistetaan kausivaihtelusta epäsuorasti laskemalla yhteen kausivaihtelusta puhdistetut jalostettuja elintarvikkeita, jalostamattomia elintarvikkeita, muita teollisuustuotteita kuin energiaa ja palveluja koskevat euroalueen aikasarjat. Energian hintatietoja ei ole puhdistettu, koska sen hinnan kausivaihtelusta ei ole tilastollista näyttöä. Kausitekijät tarkistetaan vuosittain tai tarvittaessa.

Taulukko 8.2

Vaihtotaseen puhdistaminen kausivaihtelusta

Kausivaihtelusta puhdistaminen, joka tässä perustuu aikasarjan komponenttien multiplikatiiviseen malliin, toteutetaan X-12-ARIMA-ohjelmalla (versio 0.2.2) (ks. alaviite 2 edellisellä sivulla). Tavarakaupan taseessa kausivaihtelusta puhdistaminen käsittää pääsiäispyhä- ja työpäiväkorjaukset, palvelutaseessa pelkästään työpäiväkorjauksen. Koko vaihtotaseen kausivaihtelusta puhdistettu sarja muodostetaan laskemalla yhteen kausivaihtelusta puhdistetut euroalueen tavarakauppaa, palveluja, tuotannon tekijäkorvauksia ja tulonsiirtoja kuvaavat aikasarjat. Kausikomponentit tarkistetaan vuosittain tai tarvittaessa.

¹ Ks. alaviite 1 edellisellä sivulla.

Yleistä

Euroopan keskuspankin (EKP) keräämät ja julkaisemat tilastot perustuvat toukokuussa 2000 julkaistuun asiakirjaan ”Statistical information collected and compiled by the ESCB”, jolla päivitetään heinäkuussa 1996 julkaistua asiakirjaa ”Statistical requirements for Stage Three of Monetary Union (Implementation Package)”. Päivitetystä asiakirjasta kuvataan tilastojen nykyistä tuottamista. Siinä käsitellään raha- ja pankkitilastoja sekä niihin liittyviä tilastoja, kuten maksetasetilastoja, ulkomaista varallisuutta koskevia tilastoja ja rahoitustilinpitoa. Sen sijaan ne EKP:n vaatimukset, jotka koskevat hinta- ja kustannustilastoja, kansantalouden tilinpitoa, työmarkkina-tilastoja, julkisen talouden tulo- ja menotilastoja, lyhyen aikavälin tarjonta- ja kysyntätilastoja sekä yrittäjiä ja kuluttajia koskevia suhdannekyselyitä, esitetään elokuussa 2000 julkaistussa asiakirjassa ”Statistical requirements of the ECB in the field of general economic statistics”.¹

Nämä tilastot keskittyvät euroalueeseen kokonaisuudessaan. Pitkän aikavälin yksityiskohtaisia tilastotietoja lisäselvityksineen on saatavissa csv-muodossa EKP:n verkkosivuilla (www.ecb.int), ja EKP:n Kuukausikatsauksessa julkaistaan uusia tai yksityiskohtaisempia tietoja heti tuoreeltaan.

Koska ecun muodostavat valuutat eivät ole samat kuin rahaliittoon osallistuvien jäsenvaltioiden valuutat, rahaliiton ulkopuolisten jäsenvaltioiden valuuttojen kurssimuutokset vaikuttaisivat niihin vuotta 1999 edeltäviin tilastojen lukuihin, jotka saataisiin muuttamalla rahaliittoon osallistuvien jäsenvaltioiden valuutat senhetkisten vaihtokurssien mukaan ecuiksi. Jotta tämä voitaisiin välttää rahatilastoissa, taulukoiden 2.1–2.8 tiedot vuotta 1999 edeltävältä ajalta on ilmoitettu yksikköinä, jotka on saatu muuttamalla kansalliset valuutat 31.12.1998 asetetuilla euron peruuttamattomilla muuntokursseilla. Ellei toisin mainita, hinta- ja kustannustilastot vuotta 1999 edeltävältä ajalta perustuvat kansallisissa valuutoissa ilmoitettuihin tietoihin.

Tietoja on tarpeen mukaan laskettu yhteen tai konsolidoitu (mukaan lukien maitten välinen konsolidointi).

Kuukausikatsauksen tilastot perustuvat yleensä tietoihin, jotka ovat olleet käytettävissä EKP:n

neuvoston kunkin kuukauden ensimmäistä kokouspäivää edeltävänä päivänä. Tämän numeron tilastot perustuvat 7.11.2001 käytettävissä olleisiin tietoihin.

Uusimmat tiedot ovat usein ennakkotietoja, joita voidaan myöhemmin tarkistaa. Pyöristysten vuoksi eri lukujen yhteissummat eivät välttämättä täsmää.

Yhteenveto

Taulukossa esitetään yhteenveto euroalueen talouskehityksen keskeisimmistä piirteistä.

Rahapolitiikka- ja rahoitusmarkkinatilastot

Taulukoissa 1.1–1.5 esitetään eurojärjestelmän (Eurosystem) konsolidoitu tase, tietoja eurojärjestelmän rahapoliittisista operaatioista sekä tilastoja, jotka liittyvät vähimmäisvarantoihin ja pankkijärjestelmän likviditeettiasemaan. Taulukot 1.2 ja 1.3 kuvaavat siirtymistä vaihtuvakorkoihin huutokauppoihin kesäkuussa 2000. Taulukoissa 2.1–2.3 esitetään rahalaitoksiin liittyviä, rahataloutta koskevia tilastoja eurojärjestelmä mukaan lukien. Taulukon 2.3 tiedot on konsolidoitu; euroalueen rahalaitosten välisiä positioita ei ole esitetty, mutta niiden saamisten ja velkojen yhteissummien erotus esitetään sarakkeessa 13. Taulukossa 2.4 on rahalaitossektorin konsolidoidusta taseesta johdetut raha-aggregaatit ja joidakin valtionhallinnon (monetaarisia) velkoja. M3 on laskettu ilman euroalueen ulkopuolisten hallussa olevia euroalueella sijaitsevien rahamarkkinarahastojen rahasto-osuuksia. Nämä osuudet sisältyvät taulukon 2.3 erään ”ulkomaiset velat”, joten ne vaikuttavat myös taulukossa 2.4 esitettyyn erään ”ulkomaiset nettosaamiset”. Taulukossa 2.5 esitetään neljännesvuositilastot rahalaitosten lainoista kotitalouksille ja yrityk-

¹ Euroopan tasolla raha- ja pankkitilastoista vastaa EKP. Maksusetilastoista sekä ulkomaista varallisuutta ja rahoitustilinpitoa koskevista tilastoista vastaavat Euroopan komissio (Eurostat) ja EKP yhdessä. Hinta- ja kustannustilastoista ja muista taloustilastoista vastaa Euroopan komissio (Eurostat).

sille eriteltyinä käyttötarkoituksen ja alkuperäisen maturiteetin mukaan. Taulukossa 2.6 on neljännesvuositilastot euroalueella olevien talletuksista rahalaitoksiin ja taulukossa 2.7 neljännesvuositilastot euroalueen ulkopuolisiin kohdistuvista rahalaitosten saamisista ja veloista. Taulukossa 2.8 esitetään neljännesvuositilastot joistakin rahalaitosten tase-eristä valuutoittain. Taulukoissa 2.5–2.7 esitetään virtatiedot, jotka on puhdistettu uudelleenluokittelun, arvostusmuutosten, valuuttakurssimuutosten tai itse transaktioista johtumattomien muiden vastaavien muutosten aiheuttamista eroista, sekä vuotuiset prosenttimuutokset. Luettelo rahalaitoksista on kokonaisuudessaan EKP:n verkkosivuilla. Sektoriluokitus on esitetty yksityiskohtaisesti raha- ja pankkitilastojen sektorikäsitelmässä ”Money and Banking Statistics Sector Manual – Guidance for the statistical classification of customers” (EKP, marraskuu 1999). Raha- ja pankkitilastojen koostamisohjeissa ”Money and Banking Statistics Compilation Guide” (EMI, huhtikuu 1998) esitetään suosikset, joita kansallisten keskuspankkien tulee noudattaa. Tilastotiedot on kerätty ja laadittu 1.1.1999 lähtien rahalaitossektorin konsolidoidusta taseesta annetun Euroopan keskuspankin asetuksen (EKP/1998/16) mukaisesti.

EKP tuottaa tilastot, jotka koskevat rahamarkkinakorkoja, valtion pitkäaikaisten lainojen tuottoja ja osakeindeksejä (taulukot 3.1–3.3), sähköistä markkinainformaatiojärjestelmistä saatujen tietojen perusteella. Pankkien luotto- ja talletuskorkoja koskevien tilastojen (taulukko 3.4) yksityiskohdat ilmenevät taulukon alaviitteestä.

Arvopapereiden liikkeeseenlaskua koskevat tilastot esitetään taulukoissa 3.5 ja 3.6. Tilastot on jaoteltu pitkä- ja lyhytaikaisiin arvopapereihin. Lyhytaikaisilla arvopapereilla tarkoitetaan arvopapereita, joiden alkuperäinen maturiteetti on

enintään yksi vuosi (EKT 95:n luokittelun mukaisesti; poikkeuksellisesti enintään kaksi vuotta). Pitkäaikaisiin arvopapereihin lasketaan arvopaperit, joiden alkuperäinen maturiteetti on pitempi kuin yksi vuosi tai joiden valinnainen maturiteetti on vähintään yksi vuosi tai joiden maturiteettia ei ole määritelty. Euroalueella olevia liikkeeseenlaskijoita koskevien tilastojen arvioidaan kattavan noin 95 % kaikista liikkeeseenlaskuista. Taulukosta 3.5 käyvät ilmi lyhyt- ja pitkäaikaisen arvopapereiden liikkeeseen laskut, kuoletukset ja kannat. Nettomääräiset liikkeeseenlaskut ja kantojen muutokset eroavat toisistaan arvostusmuutosten, uudelleenluokittelun sekä muiden muutosten vuoksi. Taulukossa 3.6 eritellään sektoreittain euromääräisten arvopapereiden liikkeeseenlaskijat euroalueella ja sen ulkopuolella. Euroalueen liikkeeseenlaskijoiden sektoriluokitus on EKT 95:n mukainen.² Euroalueen ulkopuolisten liikkeeseenlaskijoiden luokituksessa termillä ”pankit (ml. keskuspankit)” tarkoitetaan laitoksia, jotka ovat samantyyppisiä kuin rahalaitokset (ml. eurojärjestelmä) ja jotka sijaitsevat euroalueen ulkopuolella. Euroopan investointipankki sisältyy luokitukseen ”kansainväliset järjestöt”. (Euroopan keskuspankki sisältyy eurojärjestelmään.)

Taulukossa 3.6 yhteismäärät (sarakeet 1, 7 ja 14) ovat samat kuin taulukossa 3.5 esitetyt luvut euromääräisten arvopapereiden kannoista (sarakeet 8, 16 ja 20), bruttomääräisistä liikkeeseenlaskuista (sarakeet 5, 13 ja 17) ja nettomääräisistä liikkeeseenlaskuista (sarakeet 7, 15 ja 19). Rahalaitosten liikkeeseen laskemien arvopapereiden kanta (sarake 2) taulukossa 3.6 vastaa suurin piirtein taulukossa 2.8.3 esitettyjä rahalaitosten yhteenlasketun taseen velkapuolen rahamarkkinapapereita ja velkapapereita (sarakeet 2 ja 10), vaikka liikkeeseenlaskutilastojen kattavuus onkin tällä hetkellä hieman suppeampi.

Hinnat ja reaali-talouden tilastot

EKP:n kuukausikatsauksessa esitettävät tilastot ovat muutamia poikkeuksia lukuun ottamatta Euroopan komission (lähinnä Eurostatin) ja kansallisten tilastoviranomaisten tuottamia. Euroaluetta koskevat tiedot on saatu laskemalla yk-

2 Sektorijaottelu on EKT 95:n mukainen. Kuukausikatsauksen taulukoissa käytetyt sektoriluokitukset ovat seuraavat: rahalaitokset (ml. eurojärjestelmä) sisältää EKP:n ja euroalueen jäsenvaltioiden kansalliset keskuspankit (S121) sekä muut rahalaitokset (S122); muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset sisältää muut rahoituslaitokset kuin vakuutuslaitokset ja eläkerahastot (S123), rahoituksen ja vakuutuksen välitystä avustavat laitokset (S124) sekä vakuutuslaitokset ja eläkerahastot (S125); yritykset (S11); valtio (S131); muut julkisyhteisöt sisältää osavaltiohallinnon (S1312), paikallishallinnon (S1313) ja sosiaaliturvarahastot (S1314).

sittäisten jäsenvaltioiden tiedot yhteen. Tilastot ovat mahdollisimman yhtenäisiä ja vertailukelpoisia. Yleensä tuoreimmista tilastoista saa vertailukelpoisinta tietoa.

Euroalueen yhdenmukaistettu kuluttajahintaindeksi YKHI (taulukko 4.1) on käytettävissä vuodesta 1995 lähtien. YKHI perustuu kansallisiin yhdenmukaistettuihin kuluttajahintaindekseihin, jotka lasketaan samoin menetelmin kaikissa euroalueen valtioissa. Tavara- ja palveluerien jaottelu perustuu YKHIn erien luokittelussa käytettyyn yksilöllisen kulutuksen luokitteluun käytötarkoituksen mukaan (Classification of Individual Consumption by Purpose, COICOP). Tammikuusta 2000 alkaen YKHIn sisältävät terveydenhoito- ja koulutuspalvelujen kustannukset. Tammikuusta 2001 alkaen YKHI sisältää myös sairaalapalveluja, kotona, vanhainkodeissa ja vammaisten palvelutaloissa suoritettuja sosiaalipalveluja koskevat kotitalouksien kulutusmenot. Laajennetun YKHIn mukaisia tietoja ei yleensä ole saatavissa tammikuuta 2000 edeltävältä ajalta. Tammikuusta 2000 alkaen YKHI sisältää myös euroalueella vierailevien kulutuksen, joka ei aiemmin ole sisällynyt kaikkien jäsenmaiden YKHIn. Taulukossa on myös EKP:n kokoamat, kausivaihtelusta puhdistetut YKHI-tilastot.

Kansantalouden tilinpitoa koskevat tilastot (taulukot 4.2 ja 5.1) – mm. neljännesvuosittaiset yhteenvedot tilinpidosta – tulevat täysin vertailukelpoisiksi koko euroalueella, kun Euroopan kansantalouden tilinpitojärjestelmä (EKT 95) otetaan käyttöön vuoden 1999 aikana ja sen jälkeen. Osa tilastoista on jo täysin vertailukelpoisia. Taulukossa 4.2.2 esitetyt bruttokansantuotteen deflaattorit vuotta 1999 edeltävältä ajalta on laskettu kansallisessa valuutassa kansallisten tietojen perusteella. Tämän Kuukausikatsauksen kansantalouden tilinpitotilastot perustuvat EKT 95:een.

Taulukossa 5.2 on muita keskeisiä reaali-talouden tilastoja. EU:n neuvoston 19.5.1998 antaman lyhyen aikavälin tilastoja koskevan asetuksen (EY) N:o 1165/98 täytäntöönpano kasvattaa käytettävissä olevien euroalueetta koskevien tilastojen määrää. Tuotteiden loppukäytön mukainen erittely taulukoissa 4.2.1 ja 5.2.1 vastaa ilman rakennusteollisuutta lasketun teollisuuden yhdenmukaistettua alajaottelua (NACE-luokituk-

set C–E) teollisuuden koontiryhmiin siten kuin komission 26.3.2001 antamassa asetuksessa (EY) N:o 586/2001 on määritelty.

Barometritiedot (taulukko 5.3) perustuvat Euroopan komission tekemiin yritys- ja kuluttajakyselyihin.

Työllisyystilastot (taulukko 5.4) perustuvat EKT 95:een. Milloin euroaluetta koskevat tiedot eivät ole kattavia, jotkin luvut ovat käytettävissä oleviin tietoihin perustuvia EKP:n arvioita. Työttömyystilastot ovat Kansainvälisen työjärjestön (ILO) ohjeiden mukaisia.

Rahoitustilinpitotilastot

Taulukossa 6.1 esitetään euroalueen ei-rahoitussektorin rahoitustilipidon neljännesvuositilastot, joissa ovat mukana julkisyhteisöt (S13), yritykset (S11) ja kotitaloudet (S14) mukaan lukien kotitalouksia palvelevat voittoja tavoittelemattomat yhteisöt (S15). Tilastoja ei ole puhdistettu kausivaihtelusta ja ne sisältävät kantatiedot ja EKT 95:n mukaiset rahoitustaloustoimet. Tilastoissa esitetään ei-rahoitussektorin rahoituksen käyttöä ja hankintaa koskevia tietoja. Rahoituksen hankintaa käsittelevässä osassa velat on jaoteltu EKT 95:n luokituksen ja alkuperäisen maturiteetin mukaan. Rahoituksen käyttöä (saamia) koskevat tiedot eivät ole yhtä yksityiskohtaisia kuin tiedot rahoituksen hankinnasta erityisesti sen vuoksi, ettei niitä pystytä erittelemään sektoreittain. Sekä kantatiedot että tiedot rahoitustaloustoimista saattavat antaa talouskehityksen taustaa selventäviä viitteitä. On kuitenkin todennäköistä, että tilastojen käyttäjien päähuomio kohdistuu rahoitustaloustoimia koskeviin tietoihin.

Neljännesvuositiedot perustuvat euroalueen rahalaitoksia ja arvopapereiden liikkeeseenlaskuja, julkisyhteisöjen rahoitusta koskeviin tietoihin, kansallista tilinpitoa koskeviin neljännesvuositietoihin ja BIS:n kansainvälisiin pankkitilastoihin. Vaikka euromaiden tilastot perustuvatkin kaikkien euromaiden tietoihin, Irlannin ja Luxemburgin kansallisen tilinpidon neljännesvuositilastot ei toistaiseksi ole käytettävissä.

Taulukossa 6.2 esitetään euroalueen säästämistä, investointeja (rahoitus- ja muut investoinnit) ja rahoituksen hankintaa koskevat tilastot. Nämä tilastot eivät vielä täsmää taulukon 6.1 neljännesvuositietojen kanssa.

Julkisen talouden rahoitusasema

Taulukoissa 7.1–7.3 esitetään euroalueen julkisen talouden rahoitusasema. Tiedot on suurimmaksi osaksi konsolidoitu, ja ne perustuvat EKT 95:een. EKP laatii euroalueen aggregaattitilastot jäsenmaiden toimittamien tietojen perusteella, ja tilastoja päivitetään säännöllisesti. Tiedot, jotka koskevat euroalueen maiden julkisen talouden alijäämää ja julkista velkaa, voivat siten poiketa Euroopan komission liiallisia alijäämiä koskevan menettelyn yhteydessä käyttämistä tiedoista.

Taulukossa 7.1 esitetään julkisyhteisöjen tulot ja menot EKT 95:n määritelmien mukaisesti sellaisina kuin ne on muutettu Euroopan komission 10.7.2000 antamassa asetuksessa N:o 1500/2000. Taulukossa 7.2 esitetään konsolidoitu julkisen talouden bruttovelka nimellisarvoisena liiallisia alijäämiä koskevaa menettelyä käsittelevien Euroopan yhteisön perustamissopimuksen määräysten mukaisesti. Taulukoissa 7.1 ja 7.2 esitetään yhteenvedot euroalueen yksittäisten maiden tiedoista, koska ne ovat tärkeitä vakausta ja kasvusopimuksen kannalta. Taulukossa 7.3 esitetään analyysi julkisen talouden velasta. Julkisen velan muutoksen ja julkisen talouden alijäämän erotus (eli alijäämä-/velkakoikaisu) johtuu pääasiassa julkisyhteisöjen rahoitusvarojen muutoksista ja valuutan arvostusmuutosten vaikutuksista.

Euroalueen maksutase ja ulkomainen varallisuus (ml. valuuttavaranto), ulkomaankauppa ja valuuttakurssit

Maksutasetta (taulukot 8.1–8.6) ja ulkomaista varallisuutta koskevien tilastojen käsitteet ja määritelmät vastaavat yleensä IMF:n maksutasekäsikirjan 5. laitosta (lokakuu 1993), EKP:n toukokuussa 2000 antamien Euroopan keskuspankin tilastovaatimuksia koskevia suuntaviivoja (EKP/2000/4) ja Eurostatin ohjeita.

Euroalueen maksutasetilastot on laatinut EKP. Joulukuuhun 1998 asti tiedot on ilmoitettu euoina. Maksutasetilaston tuoreimmat kuukausitiedot ovat ennakkotietoja, jotka tarkistetaan yksityiskohtaisten neljännesvuosittaisten maksutasetilastojen julkaisemisen yhteydessä. Aiempia tietoja tarkistetaan aika ajoin.

Tilastot, jotka perustuvat osittain arvioihin, eivät ole täysin vertailukelpoisia myöhempien havaintojen kanssa. Tällaisia tilastoja ovat maksutaseen rahoitustasetilastot vuoden 1998 loppua edeltävältä ajalta, palvelutasetilastot vuoden 1997 loppua edeltävältä ajalta, tuotannontekijäkorvausten taseen kuukausikehitystä koskevat tilastot vuosilta 1997–1999 ja ulkomaista varallisuutta koskevat tilastot vuoden 1997 loppua edeltävältä ajalta. Taulukossa 8.5.2 on jaoteltu euroalueella olevien sijoitukset euroalueen ulkopuolisten liikkeeseen laskemiin arvopapereihin sijoittajan sektorin mukaan. Sen sijaan ulkomaisten sijoittajien sijoituksia euroalueella olevien liikkeeseen laskemiin arvopapereihin ei voida esittää liikkeeseenlaskijan sektorin mukaan jaoteltuina.

Euroalueen ulkomaista varallisuutta koskevat tilastot (taulukko 8.7.1) on saatu laskemalla yhteen kansalliset nettomääräiset tiedot. Ulkomainen varallisuus on laskettu käyttäen tämänhetkisiä markkinahintoja. Laskennassa ei kuitenkaan otettu huomioon suorien sijoitusten kantatietoja, jotka laajalti perustuvat kirjanpitoarvoihin.

Eurojärjestelmän valuuttavarannon ja siihen liittyvien saamisten kannat sekä EKP:n valuuttavaranto ja siihen liittyvät saamiset esitetään taulukossa 8.7.2., jonka tiedot ovat IMF:n ja BIS:n valuuttavarannon ja valuuttamääräisen likviditeetin raportointimallin mukaisia. Aiempia tilastoja tarkistetaan jatkuvasti, eivätkä valuuttavarantotilastot vuoden 1999 loppua edeltävältä ajalta ole täysin vertailukelpoisia myöhempien tilastojen kanssa. Eurojärjestelmän valuuttavarannon tilastointia käsittelevä julkaisu on saatavissa EKP:n verkkosivuilla.

Taulukossa 9 esitetään euroalueen tavaroiden ulkomaankauppa. Enin osa tiedoista on saatu Eurostatista. EKP laskee määräindeksit Eurostatin arvo- ja yksikköarvoindeksien perusteella. Yksikköarvoindeksit puhdistetaan kausivaihtelusta

EKP:ssä ja arvoa koskevat tilastot puhdistetaan kausivaihtelusta ja korjataan työpäivien määrillä Eurostatissa.

Raaka-aineiden ja tuotantohyödykkeiden, investointitavaroiden ja kulutustavaroiden hyödykejako noudattaa SITC-luokitukseen (3. tarkistettu laitos) perustuvaa Broad Economic Categories -luokitusta. Valmistettujen tavaroiden ja öljyn hyödykejako noudattaa SITC-luokitusta (3. tarkistettu laitos). Maantieteellisessä jaottelussa euroalueen tärkeimmät kauppakumppanit esitetään joko maittain tai ryhmittäin. EU:n jäsenyyttä hakeneet 13 maata ovat Bulgaria, Kypros, Latvia, Liettua, Malta, Puola, Romania, Slovakia, Slovenia, Tšekki, Turkki, Unkari ja Viro.

Määritelmien, luokittelun, kattavuuden ja kirjausajankohdan erojen vuoksi ulkomaankaupan tilastot eivät ole täysin verrattavissa maksutasetilastojen tavarakaupan eriin (taulukot 8.1 ja 8.2). Ero johtuu osittain siitä, että vakuutus ja rahti on laskettu mukaan tavaroiden tuontitilastoissa. Vakuutuksen ja rahdin osuus tuonnin arvosta (kulut, vakuutus ja rahti hintaan luettuina) oli noin 3,8 % vuonna 1998 (EKP:n arvio).

Taulukossa 10 esitetään EKP:n laskemat euron nimellinen ja reaali-indeksi. Indeksit perustuvat euron valuuttakurssien painotettuihin keskiarvoihin. Painot perustuvat teollisuustuotteiden kaupankäyntitilastoihin vuosilta 1995–97, ja niissä on otettu huomioon kolmansien markkinoiden vaikutus. Joulukuuhun 2000 asti suppeaan maaryhmään kuuluvat ne maat, joiden valuutat on esitetty taulukossa, sekä Kreikka. Alkaen tammikuusta 2001, jolloin Kreikka otti euron käyttöön, Kreikan drakmaa ei enää ole mukana euron efektiivisessä valuuttakurssissa, mikä on otettu painoissa huomioon. Laajaan maaryhmään kuuluvat lisäksi seuraavat maat: Algeria, Argentiina, Brasilia, Etelä-Afrikka, Filippiinit, Indonesia, Intia, Israel, Kiina, Kroatia, Kypros, Malesia, Marokko, Meksiko, Puola, Romania, Slovakia, Slovenia, Taiwan, Thaimaa, Tšekki, Turkki, Unkari, Uusi-Seelanti, Venäjä ja Viro. Reaaliset valuuttakurssit lasketaan kuluttajahintaindeksiin, tehdasteollisuuden tuottajahintaindeksiin ja tehdasteollisuuden yksikkötyökustannusten pohjalta. Jos deflaattoreita ei ole saatavissa, käytetään arvioita. Taulukossa esitetään euron kahdenväli-

set kurssit suhteessa niihin 12 valuuttaan, joita EKP käyttää ”suppean” efektiivisen valuuttakurssin laskennassa. EKP:n julkaisee päivittäisiä viitekursseja näille ja joillekin muille valuutoille.

Muut tilastot

EU:n muita jäsenvaltioita koskevat tilastot (taulukko 11) noudattavat samoja periaatteita kuin euroalueen tilastot. Yhdysvaltoja ja Japania koskevat tilastot (taulukot 12.1 ja 12.2) perustuvat kansallisiin lähteisiin. Tiedot, jotka koskevat sääntämistä, investointeja ja rahoitusta Yhdysvalloissa ja Japanissa (taulukko 12.2.), on ryhmitelty samalla tavalla kuin euroalueen vastaavat tiedot taulukossa 6.

Kreikan tiedoilla täydennetyt euroalueen keskeiset taloustilastot

Tämän Kuukausikatsauksen tilasto-osan loppuun on liitetty taulukko, jossa esitetään Kreikan tiedoilla täydennettyjä euroalueen keskeisiä taloustilastoja vuoden 2000 loppuun saakka. Seuraavassa tarkempi kuvaus taulukon tiedoista.

Taulukossa A.1 on raha-aggregaatit ja M3:n tärkeimmät vastaerät. Tilastot perustuvat rahalaitossektorin konsolidoituun taseeseen. Yhdentoista euroalueen maan ja Kreikan tietojen konsolidoinnissa on otettu huomioon euroalueen 11 alkuperäisen maan taseet Kreikassa sijaitseviin nähden. Kreikan drakman määräiset suoritukset käsitellään ikään kuin ne olisivat olleet euro-määräisiä.

Taulukossa A.2 esitetään rahoitusmarkkinakorot ja muut arvopaperit kuin osakkeet. Ajalta ennen tammikuuta 1999 keinotekoiset euroalueen rahamarkkinakorot on laskettu käyttämällä BKT:llä painotettuja kansallisia korkoja. Tammikuun 1999 ja joulukuun 2000 väliseltä ajalta euri-borkorko ja athiborkorko on painotettu BKT:llä. Euroalueen joukkolainojen tuotot on elokuuhun 2000 asti laskettu BKT:llä painotetuista yhdenmukaistetuista valtion lainojen tuotoista. Sen jälkeen painoina on kaikissa maturiteeteissa käytetty valtion lainojen nimellisiä kantoja.

Arvopaperien liikkeeseenlaskutilastojen (jotka ovat myös taulukossa A.2) rakennetta on muutettu Kreikan liittyttyä euroalueeseen. Tilastoihin on otettu mukaan kaikki Kreikassa olevien liikkeeseenlaskijoiden liikkeeseen laskemat euro-määräiset ja Kreikan drakman määräiset arvopaperit. Tilastoihin on lisäksi otettu mukaan kaikki euroalueella olevien (muiden kuin Kreikassa olevien) liikkeeseenlaskijoiden liikkeeseen laskemat Kreikan drakman määräiset arvopaperit. Arvopaperien liikkeeseenlaskutilastoissa (mukaan lukien Kreikkaa koskevat tilastot) on mukana sekä kanta- että virtatiedot.

Euroalueen ja Kreikan aggregoiduista hinta- ja reaalitalouden tilastoista (taulukko B) vastaa Euroopan komissio (Eurostat). Julkisen talouden kehitystä koskevat tilastot ovat EKP:n aggregoimia.

Taulukossa C on Kreikan tiedoilla täydennettyjä euroalueen keskeisiä maksutasetilastoja. Tilastojen laadinnassa on käytetty pääosin samoja menetelmiä kuin osan 8 taulukoissa. Kaikki saatavissa olevat tiedot on esitetty EKP:n verkko-

sivuilla kohdassa ”Statistics: Latest monetary, financial and balance of payments statistics – release schedules”.

Taulukossa D on euron ja Kreikan drakman nimelliset ja efektiiviset valuuttakurssi-indeksit joulukuun 2000 loppuun saakka. Laskennassa sovellettua menetelmää esiteltiin huhtikuun 2000 Kuukausikatsauksen artikkelissa ”Euron nimelliset ja reaaliset efektiiviset valuuttakurssit”. Euroalueen kauppakumppanien painot on laskettu uudelleen siten, että Kreikka on jätetty pois kauppakumppaneitten joukosta ja lisätty euroalueeseen (laskennassa mukana olevat maat on mainittu edellä tilasto-osan taulukkoa 10 koskevassa kohdassa). Tammikuuta 2001 edeltävältä ajalta on laskettu euron teoreettinen valuuttakurssi, jossa on otettu huomioon Kreikan drakmaan liittyvät kurssimuutokset sekä euroaluetta ja Kreikkaa koskevia deflaattoreita. Kaikki käytävissä olevat tilastotiedot vuodesta 1990 alkaen (laajaa maaryhmää koskevat tiedot vuodesta 1993 alkaen) on saatavissa csv-muodossa EKP:n verkkosivuilta.

Eurojärjestelmän rahapoliittiset toimenpiteet¹

4.1.2000

EKP ilmoittaa, että eurojärjestelmä toteuttaa 5.1.2000 likviditeettiä vähentävän hienosäätöoperaation, jonka maksut suoritetaan samana päivänä. Tällä toimenpiteellä pyritään palauttamaan normaali likviditeetti markkinoille sen jälkeen, kun vuoteen 2000 siirtyminen oli sujunut ongelmitta.

5.1.2000

EKP:n neuvosto päättää, että perusrahoitusoperaation korko on edelleen 3,0 %, maksuvalmiusluoton korko 4,0 % ja talletuskorko 2,0 %.

15.1.2000

Kreikan viranomaisten pyynnöstä euroalueeseen kuuluvien EU:n jäsenvaltioiden ministerit, EKP sekä Tanskan ja Kreikan ministerit ja keskuspankkien pääjohtajat päättävät revalvoida Kreikan drakman keskuskurssin valuuttakurssimekanismissa (ERM II) 3½ prosentilla alkaen 17.1.2000.

20.1.2000

EKP:n neuvosto päättää, että perusrahoitusoperaation korko on edelleen 3,0 %, maksuvalmiusluoton korko 4,0 % ja talletuskorko 2,0 %.

EKP:n neuvosto päättää myös, että eurojärjestelmä aikoo jakaa vuoden 2000 alkupuoliskolla toteutettavissa pitempiä aikaisissa rahoitusoperaatioissa 20 miljardia euroa kussakin. Määrää päätettäessä otettiin huomioon euroalueen pankkijärjestelmän arvioitu likviditeetin tarve vuoden 2000 ensimmäisen vuosipuoliskon aikana sekä eurojärjestelmän pyrkimys jakaa vastaisuudessa suurin osa rahoitussektorille rahoitusoperaatioissa tarjoamastaan likviditeetistä perusrahoitusoperaatioiden kautta.

3.2.2000

EKP:n neuvosto päättää nostaa eurojärjestelmän perusrahoitusoperaation korkoa 0,25 prosenttiyksikköä 3,25 prosenttiin alkaen operaatiosta, jonka maksut suoritetaan 9.2.2000. Maksuvalmiusluoton korkoa nostetaan 0,25 prosenttiyksikköä 4,25 prosenttiin 4.2.2000 lähtien. Talletuskorkoa nostetaan 0,25 prosenttiyksikköä 2,25 prosenttiin 4.2.2000 lähtien.

17.2., 2.3.2000

EKP:n neuvosto päättää, että perusrahoitusoperaation korko on edelleen 3,25 %, maksuvalmiusluoton korko 4,25 % ja talletuskorko 2,25 %.

16.3.2000

EKP:n neuvosto päättää nostaa eurojärjestelmän perusrahoitusoperaation korkoa 0,25 prosenttiyksikköä 3,5 prosenttiin siitä operaatiosta lähtien, jonka maksut suoritetaan 22.3.2000. Lisäksi maksuvalmiusluoton korkoa nostetaan 0,25 prosenttiyksikköä 4,5 prosenttiin ja talletuskorkoa niin ikään 0,25 prosenttiyksikköä 2,5 prosenttiin 17.3.2000 lähtien.

30.3., 13.4.2000

EKP:n neuvosto päättää, että perusrahoitusoperaation korko on edelleen 3,5 %, maksuvalmiusluoton korko 4,5 % ja talletuskorko 2,5 %.

27.4.2000

EKP:n neuvosto päättää nostaa eurojärjestelmän perusrahoitusoperaation korkoa 0,25 prosenttiyksikköä 3,75 prosenttiin alkaen operaatiosta, jonka maksut suoritetaan 4.5.2000. Maksuvalmiusluoton korkoa nostetaan 0,25 prosenttiyksikköä 4,75 prosenttiin ja talletuskorkoa 0,25 prosenttiyksikköä 2,75 prosenttiin 28.4.2000 lähtien.

¹ Eurojärjestelmän rahapoliittiset toimenpiteet vuonna 1999 on esitetty EKP:n vuosikertomuksessa vuodelta 1999 sivuilla 172–175.

11.5.2000

EKP:n neuvosto päättää, että perusrahoitusoperaation korko on edelleen 3,75 %, maksuvalmiusluoton korko 4,75 % ja talletuskorko 2,75 %.

25.5.2000

EKP:n neuvosto päättää, että perusrahoitusoperaation korko on edelleen 3,75 %, maksuvalmiusluoton korko 4,75 % ja talletuskorko 2,75 %.

8.6.2000

EKP:n neuvosto päättää nostaa eurojärjestelmän perusrahoitusoperaation korkoa 0,50 prosenttiyksikköä 4,25 prosenttiin ja soveltaa sitä kahteen (kiinteäkorkoisena huutokauppana toteutettavaan) operaatioon, joiden maksut suoritetaan 15. ja 21.6.2000. Lisäksi EKP:n neuvosto päättää nostaa maksuvalmiusluoton korkoa 0,50 prosenttiyksikköä 5,25 prosenttiin ja talletuskorkoa 0,50 prosenttiyksikköä 3,25 prosenttiin 9.6.2000 lähtien.

EKP:n neuvosto ilmoittaa myös, että siitä operaatiosta alkaen, jonka maksut suoritetaan 28.6.2000, eurojärjestelmän perusrahoitusoperaatiot toteutetaan vaihtuvakorkoisina huutokauppoina siten, että likviditeetin jaossa käytetään monikorkoista menettelyä. EKP:n neuvosto päättää asettaa näissä operaatioissa tehtäville korkotarjouksille alarajan, joka on 4,25 %. Siirtymisellä vaihtuvakorkoisina huutokauppoina toteutettaviin perusrahoitusoperaatioihin ei ole tarkoitus muuttaa eurojärjestelmän rahapolitiikan viritystä. Uudella huutokauppanenettelyllä pyritään vastaamaan huomattavaan ylikysyntään, johon tähänastinen kiinteäkorkoisen huutokauppanenettelyn soveltaminen on johtanut.

19.6.2000

Euroopan yhteisön perustamissopimuksen artiklan 122 kohdan 2 mukaisesti Ecofin-neuvosto päättää, että Kreikka täyttää artiklan 121 kohdassa I esitettyihin kriteereihin perustuvat vaatimukset, ja kumoaa Kreikkaa koskevan poikkeuk-

sen 1.1.2001 lukien. Ecofin-neuvosto teki päätöksensä ottaen huomioon Euroopan komission ja EKP:n kertomukset Ruotsin ja Kreikan edistymisestä talous- ja rahaliiton jäsenyyteen liittyvien velvoitteiden täyttämässä ja kuultuaan Euroopan parlamenttia ja keskusteltuaan valtion- tai hallitusten päämiesten kokoonpanossa kokoon-tuneen Eurooppa-neuvoston kanssa.

Toimien yksimielisesti niiden Euroopan yhteisön jäsenvaltioiden, joita ei koske poikkeus, ja kyseisen jäsenvaltion kanssa Ecofin-neuvosto – Euroopan komission esityksestä ja EKP:tä kuultuaan – vahvistaa myös Kreikan drakman ja euron välisen peruuttamattoman muuntokurssin, joka tulee voimaan 1.1.2001. Kreikan drakman ja euron välisen muuntokurssin (joka vastaa drakman valitseeva keskuskurssia euroon nähden ERM II -valuuttakurssimekanismissa) määrittämisen jälkeen EKP ja Kreikan keskuspankki ilmoittavat, että ne tulevat seuraamaan Kreikan drakman ja euron välisen markkinakurssin lähentymistä drakman euromuuntokurssiin. Lähentyminen tulisi saavuttaa viimeistään 29.12.2000 mennessä.

21.6.2000

EKP:n neuvosto päättää, että maksuvalmiusluoton korko on edelleen 5,25 % ja talletuskorko 3,25 %. Neuvosto toistaa, että – kuten 8.6.2000 ilmoitettiin – eurojärjestelmän tulevat perusrahoitusoperaatiot tullaan toteuttamaan vaihtuvakorkoisina huutokauppoina monikorkoista huutokauppanenettelyä käyttäen ja että operaatioissa tehtävien korkotarjousten alaraja on 4,25 %.

EKP:n neuvosto ilmoittaa myös, että vuoden 2000 loppupuolella toteutettavissa pitempiäaikaisissa rahoitusoperaatioissa eurojärjestelmä aikoo jakaa 15 miljardia euroa operaatiota kohden. Tässä määrässä otetaan huomioon euroalueen pankkijärjestelmän ennakoitunut likviditeettitarpeet vuoden 2000 loppupuolella ja eurojärjestelmän halukkuus myöntää edelleen suurin osan rahoitussektorin rahoituksesta perusrahoitusoperaatioiden kautta.

6.7., 20.7., 3.8.2000

EKP:n neuvosto päättää, että perusrahoitusoperaatioiden korkotarjousten alaraja on edelleen 4,25 %, maksuvalmiusluoton korko 5,25 % ja talletuskorko 3,25 %.

31.8.2000

EKP:n neuvosto päättää nostaa eurojärjestelmän perusrahoitusoperaatioiden korkotarjousten alarajaa 0,25 prosenttiyksikköä 4,50 prosenttiin siitä operaatiosta lähtien, jonka maksut suoritetaan 6.9.2000. Lisäksi maksuvalmiusluoton korkoa nostetaan 0,25 prosenttiyksikköä 5,50 prosenttiin ja talletuskorkoa niin ikään 0,25 prosenttiyksikköä 3,50 prosenttiin 1.9.2000 lähtien.

14.9.2000

EKP:n neuvosto päättää, että perusrahoitusoperaatioiden korkotarjousten alaraja on edelleen 4,50 %, maksuvalmiusluoton korko 5,50 % ja talletuskorko 3,50 %.

5.10.2000

EKP:n neuvosto päättää nostaa eurojärjestelmän perusrahoitusoperaatioiden korkotarjousten alarajaa 0,25 prosenttiyksikköä 4,75 prosenttiin alkaen operaatiosta, jonka maksut suoritetaan 11.10.2000. Lisäksi maksuvalmiusluoton korkoa nostetaan 0,25 prosenttiyksikköä 5,75 prosenttiin ja talletuskorkoa niin ikään 0,25 prosenttiyksikköä 3,75 prosenttiin 6.10.2000 alkaen.

19.10., 2.11., 16.11., 30.11.2000

EKP:n neuvosto päättää, että perusrahoitusoperaatioiden korkotarjousten alaraja on edelleen 4,75 %, maksuvalmiusluoton korko 5,75 % ja talletuskorko 3,75 %.

14.12.2000

EKP:n neuvosto päättää, että perusrahoitusoperaatioiden korkotarjousten alaraja on edelleen 4,75 %, maksuvalmiusluoton korko 5,75 % ja talletuskorko 3,75 %.

EKP:n neuvosto päättää myös pitää rahan määrän kasvun eli lavean raha-aggregaatin M3:n vuotuisen kasvuvauhdin viitearvon 4½ prosentissa. Päätös perustuu siihen, että käytettävissä olevat tiedot tukevat edelleen niitä taustaoletuksia, joiden perusteella viitearvo alun perin määritettiin joulukuussa 1998 ja vahvistettiin uudelleen joulukuussa 1999. Oletukset ovat, että M3:n kiertonopeuden hidastumistrendi on keskipitkällä aikavälillä ½–1 % vuodessa ja potentiaalisen tuotannon trendikasvuvauhti 2–2½ % vuodessa. EKP:n neuvosto tarkistaa viitearvon seuraavan kerran joulukuussa 2001.

2.1.2001

Kreikka otti euron käyttöön 1.1.2001, ja siitä tuli näin ollen kahdestoista yhteisen rahan käyttöönsä ottava EU:n jäsenvaltio. Se on myös ensimmäinen EU:n jäsenvaltio, joka siirtyy yhteisen rahan käyttöön sen jälkeen, kun talous- ja rahaliiton (EMU) kolmas vaihe 1.1.1999 alkoi. Kreikan keskuspankki on nyt siten eurojärjestelmän täysivaltainen jäsen, jolla on samat oikeudet ja velvoitteet kuin euron aiemmin käyttöön otaneiden 11 EU-jäsenvaltion kansallisilla keskuspankeilla. Euroopan keskuspankkijärjestelmän ja Euroopan keskuspankin perussäännön artiklan 49 mukaisesti Kreikan keskuspankki maksaa EKP:n pääomasta merkitsemänsä osuuden loppuosan ja osuutensa EKP:n rahastoista sekä siirtää EKP:lle osan omista varannoistaan.

Vuoden 2001 ensimmäinen perusrahoitusoperaatio, josta ilmoitettiin 29.12.2000, on eurojärjestelmän kreikkalaisille vastapuolille ensimmäinen. Operaation toteutus onnistuu hyvin. Likviditeettiä jaetaan 101 miljardia euroa. Jaossa otetaan huomioon euroalueen pankkijärjestelmän likviditeettitarpeiden lisääntyminen, joka johtuu Kreikan rahalaitosten liittymisestä järjestelmään.

4.1.2001

EKP:n neuvosto päättää, että perusrahoitusoperaatioiden korkotarjousten alaraja on edelleen 4,75 %, maksuvalmiusluoton korko 5,75 % ja talletuskorko 3,75 %.

Lisäksi EKP:n neuvosto päättää, että vuoden 2001 pitempiaikaisissa rahoitusoperaatioissa jaetaan likviditeettiä 20 miljardia euroa kussakin. Tällöin otetaan huomioon euroalueen pankkijärjestelmän odotetut likviditeettitarpeet vuonna 2001 ja eurojärjestelmän halukkuus kattaa edelleen suurin osa rahoitussektorin likviditeettitarpeista perusrahoitusoperaatioillaan. EKP:n neuvosto voi muuttaa jaettavan likviditeetin määrää, jos vuoden aikana ilmenee odottamattomia likviditeettitarpeita.

18.1., 1.2., 15.2., 1.3., 15.3., 29.3., 11.4., 26.4.2001

EKP:n neuvosto päättää, että perusrahoitusoperaatioiden korkotarjousten alaraja on edelleen 4,75 %, maksuvalmiusluoton korko 5,75 % ja talletuskorko 3,75 %.

10.5.2001

EKP:n neuvosto päättää laskea perusrahoitusoperaatioiden korkotarjousten alarajaa eli minimitarjouskorkoa 0,25 prosenttiyksikköä 4,50 prosenttiin alkaen operaatiosta, jonka maksut suoritetaan 15.5.2001. Lisäksi EKP:n neuvosto päättää laskea maksuvalmiusluoton korkoa 0,25 prosenttiyksikköä 5,50 prosenttiin ja talletuskorkoa 0,25 prosenttiyksikköä 3,50 prosenttiin 11.5.2001 lähtien.

23.5., 7.6., 21.6., 5.7., 19.7., 2.8.2001

EKP:n neuvosto päättää, että perusrahoitusoperaatioiden korkotarjousten alaraja eli minimitarjouskorko on edelleen 4,50 %, maksuvalmiusluoton korko 5,50 % ja talletuskorko 3,50 %.

30.8.2001

EKP:n neuvosto päättää laskea perusrahoitusoperaatioiden korkotarjousten alarajaa eli minimitarjouskorkoa 0,25 prosenttiyksikköä 4,25 prosenttiin alkaen operaatiosta, jonka maksut suoritetaan 5.9.2001. Lisäksi EKP:n neuvosto päättää laskea maksuvalmiusluoton korkoa 0,25 prosenttiyksikköä 5,25 prosenttiin ja talletuskorkoa 0,25 prosenttiyksikköä 3,25 prosenttiin 31.8.2001 lähtien.

13.9.2001

EKP:n neuvosto päättää, että perusrahoitusoperaatioiden korkotarjousten alaraja eli minimitarjouskorko on edelleen 4,25 %, maksuvalmiusluoton korko 5,25 % ja talletuskorko 3,25 %.

17.9.2001

EKP:n neuvosto päättää laskea perusrahoitusoperaatioiden korkotarjousten alarajaa eli minimitarjouskorkoa 0,50 prosenttiyksikköä 3,75 prosenttiin alkaen operaatiosta, jonka maksut suoritetaan 19.9.2001. Lisäksi EKP:n neuvosto päättää laskea maksuvalmiusluoton korkoa 0,50 prosenttiyksikköä 4,75 prosenttiin ja talletuskorkoa 0,50 prosenttiyksikköä 2,75 prosenttiin 18.9.2001 lähtien.

27.9., 11.10., 25.10.2001

EKP:n neuvosto päättää, että perusrahoitusoperaatioiden korkotarjousten alaraja eli minimitarjouskorko on edelleen 3,75 %, maksuvalmiusluoton korko 4,75 % ja talletuskorko 2,75 %.

8.11.2001

EKP:n neuvosto päättää laskea perusrahoitusoperaatioiden korkotarjousten alarajaa eli minimitarjouskorkoa 0,50 prosenttiyksikköä 3,25 prosenttiin alkaen operaatiosta, jonka maksut suoritetaan 14.11.2001. Lisäksi EKP:n neuvosto päättää laskea maksuvalmiusluoton korkoa 0,50 prosenttiyksikköä 4,25 prosenttiin ja talletuskorkoa 0,50 prosenttiyksikköä 2,25 prosenttiin 9.11.2001 lähtien.

Euroopan keskuspankin (EKP) julkaisuja

Tässä luettelossa on tietoja joistakin Euroopan keskuspankin julkaisemista asiakirjoista. Julkaisut ovat saatavissa maksutta EKP:n lehdistöpalvelusta (Press Division). Tilaukset voi lähettää nimiösivun kääntöpuolella olevaan postiosoitteeseen.

Täydellinen luettelo Euroopan rahapoliittisen instituutin julkaisemista asiakirjoista löytyy Internet-kotisivultamme (<http://www.ecb.int>).

Vuosikertomus

Vuosikertomus 1998. Huhtikuu 1999.

Vuosikertomus 1999. Huhtikuu 2000.

Vuosikertomus 2000. Toukokuu 2001.

Lähentymisraportti

Lähentymisraportti 2000. Toukokuu 2000.

Kuukausikatsaus

Tammikuusta 1999 lähtien julkaistut artikkelit:

Euroalue kolmannen vaiheen alussa. Tammikuu 1999.

Vakauteen tähtäävä eurojärjestelmän rahapolitiikan strategia. Tammikuu 1999.

Euroalueen raha-aggregaatit ja niiden merkitys eurojärjestelmän rahapolitiikan strategiassa. Helmikuu 1999.

Lyhyen aikavälin talousindikaattorien merkitys euroalueen hintakehityksen arvioinnissa. Huhtikuu 1999.

Euroalueen pankkitoiminta: rakenteellisia piirteitä ja kehitysnäkymiä. Huhtikuu 1999.

Eurojärjestelmän toimintakehikko: kuvaus ja ensimmäinen arviointi. Toukokuu 1999.

Vakaus- ja kasvusopimuksen täytäntöönpano. Toukokuu 1999.

Keskeisten talousindikaattorien pitkän aikavälin kehitys ja suhdannevaihtelut euroalueen maissa. Heinäkuu 1999.

Euroopan keskuspankkijärjestelmän institutionaalinen rakenne. Heinäkuu 1999.

Euron kansainvälinen asema. Elokuu 1999.

Euroalueen rahalaitosten taseet vuoden 1999 alkupuolella. Elokuu 1999.

Inflaatioerot rahaliitossa. Lokakuu 1999.

EKPJ:n valmistautuminen vuoteen 2000. Lokakuu 1999.

Vakauteen tähtäävä politiikka ja pitkien reaalikorkojen kehitys 1990-luvulla. Marraskuu 1999.

TARGET ja euromääräiset maksut. Marraskuu 1999.

Euroopan keskuspankin säädökset. Marraskuu 1999.

Euroalue vuosi euron käyttöönoton jälkeen: rahoitusrakenteen tärkeimmät piirteet ja muutokset. Tammikuu 2000.

Eurojärjestelmän valuuttavaranto ja -operaatiot. Tammikuu 2000.

Eurojärjestelmä ja EU:n laajentuminen. Helmikuu 2000.

Arvopaperiselvityksen yhdentyminen. Helmikuu 2000.

Euron nimelliset ja reaaliset efektiiviset valuuttakurssit. Huhtikuu 2000.

EMU ja pankkivalvonta. Huhtikuu 2000.

Korkojen ja korkojohdannaisten informaation sisältö rahapolitiikan kannalta. Toukokuu 2000.

Euroalueen työmarkkinoiden kehitys ja rakenteelliset piirteet. Toukokuu 2000.

Siirtyminen vaihtuvakorkoisina huutokauppoina toteutettaviin perusrahoitusoperaatioihin. Heinäkuu 2000.

Rahapolitiikan välittymismekanismi euroalueella. Heinäkuu 2000.

Väestön ikääntyminen ja finanssipolitiikka euroalueella. Heinäkuu 2000.

Katsaus euroalueen hinta- ja kustannusindikaattoreihin. Elokuu 2000.

Euroalueen ulkomaankauppa: tyypilliset piirteet ja viimeaikainen kehitys. Elokuu 2000.

Potentiaalisen tuotannon kasvun ja tuotantokuilun käsitteet, hyödyntäminen ja estimaatit. Lokakuu 2000.

EKP:n suhteet Euroopan yhteisön toimielimiin ja laitoksiin. Lokakuu 2000.

EKP:n rahapolitiikan strategian kaksi pilaria. Marraskuu 2000.

Elektronisen rahan käyttöönoton vaikutuksia. Marraskuu 2000.

Euroalue Kreikan liittymisen jälkeen. Tammikuu 2001.

Epävarmuuden vaikutus rahapoliittiseen päätöksentekoon. Tammikuu 2001.

EKP:n suhteet kansainvälisiin järjestöihin ja foorumeihin. Tammikuu 2001.

Yritysrahoitus euroalueella. Helmikuu 2001.

Palvelutason yhdenmukaistaminen euroalueella maasta toiseen suoritettavien pienten maksujen välityksessä. Helmikuu 2001.

Euroopan keskuspankin ulkoinen viestintä. Helmikuu 2001.

Euroalueen yleiset taloustilastot. Huhtikuu 2001.

Eurojärjestelmän vakuuskäytäntö. Huhtikuu 2001.

Eurosetelien ja -kolikoiden käyttöönotto. Huhtikuu 2001.

Rahatalouden analyysin välineet ja menetelmät. Toukokuu 2001.

Uudet vakavaraisuussäännöt – EKP:n näkökulma. Toukokuu 2001.

Ei-rahoitussektorin rahoituksen hankinta ja käyttö euroalueella. Toukokuu 2001.

Uusi tieto- ja viestintäteknikka ja tuottavuus euroalueella. Heinäkuu 2001.

Euroalueen pohjainflaation mittarit. Heinäkuu 2001.

Finanssipolitiikka ja talouskasvu. Elokuu 2001.

Euroalueen hyödykemarkkinauudistukset. Elokuu 2001.

Keskusvastapuoliclearingin keskittyminen euroalueella. Elokuu 2001.

Rahapolitiikan säännöt. Lokakuu 2001.

Vastapuolten tarjoukset eurojärjestelmän säännöllisissä avomarkkinaoperaatioissa. Lokakuu 2001.

Eurokäteisen käyttöönotto euroalueen ulkopuolella. Lokakuu 2001.

Euroalueen suhdannekehitystä kuvaavien yhdistelmäindikaattorien informatiivisuus. Marraskuu 2001.

Talouspolitiikan päätöksenteko EMUssa. Marraskuu 2001.

Occasional Paper Series

1 Santillán J., Bayle M. ja Thygesen C., The impact of the euro on money and bond markets. Heinäkuu 2000.

Working Paper Series

1 Brousseau V. ja Scacciavillani F., A global hazard index for the world foreign exchange markets. Toukokuu 1999.

2 Monticelli C. ja Tristani O., What does the single monetary policy do? A SVAR benchmark for the European Central Bank. Toukokuu 1999.

3 Detken C., Fiscal policy effectiveness and neutrality results in a non-Ricardian world. Toukokuu 1999.

4 Angeloni I. ja Dedola L., From the ERM to the euro: new evidence on economic and policy convergence among EU countries. Toukokuu 1999.

5 Wynne M., Core inflation: a review of some conceptual issues. Toukokuu 1999.

6 Coenen G. ja Vega J.-L., The demand for M3 in the euro area. Syyskuu 1999.

7 De Bandt, O. ja Davis E. P., A cross-country comparison of market structures in European banking. Syyskuu 1999.

8 Orphanides A. ja Wieland V., Inflation zone targeting. Lokakuu 1999.

9 Coenen G., Asymptotic confidence bands for the estimated autocovariance and autocorrelation functions of vector autoregressive models. Tammikuu 2000.

10 Fatum R., On the effectiveness of sterilized foreign exchange intervention. Helmikuu 2000.

11 Berk J. M. ja van Bergeijk P., Is the yield curve a useful information variable for the Eurosystem? Helmikuu 2000.

12 Svensson L. E. O. ja Woodford M., Indicator variables for optimal policy. Helmikuu 2000.

13 Söderström U., Monetary policy with uncertain parameters. Helmikuu 2000.

14 Rudebusch G. D., Assessing nominal income rules for monetary policy with model and data uncertainty. Helmikuu 2000.

15 Orphanides A., The quest for prosperity without inflation. Maaliskuu 2000.

16 Hördahl P., Estimating the implied distribution of the future short-term interest rate using the Longstaff-Schwartz model. Maaliskuu 2000.

- 17 Fabiani S. ja Mestre R., Alternative measures of the NAIRU in the euro area: estimates and assessment. Maaliskuu 2000.
- 18 Iacoviello M., House prices and the macroeconomy in Europe: results from a structural VAR analysis. Huhtikuu 2000.
- 19 Detken C. ja Hartmann P., The euro and international capital markets. Huhtikuu 2000.
- 20 De Bandt O. ja Mongelli F. P., Convergence of fiscal policies in the euro area. Toukokuu 2000.
- 21 Ehrmann M., Firm size and monetary policy transmission: evidence from German business survey data. Toukokuu 2000.
- 22 Holthausen C. ja Rønde T., Regulating access to international large-value payment systems. Kesäkuu 2000.
- 23 Cho I-K. ja Sargent T. J., Escaping Nash inflation. Kesäkuu 2000.
- 24 Smets F., What horizon for price stability. Heinäkuu 2000.
- 25 Schellekens P., Caution and conservatism in the making of monetary policy. Heinäkuu 2000.
- 26 Winkler B., Which kind of transparency? On the need for clarity in monetary policy-making. Elokuu 2000.
- 27 Camacho M. ja Perez-Quiros G., This is what the US leading indicators lead. Elokuu 2000.
- 28 Ellison M. ja Valla N., Learning, uncertainty and central bank activism in an economy with strategic interactions. Elokuu 2000.
- 29 Fabiani S., Locarno A., Oneto G. ja Sestito P., The sources of unemployment fluctuations: an empirical application to the Italian case. Syyskuu 2000.
- 30 Coenen G. ja Wieland V., A small estimated euro area model with rational expectations and nominal rigidities. Syyskuu 2000.
- 31 Gropp R. ja Kostial K., The disappearing tax base: Is foreign direct investment eroding corporate income taxes? Syyskuu 2000.
- 32 De Fiore F., Can indeterminacy explain the short-run non-neutrality of money? Syyskuu 2000.
- 33 Trecroci C. ja Vega J. L., The information content of M3 for future inflation in the euro area. Lokakuu 2000.
- 34 Castrén O. ja Takalo T., Capital market development, corporate governance and the credibility of exchange rate pegs. Lokakuu 2000.
- 35 De Bandt O. ja Hartman P., Systemic Risk: A survey. Marraskuu 2000.
- 36 Morana C., Measuring core inflation in the euro area. Marraskuu 2000.
- 37 Vermeulen P., Business fixed investment: evidence of a financial accelerator in Europe. Marraskuu 2000.
- 38 De Fiore F., The optimal inflation tax when taxes are costly to collect. Marraskuu 2000.
- 39 Brand C. ja Cassola N., A money demand system for euro area M3. Marraskuu 2000.
- 40 Mojon B., Financial structure and the interest rate channel of ECB monetary policy. Marraskuu 2000.
- 41 Geraats P. M., Why adopt transparency? The publication of central bank forecasts. Tammikuu 2001.

- 42 Fagan G., Henry J. ja Mestre R., An area-wide model (AWM) for the euro area. Tammikuu 2001.
- 43 Rodriguez Palenzuela D., Sources of economic renewal: from the traditional firm to the knowledge firm. Helmikuu 2001.
- 44 Bindseil U. ja Seitz F., The supply and demand for Eurosystem deposits – The first 18 months. Helmikuu 2001.
- 45 Camba-Méndez G. ja Kapetanios G., Testing the rank of the Hankel Matrix: A statistical approach. Maaliskuu 2001.
- 46 Cassola N. ja Luís J. B., A two-factor model of the German term structure of interest rates. Maaliskuu 2001.
- 47 Gropp R. ja Vesala J., Deposit insurance and moral hazard: does the counterfactual matter? Maaliskuu 2001.
- 48 Fratzscher M., Financial market integration in Europe: on the effects of EMU on stock markets. Maaliskuu 2001.
- 49 Casares M., Business cycle and monetary policy analysis in a structural sticky-price model of the euro area. Maaliskuu 2001.
- 50 Von Wachter T., Employment and productivity growth in service and manufacturing sectors in France, Germany and the US. Maaliskuu 2001.
- 51 Stracca L., The functional form of the demand for euro area M1. Maaliskuu 2001.
- 52 Peersman G. ja Smets F., Are the effects of monetary policy in the euro area greater in recessions than in booms? Maaliskuu 2001.
- 53 Vega J.-L. ja Wynne M. A., An evaluation of some measures of core inflation for the euro area. Huhtikuu 2001.
- 54 Camba-Méndez G. ja Rodriguez Palenzuela D., Assessment criteria for output gap estimates. Huhtikuu 2001.
- 55 Calza A., Gartner G. ja Sousa J., Modelling the demand for loans to the private sector in the euro area. Huhtikuu 2001.
- 56 Faia E., Stabilization policy in a two country model and the role of financial frictions. Huhtikuu 2001.
- 57 Fabiani S. ja Rodriguez Palenzuela D., Model-based indicators of labour market rigidity. Huhtikuu 2001.
- 58 Pérez-Quirós G. ja Timmermann A., Business cycle asymmetries in stock returns: evidence from higher order moments and conditional densities. Huhtikuu 2001.
- 59 Ehrmann M. ja Smets F., Uncertain potential output: implications for monetary policy. Huhtikuu 2001.
- 60 Angelini E., Henry J. ja Mestre R., A multi-country trend indicator for euro area inflation: computation and properties. Huhtikuu 2001.
- 61 Angelini E., Henry J. ja Mestre R., Diffusion index-based inflation forecasts for the euro area. Huhtikuu 2001.
- 62 Camba-Méndez G. ja Kapetanios G., Spectral based methods to identify common trends and common cycles. Huhtikuu 2001.

- 63 Nicoletti Altimari S., Does money lead inflation in the euro area? Toukokuu 2001.
- 64 Anderton R. ja Skudelny F., Exchange rate volatility and euro area imports. Toukokuu 2001.
- 65 Fabiani S. ja Mestre R., A system approach for measuring the euro area NAIRU. Toukokuu 2001.
- 66 Brousseau V. ja Scacciavillani F., Can short-term foreign exchange volatility be predicted by the Global Hazard Index? Kesäkuu 2001.
- 67 Pérez-Quirós G. ja Rodríguez Mendizábal H. R., The daily market for funds in Europe: Has something changed with the EMU? Kesäkuu 2001.
- 68 Levin A., Wieland V. ja Williams J. C., The performance of forecast-based monetary policy rules under model uncertainty. Heinäkuu 2001.
- 69 Gaspar V., Pérez-Quirós G. ja Sicilia J., The ECB monetary policy strategy and the money market. Heinäkuu 2001.
- 70 Bindseil U., Central bank forecasts of liquidity factors: Quality, publication and the control of the overnight rate. Heinäkuu 2001.
- 71 Hartmann P., Straetmans S. ja de Vries C. G., Asset market linkages in crisis periods. Heinäkuu 2001.
- 72 Corvoisier S. ja Gropp R., Bank concentration and retail interest rates. Heinäkuu 2001.
- 73 Ehrmann M. ja Worms A., Interbank lending and monetary policy transmission – evidence for Germany. Heinäkuu 2001.
- 74 Freixas X. ja Holthausen C., Interbank market integration under asymmetric information. Elokuu 2001.
- 75 Manganelli S. ja Engle R. F., Value at risk models in finance. Elokuu 2001.
- 76 Gropp R. ja Richards A. J., Rating agency actions and the pricing of debt and equity of European banks: What can we infer about private sector monitoring of bank soundness? Elokuu 2001.
- 77 Bouthevillain C., Cour-Thimann P., van den Dool G., Hernández de Cos P., Langenus G., Mohr M., Momigliano S. ja Tujula M., Cyclically adjusted budget balances: An alternative approach. Syyskuu 2001.
- 78 Mojon B., Smets F. ja Vermeulen P., Investment and monetary policy in the euro area. Syyskuu 2001.
- 79 Stracca L., Does liquidity matter? Properties of a synthetic divisia monetary aggregate in the euro area. Lokakuu 2001.
- 80 Hartmann P., Manna M. ja Manzanares A., The microstructure of the euro money market. Lokakuu 2001.
- 81 Morgan J. ja Mourougane A., What can changes in structural factors tell us about unemployment in Europe? Lokakuu 2001.
- 82 Hendry D. – Clements M.P., Economic forecasting: some lessons from recent research. Lokakuu 2001.
- 83 Wallis K. F., Chi-squared tests of interval and density forecasts, and the Bank of England's fan charts. Marraskuu 2001.
- 84 Coenen G., Levin A. ja Wieland V., Data uncertainty and the role of money as an information variable for monetary policy. Marraskuu 2001.

85 Maeso-Fernandez F, Osbat C. ja Schnatz B., Determinants of the euro real effective exchange rate: a BEER/PEER approach. Marraskuu 2001.

Muita julkaisuja

The TARGET service level. Heinäkuu 1998.

Report on electronic money. Elokuu 1998.

Assessment of EU securities settlement systems against the standards for their use in ESCB credit operations. Syyskuu 1998.

Money and banking statistics compilation guide. Syyskuu 1998.

Yhteinen rahapolitiikka kolmannessa vaiheessa: Yleisasiakirja EKP:n rahapolitiikan välineistä ja menettelyistä. Syyskuu 1998.

Third progress report on the TARGET project. Marraskuu 1998.

Correspondent central banking model (CCBM). Joulukuu 1998.

Payment systems in the European Union: Addendum incorporating 1997 figures. Tammikuu 1999.

Possible effects of EMU on the EU banking systems in the medium to long term. Helmikuu 1999.

Euro area monetary aggregates: conceptual reconciliation exercise. Heinäkuu 1999.

The effects of technology on the EU banking systems. Heinäkuu 1999.

Payment systems in countries that have applied for membership of the European Union. Elokuu 1999.

Improving cross-border retail payment services: the Eurosystem's view. Syyskuu 1999.

Compendium: Säädöskokoelma. Kesäkuu 1998 – toukokuu 1999. Lokakuu 1999.

European Union balance of payments/international investment position statistical methods. Marraskuu 1999.

Money and Banking Statistics Compilation Guide, Addendum I: Money market paper. Marraskuu 1999.

Money and Banking Statistics Sector Manual. Toinen painos. Marraskuu 1999.

Report on the legal protection of banknotes in the European Union Member States. Marraskuu 1999.

Correspondent central banking model (CCBM). Marraskuu 1999. (Ei saatavissa painettuna; julkaisun sähköinen versio on nähtävissä EKP:n Internet-sivuilla.)

Cross-border payments in TARGET: A users' survey. Marraskuu 1999.

Money and Banking Statistics: Series keys for the exchange of balance sheet items time series. Marraskuu 1999.

Money and Banking Statistics: Handbook for the compilation of flow statistics. Joulukuu 1999.

Payment systems in the European Union: Addendum incorporating 1998 figures. Helmikuu 2000.

Interlinking: Data dictionary, Version 2.02. Maaliskuu 2000.

Asset prices and banking stability. Huhtikuu 2000.

EU banks' income structure. Huhtikuu 2000.

EKP:n kokoamat tilastotiedot. Toukokuu 2000.

Correspondent central banking model (CCBM). Heinäkuu 2000.

Yleisiä taloustilastoja koskevat Euroopan keskuspankin tilastovaatimukset. Elokuu 2000.

Seasonal adjustment of monetary aggregates and HICP for the euro area. Elokuu 2000.

Improving cross-border retail payment services. Syyskuu 2000.

Statistical treatment of the Eurosystem's international reserves. Lokakuu 2000.

European Union balance of payments/international investment position statistical methods. Marraskuu 2000.

Information guide for credit institutions using TARGET. Marraskuu 2000.

Yhteinen rahapolitiikka kolmannessa vaiheessa: Yleisasiakirja eurojärjestelmän rahapolitiikan välineistä ja menettelyistä. Marraskuu 2000.

EU banks' margins and credit standards. Joulukuu 2000.

Mergers and acquisitions involving the EU banking industry: facts and implications. Joulukuu 2000.

Vuosikertomus Euroopan keskuspankin petostentorjuntakomitean toiminnasta. Tammikuu 2001.

Cross-border use of collateral: A user's survey. Helmikuu 2001.

Price effects of regulatory reform in selected network industries. Maaliskuu 2001.

Keskuspankkien rooli rahoitusvalvonnassa. Maaliskuu 2001.

Money and banking statistics in the accession countries: Methodological manual. Huhtikuu 2001.

TARGET: Annual Report. Toukokuu 2001.

A guide to Eurosystem staff macroeconomic projection exercises. Kesäkuu 2001.

Payment and securities settlement systems in the European Union. Kesäkuu 2001.

Why price stability? Kesäkuu 2001.

The euro bond market. Heinäkuu 2001.

The euro money market. Heinäkuu 2001.

The euro equity markets. Elokuu 2001.

The monetary policy of the ECB. Elokuu 2001.

Monetary analysis: tools and applications. Elokuu 2001.

Review of the international role of the euro. Syyskuu 2001.

The Eurosystem's policy line with regard to consolidation in central counterparty clearing. Syyskuu 2001.

Provisional list of MFIs of the accession countries (as at the end of December 2000). Lokakuu 2001.

TARGET: the Trans-European Automated Real-time Gross settlement Express Transfer system – update 2001. Marraskuu 2001.

European Union balance of payments/international investment position statistical methods. Marraskuu 2001.

Fair value accounting in the banking sector. Marraskuu 2001.

Esitteitä

TARGET: facts, figures, future. Syyskuu 1999.

The ECB payment mechanism. Elokuu 2000.

The euro: integrating financial services. Elokuu 2000.

TARGET. Elokuu 2000.

Euroopan keskuspankki. Huhtikuu 2001.

Eurosetelit ja -metallirahat. Toukokuu 2001.

TARGET – update 2001. Heinäkuu 2001.

The euro and the integration of financial services. Syyskuu 2001.